

SISÄASIAINMINISTERIÖN TOIMITALO JA VALTIONEUVOSTON PAVILJONKI

RAKENNUSHISTORIASELVITYS JA ARKKITEHTUURIANALYYSI

arkkitehdit mustonen oy 2010

Olli Helasvuo, Niina Svartström, Tapani Mustonen

↑ Arkkitehdit Jussi Suomala ja Fred Wegelius tarkastelevat Sisäasiainministeriön toimitalon julkisivuelementin prototyyppiä rakennustyömaan montussa. OLA.

Kannen kuva: Sisäasiainministeriön toimitalon kulma Ritarikadulle päin. Kadun vastakkaisella puolella Kirkkokatu 10 (Karl Hård af Segerstadt, 1927). Olli Helasvuo, am oy 2010.

SISÄASIAINMINISTERIÖN TOIMITALO JA VALTIONEUVOSTON PAVILJONKI

RAKENNUSHISTORIASELVITYS JA ARKKITEHTUURIANALYYSI

arkkitehdit mustonen oy 2010

Olli Helasvuo, Niina Svartström, Tapani Mustonen

SISÄLLYSLUETTELO

	perustietolomake	6
	johdanto.....	7
1	TAUSTAT	
	Arkkitehti Osmo Lappo.....	9
	Toimistoarkkitehtuurin aikalaisia 1970-luvulta	12
	Kirkkokadun ja Ritarikadun kulmatontti.....	17
	Toimeksianto, suunnittelu ja rakentaminen	18
2	SISÄASIAINMINISTERIÖN TOIMITALO – ULKOARKKITEHTUURI JA RAKENTEET	
	Suhde ympäristöön	24
	Rakennuksen hahmo ja runkorakenne (leikkaukset vuodelta 1980)	28
	Julkisivut ja elementtitekniikka	32
	Julkisivumuutokset ja muutoskaaviot (julkisivut vuodelta 1980)	38
3	SISÄASIAINMINISTERIÖN TOIMITALO – SISÄILOJEN ARKKITEHTUURI	
	Pohjaratkaisu ja kerrosjako	41
	Tilaryhmät ja tilatyypikaaviot (pohjapiirrokset vuodelta 1980)	45
	Sisätilojen hierarkia ja jäsennöinti.....	47
	Tilajoustavuus	55
	Sisätilamuutokset ja muutoskaaviot (pohjapiirrokset)	59
	Ovi- ja ikkunatypit	68
	Tilatyyppien inventointi	82
4	SISÄPIHA JA VALTIONEUVOSTON PAVILJONKI	
	Sisäpiha	108
	Valtioneuvoston paviljonki.....	114
	Valtioneuvoston paviljongin ulkoarkkitehtuuri	116
	Valtioneuvoston paviljongin sisätilat	127
5	SISÄASIAINMINISTERIÖN TOIMITALO JA VALTIONEUVOSTON PAVILJONKI	
	Rakennusten ulkoarkkitehtuuri – säilyneisyys ja arvot	142
	Rakennusten sisäarkkitehtuuri – säilyneisyys ja arvot	144
	LÄHTEET	
	Arkistoluettelo ja lyhenteet, painetut lähteet.....	147
	LIITTEET	
	Sisäasiainministeriön toimitalon ja Valtioneuvoston paviljongin piirustusluettelot	149

kohde	Sisäasiainministeriön toimitalo ja Valtioneuvoston paviljonki
osoite	Kirkkokatu 12, Helsinki
rakennuttajat	rakennushallitus (Olavi Leka, Olavi Kantele, Ilpo Savolainen)
arkkitehdit	Arkkitehtuuritoimisto Osmo Lappo
	(Osmo Lappo, Jussi Suomala, mukana: Jaakko Rantanen, Jouko Nieminen, Fred Wegelius, Matti Seiro, Päivi Mikola-Saurama)
sisustusarkkitehdit	Timo Tapiovaara ja Leena Aaltonen
rakennesuunnittelijat	Insinööritoimisto Magnus Malmberg (dipl. ins. Matti Rönkä)
LVI-suunnittelijat	LVI-insinööritoimisto
sähkösuunnittelijat	Insinööritoimisto Risto Mäenpää
istutussuunnittelijat	maisema-arkkitehti Göran Engroos
pääurakoitsija	Työyhteenliittymä Linna (Hartela-Puolimatka-YIT), vastaava mestari Antero Kääriäinen
valmistuminen	vuonna 1981
LV-työt	Oy Huber Ab
IV-työt	Aerator Oy
sähkötyöt	Oy Hedengren Ab
julkisivuelementit	Rakennusvalmiste Oy
maalaustyöt	Maalaamo Pauli Hietanen
kalustetyöt	Kelkkalan puusepäntehdas

JOHDANTO

Tämä Sisäasiainministeriön toimitalon ja Valtioneuvoston paviljongin rakennushistoriaselvitys on tehty Senaatti-kiinteistöjen toimeksiannosta tulevan korjaussuunnittelun pohjaksi. Toimeksiannon mukaan rakennushistoriaselvitys on rajattu koskemaan toimitalon ja paviljongin maanpäällisiä kerroksia, sisäänkäyntikerroksesta K1/1 ylöspäin.

Sisäasiainministeriön toimitalo ja Valtioneuvoston paviljonki on suunniteltu 1970-luvun kulussa ja ne ovat valmistuneet 1980-luvun alussa. Rakennushistoriallisessa mielessä rakennukset ovat melko nuoria. 1970-luvun ja 1980-luvun alun arkkitehtuuri on kuitenkin tulossa vaiheeseen, jossa sitä on tarkasteltava myös historiallisessa mie-

lessä ja suojelunäkökohtia silmälläpitäen. Selvitystyö on käynnistetty Senaatti-kiinteistöjen ja Museoviraston yhteisestä sopimuksesta. Työtä ovat ohjanneet Senaatti-kiinteistöjen johtava asiantuntija, arkkitehti Marjatta Erwe sekä Museoviraston edustajina arkkitehti Pekka Lehtinen ja erikoistutkija Jarkko Sinisalo.

Uudempi rakennuskanta luo uusia haasteita rakennushistoriaselvityksessä käytettävälle työmenetelmille. Tässä rakennushistoriaselvityksessä on pidetty tärkeänä työtapojen kehittämistä niin, että selvitys vastaa kohteena olevien rakennusten ja niihin tulossa olevan korjauksen tarpeita. Rakennuksissa ei ole tehty yksityiskohtaista huonekortti-

inventointia, vaan yksityiskohtia on tarkasteltu kokonaisuuden kautta. Rakennukset on nivottu historialliseen yhteyteensä. Samalla on pyritty määrittämään ne sisä- ja ulkotilojen oleellisimmat ominaispiirteet, joiden kautta tulevat korjaustoimenpiteet ja mahdolliset muutokset voidaan sovitaa alkuperäiseen arkkitehtuuriin. Tässä mielessä sisätilojen analyysiä on viety totuttua rakennushistoriaselvitystä pidemmälle.

Selvitystyön ovat arkkitehdit mustonen oy:ssä tehneet kesän ja syksyn 2010 kuluessa arkkitehdit Olli Helasvuo, Niina Svartström ja Tapani Mustonen.

1 TAUSTAT

↑ Kirkkokadun ja Ritarikadun kulma 1960-70-lukujen vaihteessa. Kuva Simo Rista, OLA.

ARKKITEHTI OSMO LAPPO

Osmo Lappo valmistui arkkitehdiksi vuonna 1953. Opiskeluaikanaan hän työskenteli vuosina 1950–53 Arkkitehtitoimisto Kaija ja Heikki Sirénillä, ja valmistumisen jälkeen Viljo Revellin toimistossa aina vuoteen 1956. Oman arkkitehtitoimiston Osmo Lappo perusti vuotta myöhemmin.

Kaija ja Heikki Sirénillä työskennellessään Osmo Lappo oli suunnittelemassa Otaniemen teekkarikylän asuntoloita ja erityisesti Servinmökkiä sekä Kansallisteatterin pienen näyttämön julkisivuja.

Revellin toimiston työpöydällä oli Lapon siellä toimiessa mm. Hangon Kudeneuleen tehdasalue, Tapiolan alueen rakennukset, asunto-osakeyhtiö Kärjensivu Helsinkiin sekä Kaartin kasarmialueen täydennysrakentamisen kilpailuvaihe.

Osmo Lappo on julkisen arkkitehtuurin saralla varsinainen moniottelija. Lapon toimisto on suunnitellut huomattavan määrän puolustusvoimien kasarmirakennuksia, jopa kokonaisia kasarmialueita, sekä asuin-, liike- ja vapaa-ajan rakennuksia. Koulurakennusten suunnitteluun Lappo paneutui syvällisesti etenkin 1970-luvulla, koulujärjestelmän murrosvaiheessa.

Osmo Lappo toimi Teknillisessä korkeakoulussa vuodesta 1951 aina vuoteen 1991, jolloin hän jäi

eläkkeelle. Julkisten rakennusten suunnittelun professorin virasta. Luottamustehtäviä Osmo Lappolla on ollut mm. arkkitehtiliitossa aina 1950-luvulta lähtien (mm. SAFA:n hallituksen varapuheenjohtajana 1965–66, SAFA:n liittovaltuuston puheenjohtaja 1978–2000).

Arkkitehti rationalistin maineessa

Töissään Osmo Lappo on rationalisti. Se tarkoittaa, että Lapon tuotantoa pidetään jatkumona mm. Viljo Revellin viitoittamalle selkeän rakenteelliselle arkkitehtuurin linjalle. Loogisuus, rakenteellisiin ja toiminnallisiin seikkoihin paneutuminen sekä raaka-aineiden ja materiaalien ”rehellinen” esittäminen ovatkin Osmo Lapon töiden ominaispiirteitä.

Osmo Lapon työluettelo on pitkä ja jakautuu usealle vuosikymmenelle. Tyyllisesti arkkitehti on tehnyt pitkän matkan jo ennen Sisäasiainministeriön toimitalon valmistumista vuonna 1981. Herttoniemen kirkon (1958) yksilöllisestä mitta-kaavasta ja herkästä tiilen käsittelystä voidaan edetä 1960-luvun puhtaaksivalettujen betonisten kasarmi- ja urheilumonumenttien (Valkeala, Säkylä, Leppävaaran uimahalli) kautta 1970-luvulla tutkittuihin koulu- ja toimistotaloihin.

Osmo Tapio Lappo

6.12.1927	syntynyt Helsingissä
1946	ylioppilas, Kallion yhteiskoulu
1953	arkkitehti, TKK
1950–53	töissä Arkkitehtitoimisto Kaija ja Heikki Sirénillä
1053–56	töissä Viljo Revellillä
1955–	J.S. Sirénin assistentti, TKK
1956	töissä Väinö Vähäkalliolla
1957	Rakennustaiteen museon näyttelyosastolla
1957–2000	Arkkitehtuuritoimisto Osmo Lappo
1967–1991	TKK, Julkisen rakentamisen professori
1978	Rakennustaiteen valtionpalkinto
1978–2000	SAFA:n liittovaltuuston pj

Suomen Arkkitehtiliiton (SAFAn) kunniajäsen, lukuisia luottamustoimia SAFA:ssa.

↑ Herttoniemen kirkko, Helsinki 1958. am oy 2010.

Osmo Lappo, betonimies

Puhtaaksivalettu betoni yleistyi 1960-luvulla julki-
sessa suomalaisessa rakentamisessa ja palasi
taas 1980-luvulle tultaessa poteroonsa. Osmo Lap-
po käytti useissa 1960–70-lukujen kohteissaan
puhtaaksivalettua betonia niin ulko- kuin sisäti-
loissakin. Nämä maineikkaat kohteet ovat tuo-
neet Osmo Lapolle roolin ”miehekkään sotilas-
arkkitehtuurin” isänä. Mm. Valkealan Vekaran-
järven kasarmialueen rakennuksista on Tore Tall-
qvist sanonut, että ”betoni on täällä kenttäharmaa-
ta ja muotokieli karkeaa ja suoraviivaista”¹. ”Rei-
lut muodot, selkeät rakenteet ja vankat suhteet”,
luonnehtii puolestaan Vilhelm Helander Osmo La-
pon kouluja, uimahalleja ja varuskuntia suomalai-
sen arkkitehtuurin katsauksessaan vuodelta 1987.²

¹ Tore Tallqvist, Draamaa, proosaa, runoutta, Puhtaaksi-
valettu betoni suomalaisessa rakennustaiteessa vuosina
1960–1980. Tehdään betonista,SBK, 1989. s. 70.

² Suomalainen Rakennustaide, Vilhelm Helander ja Simo
Rista, Kirjayhtymä 1987, s.99.

↓ Vekaranjärven Kaartinhalli. (Sports and Leisure, Architecture in Finland, SAFA 1977, s. 103.)

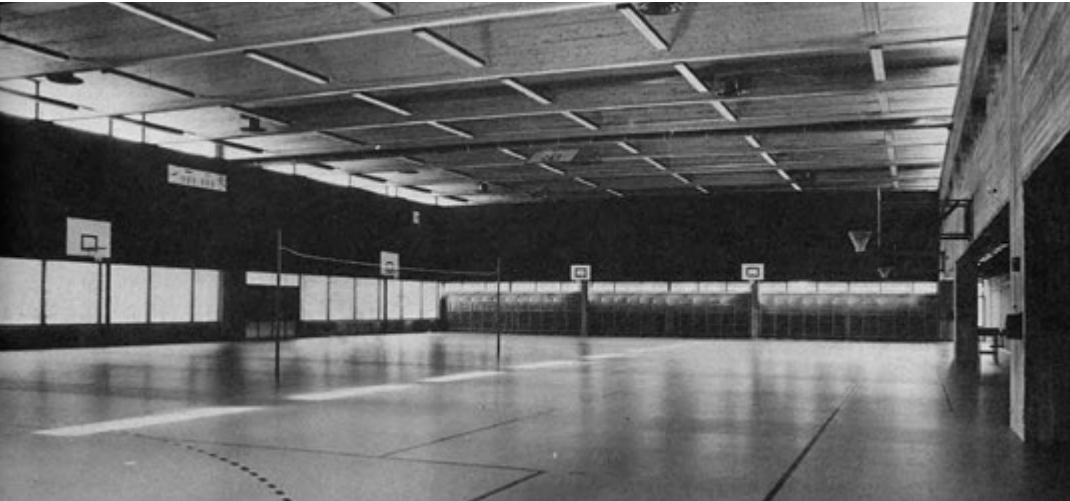

Julkisivuarkkitehtuurista

Osmo Lapon suunnittelemissa rakennuksissa jul-
kisivuarkkitehtuuri on pidättyvän kurinalaista –
Kulosaaren koulun nauhaikkunat, IBM:n verkko-
mainen metallikasettijulkisivu, Sisäasiainministe-
riön toimitalon väribetonielementit sekä vaikkapa
Pihlajiston ja Sylvään koulujen matalat punatiiliset
julkisivut on kaikki suunniteltu neutraalin moder-
nismin ja tukevan moduliverkon pohjalta.

Tarkasteltaessa Sisäasiainministeriön toimi-
talon julkisivuja lähemmin meille paljastuu kui-
tenkin yllättäviä ulottuvuuksia. Julkisivusuun-
nittelussa se poikkeaa valtaosasta aikalaisiaan,
sillä julkisivuja on lähtökohtaisesti käsitelty osa-
na ympäristöään. Kaupunkikuvan huomioiminen
näkyi piirustuksissa siten, että sarjassa ei ole ai-
nuttakaan julkisivupiirustusta, jossa ei olisi näytet-
ty rakennukseen liittyvää naapuria. Sinänsä syste-
maattisen elementtijulkisivun suunnittelussa oh-
jaavana lankana on pidetty rakennuksen ulkohah-
mon liittymistä ympäristöön.

↓ Vekaranjärven Kaartinhalli. (Sports and Leisure, Architecture in Finland, SAFA 1977, s. 103.)

SUUNNITTELUTYÖT

(Osmo Lapon vuonna 2010 valikoima työ-
luettelo)

- **Suomen rakennustaiteen museon näyt-
tely ”Architecture in Finland”,** Lontoo
1957
- **Herttoniemen kirkko,** Helsinki 1958
- **Niittykummun asunalähiö,** Espoo 1962

Puolustusvoimien varuskuntakeskuksia:

- **Upinniemi** v. 1961
- **Kajaani** v. 1966
- **Säkylä** v. 1968
- **Valkeala** v. 1975

- **Kulosaaren kansakoulu,** Helsinki 1966
- **Yliskylän kansakoulu,** Helsinki 1969
- **Leppävaaran uimahalli,** Espoo 1969
- **Sylvään koulu,** Vammala 1973
- **Pihlajiston koulu,** Helsinki 1977
- **IBM:n toimitalo,** Helsinki 1974–87
(laajennus valm. 1987)
- **Riihimäen uimahalli** 1980
- **Hangon koulukeskus** 1981
- **Sisäasiainministeriön toimitalo,**
Helsinki 1981
- **Riihimäen kaupunginkirjasto,** 1986
- **Hangon kaupunginkirjasto,** 1989
- **Suomen metsästysmuseo,**
Riihimäki 1990
- **Tampereen poliisitalo,** 1993
- **TKK:n entisen päärakennuksen
peruskorjaus,** Helsinki 1995
- **Kadettikoulun peruskorjaus,**
Helsinki 1995
- **Kansanterveyslaitoksen
koe-eläinlaboratorio,** Helsinki 1996

TOIMISTOARKKITEHTUURIN AIKALAISIA 1970-LUVULTA

↑ Metsäteollisuuden talo sijaitsee Sisäasiainministeriön toimitaloon nähden kulmittain Ritaripuistikon toisella puolella. (Snellmaninkatu 13 – Rauhankatu 15, arkkitehti Niilo Kokko, 1957). Sisäasiainministeriön toimitalon suunnittelun alussa Rakennushallitus esitti metallikasettia ensisijaisena vaihtoehtonaan julkisivumateriaaliksi. Toimistorakennukset muistuttavat toisiaan kooltaan ja massoittelultaan, mutta suhde ympäröiviin rakennuksiin on erilainen. am oy 2010.

Suomalaisia arkkitehteja 1960-luvulta lähtien kehitetty systemaattinen suunnitteluote oli 1970-luvulla otettu haltuun. Suomi rakentaa 5 -näyttelyluettelon esipuheessa Kirmo Mikkola toteaa suomalaisen arkkitehtuurin tilasta seuraavaa:

”Kuvasta puuttuu lähes tyystin kokeileva ja tutkiva ote.” (...) ”Konstruktivismista on tullut tyyli tyylien ketjussa, ja valitettavasti ympäristössään yhtä juureton, kuin modernin arkkitehtuurin monet aikaisemmat tyyllilliset muunnelmat.(...) Pyrimme abstraktiin ja yleispätevään arkkitehtuuriin sen sijaan, että suhteuttaisimme rakentamisen paikalliseen ja kansalliseen traditioon, käyttäjän kokemusmaailmaan, kulttuurin jatkuvuuteen.

Onneksi tämä on vihdoin alettu oivaltaa.”¹ Tämän työn yhteydessä ei ole ollut mahdollista tehdä laajempaa sukellusta aikakauden toimistoarkkitehtuuriin, mutta joitakin aikalaisia on etsitty selvitystyön tueksi.

Osmo Lapon suunnittelema IBM:n toimitalo Munkkiniemessä (1971–79) osuu suunnitteluajansa ja toimintansa puolesta hyväksi vertailukohteeksi.

Toiseksi vertailupariksi on valittu Arkkitehtitoimisto Kaija ja Heikki Sirénin Seurakuntien virastotalo (1975–1979), joka on julkaistu edellisen kanssa samassa Arkkitehti-lehdessä (ARK 5–6/ 1979). Näistä muodostuu pieni katsaus Sisäasiainministeriön toimitalon rakennushistorian taustaksi.

¹ Kirmo Mikkola, Suomi rakentaa, Suomi rakentaa 5, Helsinki 1976, s. 6–7.

Seurakuntien virastotalo, Ark.tsto Kaija ja Heikki Sirén

Rakennus sijaitsee Kolmannella linjalla Helsingin Kalliossa. Virastotalon tilavuus on 47 400 m³. Työ perustuu kutsukilpailuvoittoon vuodelta 1975, suunniteltiin vuosina 1976–77, ja rakennus valmistui vuonna 1979. Rakennukseen on sijoitettu toimisto- ja arkistotiloja, kokoustiloja sekä ruokala.

Julkisivut

Rakennuksen julkisivut ovat kauttaaltaan hakattua graniittia. Kiven sävy on lähellä Sisäasiainministeriön toimitalon ruskean graniittijalustan sävyä. Julkisivun käsittelystä Arkkitehti-lehden esitelyssä todettiin, että ”katujulkisivujen erkkerit ja voimakkaasti ulkonevat ikkunoiden pystylamellit elävöittävät katumiljöötä, jonka muodostavat suhteellisen yhdenmukaiset (...) asuinkerrostalot.”¹

¹ ARK 5–6/ 79 s.38.

Nykytilanteessa julkisivun yksiaineinen kiviverhous tuntuu kadulta katsoen raskaalta ja sävy tummalta, vaikka työ on ollut huolellista ja julkisivu on erittäin hyvässä kunnossa.

Sisätilat

Tilallisesti rakennus on suurine kokoussaleineen ja ruokaloineen Sisäasiainministeriön toimitaloa väljempi ja monipuolisempi. Ajan henki on kuitenkin molemmissa läsnä ja tunnistettava. Materiaalivalinnat ovat suurelta osin samoja Sisäasiainministeriön kanssa, mutta niiden runsaampi valikoima on tuottanut ilmeeltään keveämpää arkkitehtuuria. Lattioissa on suosittu 30x30 cm asbestivinyylilaattaa, portaissa vaaleaa mosaiikkibetonia, ruokalan ja aulojen alakatoissa puurimoitusta jne.

- ↑ Seurakuntien virastotalon sisäänkäyntisyvennys. am oy 2010.
- ↙ Ruokalan ja aulan sisäkatot jatkuvat yhtenäisinä teräslasiseinien molemmin puolin. Valaisimet ovat upotettuja. am oy 2010.
- ↓ Aulasta näkymä toimistokäytävään, jossa shakkiruudutettu lattia asbestivinyylilaattaa. am oy 2010.
- ↘ Pääportaan mosaiikkibetonilattia, betonisen umpikaiteen käsijohde RST-putkea. am oy 2010.

IBM:n toimitalo, Munkkiniemi

IBM:n toimitalo (Osmo Lappo, Juhani Westerholm, 1971–1979)¹ Munkkiniemessä tarjoaa mielenkiintoisen vertaisparin Sisäasiainministeriön toimitalolle. IBM:n toimistotalon suunnittelu aloitettiin vuonna 1971, mutta asemakaavamuutoksen vaiheet viivästyttivät rakentamista, ja suunnitelmia tarkistettiin ”moneen otteeseen”, ennen kuin rakentaminen aloitettiin vuonna 1977.²

IBM:n taholta toimitilasuunnittelua ohjattiin mm. yhtiön kansainvälisesti sovellettavalla normikansiolla, joka aiheutti tšekäläisten insinöörien keskuudessa ylenkatsetta, olivathan normit meillä jo esimerkiksi LVIS-asioissa pidemmälle vietyjä.³ Suunnitelmat kuitenkin piti hyväksyttää Pariisissa ja USA:ssa asti.

Samoin kuin Sisäasiainministeriön toimitalosakin IBM:n toimitalon runkona on pilarilaatasto, jossa kantava pilaristo on vedetty ulkoseinän sisäpuolelle ja porrastornit ovat jäykistävinä rakentei-

na. IBM:n toimitalon välipohjalaatastona on arinalaatta kaikissa kerroksissa ja puurunkoisten julkisivuelementtien ulkopinta on ruskeaksi kova-anodisoitua alumiinilevyä. Rakennus on suunniteltu 180 cm moduuliruudukolla, joka on myös julkisivuelementtien leveys.

Rakennusten toiminnoissa on paljon yhteisiä piirteitä, sillä molemmat ovat täysmittaisia toimistorakennuksia. IBM:n rakennus suunniteltiin kuitenkin 600:lle työntekijälle (tilavuus 149 000m³), Sisäasiainministeriön toimitalo taas 250:lle työntekijälle (tilavuus 50 200m³). Arkkitehtitoimistossa suunnitteleva työryhmä on osittain ollut sama: arkkitehdit Osmo Lappo, Jussi Suomala ja Timo Tapiovaara, IBM:ssä lisäksi Jukka Massa, Pekka Laaksonen ja Harri Hietanen.

IBM:n toimitaloon työtilat on toteutettu avokonttorina. Mitoituksen pohjana on IBM:n konttoritiloissa käytetty 13,5 neliötä henkilöä kohti.

Ulkoasultaan IBM:n toimitalo edustaa ”tekniikan aikakauden osaavinta ja dynaamisinta puolta”.⁴ Tontti on melualue, mutta melu otettiin ennak-

koluulottomasti suunnittelun lähtökohdaksi: ”melusta ei ole haittaa (...), päinvastoin, se muodostaa osan avokonttorille tarpeellisesta taustamelusta”. IBM:ssä pyrkimyksenä oli ”välttää suorakulmaisten huonemaisten työtilojen syntymistä”. Samoin koetettiin huolehtia siitä, ”ettei kenenkään sallita varata itselleen ikkunapaikkaa”.⁵

IBM:n laajennusosa

Vuonna 1987 valmistunut laajennus on Osmo Lapon ja Juhani Westerholmin suunnittelema. Avokonttorikokemuksen kartuttua laajennusosa suunniteltiin entisten avokonttorien rinnalle kombikonttoreina, jotka suovat mahdollisuuden myös eristettyneeseen työskentelyyn. Kombikonttorin ikkunalliset työhuoneet on sijoitettu julkisivulle, ja ovelinen lasiseinä erottaa ne yhteiskäytössä olevista keskirungon tiloista. Tämä kombikonttorimalli muistuttaa pohjaratkaisultaan kaksoiskäytäväratkaisua, jonka keskirungon väliseinät on poistettu niin, että syntyy hyvin leveä keskikäytävä.

Erinapaiset toimistoratkaisut

Saman arkkitehtitoimiston piirustuspöydillä on päädytty kahteen hyvin erilaiseen ratkaisuun, jotka on rakennettu osittain aivan samoista materiaaleista samoin detaljein.

Kiinnostavin ero syntyy toimistotilojen ja neuvotteluhuoneiden erilaisista ratkaisumalleista, jotka tuottavat toimistorakennuksille hyvin erilaiset tunnelmat. IBM:n avokonttorimalli ja siihen yhdistetyt runsaat lasiseinät neuvottelutiloissa henkivät 1970-luvun pyrkimyksiä uusiin työtapoihin, työntekijöiden tasa-arvon, tiiviiden henkilökontaktien, liikkuvuuden ja kommunikaation lisäämiseen.⁶

Sisäasiainministeriö toimitalo on kaksoiskäytävineen ollut valmistuessaan konservatiivinen, ja IBM:n toimitalon rinnalla vielä konservatiivisempi ratkaisu. Arkkitehdin mukaan⁷ yhtenä syynä oli sisäasiainministeriön tilaohjelman vanhakantaisuus, joka juontui Rakennushallituksen 1960-luvulla asettamista normeista ja tavoitteista (esimerkiksi yleinen normi työpaikkaleveydelle oli 24M)⁸.

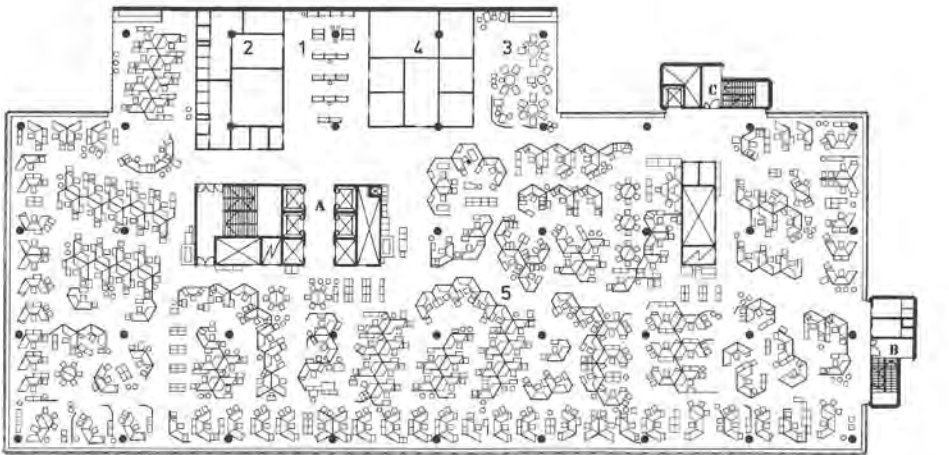
⁶ Osmo Lappo ja Juhani Westerholm, ARK 4/1988 s. 52.

⁷ Puhelinkeskustelu 27.9.2010, Tapani Mustonen – Osmo Lappo.

⁸ 1980-luvulla sitä kasvatettiin 27 M:n.Matti Seppänen, Elementtirakentamisen kehitys arkkitehdin näkemänä, Tehdään elementeistä, SBK-säätiö, 2009, s. 234.

➤ IBM:n toimitalo, ARK 5–6/ 1979, s. 50. Kuva Simo Rista. Avokonttoriin kehitettiin uusi toimistokalustemallisto, suunn. sisustusarkkitehti Peter von Knorring.

➔ IBM:n toimitalo, ARK 5–6/ 1979, s. 50. Avokonttori suunniteltiin niin, ettei syntyisi suorakulmaisia työhuonetiloja, eikä kukaan voisi varata itselleen ”ikkunapaikkaa”.

➔ IBM:n toimitalo, Munkkiniemi. leikkaus. ARK 5–6/ 1979, s. 48. IBM:n toimitalon alla on kaksi paikoituskellarikerrosta.

KIRKKOKADUN JA RITARIKADUN KULMATONTTI

↑ Kirkkokadun ja Ritarikadun kulma 1960-70-lukujen vaihteessa. Kuva Simo Rista, OLA.
Kirkkokatu 12:ta puurakennukset on purettu jo aiemmin ja paikalla on parkkipaikka. Uuden Yhteiskoulun kivirakennus on vielä olemassa.

← Ilmakuva 1960-70-lukujen vaihteessa. Kuva Simo Rista, OLA.
→ Kirkkokatu 12:n asuinrakennus vuonna 1952.
Kuva Urpo Ikonen, Näkymiä Kruunuhaasta -esite. OLA.

↓ Kirkkokadun ja Ritarikadun kulma 1960-70-lukujen vaihteessa. Kuva Simo Rista, OLA.
↓↓Kirkkokadun ja Ritarikadun kulma vuonna 2010.
am oy 2010.

Kuriiri Carl Anders Åberg osti vuonna 1839 kaupungilta Kirkkokadun ja Ritarikadun kulmatontin. Kirkkokadun varteen rakennettiin yksikerroksinen puutalo ja Ritarikadun puolelle matalampi siipirakennus. Piirustukset hyväksyttiin vuonna 1840.¹

Vuonna 1899 perustettu suomenkielinen yhteiskoulu aloitti toimintansa Kirkkokatu 12 puurakennuksessa vuonna 1900. Jo vuonna 1902 valmistui arkkitehti Gunnar Steniuksen piirtämä kivikoulu puukoulun länsipuolelle Kirkkokadun varteen. Ritarikadun puoleisessa puisessa sivurakennuksessa asui koulunjohtaja Lucina Hagman.

Vuonna 1953 valtio osti koulutontin ja vuonna 1959 Ritarikadun puoleinen puurakennus vaurioitui tulipalossa. Puutalot ja Uuden Yhteiskoulun kivirakennus purettiin 1960- ja 1970-lukujen vaihteessa sisäasiainministeriön toimitalon tieltä.

Laajempi selvitys Metsäsika-korttelin kehityksestä sisältyy Tuula Pöyhien vuonna 2010 tekemään Pihlflycktin ja Willebrandin rakennushistoriaselvitykseen.

¹ Näkymiä Kruunuhaasta -esite. OLA.

TOIMEKSIANTO, SUUNNITTELU JA RAKENTAMINEN

Korttelisuunnitelma ja Pihlflyckt-Willebrand

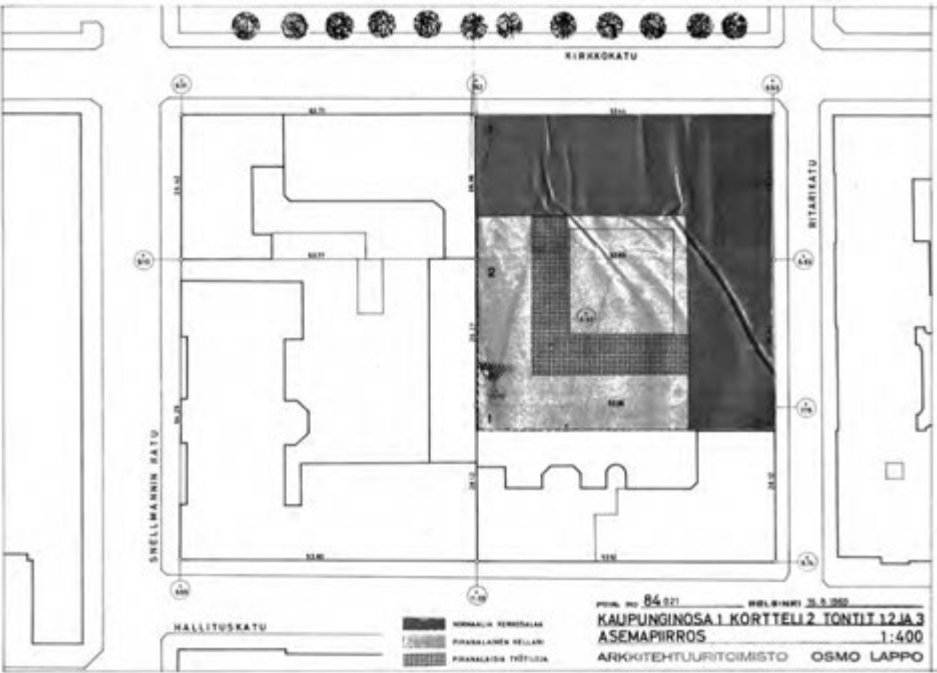
Sisäasiainministeriön toimitalo sijaitsee kulmaton-tilla Kirkkokadun ja Ritarikadun kulmassa, Valtio-neuvoston paviljonki korttelin keskelle avatulla si-säpihalla. Rakennukset muodostavat kokonaisuu-den, jota yhdistää kolme maanalaista kellariker-rosta.

Metsäsian korttelia ryhdyttiin jo 1960-luvulla saneeraamaan valtioneuvoston käyttöön. Tavoit-teeksi asetettiin korttelin keskiosan avaaminen, vanhojen piharakennusten purkaminen sekä viras-tokäyttöön soveltuvien kadunvarsirakennusten pe-ruskorjaaminen.

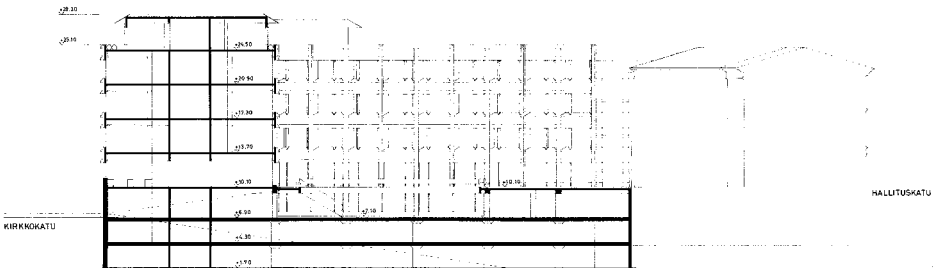
Arkkitehtuuritoimisto Osmo Lapolle annettiin vuonna 1969 toimeksianto johon kuuluivat kortte-lisuunnitelman laatiminen, Sisäasiainministeri-ön toimitalon ja Valtioneuvoston paviljongin suun-nittelu sekä Pihlflycktin ja Willebrandin talojen pe-ruskorjaukset. Rakennushallitus oli tässä vaihees-sa jo päättänyt purkaa korttelin sisäosista poikittai-set siipirakennukset. Korttelisuunnitelma laadittiin yhteistyössä Helsingin kaupunkisuunnitteluviras-ton ja museoviraston kanssa.¹

¹ Arkkitehti-lehti 3/1983, s.28.

- Valokuva korttelin ja sen lähiympäristön pienoismallista. OLA.
- Metsäsian kortteli 1960-70-lukujen vaihteessa Simo Rista. OLA.

- ↑ Piirustus ARK 84 021, Asemapiiros (luonnos) 1:400, 15.8.1969, AOL. SENA.
 - ↓ Piirustus ARK 84 023, Leikkaus B-B luonnos 1:200, 8.9.1969, AOL. SENA.
- Kirkkokadun suuntainen kuudes kerros on sisään vedetty ja seitsemäs, IV-konehuonekerros, puuttuu.

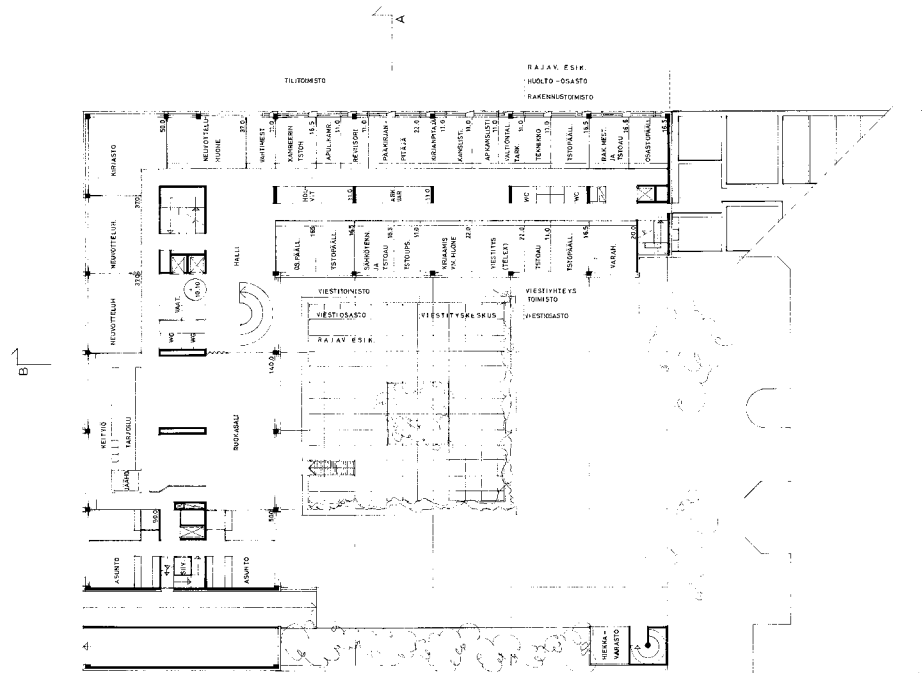

Pihlflycktin ja Willebrandin talot peruskorjattiin vuosina 1971-72. Rakennusten puiset välipohjat purettiin ja uudet välipohjat tehtiin teräsbetonis-ta vanhojen kantavien tiiliseinien varaan. Pihlflyck-tin talon Ritarikadun puoleisen osan kellarin lat-tiataso laskettiin perustusten vahvistamisen yhte-ydessä, jotta rakennuksen holvattuihin kellaritilo-i-hin voitiin myöhemmin sijoittaa ravintola.² Ravinto-lan keittiö-, varasto- ja sosiaalitilat tulivat sisäasi-ainministeriön toimitalon kerroksiin K1 ja K2, Rita-rikadun varteen.

Sisäasiainministeriön toimitalon suunnittelu

Sisäasiainministeriön toimitalon suunnittelupro-sessi oli pitkä. Arkkitehtuuritoimisto Osmo Lapon ensimmäiset luonnokset ovat syksyltä 1969 ja ra-kennus valmistui vasta vuonna 1981. Väliin mah-tui mm. vuoden 1973 energiakriisi ja sen aiheut-tama taloudellinen laskusuhdanne, joka keskeytti rakennustyöt louhintatöiden jälkeen useammaksi vuodeksi. Energiakriisin myötä energiamääräyksiä kiristettiin ja betoninormitkin muuttuivat 1970-lu-vun puolivälissä aiheuttaen rakennemuutoksia.³

- ² Arkkitehti-lehti 3/1983, s.30.
- ³ Muistio Valtioneuvoston lisärakennuksen rakennemuutok-sista 20.9.1977, Insinööritoimisto Magnus Malmberg. IMM.

Pihlflycktin talon kellariravintolan keittiö- ja sosiaalitiloihin sisäasiainministeriön toimitalon Ritarikadun alakerroksissa ei ensimmäisissä luonnoksissa vielä ole varauduttu. Pihlflycktin talo ja uudisrakennus ovat ensimmäisissä luonnoksissa muilta osin yhteydessä toisiinsa toteutunutta ratkaisua läheisemmin. Pääpiirustuksissa syksyltä 1970 uuden ja vanhan rakennuksen niveleen sijoittuva porras on kuitenkin jo työntynyt rakennusmassan ulkopuoliseksi poistumistieportaaksi, johon johtava käytävätila erottaa rakennukset toisistaan. Poistumistieporras on tässä vaiheessa lasirakenteinen ja muodoltaan kahdeksankulmio.

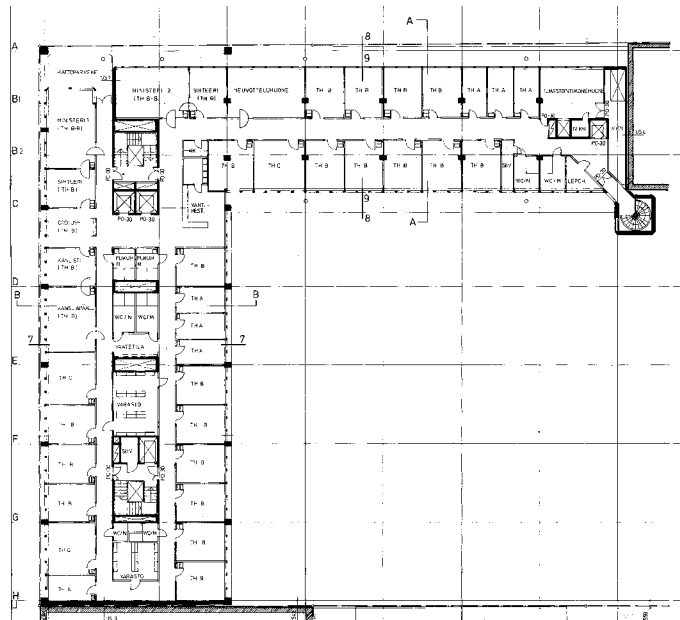
Seuraavissa pääpiirustuksissa 31.10.1972 henkilöstöravintola on poistunut, mikä viittaa siihen että Valtioneuvoston paviļjonki on tullut mukaan suunnitelmiin. Maanalaista yhteytt paviļjongin suuntaan ei sisäasiainministeriöltä kuitenkaan vielä ole piirustuksissa esitetty.

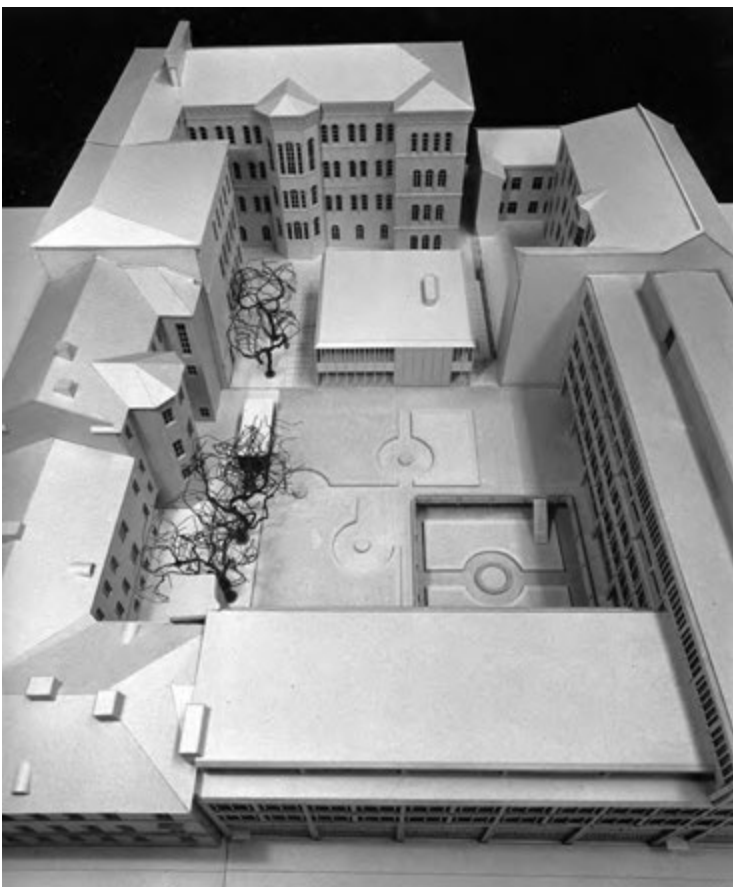
Toiminnallisten muutosten lisäksi suunnitelmia muokattiin tiukentuneiden energiamääräyksien, uusien betoninormien sekä vuonna 1976 voimaan tulleiden E1-paloturvallisuusmääräyksi-
en mukaisiksi.⁴ Muita uusia noudatettavia säädöksiä olivat Rakennussäädökset 1978 RT 20092, Rakennusmääräykset ja ohjeet 1978:1 RT SM-20151 ja rakennusmääräykset ja ohjeet 1978:2 RT SM-20157 sekä Yleiset sopimusehdot valtion rakennustöitä varten (1974).⁵

Myös rakennuksen eri rakennevaihtoehtoja pohdittiin vuonna 1976. Runkovaihtoehtoina esitettiin paikallavalettu pilarilaatta, arinalaatta ja kaksi elementtirunkovaihtoehtoa. Maanpäällisissä kerroksissa päädyttiin paikallavalettuun pilarilaattaan ja autohalleissa arinalaattaan.⁶

- 4 Kerrostalot 1960–1975, Rakennustieto Oy, 1994, s.276.
- 5 Valtioneuvoston lisärakennus, Rakennuslity OSA I,
30.11.1978, AOL. SMA.
- 6 Muistio Valtioneuvoston lisärakennuksen rakennemuutok-
sista 20.9.1977, Insinööritoimisto Magnus Malmberg. IMM.

- ↖ Luonnospiirustus ARK 84 024, 1.kerros 1:200, 2.9.1969, AOL. SENA.
 - ↙ Luonnospiirustus ARK 84 025, 2.kerros 1:200, 2.9.1969, AOL. SENA.
 - ↗ Pääpiirros ARK 84 146, 5.kerros 1:100, 31.10.1972, AOL. SENA.
 - Luonnospiirustus ARK 84 511, 5.kerros 1:200, 30.11.1977, AOL. SENA.
- 1970-luvun piirustuksia vertaamalla näkee sisäkulman aulatilojen pienentyneen vuoden 1977 uuden luonnoskierroksen myötä.

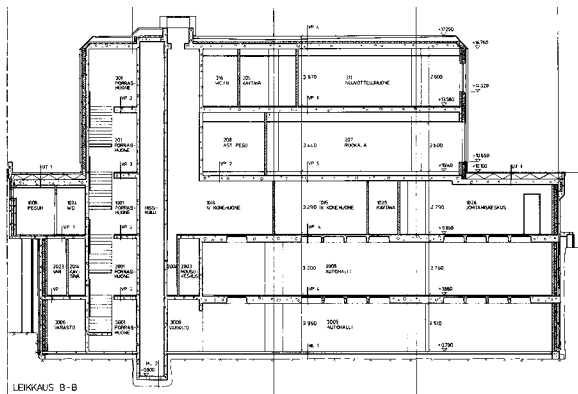

Valtioneuvoston paviļjonki

Energiamääräysten kiristymisen vuonna 1976 vaikutti etenkin sisäpihan paviļjongin ulkonäköön. Pienoismallikuvissa vuodelta 1973 paviļjonki on lasisen läpinäkyvä kaikkiin suuntiin. Myöhemmissä pienoismallivalokuvissa paviļjonki on saanut nykyisen, hieman umpinaisemman ulkomuotonsa.¹

Toinen suunnitteluaikainen merkittävä muutos oli paviļjongin päällä olevan ilmastointikonehuoneen siirtäminen sisätiloihin K1-kerrokseen. Aiemmassa pienoismallissa konehuone sijaitsi rakennuksen katolla. Toteutuneessa ratkaisussa katolla on vain pienehköt poistoilmapuhaltimet ja ilmastointihormin pää. Ilmanvaihtokojeiden kokonaisuus katolla on ympäröity kuparipeltisellä kotelolla, jonka kulmat on pyöristetty. Katto on merkittävä, koska se näkyy ympäröivien rakennusten ylempiin kerroksiin.

1 Pienoismallivalokuvat, Simo Rista. OLA.

↑ Pääpiirustus ARK 101 230, Leikkaus B 1:100, 20.10.1978, AOL. SENA.

↖ Valokuva pienoismallista vuodelta 1973. Kuva Simo Rista, OLA. Valtioneuvoston paviļjonki on vielä vanhassa asussaan.

← Valokuva toteutuneen rakennuksen pienoismallista. Simo Rista, OLA. Paviļjonki on mallissa päivitetty toteutuneeseen asuunsa.

Rakennusten suunnittelijat ja rakentajat

Arkkitehti- ja sisustussuunnittelusta vastasi Arkkitehtuuritoimisto Osmo Lappo ja siellä professori Osmo Lappo ja arkkitehti Jussi Suomala. Eri vaiheissa olivat mukana arkkitehdit Jaakko Rantanen, Jouko Nieminen, Fred Wegelius, Matti Seiro, Päivi Mikola-Saurama sekä sisustusarkkitehdit Timo Tapiovaara ja Leena Aaltonen. Rakennesuunnittelu oli Insinööritoimisto Magnus Malmbergin, jossa dipl. ins. Matti Rönkä oli mukana hankkeessa sen alusta loppuun saakka. LVI-suunnittelusta vastasi LVT-insinööritoimisto ja sähkösuunnittelusta Insinööritoimisto Risto Mäenpää. Sisäpihan istutus-suunnitelman teki maisema-arkkitehti Göran Engroos. Geoteknisenä suunnittelijana toimi Ins. tsto. Pohjatutkimus Oy ja luolasuunnittelijana Rakennus- ja suojeluteknillinen ins. tsto. Suora Oy.

Pääurakoitsijana toimi työyhteisliittymä Linna, jonka muodostivat Hartela, Puolimatka ja YIT. Vastaavana rakennusmestarina oli Antero Kääriäinen. LV-työt teki Oy Huber Ab, ilmanvaihtotyöt Oy Aerator Ab ja sähkötyöt Oy Hendengren Ab.

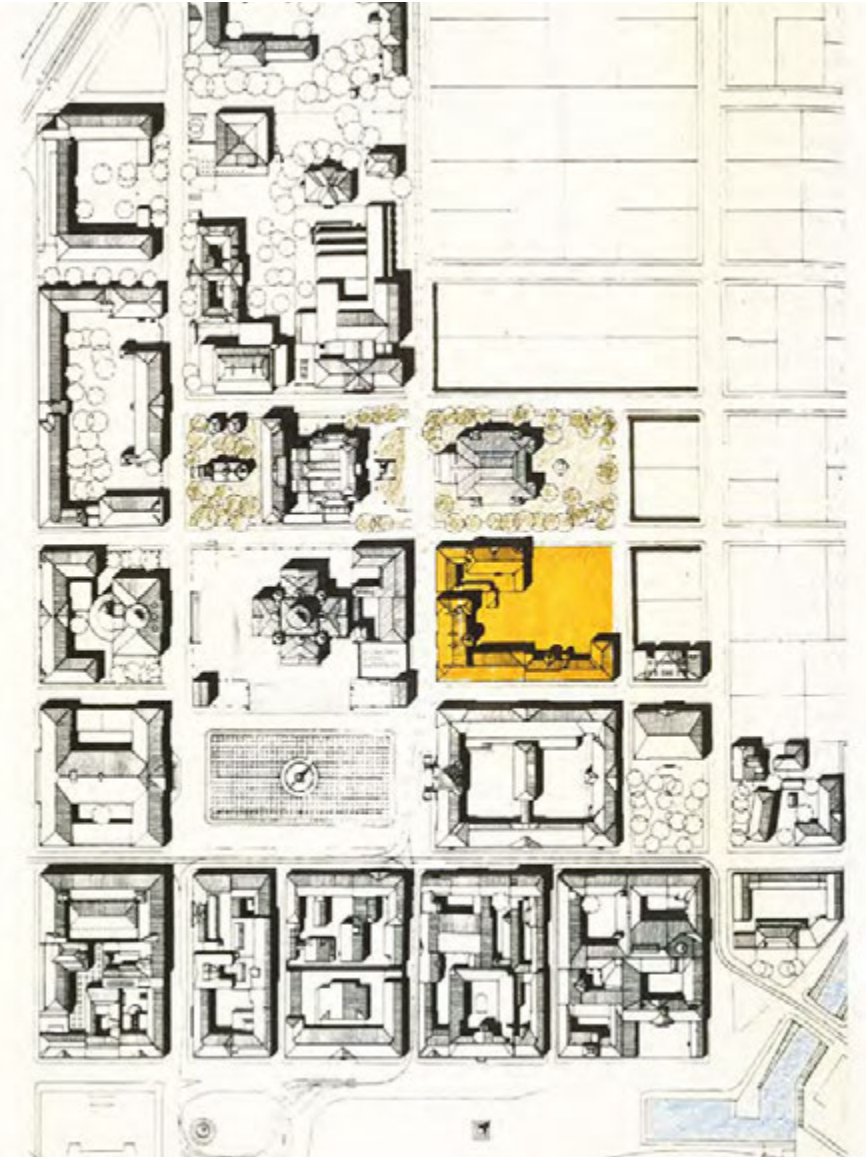
Rakennuttajana oli Rakennushallitus, suunnittelun johdossa siellä oli arkkitehti Olavi Leka ja hänen kuolemansa jälkeen arkkitehti Olavi Kantele. Projekti-insinöörinä toimi dipl. ins. Ilpo Savolainen.

- ↓ Sisäpihan louhintatyömaa. OLA.
- ↙ Sisäasiainministeriön toimitalon harjannostajaisyleisöä sisäpihan alemmalla tasolla. Ylemmällä tasolla Valtioneuvoston paviļjongin rakenteilla olevaa seinää. SMA.

2 SISÄASIAINMINISTERIÖN TOIMITALO – ULKOARKKITEHTUURI JA RAKENTEET

↑ Asemapiirros korttelia ympäröivästä rakennuskannasta. Valokuva OLA.

SUHDE YMPÄRISTÖÖN

Sovitus kruununhakalaiseen kaupunkikuvaan

Sisäasianministeriön toimitalo sijaitsee Kruununhaassa Helsingin empirekeskustassa. Rakennus täydensi saneeratun Metsäsika-korttelin tuoden kaupunkikuvaan uuden kerrostuman. Viereinen jugendtalo Kirkkokatu 14:ssä on rakennettu vuonna 1905, arkkitehtina Gustaf Estlander. Ritarikadun puoleiset uusklassiset naapuritalot, ns. Pihlflycktin (1844, arkkitehti tuntematon) ja Willebrandin (1887, arkkitehti Gustaf Nyström) talot.

Naapuritalot ovat vaikuttaneet Sisäasiainministeriön toimitalon ulkomuotoon, värytykseen ja julkisivujen jäsentelyyn. Alimpien kerrosten ruskea graniittilevytys on sukua naapuritalojen harkkorapatuille tai luonnonkivisille sokkeleille, ja ylempien kerrosten hiekkapuhallettu väribetonipinta muistuttaa ympäristön rapattuja ja kalkkimaalattuja pintoja. Osmo Lapon mukaan kellertävä sävy oli ympäristöön sopiva, ja kun pääjulkisivu suuntautuu pohjoiseen, tuntui lämmin keltainen väri valoisammalta.¹

Kirkkokadun puoleisen siiven räystääskorkeus ja ylimmän kerroksen viistolappeiden kattokulmat on toteutettu tarkasti viereisen Kirkkokatu 14:n mallin mukaan. Sisäasiainministeriön toimitalon Ritarikadun puoleinen siipi on matalampi, ja sisäänvedetyn kattokerroksen ansiosta terassin räystääs on saatu Pihlflycktin² talon räystääslinjan tasalle. Lisäksi toisen kerroksen ikkunoiden ylälinja kohtaa Pihlflycktin talon harkkorapattua pohjakerrosta rajaavan vaakalistan.

¹ Osmo Lapon haastattelu 11.6.2010 (TM, NS / am oy).

² Ritarikatu 4 - Hallituskatu 3, rakennettu vuonna 1844.

↓ Kuva Kirkkokadulta ennen rakennustöiden alkua. Keskellä Kirkkokatu 14 vuodelta 1905, arkkitehtina Gustaf Estlander. Kuva Simo Rista, OLA.

↘ Näkymä Kirkkokatua Pohjoisrantaan päin, Kirkkokatu 16, 14 ja 12. am oy 2010.

↓ Kuva Ritarikadulta ennen rakennustöiden alkua.

Kulmassa Pihlflycktin talo ennen peruskorjausta. Kuva Simo Rista, OLA.

↓ Pihlflycktin talo Ritarikatu 4 - Hallituskatu 3 on rakennettu vuonna 1844. am oy 2010.

Julkisivureliefi ja materiaalivalinnat

Rakennuksen julkisivuarkkitehtuuri antaa vastineen ympäristön julkisivujen kertaustyylielle, niin hyvin kuin se elementtitekniikan eturintamassa on ollut mahdollista. Julkisivun reliefsi kevenee kerros kerrokselta alhaalta ylöspäin, kuin soveltaen Kruununhaan julkisivuarkkitehtuurissa yleistä klassista hierarkiaa. Rakennuksen jalusta, kaksi alinta kadunvarsikerrosta, on verhoiltu tummalla graniittilaatalla. Kolmannesta kerroksesta alkaen julkisivut on verhoiltu väribetonisilla kuorielementeillä, jotka on kevyesti hiekkapuhallettu himmeäksi, jotta "uusi rakennus liittyisi pehmeämmin vanhoihin naapureihinsa"³.

³ Osmo Lappo ja Jussi Suomala. ARK 3/1983 s.30

↑ Kuva Ritarikadulta 1980-luvun alkupuolella. Kuva Simo Rista, OLA.

Arkkitehti Osmo Lappo oli heti toimeksiannon saatuaan ehdottanut tähän suunnittelukohteeseen rapattua ja maalattua julkisivua. Rakennushallituksen edustajat taas olivat aluksi julkisivujen metallivuorauksen kannalla. Arkkitehti konsultoi vielä alustavasti Helsingin Rakennusvalvontaa, joka ei mieltynyt ehdotukseen metallijulkisivusta. Väribetoninen kuorielementtijulkisivu oli kompromissi, joka tyydytti lopulta kaikkia tahoja.⁴

Julkisivuelementtien kevyt hiekkapuhallus liittyi välillisesti Tampereen postitalon⁵ julkisivun väribetonielementtipintaan. Arkkitehdit Lappo ja Suomessa olivat käyneet katsomassa vastavalmistunutta kohdetta suunnittelun aikana ja todenneet tuoreiden elementtien ”kiiltelevän ilkeästi”.⁶

Sisäasiainministeriön betonielementtijulkisivun taustoista

Osmo Lapon aloittaessa töitään Viljo Revellin toimistossa vuonna 1953 olivat Teollisuuskeskuksen betonijulkisivut vasta valmistuneet.⁷ Nuo Suomen ensimmäiset julkisivuelementit – paremminkin esivalmistetut rakennusosat – valmisti DI Matti Janhunen.

Teollisuuskeskuksen julkisivu on tehty sävytetystä betonista eli valkosementistä ja kalkkikivirouheesta valetuista hiotuista betonilevyistä. Esivalmistettuja laattoja ja levyjä oli 404 erilaista tyyppiä, joissa oli myös viistoja osia.⁸ Betonilevyt kiinnitettiin betoniteräksisiin kiinnikkeisiin, jotka suojattiin betonivalulla.⁹

⁴ Osmo Lapon haastattelu 11.6.2010 (TM, NS / am oyl).

⁵ Arkkitehti Veikko Malmio, 1971.

⁶ Osmo Lapon haastattelu 11.6.2010 (TM, NS / am oyl).

⁷ Viljo Revell ja Keijo Petäjä, 1952.

⁸ Aino Niskanen, Kokeilujen aika – betoni 1940- ja 1950-lukujen arkkitehtuurissa, Tehdään betonista, SBK 1989 s. 32.

⁹ Matti Seppänen, Elementtirakentamisen kehitys arkkitehdin näkemänä, Tehdään elementeistä, SBK-säätiö, 2009, s. 211.

Teollisuuskeskuksen esivalmisteinen, sävytetty betonijulkisivu oli lajissaan ensimmäinen, ja Sisäasiainministeriön julkisivu asettuu lenkiksi samaan ketjuun 20 vuotta myöhemmin.

Arkkitehtuurin aatteet ja arki

Vuonna 1974 Arkkitehtilehdessä käytiin keskustelua otsikolla ”Arkkitehtuurin aatteet ja arki”. Tähän keskusteluun Osmo Lappo osallistui mm. näin: ”Aarne Ervin Porthania sekä Ervin, Revellin ja Sirenin työt Tapiolassa ovat (...) hyviä esimerkkejä. Näiden rakennusten elementtijärjestelmät ovat kuitenkin arkkitehtien luomia ja juuri näitä rakennuksia varten tehtyjä. Räätälin työtä siis – eikä yhdenmukaistettua joukkotuotantoa. Se oli sitä ”elastista standardisointia”. Tänäänkin arkkitehdit ovat mukana elementtirakentamisessa. Mutta osat ovat vaihtuneet: nyt piirretään asuintaloja tuottajien elementeistä, ei omasta päästä. (...) Suunnittelun johto on teknikoiden käsissä, ja sen näköisiä ovat tuloksetkin.”¹⁰

Lappo lopettaa puheenvuoronsa toteamalla: ”Sääntö on nimittäin tämä: aina kun yksipuoliset määrälliset tavoitteet asetetaan laadullisten tavoitteiden edelle, syntyy epätydyttävää ympäristöä, huonoa arkkitehtuuria (...).”¹¹

Sisäasiainministeriön toimitalon betonielementit

Osmo Lapon puhtaaksivalettu betoniarkkitehtuuri on väistämättä kouluttanut hänet betonin käyttöön. 1970-luvun puoliväliin mennessä betonista oli kuitenkin tullut haukkumasana: asuntotutannon määrän painotus laadun kustannuksella oli johtanut betonirakentamisen kriisiin, joka heijastui materiaalin käyttöön ja yleisön asenteisiin

¹⁰ Osmo Lappo, ARK 8/ 1974, s.33.

¹¹ Osmo Lappo, ARK 8/ 1974, s.34.

pitkälle 1980-luvun puolelle.¹² Kuten Osmo Lappo kirjoitti Betonituote-lehden artikkelissaan vuonna 1976: ”Kun julkinen rakennus on toteutettu betonipintaisena, kutsutaan sitä kerkeästi betonibunkkeriksi. (...) Materiaalina betoni tuntuu monen mielestä arkipäiväiseltä, eikä arkkitehtien taitavaan betonikäsitelly ole saanut tätä rasitetta täysin poistettua.”¹³

Sisäasiainministeriön toimitalon pitkän suunnitteluajan kuluessa muuttuivat myös määräykset. Vuoden 1973 öljykriisin jälkeiset energiansäästö-määräykset rajoittivat 3-lasisten ikkunoiden pinta-alan enintään 15 %-n rakennuksen kerrosalasta, mikä tuotti aiempaa selvästi umpinaisempia julkisivuja.¹⁴

Sisäasiainministeriön toimitalon suunnittelussa vastukset on otettu haasteena ja betonielementtijulkisivun suunnittelussa ja toteutuksessa on pyritty rakentamisen huippulaatuun yleistä asenneilmastoa uhmaten.

Julkisivuelementeissä on haluttu soveltaa aikakauden edistyksellisintä tekniikka, ja samalla on arkkitehdin intentio sovitettu tehtävän vaatimukseen. Julkisivut tuovat Kruununhaan rakennettuun ympäristöön uuden 1980-luvun alun vuosirenkään, joka on arkkitehtuuriltaan ympäristöön sopeutettu ja edustaa rakenneteknisesti oman lajinsa huippua.

¹² Betoniin valettu hulluus, Marja-Riitta Norri, Tehdään betonista, SBK 1989, s. 48.

¹³ Osmo Lappo, Betonijulkisivu arkkitehdin kannalta. Betonituote 2/1976.

¹⁴ Matti Seppänen, Elementtirakentamisen kehitys arkkitehdin näkemänä, Tehdään elementeistä, SBK-säätiö, 2009, s. 225..

RAKENNUKSEN HAHMO JA RUNKORAKENNE

Rakennuksen hahmo

Sisäasiainministeriön toimitalo on yksinkertainen L-muotoinen, kuusikerroksinen toimistorakennus, joka sulkee umpikorttelin Kirkkokadun ja Ritarikadun kulmassa. Ritarikadun puoleinen siipi on kerrosta matalampi kuin Kirkkokadun puoleinen siipi. Pääsisäänkäynti on Kirkkokadun puoleisen julkisivun keskivaiheilla ja sisäänajo paikoituskellariin sen länsipäädyssä. Ritarikadun puolella on kaksi toissijaista sisäänkäyntiä sekä sisäänkäynti naapuritalon kellariravintolan yhteydessä olevaan keittöön (ei selvityksen piirissä).

Rakennuksen sisäpihan puolella on pihakansi istutuksineen kahdessa tasossa. Pihakannen perustaso on Sisäasiainministeriön ja Valtioneuvoston paviljongin yhteiskäytössä. Pihakannen alatasolle on käynti ainoastaan Sisäasiainministeriön toimitalon pääaulasta tasolta K1/1 (pihatasojen välillä on lisäksi teräksinen hätäpoistumisporras).

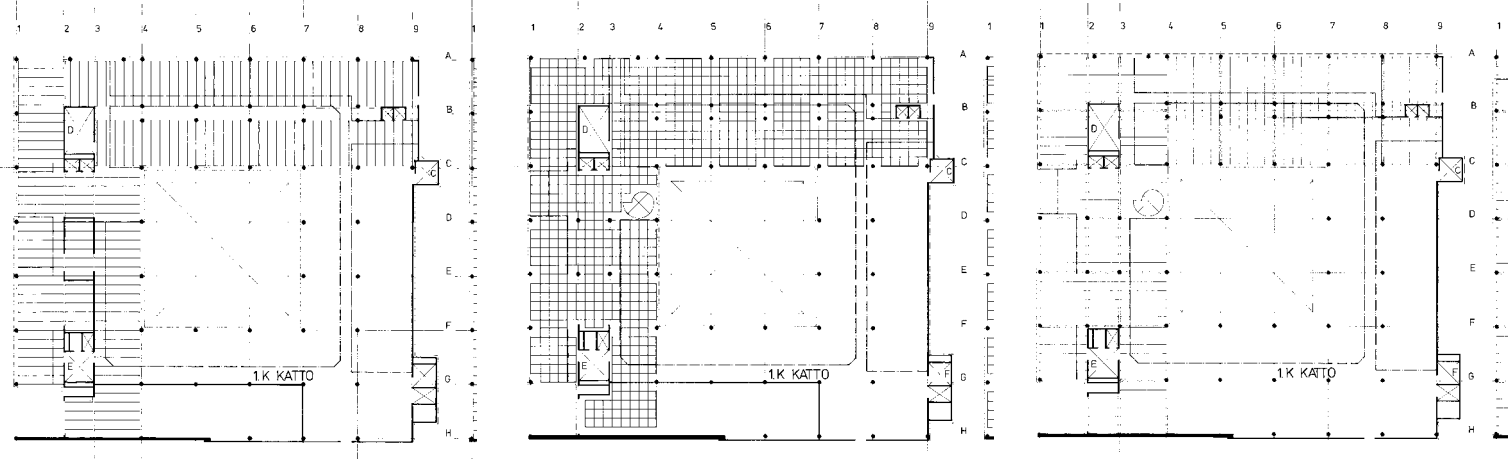
Rakennusten alla on kaksi paikoituskellarikerrosta, joihin on sisäänajo luiskaa pitkin Kirkkokadun puolelta (kellarit on rajattu rakennushistoriaselvityksen ulkopuolelle).

Runkorakenne

Teräsbetonirunkoinen rakennus on paikallavalettu. Vuonna 1976 voimaan astuneiden uusien energianormien myötä runkorakennekin suunniteltiin uusiksi. Runkovaihtoehtoja on tutkittu neljässä arkkitehtipiirustuksessa vuodelta 1976.¹

Paikoituskellareiden välipohjarakenteeksi valittiin "kuppiholvi" eli arinalaatta ja toimistokerrosten välipohjaksi massiivilaatta. Suoralla laattarakenteella saavutettiin toimistokerroksissa täysi muunneltavuus, kun palkit eivät estäneet talotekniikan läpivientejä. Laataston elementtivaihtoehdot

¹ Piirustukset ARK 84 226–230, 4.10.1976, AOL, SENA.

↑ Piirustukset ARK 84 226–229, Ehdotuspiirustus, Runkovaihtoehdot 1, 1:200, 4.10.1976. AOL. SENA. Vaihtoehdot vasemmalta lähtien: ripalaatta, arinalaatta ja elementti.

↑ Kuva rakennustyömaalta, rakennuksen Kirkkokadun puoleinen siipi sisäpihalta katsoen. Rakennuksen kantava runko on näkyvissä ennen kuorielementtien asentamista. Alhaalla keskellä julkisivuelementti. OLA.

suljettiin pois rakenteellisen laadun takaamiseksi.² Samalla terassipihan lämmöneristysmateriaali vaihdettiin Foamglasista polystyreeniin.

Mitoitus
Rakennus on moduulimitoitettu. Kantavien pilareiden akseliväli on julkisivuissa 7500 mm ja ikkunoiden pystyakseliväli on 1250 mm, eli kuusi ikkuna-moduulia mahtuu pilariväliin.

² Matti Rönkä, haastattelu Ins.sto Magnus Malmbergilla 2.7.2010 (TM, OH, NS / am oyl).

Kellarit muodostavat 7x7 ja 1/3:n pilarin ruudukon. Liikuntasaumata ovat moduulilinjoilla "6" ja "E". Kapeimmat työhuoneet ovat kahden ikkuna-moduulin levyisiä. Suunnittelussa lieene huomioitu Rakennushallituksen suosittelema työtilan normileveys 24 M/ hlö.

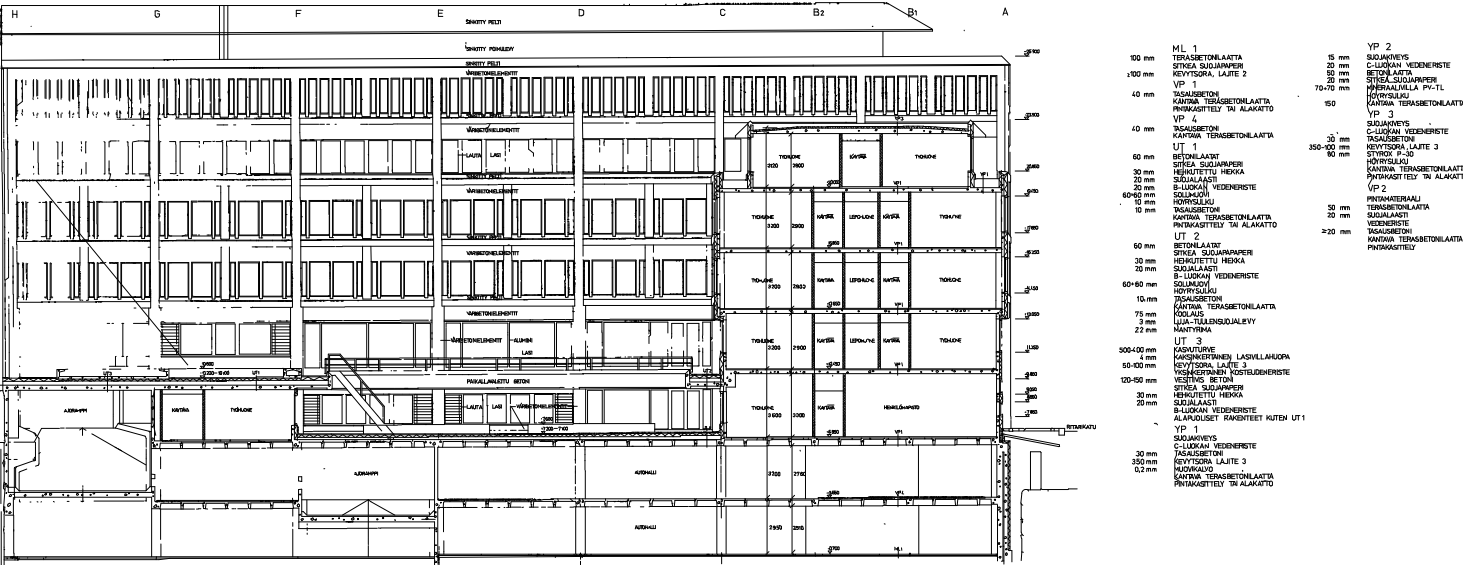
Kirkkokadun puoleinen siipi on 17,5 metriä (moduulimitta 2x7500 + 2500 mm) syvä. Tässä rungoltaan syvemmässä siivessä sijaitsevat jäykistävät pääporras- ja hissitornit, jotka muodostavat

rungon keskelle 3500 mm:n kaistan. Ikkunasivuil-le jää 6500 mm:n kaistat toiminnoille.

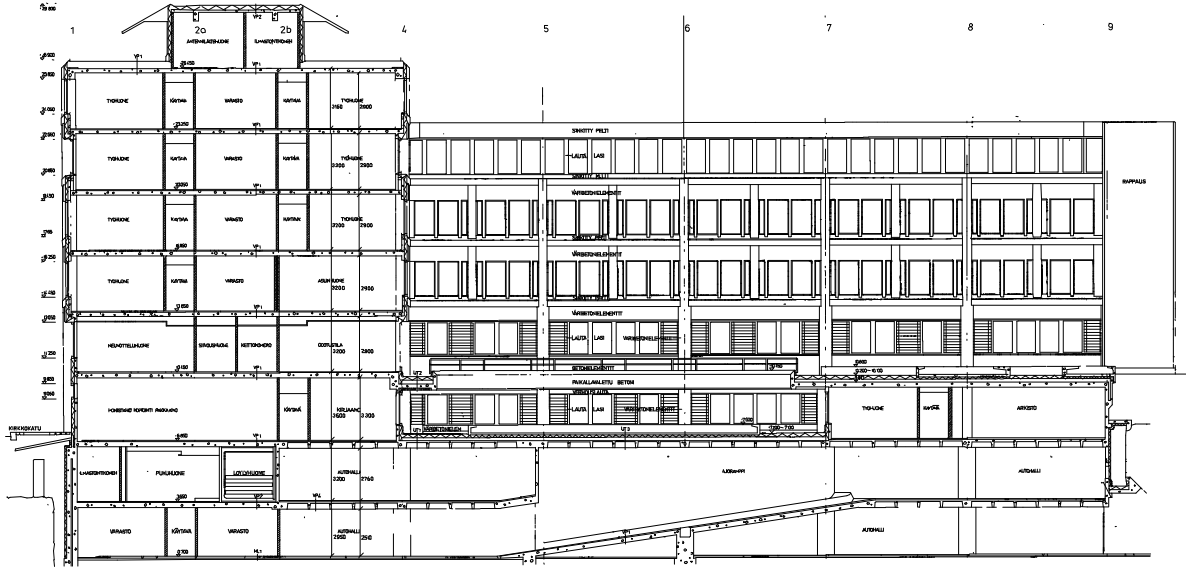
Ritarikadun puoleinen siipi on rungoltaan 15 metriä (moduulimitta 2x7500) syvä ja jaettu pilareilla kolmeen viiden metrin kaistaan. Viidennes-sä kerroksessa on sisäänvedetty julkisivu sekä ka-dun että pihan puolella – arkkitehdin mukaan sekä valokulmien takia että rakennusoikeuden riittävy-den varmistamiseksi.³

³ Osmo Lapon haastattelu 11.6.2010 (TM, NS / am oyl).

↓ Kuva paikoituskellarista. Välipohja on arinalaatta ja katossa näkyvät selvästi "muottikuppien" jäljet. OLA.

LEIKKAUS A-A

LEIKKAUS B-B

SISÄASIAINMINISTERIÖN TOIMITALO Kirkkokatu 12, 00170 Helsinki
(Kaavioiden pohjana pääpiirustukset ARK 84 675-682, 1:100, 30.10.1980, Arkkitehtuuritoimisto Osmo Lappo)

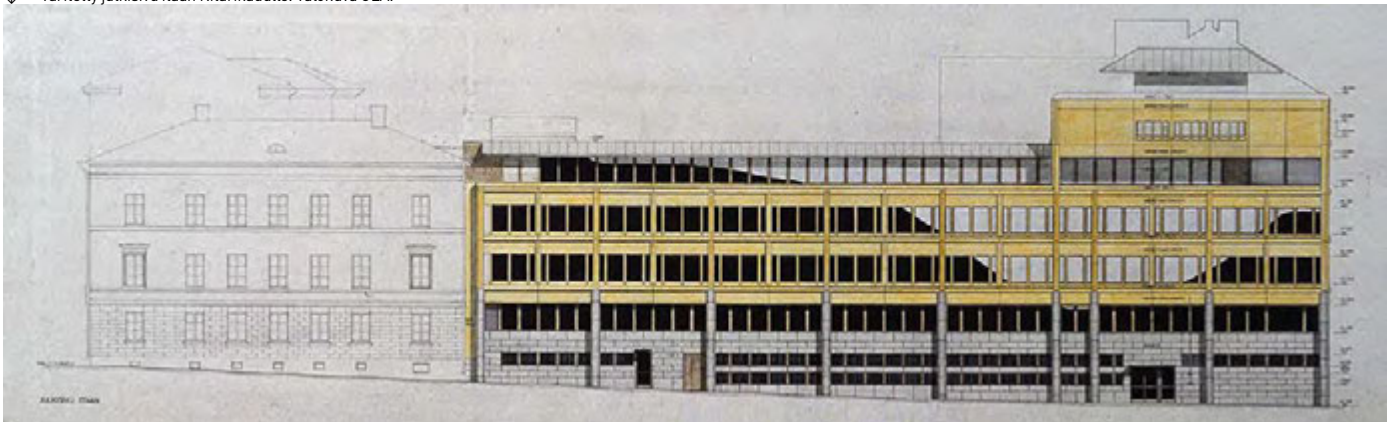
LEIKKAUKSET 1/400

JULKISIVUT JA ELEMENTTITEKNIikka

↑ Kirkkokadun ja Ritarikadun kulma. am oy 2010.

↓ Väritetty julkisivu itään Ritarikadulle. Valokuva OLA.

Sisäasiainministeriön toimitalon pääjulkisivu Kirkkokadulle on kauempaa katsoen melko yhtenäinen ja siteä kenttä. Ritarikadun puolella viidennen kerroksen sisäänveto ja siihen liittyvä varjoisa parveke jakavat julkisivun kahteen vyöhykkeeseen.

Alakerrosten ruskea hakattu graniitti muodostaa jalustan keltaisille "pääkerroksille". Ikkunavälit peittävä kuultomaalattu vanerilevy on toisessa ja viidennessä kerroksessa jätetty näkyviin. Ylimmän tekniikkakerroksen sisäänvedetty julkisivu on verhottu ruskeaksi maalatulla poimupellillä.

Julkisivuarkkitehtuurissa kivi- ja elementtipintojen muodostama pilasterireliefi saa pääroolin. Pinnan tektoniset aiheet häivyttävät taustalla kulkevien nauhaikkunoiden toistoa. Sisäänkäynnit ovat vaatimattomia sisennyksiä ja varjoisia aukkoja, jotka on pidättyväisesti alistettu moduuliverkoon.

Julkisivujen toistuvuutta on rikottu mm. ikkuna-akselin vaihdoilla kerrosten välillä. Julkisivun syvyysuunnassa reliefiä on rikastettu ikkunoiden

eteen ripustettujen ripaelementtien ja koko julkisivun mittaisten pilasteriaiheiden yhdistelmällä. Niin julkisivun väribetonielementtien kuin kivilaattojenkin pinnat on huolellisesti muotoiltu viisteitä ja pyöristyiä säästämättä, ja materiaalin lopullinen kiiltoaste on viimeistelty hiekkapuhaltamalla.

Katujulkisivussa graniittipinta muodostaa rakennukselle selvän jalustan. Pihajulkisivuissa graniittijalusta puuttuu, ja ensimmäisen ja toisen kerroksen aulatilat avautuvat sisäpihalle laajoina ikkunaseininä.

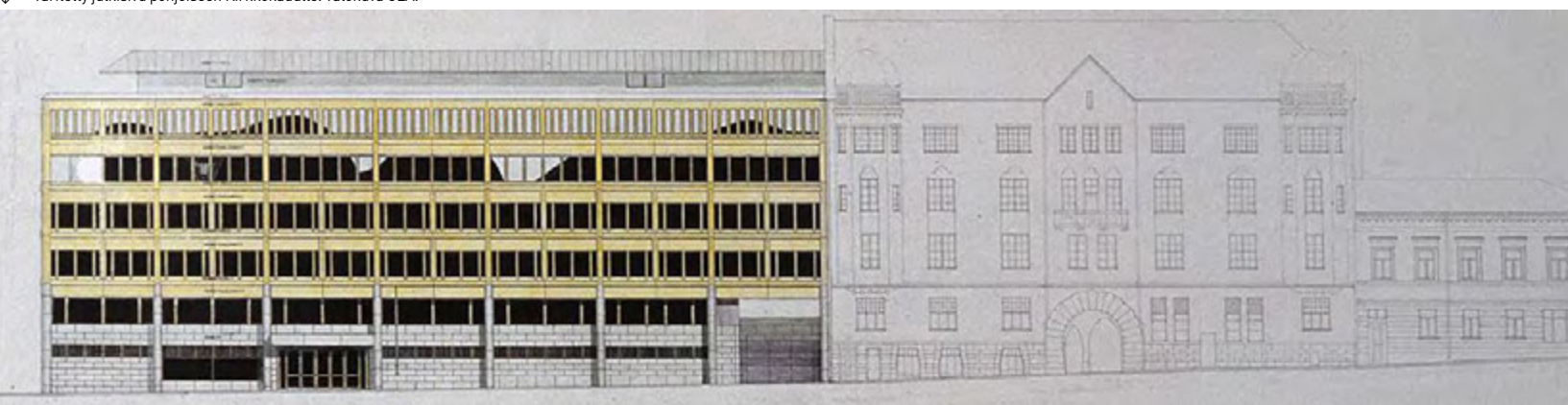
Ikkunamoduuli ja tilaohjelma

Rakennuksen tilohjelma oli Rakennushallituksen 1960-luvun normien mukainen. Nauhaikkunoilla lisättiin huoneohjelman edellyttämää muunneltavuutta.¹ Ikkunan moduulimitta (1250 mm) ei kuitenkaan taipunut tilasuunnittelussa riittävän monijakoiseksi huoneohjelmaksi, joten arkkitehdit ottivat käyttöön vielä puolikkaan ikkunamoduulin.²

¹ Arkkitehti-lehti 3/1983 s. 30.

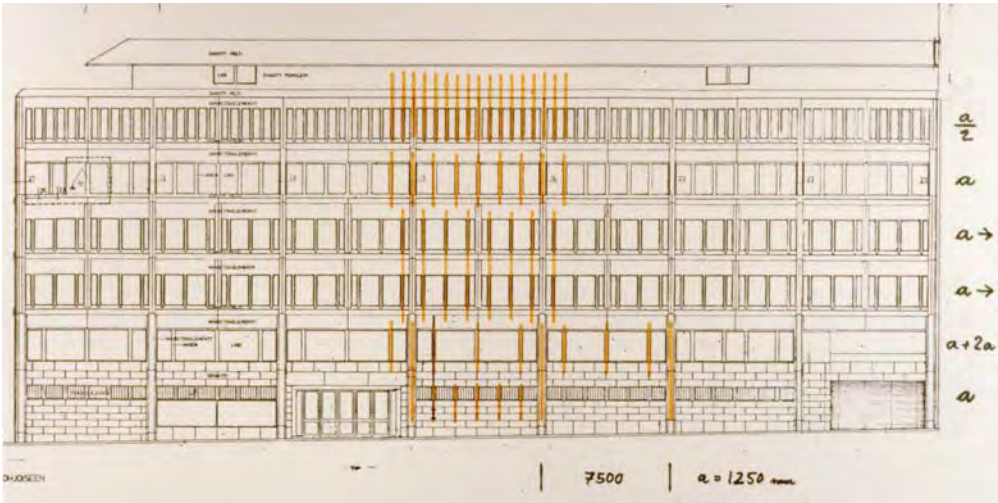
² Osmo Lapon haastattelu 11.6.2010 (TM, NS / am oyl).

↓ Väritetty julkisivu pohjoiseen Kirkkokadulle. Valokuva OLA.

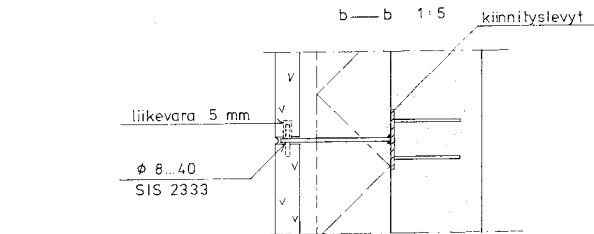

↑ Sisäpihan puolella pääaula avautuu pihalle suurten lasiseinien kautta. Ylempien kerrosten osalta katu- ja pihajulkisivut ovat lähes identtiset. am oy 2010.

↓ Julkisivun arkkitehtuuri perustuu moduuliin. Ikkunan moduulileveys a=1250 mm, mutta tilajoustavuuden maksimoimiseksi on jouduttu ottamaan käyttöön myös puolikas yksikkö (a/2). Rakennuksen ikkunajakoa on tutkittu väritettynä piirroksena. Valokuva OLA.

- ← Graniittijulkisivuja reunustava jalkakäytävien graniittikiveys muistuttaa Kruununhaan vanhempia osia, kuten Unionikatua. am oy 2010.
- Piirustus 126, Graniittilevyjen kiinnitysdetaljeja, 1:5, 5.10.1978, IMM, SENA.
- ↘ Graniittilaatat on huolellisesti viimeistelty: Ikkunan yläpuolisen kivilaatan pyöristys. am oy 2010.
- ↓ Pakkasvaurio on paljastanut RST-kiinnityksen alimmassa kivikerrassa. am oy 2010.

Julkisivujen vaihtelevuutta on lisätty siirtämällä ikkunoiden moduulilinjaa puolen moduulin verran rakennuksen kolmannessa ja neljännessä kerroksessa (ks. viereisen sivun kaaviokuva).

Graniittijalusta

Katujulkisivut ovat alaosaltaan hakattua ruskeanharmaata graniittia.³ 40 mm:n kivilaatasta ladottu verhous on viimeistelty taidokkaasti. Kivet on kiinnitetty terästapein, ja vain alimmassa kivikerrassa on havaittavissa muutamia veden aiheuttamia vauriokohtia. Tummaan jalustaan liittyvät ikkunapellitukset sekä ikkunoiden edessä olevat metalli-

³ "Viitasaaren loimukasta". Arkkitehti-lehti 3/1983 s.30

set pystylamellit on väritetty harmaaksi "kiven sävyyn".

Betonikuorielementit

2.-6. kerroksessa julkisivut ovat läpivärjättyjä betonikuorielementtejä. Elementit toimitti Rakennusvalmiste Oy Forssasta (A. Puolimatkan vuonna 1964 perustama elementtitehdas).

Julkisivuelementtisarjaan kuuluu arkkitehtipiirustuksissa ainakin 35 erilaista elementtiä⁴, joista osa esiintyy lisäksi peilikuvinaan. Elementtien reliefimuotojen kulmat on pyöristetty ja särmät viistottu 10 mm säteellä. Valun yhteydessä pinta on tarvittaessa viimeistelty sienellä. Valmis element-

⁴ Piirustukset 571–575. AOL. SENA.

tipinta on vielä kevyesti hiekkapuhallettu kiillon poistamiseksi. Himmeä viimeistelty pinta oli kädenojennus viereisille rapatuille julkisivuille.

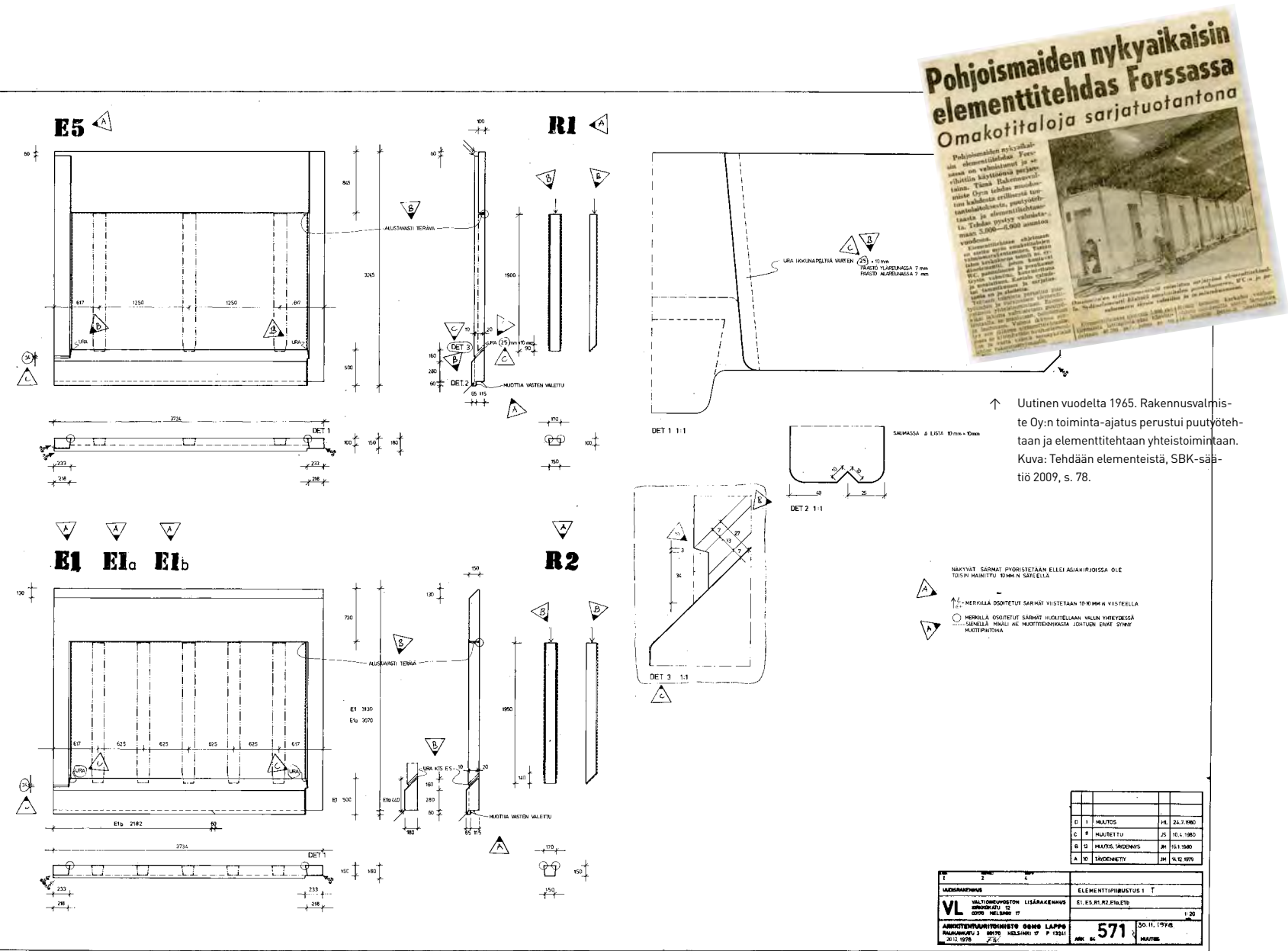
Julkisivun kestävyys ja laatu taattiin RST-raudoituksin⁵, jotka ovatkin tehokkaasti ehkäisseet betonin vaurioitumisen.⁶ Julkisivulle tyypilliset ripaelementit on kiinnitetty pronssitapein, ja tapit on huolellisesti suojattu massalla.

⁵ Matti Rönkä, haastattelu Insinööritoimisto Magnus Malmbergillä 2.7.2010 (TM, OH, NS / am oyl).

⁶ Ruostumattomat rauditukset sisällytettiin RTT:n betoniteollisuusjaoston betonirakentamisen suunnitteluohjeisiin vasta 1990-luvun puolivälissä, jolloin niitä oli elementtiteollisuudessa jo vuosia pidetty välttämättömyytenä. (Tehdään elementeistä, suomalaisen betonielementtirakentamisen historia, SBK-Säätiö 2009, ss. 185–186).

↓ Väribetonielementit on viimeistelty huolellisesti, eikä vaurioita ole juurikaan syntynyt. Pyöristykset ja viistoukset sekä himmeä hiekkapuhallettu väripinta antavat kokonaisuudelle lähietäisyydeltä tarkasteltuna hyvin lämpimän ilmeen, joka kutsuu koskettamaan. Se on laadultaan tasavertainen pari alaosan luonnonkiviverhoukselle. Ikkunoiden edessä olevat ripaelementit on asennettu paikalla pronssitapein. am oy 2010.

↑ Piirustus ARK 84 571, Elementtipiirustus 1, 1:20, 20.10.1978. AOL. SENA.
Julkisivun suurimmat elementit ovat puolen pilarivälin levyisiä. Tässä kolmannen ja neljännen kerroksen ruutuelementit E5, sekä kuudennen kerroksen tiheäjakaiset elementit E1. Ikkunoiden karmien välit on peitetty suuriin elementteihin ripustetuilla kapeilla ripaelementeillä (R1 ja R2). Ripustukset on tehty pronssitapein ja suojattu massalla.

Julkisivuväritys

Julkisivuelementit on valettu keltaisesta väribetonista. Väribetonin kiviaines on normaalia graniittiperäistä kiviainesta ja väriaine Bayernin rautaoksidia.¹ Jalusta on Viitasaaren loimukasta ruskeaa graniittia. Sisäpihalla 2. kerrostason ikkunoiden alapuolinen elementtivyöhyke on harmaata betonia.

Alkuperäisessä Rakennusselityksessä² määrätään julkisivuväritys seuraavasti:

- katoksien teräsosat, tumma harmaa
- ikkunoiden alumiiniosat anodisoitu, Nokial-Ek 006 (tumman ruskea)
- ikkunoiden puuosat kuultoruskea
- teräslevypölysteiset ovet, tumman ruskea
- räystäspellit, musta
- 4. ja 6. kerroksen räystäät keltainen (Monicolor 805.75, "elementin sävy, mutta tummempi")
- ikkunoiden vesipellit julkisivuelementteihin liittyen keltainen (Monicolor 805.75, elementin sävy, mutta tummempi)
- ikkunoiden vesipellit graniittilevyihin liittyen harmaa (Epirex 114, graniitin sävy, mutta tummempi)

Vesipellit julkisivuelementtien yhteydessä ovat työselityksestä poiketen valkoiset, eivät keltaiset. Verrattaessa vanhoihin valokuviin ja tarkastelemalla vesipeltejä paikan päällä voidaan todeta, ettei väri koskaan ole ollut keltainen.

Alkuperäistä kattoväriä ei ole mahdollista määrittää, sillä katon maalipinnat ovat hyvin kauhtuneet.³ Lisäksi räystäspellitykset on vaihdettu vuonna 2008–09. Vanhojen valokuvien perusteella katto on ollut hyvin tumma, musta tai tummanruskea.

Julkisivuelementit ovat likaiset ja julkisivu kokonaisuudessaan kaipaa pesua jotta väritys palautuisi lähemmäs alkuperäistä.

¹ Väriaineen määrä 4,5% sementin painosta. ARK 3/1983 s.6.

² Rakennusselitys, Liite 1, Värieritelmä 12.6.1980, muutettu 23.1.1981. sivu 2, kohta 513/ Räystäspellit ja kohta 553.1/ Ikkunoiden vesipellit, AOL.

³ Samoin on käynyt muillekin maalatuille teräsosille ulkona.

JULKISIVUMUUTOKSET JA MUUTOSKAAVIOT

↑ Viidennen kerroksen räystääspellitys on alunperin jatkanut vie-
reisen siiven ikkunapellityksen linjaa, niin että pellitysten ala-
reuna on samassa tasossa. Kuva Simo Rista, OLA.

↑ Alkuperäinen pellitysdetali, jossa peltien jatkos on suojattu mo-
ninkertaisella peltitaitoksella. am oy 2010

↑ Uusia kivilaattoja Kirkkokadun puolella. am oy 2010.

↑ Viidennen kerroksen räystääspellityksen uusimisen jälkeen (Pel-
tipojat Oy, 2009) pellitysten alareunat eivät enää kohtaa. Uusitun
räystääspellin jatkoksissa reunat on kiinnitetty päällekkäin
limisaumalla kansiruuvein (kts. alla). am oy 2010. am oy 2010.

↑ Yllämainittu viidennen kerroksen uuden räystääspellityksen ja
vanhan ikkunapellityksen liitos vuodelta 2010.

↑ Kolme uutta kivilaattaa Ritarikadun puolella. am oy 2010.

Sisäasiainministeriön toimitalon julkisivuissa on kattoa lukuunottamatta tehty hyvin vähän muutok-
sia. Julkisivut sekä niiden elementit ja luonnonkivi-
verhoukset ovat erittäin hyväkuntoiset.

Kattomuutokset

Muutoksia on tehty katolla vesieristeiden uusimi-
sen yhteydessä vuosina 2008–2010. Uuden räystä-
pellityksen toteutuksessa julkisivun kokonaisuutta
ei ole osattu huomioida ja toteutuksen teknisestä
laadusta on tingitty alkuperäiseen verrattuna.

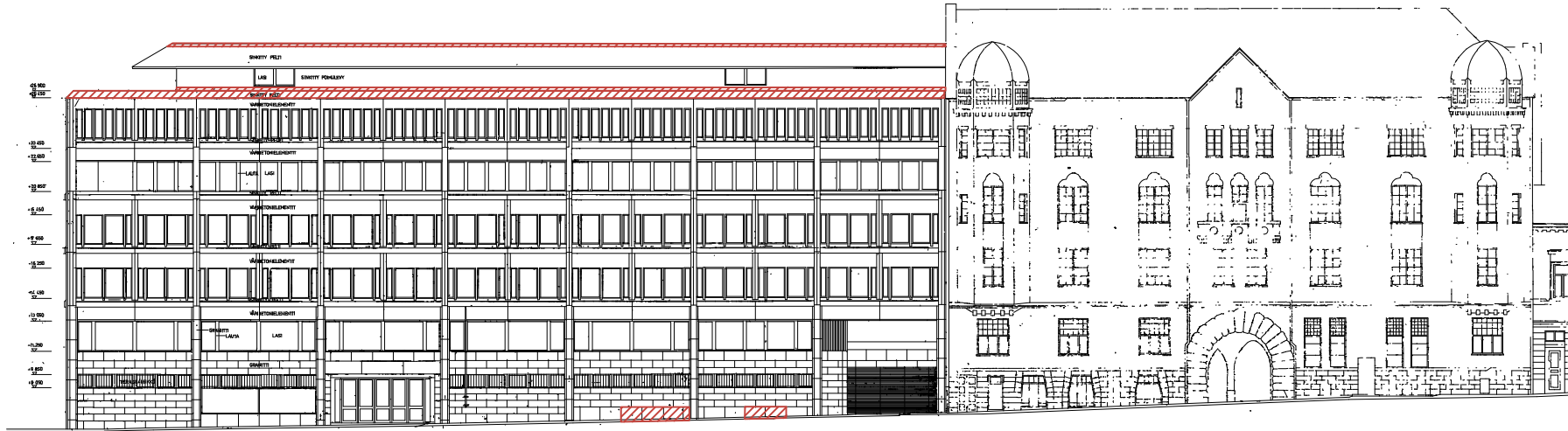
Viidennessä kerroksessa alkuperäinen räys-
täs on jatkanut siististi viereisen siiven ikkunapelli-
tyksen linjaa. Alkuperäiset pellitykset on saumattu
yhtenevästi ja asennettu samaan kulmaan. Korjaus
on toteutettu toisin.

Esimerkiksi Ritarikadun puoleisen siiven räys-
täspelttien reunat on järjestelmällisesti kiinnitetty
kansiruuvein yksinkertaisesti päällekkäin limisau-
malla, ilman reunaa tukevaa ja vettä eristävää ha-
kasaumaa.

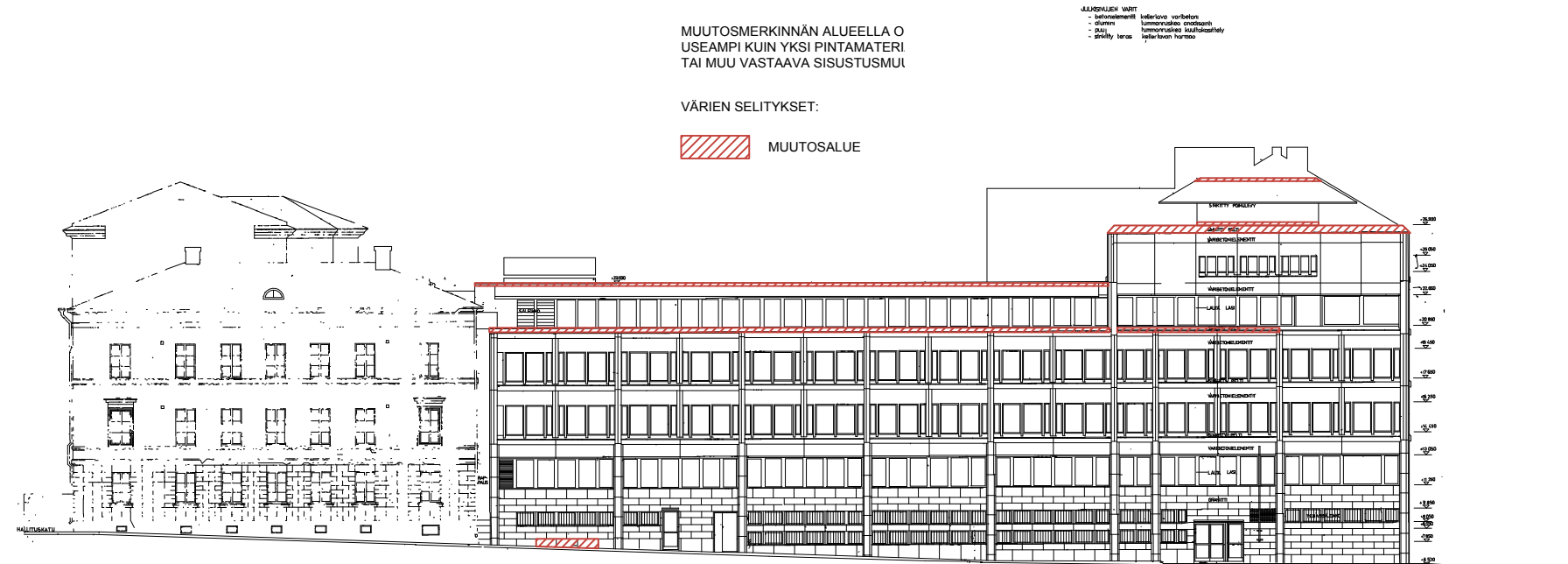
Osa katon ja räystäiden pellityksistä odottaa re-
montin jäljiltä maalausta. Koko katon osalla maa-
lipinnassa on pieniä ruostevaurioita. Tekniikkaker-
roksen ulkoseinän ja terassikatoksen alapinnan
profiilipeltipinnoista maalipinta on hilseillyt laa-
jemmin.

Kivilaattojen korjaukset

Katujulkisivujen graniittilevytyksen alimmassa ki-
vikerrassa on tehty joitakin korjauksia. Uusien
laattojen pinta on hakattu kuten alkuperäistenkin.
Usien laattojen kivi on kuitenkin värykseltään ta-
saisempi kuin alkuperäinen Viitasaaren loimukas.
Myöskään vaaleanharmaa saumaväri ei vastaa al-
kuperäistä.

JULKISIVU POHJOISEEN

JULKISIVU ITÄÄN

SISÄASIAINMINISTERIÖN TOIMITALO Kirkkokatu 12, 00170 Helsinki
(Kaavioiden pohjana pääpiirustukset ARK 84 675-682, 1:100, 30.10.1980, Arkkitehtuuritoimisto Osmo Lappo)

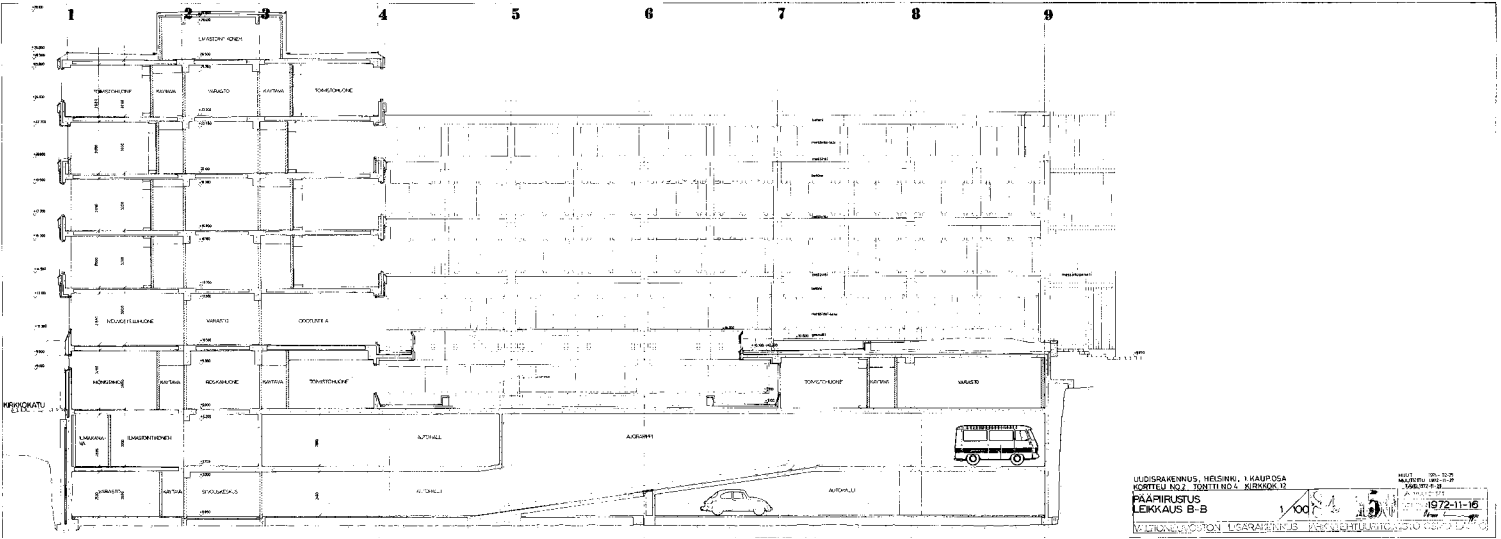
am oy 01.10.2010

JULKISIVUT 1/400

3 SISÄASIAINMINISTERIÖN TOIMITALO – SISÄILOJEN ARKKITEHTUURI

↑ Sisäasiainministeriön toimitalon sisääntuloaula vastavalmistuneena. Kuva Simo Rista, OLA.

↑ Pääpiirustus ARK 84 150, Leikkaus B-B, 1:100, 1:1, 16.9.1972, (muutettu 25.2.1974), AOL. SENA.

POHJARATKAISU JA KERROSJAKO

Sisäasiainministeriön toimitalo edustaa 1970-luvun lopun asiallista ja rationaalista virastoarkkitehtuuria. Tavoitteena on ollut toimiva, huolella detaljoitu ja joustava käyttöympäristö ilman suurempia kompromenvenkkejä.

Rakennuksen tehokkuusvaatimukset olivat suuret. Ratkaisuna vaatimuksiin oli esimerkiksi sisäänkäyntikerroksen ulottaminen pihakannen alle. Näin syntyneestä valopihasta on onnistuneesti suunniteltu sisäpihan terassointiaihe.

Rakennuksen tilaohjelma oli arkkitehdin mukaan "karua luettavaa", eikä koppikonttorimallia kyseenalaistettu.¹ Valitettavasti suuren tehokkuuden ja koppikonttorimallin seurauksena toimistosiipien kaksoiskäytävät ovat jääneet lähes kokonaan ilman luonnonvaloa.

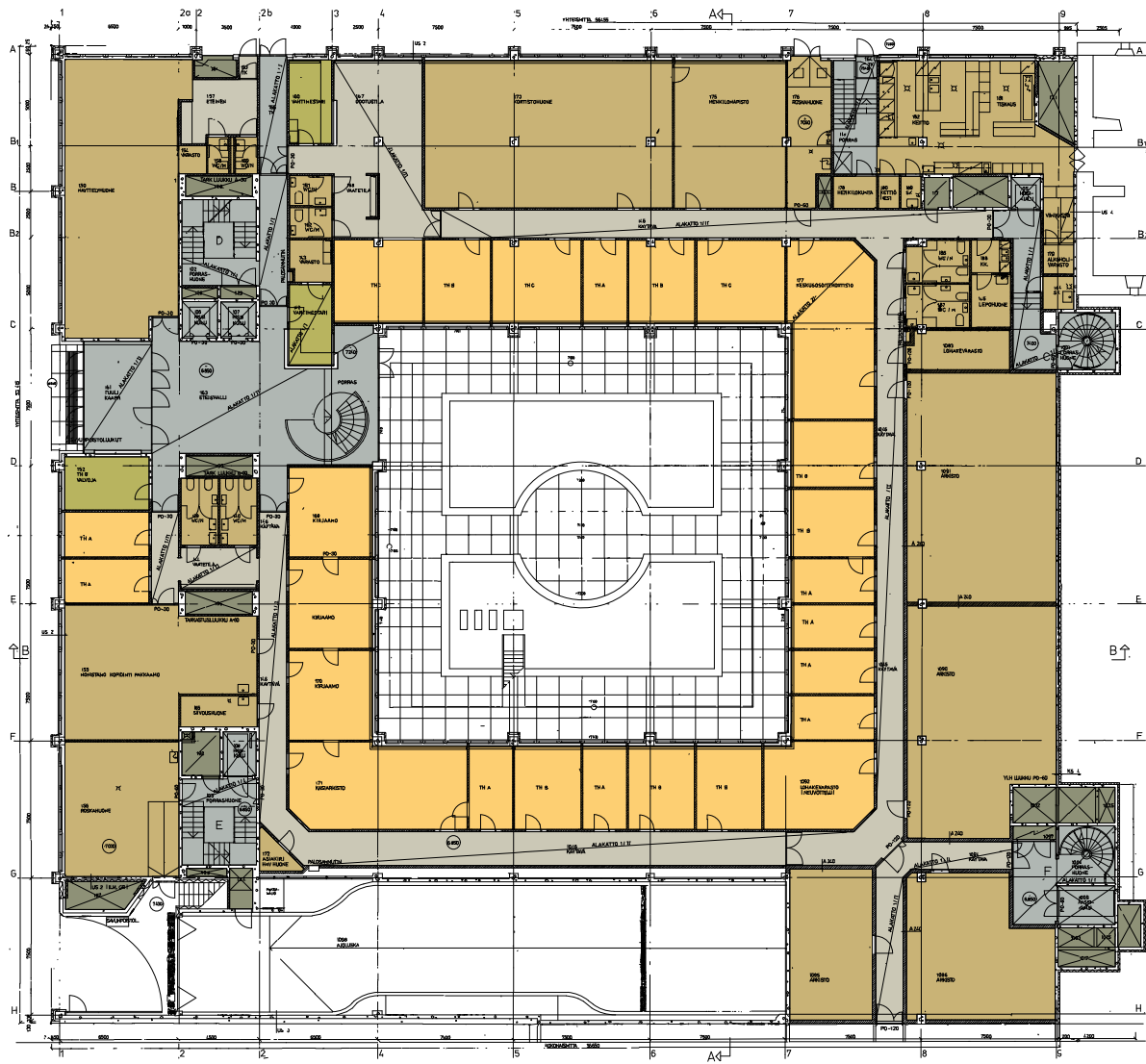
1 Osmo Lapon haastattelu 11.6.2010 (TM, NS / am oy).

Pohjaratkaisu
Sisäasiainministeriön toimitalon pohjaratkaisu on L-muotoinen kaksoiskäytävä. Ritarikadun suuntainen sakara on rungotaan kapeampi ja käytävien väliin jää vain kapea aputilavyöhyke. Leveämmän Kirkkokadun suuntaisen sakaran käytävien välissä sijaitsevat aputilojen lisäksi kaksi porrashuonehissi -pakettia (portaat D ja E).

Pääsisäänkäynti ja keskeiset aulatilat eivät sijaitse kulmassa, vaan keskemmällä Kirkkokadun puolella. Näin suhteellisen pieni sisääntuloaula avautuu kadun lisäksi myös sisäpihalle. Samassa pystyakselissa sisääntuloaulan kanssa sijaitsevat myös pienet sisäpihalle aukeavat kerrosaulat vahvistestarinkoppeineen.

→ Näkymä kolmannen kerroksen kerrosaulasta. am oy 2010.

SISÄASIAINMINISTERIÖN TOIMITALO Kirkkokatu 12, 00170 Helsinki
(Kaavioiden pohjana pääpiirustukset ARK 84 675-682, 1:100, 30.10.1980, Arkkitehtuuritoimisto Osmo Lappo)

am oy 01.10.2010

TOIMINTOJEN SIOITTUMINEN ALKUPERÄISTILANNE VUONNA 1980

VÄRIEN SELITYKSET:

- KÄYTÄVÄ
- AULA, PORRAS, HISSI
- TOIMISTOHUONE 1
- TOIMISTOHUONE 2
- NEUVOTTELU, KIRJASTO
- VAHTIMESTARI
- APUTILA, WC, VARASTO
- ASUNTO
- TEKNIikka

1. KRS 1/400

TILARYHMÄT JA TILATYYPPIKAAVIOT

Tilaryhmät ja materiaalimaailma

Sisäasiainministeriön toimitalon rationaalisuus perustuu tarkkaan tilaryhmittelyyn. Toiminnallista loogisuutta on korostettu eri tilaryhmien toisistaan poikkeavalla materiaali- ja detaljimaailmalla. Osa materiaaleista lomittuu useampaan tilaryhmään, mutta materiaali- ja detaljikokonaisuuden perusteella tilat voidaan jakaa toisistaan erottuviin tilaryhmiin.

Esimerkiksi sisätilojen luonteeseen voimakkaasti vaikuttava alumiinikasettialakatto on portaiden, aulojen ja käytävien materiaali. Myös seinäpintojen materiaalit ja käsittelyt ovat yhteneväiset. Tärkein erottava tekijä näiden tilaryhmien välillä on lattiamateriaali. Portaiden ja aulojen erityispiirteenä on lattioiden mosaiikkibetoni – laattoina lattia-

pinnoissa ja valettuina lankkuina porrasaskelmis- sa. Käytävien lattiamateriaali on poikkeuksetta vaaleanruskea vinylilaatta.

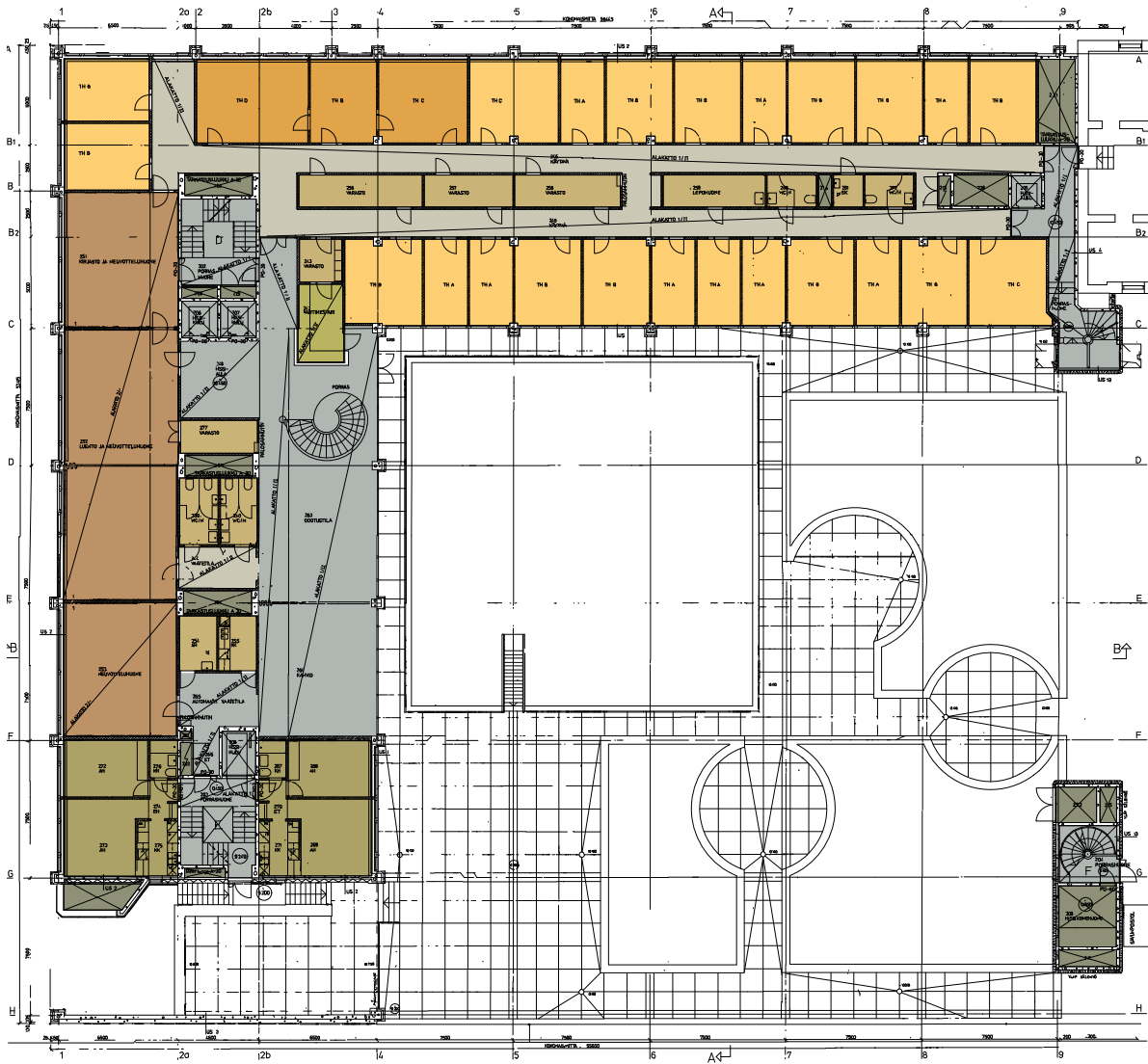
Tilatyyppikaaviot

Inventointia varten Sisäasiainministeriön toimitalon sisätilat on jaoteltu tilatyypeihin edellä kuvailtujen tilaryhmien mukaan. Tilatyyppien jakautumisesta on tehty väritetyt pohjapiirustuskaaviot. Tämän selvityksen sisätilainventointiosassa on noudatettu samaa tilatyyppiäjoittelua.

Tilatyyppiäjoittelu on alkuperäisten toimintojen mukainen, mutta se on selvityksen tekijöiden luoma eikä perustu mihinkään alkuperäisasiakirjoissa käytettyyn malliin.

↓ Porrashuone D. am oy 2010.

TOIMINTOJEN SJOITTUMINEN ALKUPERÄISTILANNE VUONNA 1980

VÄRIEN SELITYKSET:

- KÄYTÄVÄ
- AULA, PORRAS, HISSI
- TOIMISTOHUONE 1
- TOIMISTOHUONE 2
- NEUVOTTELU, KIRJASTO
- VAHTIMESTARI
- APUTILA, WC, VARASTO
- ASUNTO
- TEKNIikka

2. KRS 1/400

SISÄTILOJEN HIERARKIA JA JÄSENNÖINTI

Tilahierarkia

Edellä on kuvattu kuinka Sisäasiainministeriön toimitalon sisätiloja on artikuloitu johdonmukaisesti materiaalien avulla. Tilavolyymien käyttö sisätilojen jäsentäjänä on puolestaan suhteellisen niukkaa. Esimerkiksi kahden kerroksen korkuisia tiloja ei pieniä porraskäytävöitä lukuunottamatta ole rakennuksessa lainkaan.

Virastotalon aulatiloja pienennettiin suunniteluvaiheessa vielä 1970-luvun lopulla, ennen rakentamisen alkamista. Tämä niukensi rakennuksen tilallista jäsentelyä entisestään.

↓ Käytävän puolivälissä, muuta tilaa valoisampana, erottuu kolmannen kerroksen kerrosaula. am oy 2010.

Käytävien jäsenntöinti

Tärkein kaksoiskäytävien elävöittäjä on kerroksittain toistuva kerrosaula, joka avautuu ikkunoin sisäpihalle. Kerrosaulaan liittyy D-porrashuoneen hissien edustila käytävien välissä. Kerrosaulan lisäksi käytäville tulee luonnonvaloa vain Kirkkokadun suuntaisen siiven kadunpuoleisen käytävän päässä olevasta ikkunasta.

Kaksoiskäytävien väliin jäävää aputilavyöhykettä on pilkottu kulkuaukoin, joissa sijaitsevat naulakosyvennykset ja joka leveämmässä Kirkkokadun suuntaisessa siivessä toimii myös wc:iden edustilana.

↓ Kirkkokadun suuntaisen siiven kadunpuoleisen käytävän pääteenä on ikkuna. am oy 2010.

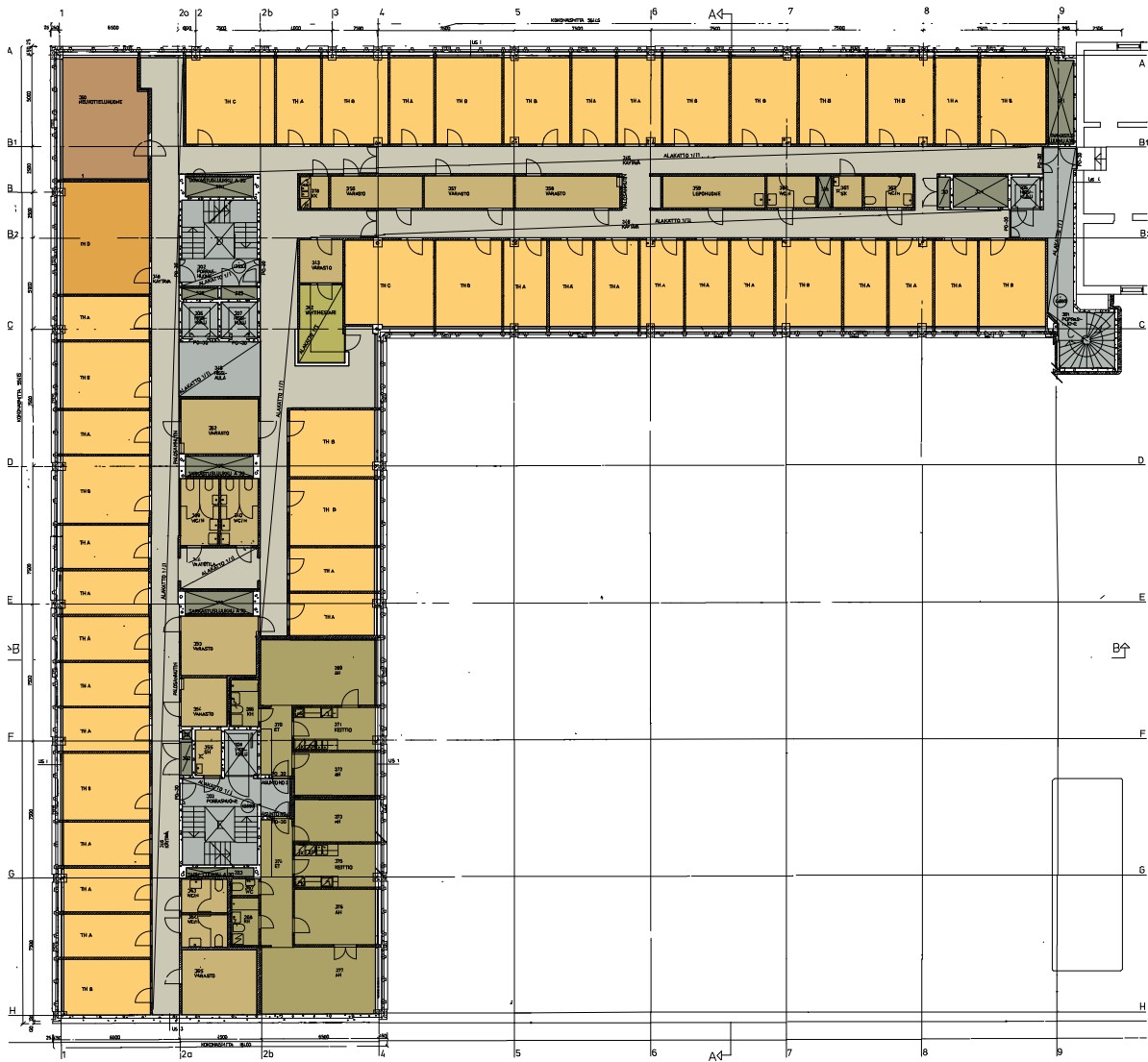

↑ Kulkuaukko ja naulakosyvennys kahden käytävän välissä kapeammassa siivessä. am oy 2010.

↓ Kulkuaukko ja wc:n edustila kahden käytävän välissä leveämmässä siivessä. am oy 2010.

↓ Hissien edustila ja porrashuone D. am oy 2010.

SISÄASIAINMINISTERIÖN TOIMITALO Kirkkokatu 12, 00170 Helsinki
(Kaavioiden pohjana pääpiirustukset ARK 84 675-682, 1:100, 30.10.1980, Arkkitehtuuritoimisto Osmo Lappo)

am oy 01.10.2010

TOIMINTOJEN Sijoittuminen Alkuperäistilanne vuonna 1980

VÄRIEN SELITYKSET:

- KÄYTÄVÄ
- AULA, PORRAS, HISSI
- TOIMISTOHUONE 1
- TOIMISTOHUONE 2
- NEUVOTTELU, KIRJASTO
- VAHTIMESTARI
- APUTILA, WC, VARASTO
- ASUNTO
- TEKNIikka

3. KRS 1/400

Rakennuksen orientoivuus

Käytävätilojen tärkein kiintopiste ovat kerrosaulat ja niihin liittyvä D-portaan hissin edustila. Kerrosten aulatilat eivät kuitenkaan sijaitse kulmassa, käytävien risteämispisteessä, vaan keskemmällä Kirkkokadun puolella. Käytävien ristyskohta on jäänyt vaille kunnollista korostusta, oletettavasti seurauksena tiukasta tilaohjelmasta.

Käytävien kulmassa sijaitsevaa pääporrasta D on korostettu betonista valettujen seinien kiiltävällä maalipinnalla ja betoniseinien kulma-

pyöristyksellä. Pitkillä toimistokäytävillä teho jää kuitenkin orientoitumisen kannalta vaatimattomaksi. Palo-ovien rautalankalaseja lukuun ottamatta porrasta ei esimerkiksi ole avattu lasipinnoin käytävätilan suuntaan.

Tilahierarkian niukkuudesta, aulatilojen vähyydestä ja sijoittelusta, luonnonvalon vähyydestä sekä suhteellisen matalasta kerroskorkeudesta seuraa, että Sisäasiainministeriön toimitalon käytävien yleisvaikutelma on melko sulkeutunut ja orientoituminen rakennuksessa on paikoitellen vaikeaa.

↓ Porrashuone E. am oy 2010.

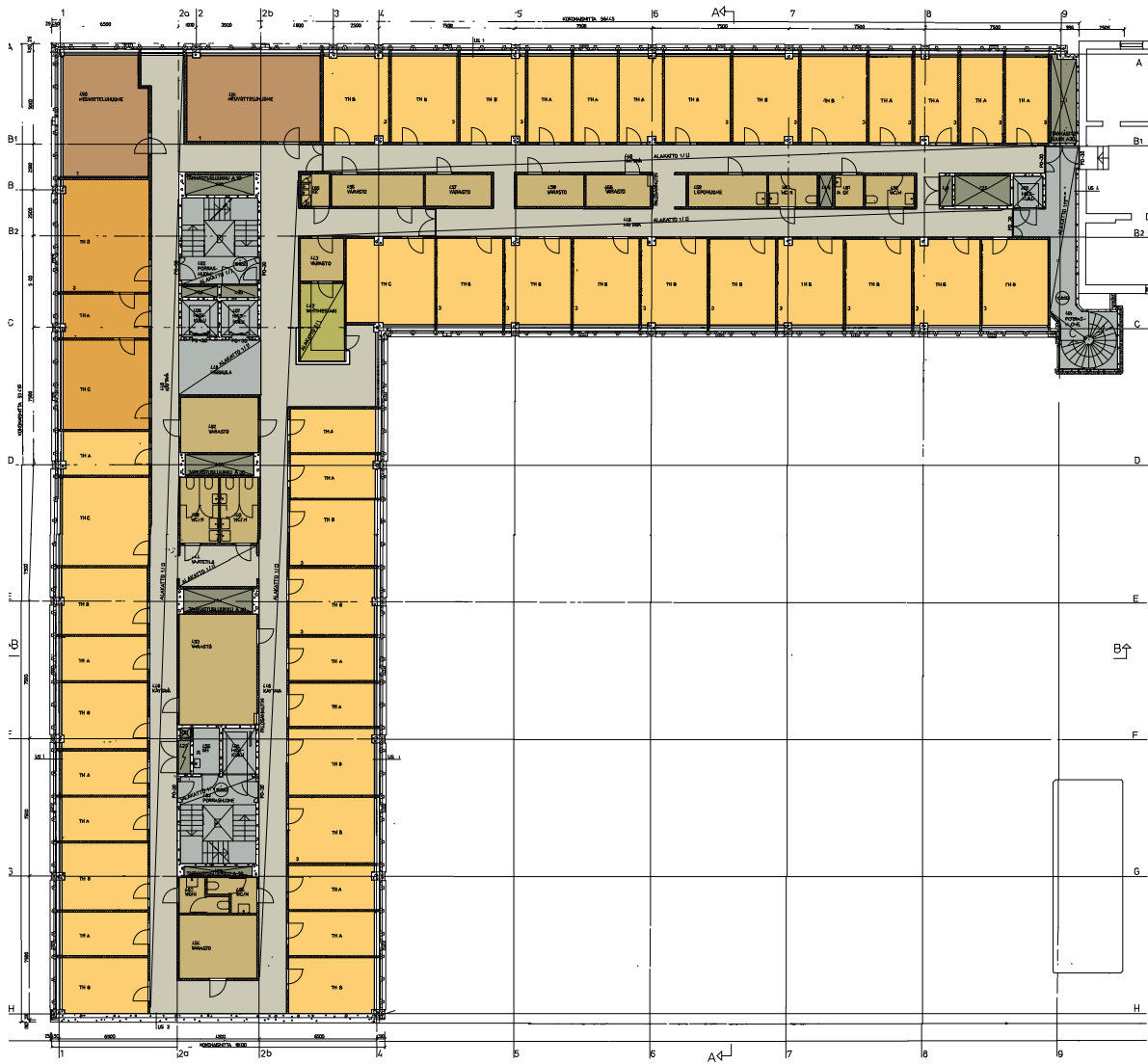

↓ Ritarikadun puoleinen käytävä. Porrashuoneen D kiiltomaalattu seinä on kuvassa oikealla. am oy 2010.

↓ Kirkkokadun puoleinen käytävä. Porrashuoneen D kiiltomaalattu seinä on kuvassa vasemmalla. am oy 2010.

SISÄASIAINMINISTERIÖN TOIMITALO Kirkkokatu 12, 00170 Helsinki
(Kaavioiden pohjana pääpiirustukset ARK 84 675-682, 1:100, 30.10.1980, Arkkitehtuuritoimisto Osmo Lappo)

am oy 01.10.2010

TOIMINTOJEN SIOITTUMINEN
ALKUPERAISTILANNE VUONNA 1980

- VÄRIEN SELITYKSET:
- KÄYTÄVÄ
 - AULA, PORRAS, HISSI
 - TOIMISTOHUONE 1
 - TOIMISTOHUONE 2
 - NEUVOTTELU, KIRJASTO
 - VAHTIMESTARI
 - APUTILA, WC, VARASTO
 - ASUNTO
 - TEKNIikka

4. KRS 1/400

Koppikonttorimallin ongelmat

Rakennushallituksen 1960-luvun normien mukainen koppikonttorimalli oli annettuna tilaohjelmassa. Arkkitehdeille jäi tehtäväksi mallin soveltaminen tilaohjelman mukaisesti.¹

Koppikonttorimalli on lähtökohtaisesti ongelmallinen. Yhtenäinen toimistohuonevyöhyke rajaa käytävätilat rungon sisälle. Tehokkuuden kasvassa käytävät jäävät helposti suurelta osin ilman luonnonvaloa. Toisaalta yksittäisistä toimistohuoneista ei voi tehdä loputtoman syviä, eikä syvää runkoa voi täysipainoisesti hyödyntää. Keskelle jää leveä ja pimeä käytävä- ja aputilavyöhyke, jonka tehokkuus on huono.

Tehokkuutta on myöhemmin pyritty parantamaan ottamalla käytävien välisiä lepoahuone- ja varastotiloja taukotila- ja neuvotteluhuonekäyttöön. Täysin ilman luonnonvaloa olevien tilojen käyttöä varsinaisina huonetiloina ei voi pitää tyydyttävänä ratkaisuna.

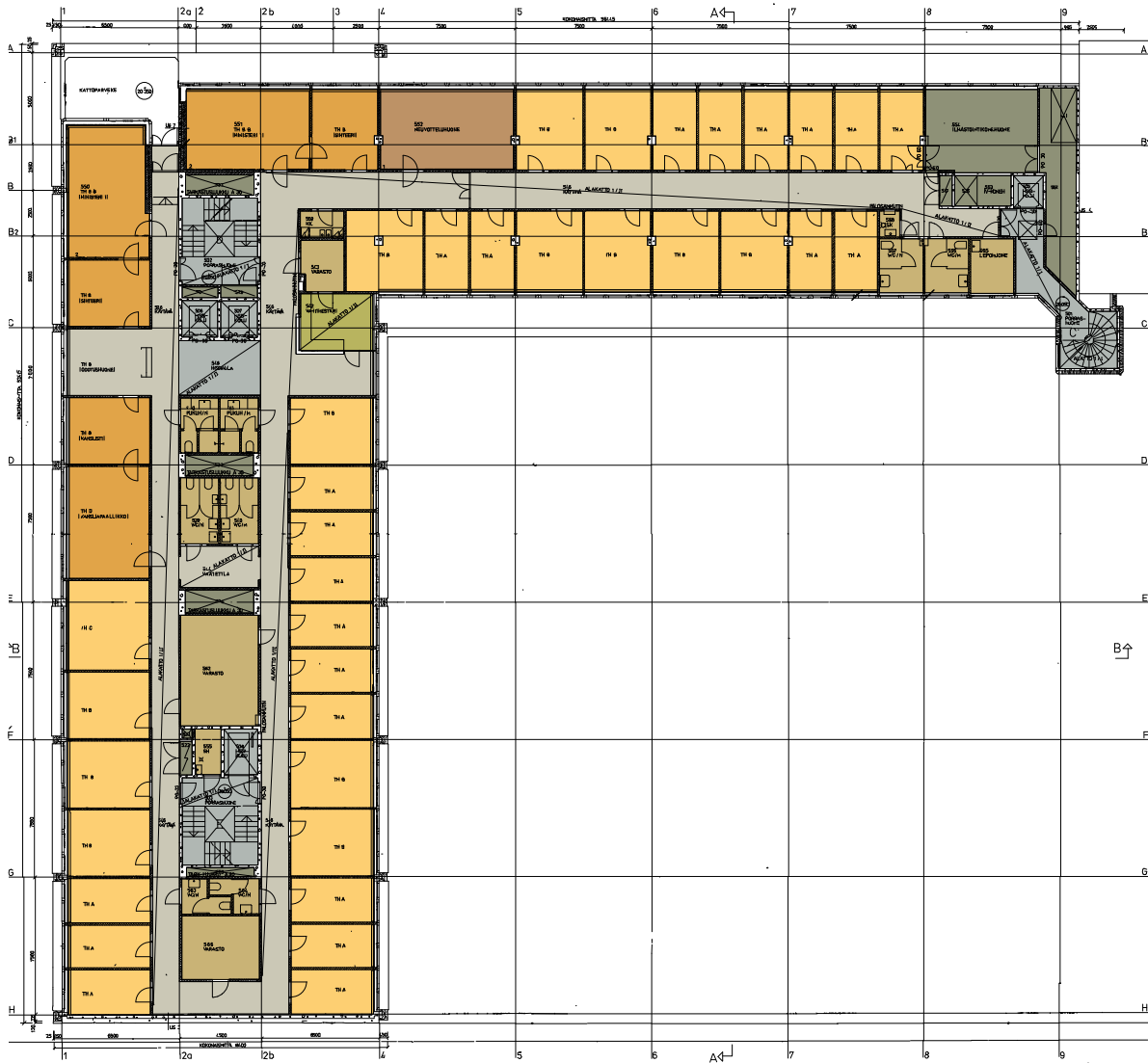
¹ Osmo Lapon haastattelu 11.6.2010 (TM, NS / am oy).

↑ Käytävien välisen keskivyöhykkeen lepoahuoneita alkuperäisessä ja muutetussa käytössä. am oy 2010.

↓ Käytävien välisen keskivyöhykkeen ikkunattomia varastotiloja alkuperäisessä ja muutetussa käytössä. am oy 2010.

SISÄASIAINMINISTERIÖN TOIMITALO Kirkkokatu 12, 00170 Helsinki
(Kaavioiden pohjana pääpiirustukset ARK 84 675-682, 1:100, 30.10.1980, Arkkitehtuuritoimisto Osmo Lappo)

am oy 01.10.2010

TOIMINTOJEN SIOJITTUMINEN ALKUPERÄISTILANNE VUONNA 1980

VÄRIEN SELITYKSET:

KÄYTÄVÄ
AULA, PORRAS, HISSI
TOIMISTOHUONE 1
TOIMISTOHUONE 2
NEUVOTTELU, KIRJASTO
VAHTIMESTARI
APUTILA, WC, VARASTO
ASUNTO
TEKNIikka

- Viidennen kerroksen kerrosaulasta on ikkunayhteys myös Ritaripuistikkoon. am oy 2010.
- Kuudennen kerroksen päätyaula on koko keskivöhykkeen levyinen. am oy 2010.

Yksittäiset tilalliset poikkeukset

Käytäväympäristössä on poikkeuksia, joissa kaksoiskäytävien peruskaavaa rikotaan positiivisella tavalla. Tärkein näistä on tietenkin sisääntuloaula ja siihen kierreportaan kautta liittyvä yläaula.

Peruskerrosten käytävillä luonnonvaloa on hyvin vähän. Poikkeuksen tekee viidennen kerroksen kerrosaula, josta on näköyhteys sekä sisäpihalle että Kirkkokadun puolelle. Tämä on sisääntuloaulaa lukuunottamatta ainoa läpi rungon ulottuva näköyhteys, joka tosin on kulunvalvonnallisista syistä nykyisin jaettu lasiseinillä.

Samaan viidennen kerroksen ministerihuoneita ympäröivään kokonaisuuteen kuuluu Kirkkokadun ja Ritarikadun kulmaan avautuva parveke. Käynti parvekkeelle on Kirkkokadun puoleisen käytävän päätteenä. Muissa kerroksissa on samalla paikalla

ikkuna. Parvekkeen ongelmana on käytön hankaluus. Ministerihuoneista ei parvekkeelle ole suoraa yhteyttä¹, mutta koska näiden huoneiden ikkunat avautuvat parvekkeelle, eivät parvekettä voi muutaakaan luontevasti käyttää.

Neljäs poikkeama on kuudennessa kerroksessa, jossa Kirkkokadun suuntainen kaksoiskäytävä päättyy Ritarikadun puoleisessa päädyssä koko keskivöhykkeen levyiseen aulaan. Aulassa on muusta kerroksesta poikkeavat ikkunat, jotka päädyistä aukeavan näköalan huomioonottaen voisivat toki olla korkeammatkin.

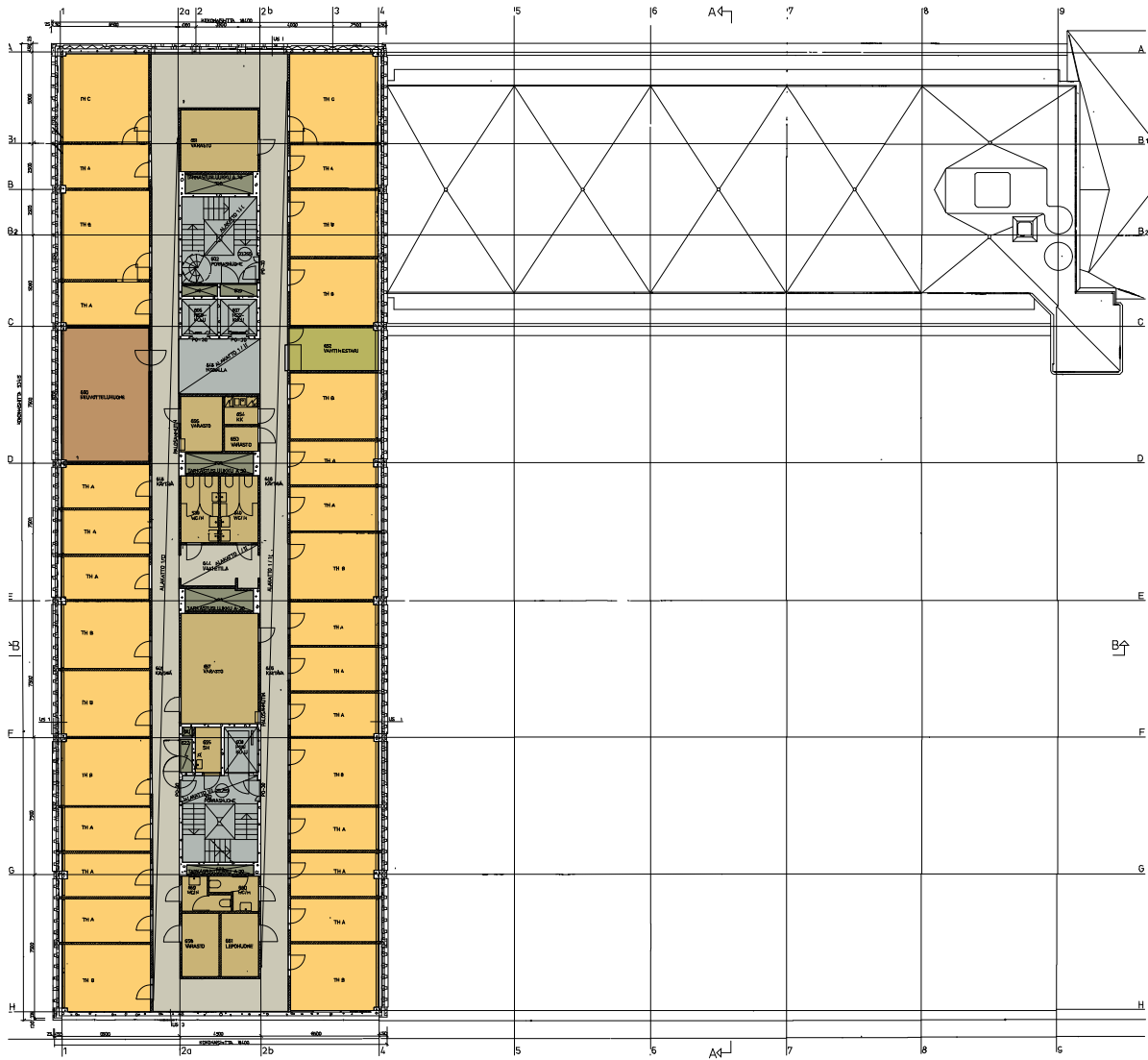
¹ Parvekkeen lattiapinta on muutaman askelman huoneiden lattiaa ylempänä.

- ↓ Toisen kerroksen yläaulasta on suuret lasipinnat sisäpihan ja etelän suuntaan. Liiallisesta lämpötilan noususta johtuen ikkunat ovat valitettavan usein säleverbhojen peittämät am oy 2010.

- ↓ Viidennen kerroksen parveke. am oy 2010.

SISÄASIAINMINISTERIÖN TOIMITALO Kirkkokatu 12, 00170 Helsinki
(Kaaivioiden pohjana pääpiirustukset ARK 84 675-682, 1:100, 30.10.1980, Arkkitehtuuritoimisto Osmo Lappo)

am oy 01.10.2010

TOIMINTOJEN SIOITTUMINEN ALKUPERÄISTILANNE VUONNA 1980

VÄRIEN SELITYKSET:

- KÄYTÄVÄ
- AULA, PORRAS, HISSI
- TOIMISTOHUONE 1
- TOIMISTOHUONE 2
- NEUVOTTELU, KIRJASTO
- VAHTIMESTARI
- APUTILA, WC, VARASTO
- ASUNTO
- TEKNIikka

6. KRS 1/400

TILAJOUSTAVUUS

Julkisivu- ja ikkunajako

Julkisivujen tarkkaan harkittu ikkuna- ja elementtijako ja ikkunoiden leveä tuplakarmirakenne mahdollistavat erilaisten huonetilojen joustavan sijoittumisen säännönmukaisena toistuvan elementtijulkisivun takana. Julkisivuissa ikkunan ulkopuoliset ripaelementit häivyttävät leveää ikkunaväliä.

Rakennuksessa funktionalismin idea sisätilojen näkymisestä julkisivuissa on käännetty päinvastaiseksi. Sisäasiainministeriön toimitalossa julkisivujako näkyy sisällä huonetiloissa vaihtelevana ja hyvinkin vapaana ikkunasommitteluna.

Oman lisänsä ikkunajakojen vaihtelulle tuo julkisivuelementin "pilarijako", joka on puolta tiheämpi kuin varsinainen kantava pilarijako.¹ Tämä aiheuttaa ikkunaseinille leveitä sisäpuolisia umpiosia, jotka vuorottelevat ikkunaseinällä pilarien kanssa.

Rakenne ja tilajoustavuus

Rakennuksen pilarilaattarakenne mahdollistaa joustavan väliseinäsijoittelun. Palkkeja ei alakattopinnassa ole ja pilarit on anarkistisesti jätetty huomioimatta väliseinien sijoittelussa.

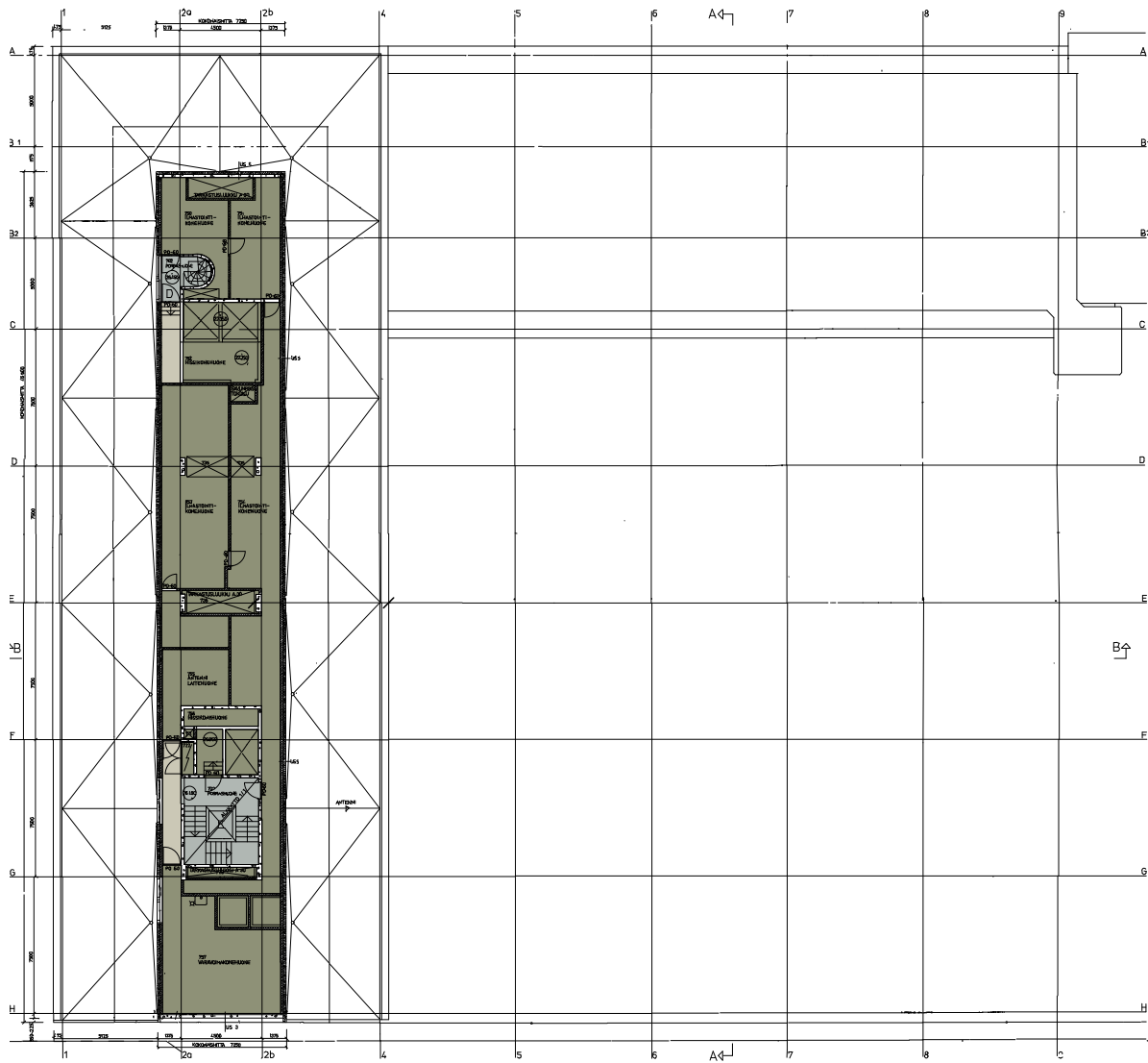
Ritarikadun suuntaisessa kapeammassa siivessä pilaririvistö sijaitsee käytävien ja toimistohuoneiden välisessä seinälinjassa ja ulkoseinillä. Kirkkokadun suuntaisessa leveämmässä siivessä käytävän varren pilarilinjaa ei ole. Keskivyoikkueen porrashuoneiden ja tekniikkakuilujen valetut betoniseinät korvaavat pilarit kantavana rakenteena.

¹ Puolet kerroksien 3., 4. ja 6. julkisivuissa näkyvistä pilariaiheista on valepilareita.

↑↑ Ikkunaseinillä kantavat pilarit vuorottelevat leveiden umpiosien kanssa. am oy 2010.

↑ Toimistohuoneiden väliseinien sijoittelu on paikoitellen anarkistisen piittaamattomaa pilari- ja ikkunajaoista. am oy 2010.

SISÄASIAINMINISTERIÖN TOIMITALO Kirkkokatu 12, 00170 Helsinki
(Kaavioiden pohjana pääpiirustukset ARK 84 675-682, 1:100, 30.10.1980, Arkkitehtitoimisto Osmo Lappo)

am oy 01.10.2010

TOIMINTOJEN SJOITTUMINEN ALKUPERÄISTILANNE VUONNA 1980

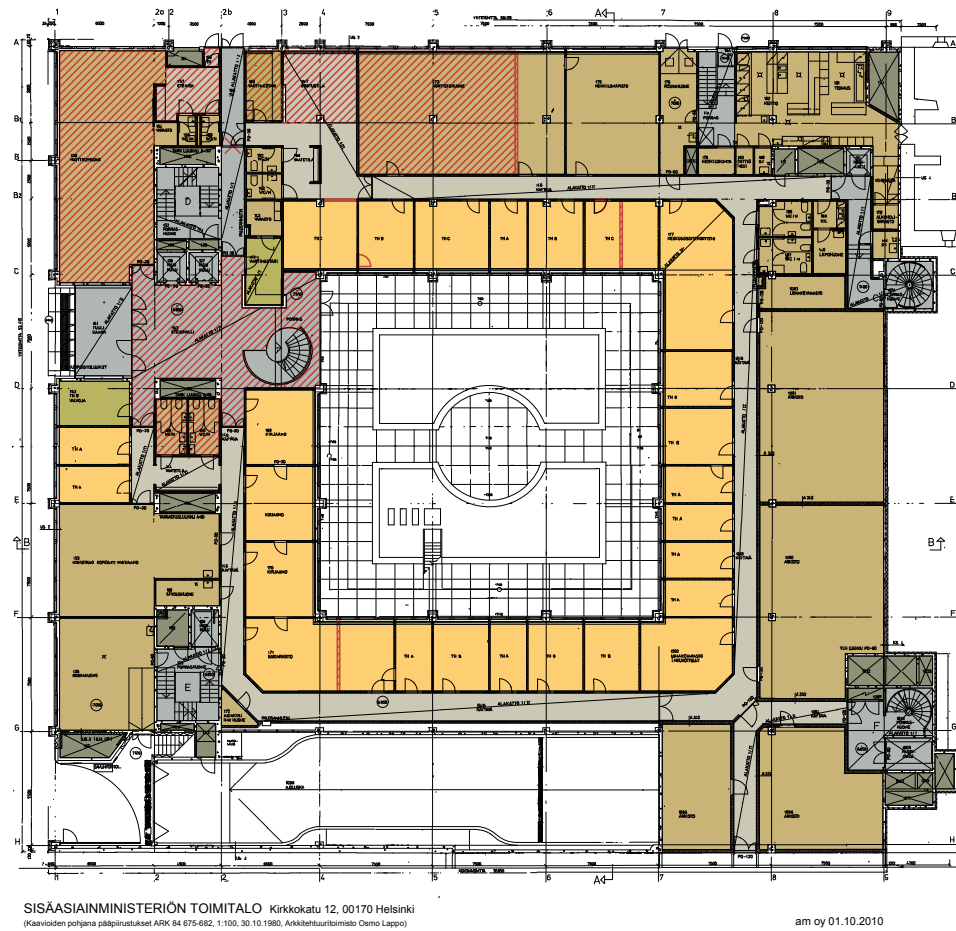
VÄRIEN SELITYKSET:

- KÄYTÄVÄ
- AULA, PORRAS, HISSI
- TOIMISTO HUONE 1
- TOIMISTO HUONE 2
- NEUVOTTELU, KIRJASTO
- VAHTIMESTARI
- APUTILA, WC, VARASTO
- ASUNTO
- TEKNIikka

↑ Toisen kerroksen vahtimestarin koppi ja yläaula. Päättyseinällä Maija Lavosen tekstiilityö "Luonto lähteenä". am oy 2010.

7. KRS 1/400

1. KRS 1/500

SISÄTILAMUUTOKSET JA MUUTOSKAAVIOT

Sisäasianministeriön toimitalo on säilynyt kolmi-
kymmenvuotisen historiansa ajan ilman suuria
muutoksia. Rakennuksen käyttö on pysynyt ennallaan ja muutokset on tehty lähinnä tilakohtaisen käytön ja käyttäjän vaihtuessa.

Tilajakomuutokset

Merkittävimmät tilajakomuutokset on tehty ensimmäisessä kerroksessa. Ulkomaalaisviraston tilat on muutettu kirjaston ja sen toimistohuoneiden käyttöön. Pääsisäänkäynnin vieressä ollut erillisellä sisäänkäynnillä varustettu näyttelytila on muutettu kirjaamon toimistotiloiksi. Näitä lukuunottamatta muutokset ovat olleet sisustuksellisia.

Pintamateriaalien merkitys

Ensivaikutelmana on, että tilat ovat säilyneet lähes alkuperäisinä. Talon henki on säilynyt 70–80-lukujen vaihteen mukaisena.

Tarkasteltaessa rakennuksen materiaaleja ja yksityiskohtia lähemmin voidaan todeta, että muutoksia on kuitenkin tapahtunut. Materiaalivaihdokset eivät ole kovin näkyviä, mutta täysin autenttisia sisätilat eivät enää ole.

Alkuperäinen materiaali- ja detaljimaailma on ollut hyvin johdonmukaista. Se on olennaisesti liittynyt tilaryhmien ja sitä kautta tilojen jäsentelyyn. Näin ollen materiaali muutokset saavat lisää painoarvoa.

Muutoskaaviot

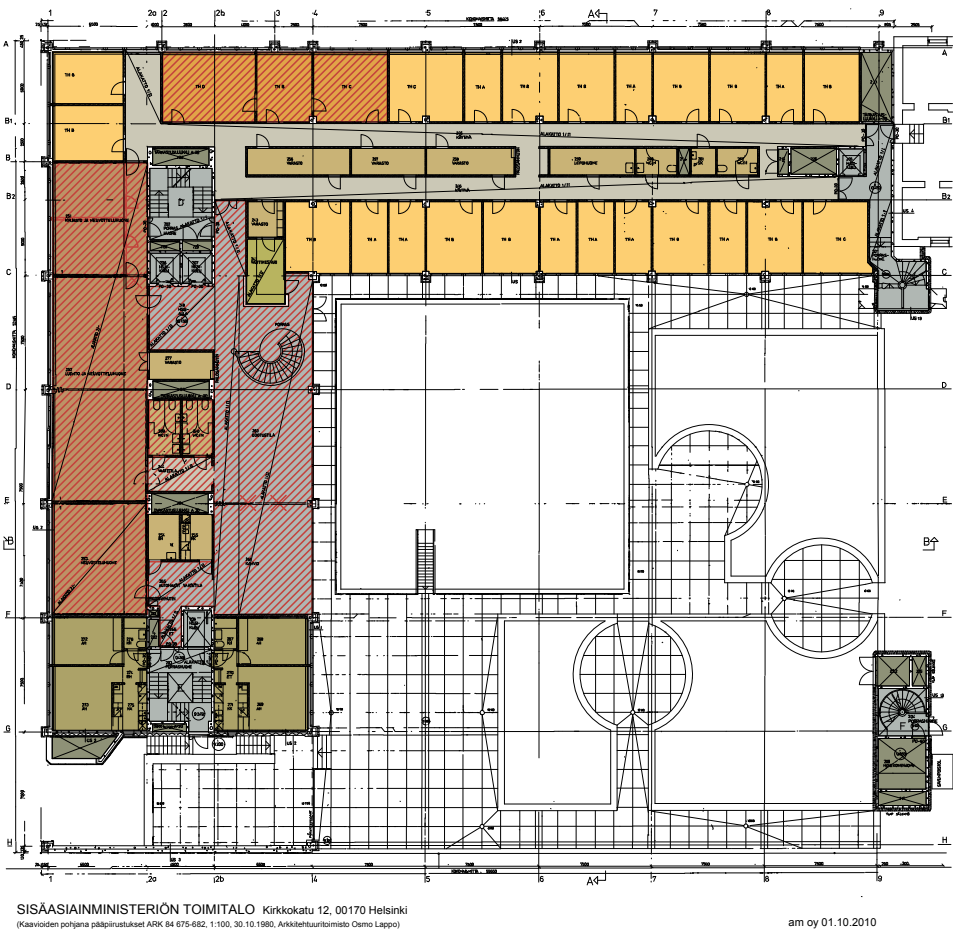
Sisäasianministeriön toimitalon sisätilamuutoksista on tehty inventoinnin yhteydessä kaaviot. Muutosmerkintä tarkoittaa, että tilassa on tehty useampi kuin yksi pintamateriaali- tms. sisustusmuutos. Merkinnät on tehty alkuperäisiä tilatyyppejä esittävien kaavioiden päälle punaisella värillä.

↑ Toisen kerroksen yläaula alkuperäisasussaan. Kuva Simo Rista. OLA.

↓ Toisen kerroksen yläaula nykyasussaan. am oy 2010.

2. KRS 1/500

Merkittävimmät materiaali muutokset

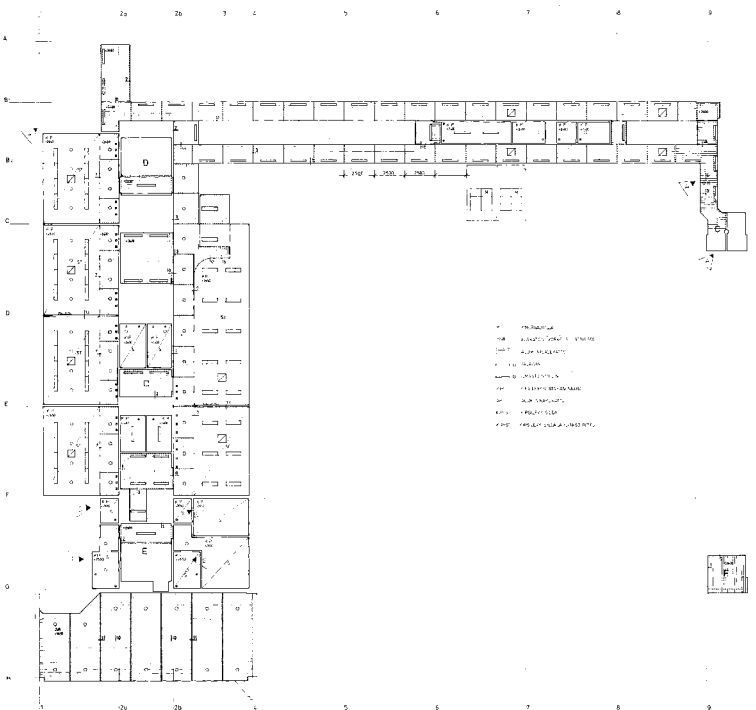
Materiaali muutoksia on tehty alakatto-, seinä- ja lattiapinnoissa. Valitettavasti on todettavissa, että mitä tärkeämpi tila on, sitä varmemmin ja sitä enemmän siinä on tapahtunut muutoksia. Kaikkein eniten muutoksia on tehty pääaulatiloissa ja -neuvotteluhuoneissa sekä ministeri- ja päällikkötason työhuoneissa. Kaikkein alkuperäisimmässä kunnossa taas ovat tavalliset toimistohuoneet, käytävät ja aputilat (keittiöitä lukuunottamatta).

1 Decocoat tai vastaava.

Sisääntuloaula, toisen kerroksen yläaula
Alunperin yhteneväisesti käytävätiloissa ja aulati-loissa kiertävä alumiinikasettialakatto on katkaistu sisääntuloaulassa ja toisen kerroksen yläaulassa. Alumiinikasetit on korvattu ruiskutettavalla akus-toivalla paperimassapinnoitteella¹. Umpipinnassa on nauhamaiset avattavat levykentät, jotka on tehty pinnoitetusta mineraalivillalevystä. Yläaulan muuta

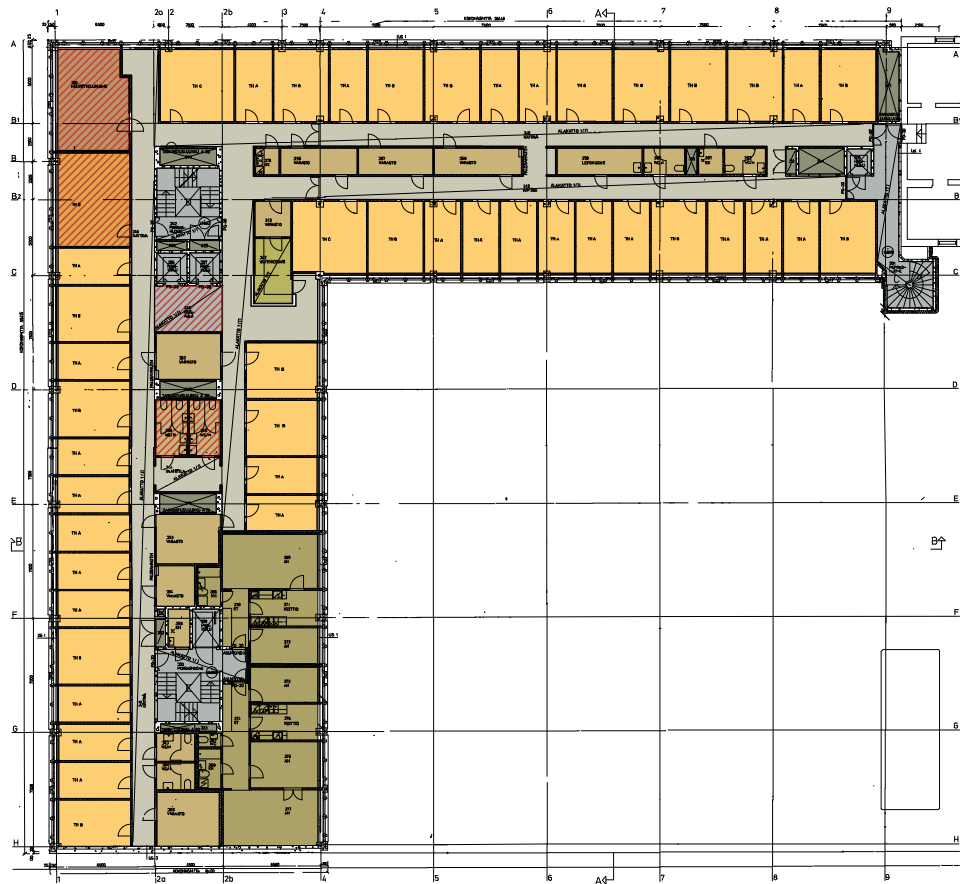
tilaa korkeamman osan alakattopinta on päälly-s-tetty samalla paperimassapinnoitteella.

Alakattojen uusimisen yhteydessä tilojen kaikki valaisimet on uusittu. Pitkät upotetut loisteputki-valaisimet on vaihdettu pistemäisiin halogeeniva-laisimiin. Yläaulan kierreportaan muotoa seuraa-va alakattolinja on suoristettu vahtimestarin kopin seinälinjaan.

- ↑ Piirustus ARK 84 627, Alakatot, 2. kerros, 1:1, 12.1.1979, (muutos C 30.10.1980, AOL. SENA. Piirustuksesta näkyvät alkuperäiset alumiinikasettialakatto- ja tasoitetut kipsilevyalakattovyöhykkeet.
- ↗ Sisääntuloaula alkuperäisassaan. OLA.
- Sisääntuloaula nykyasussaan. am oy 2010.

SISÄASIAINMINISTERIÖN TOIMITALO Kirkkokatu 12, 00170 Helsinki
(Kaavioiden pohjana pääpiirustukset ARK 84 675-682, 1:100, 30.10.1980, Arkkitehtuuritoimisto Osmo Lappo)

am oy 01.10.2010

TEHDYT MUUTOKSET TILANNE VUONNA 2010

KAAVIO ON SUUNTAAN ANTAVA.
KAIKKIA TILOJA EI OLE INVENTOITU.

MUUTOSMERKINTÄ ALUEELLA ON TODET-
TU USEAMPI KUIN YKSI PINTAMATERIAALI-
TAI MUU VASTAAVA SISUSTUSMUUTOS.

VÄRIEN SELITYKSET:

- MUUTOSALUE
- POISTETTU OVI TAI SEINÄ
- UUSI OVI TAI SEINÄ

TOIMINTOJEN SIOITTUMINEN ALKUPERÄISTILANNE VUONNA 1980

VÄRIEN SELITYKSET:

- KÄYTÄVÄ
- AULA, PORRAS, HISSI
- TOIMISTOHUONE 1
- TOIMISTOHUONE 2
- NEUVOTTELU, KIRJASTO
- VAHTIMESTARI
- APUTILA, WC, VARASTO
- ASUNTO
- TEKNIikka

3. KRS 1/500

- Yläaula alkuperäisasussaan. Metallikasettialakaton linja seuraa kierreportaan kaarevaa muotoa. OLA.
- ↳ Sisäntuloauala nykyasussaan. Alakattomateriaali on vaihtunut kipsilevyyn ja kattolinja on suoritettu. am oy 2010.

Aulatilojen jalkalistat on uusittu, millä on mer-
kitystä etenkin seinien pyöristetyissä kulmissa,
joissa detaljointi on toteutettu alkuperäisestä poi-
keten 45° kulmaan asetetulla listanpätkällä.²

Toisen kerroksen yläaulaa jakanut paljeseinä ja
siihen liittynyt alakattojako on poistettu.

Sisäntuloaulan ja yläaulan välisen simpukan-
muotoisen porrasaukon keskelle on sijoitettu veis-
tos, joka häiritsee porrasnäkymää.

3.- ja 5.-kerroksen kerrosaulat

Kolmannessa ja viidennessä kerroksessa on käy-
tävien väliin jäävä hissien edustila kulunvalvonnal-
lisista syistä erotettu muusta käytävätilasta auto-
maattisella liukulasioviseinämällä. Viidennessä

- 2 Alkuperäisdetaljissa, joka on nähtävissä käytävillä,
jalkalistojen kulma on suora ja väli on täytetty elastisella
saumamasalla.

kerroksessa vastaava liukulasiseinä erottaa myös
hissien vieressä sijaitsevan odotushuoneen käytä-
vätilasta.

Luento- ja neuvotteluhuoneet

Kaikkien luento- ja neuvotteluhuoneiden seinäpin-
tojen kangaspäällysteiset puukuitulevyt (Halltex-
levy, malli Pellava)³ on korvattu alkuperäisiä levyjä
paksummalla, lasikuitukangaspäällysteisellä mi-
neraalivillapohjaisella akustolevyllä.

Kaikkissa luento- ja neuvotteluhuoneissa lattia-
pinnat on uusittu linoleumiksi tai lautaparketiksi.

Osassa luento- ja neuvotteluhuoneista on tehty
vastaavanlaisia alakatto- ja valaisinmuutokset kuin
toisen kerroksen yläaulassa.

- 3 Valtioneuvoston lisärakennus, rakennus selvitys s.44,
30.11.1978, AOL. APA.

- ↓ Neuvotteluhuoneessa 552 on uusittu seinäpanelointi, lattiamateriaali, alakattoverhous ja valaisimet . am oy 2010.

- ↓ Viidennessä kerroksen kerrosaulaa jakava uusi liukulasiseinä. am oy 2010.

Toimistohuone, tyyppi 2

Tyyppin 2 toimistohuoneet ovat ministeri- ja päällik-
kötason toimistohuoneita. Näissä huoneissa muu-
toksia on tehty runsaasti. Tapana on ollut, että huo-
ne on sisustettu uuden käyttäjän maun mukaisesti.

Keittiöt

Yleensä keittiöt on muutettu täysin. Rakennukses-
ta löytyy muutama lähes alkuperäisessä asussaan
oleva toimistokeittiö: 2. kerroksen keittiö 255 sekä
3.- ja 6.-kerroksen keittokomerot 378 ja 654. Näis-
täkin ainoastaan keittokomerossa 654 on alkupe-
räinen, koivulistareunainen työpöytätaaso.

Asuntojen keittiöissä on käytetty samoja mate-
riaaleja ja kaapistoja kuin toimistokeittiöissäkin.
Keittiöt ovat ainakin kahdessa inventoidussa asun-
nossa alkuperäisessä asussaan.

Wc-tilat

Wc-tilat ovat pääsääntöisesti hyvin säilyneitä. Kirk-
kokadun suuntaisen siiven keskellä olevalla wc-
linjalla on kaikissa kerroksissa uusittu alakatto ja
valaisimet. Sama alakattomuutos on tehty myös
osassa muita wc-tiloja.

Varastotilat

Käytävien väliin jäävän aputilavyöhykkeen varasto-
tilat ja lepohuoneet ovat osittain melko vähäisellä
käytöllä. Näitä tiloja on paikoin muutettu neuvotte-
lu-, keittiö- ja taukotiiloiksi.

Asunnot

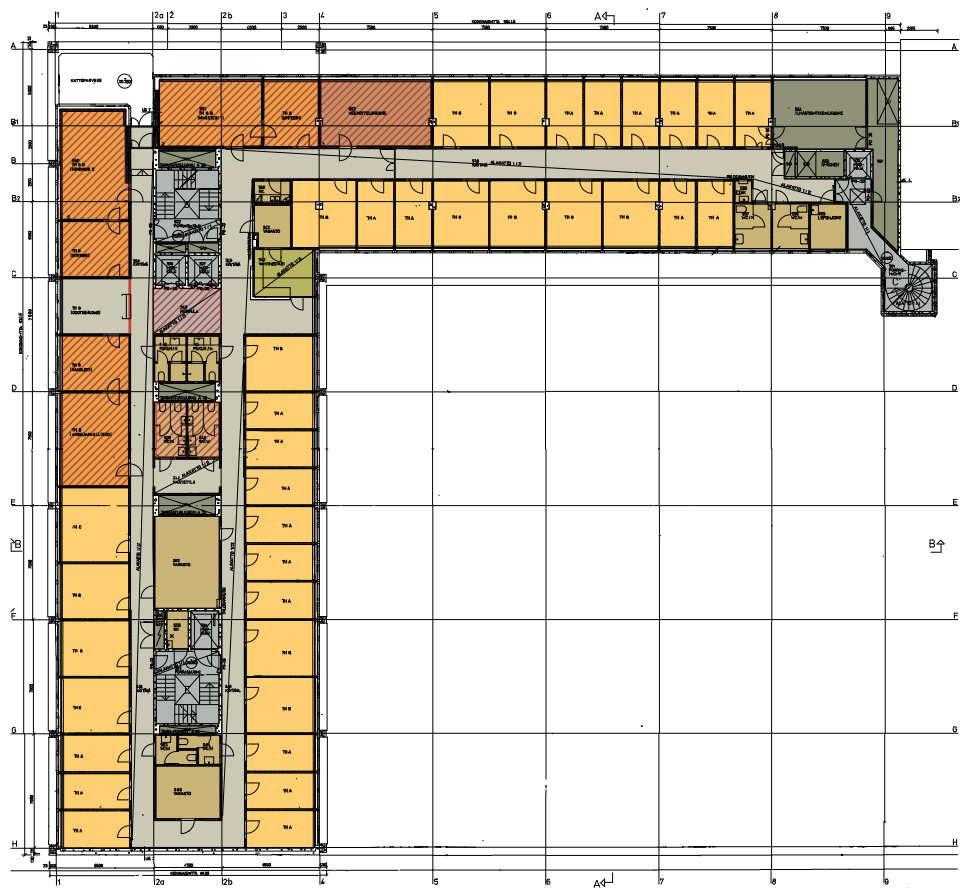
Asunnot ovat pääsääntöisesti hyvin säilyneitä. Kah-
desta tutkitusta asunnosta toisessa oli tehty lattioi-
den materiaalivehdoiksi, toisessa taas pieniä auk-
komuutoksia ja sähkökouruvetoja tilapäistä toimis-
tokäyttöä varten.

↓ Kirkkokadun suuntaisen siiven wc-paketissa on uusittu valaisimet ja alakatto koko pystylinjassa. am oy 2010.

↓ Keittiö 255. Vasemman puoleisella seinällä on alkuperäinen keittiökaluste, jonka työpöytälevy on vaihdettu.
Vastakkaiselle seinälle on myöhemmin asennettu uusi kaapisto (jonka työpöytälevy on samanlainen). am oy 2010.

SISÄASIAINMINISTERIÖN TOIMITALO Kirkkokatu 12, 00170 Helsinki
(Kaavioiden pohjana pääpiirustukset ARK 64 675-682, 1:100, 30.10.1980, Arkkitehtitoimisto Osmo Leppo)

am oy 01.10.2010

TEHDYT MUUTOKSET TILANNE VUONNA 2010

KAAVIO ON SUUNTAA ANTAVA.
KAIKKIA TILOJA EI OLE INVENTOITU.

MUUTOSMERKINTÄ ALUEELLA ON TODET-
TU USEAMPI KUIN YKSI PINTAMATERIAALI-
TAI MUU VASTAAVA SISUSTUSMUUTOS.

VÄRIEN SELITYKSET:

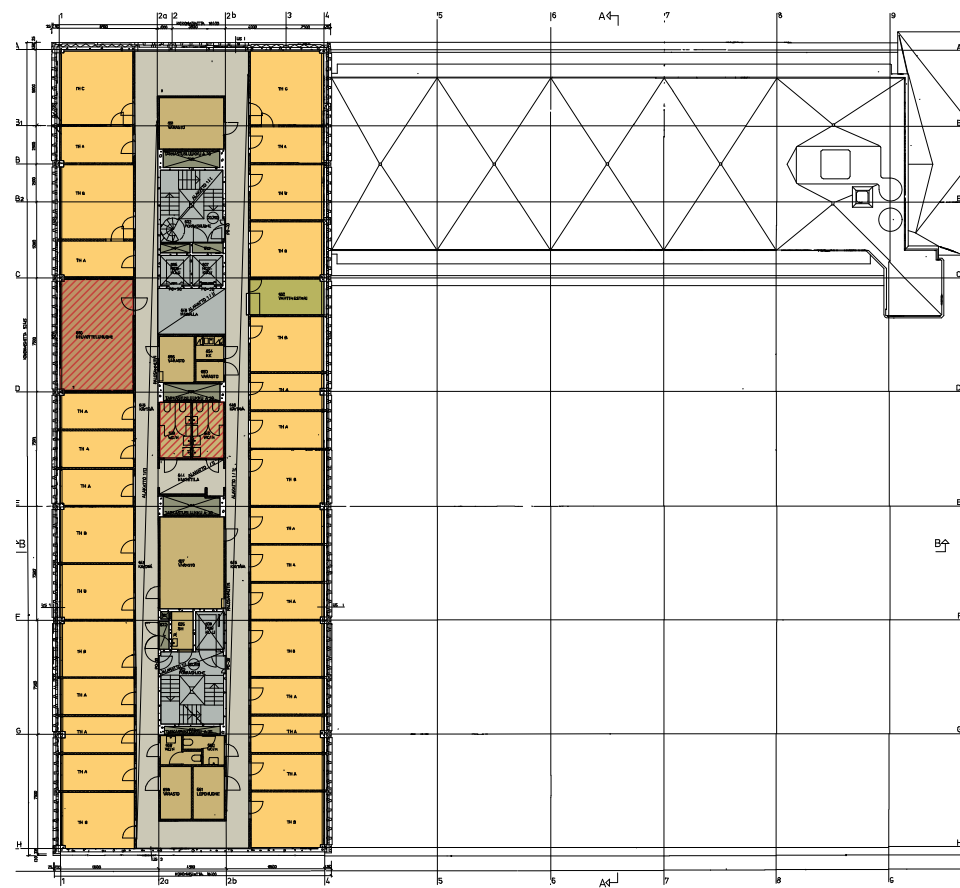
- MUUTOSALUE
- POISTETTU OVI TAI SEINÄ
- UUSI OVI TAI SEINÄ

TOIMINTOJEN SIOITTUMINEN ALKUPERÄISTILANNE VUONNA 1980

VÄRIEN SELITYKSET:

- KÄYTÄVÄ
- AULA, PORRAS, HISSI
- TOIMISTOJUONE 1
- TOIMISTOJUONE 2
- NEUVOTTELU, KIRJASTO
- VAHTIMESTARI
- APUTILA, WC, VARASTO
- ASUNTO
- TEKNIikka

5. KRS 1/500

SISÄASIAINMINISTERIÖN TOIMITALO Kirkkokatu 12, 00170 Helsinki
(Kaavioiden pohjana pääpiirustukset ARK 64 675-682, 1:100, 30.10.1980, Arkkitehtitoimisto Osmo Leppo)

am oy 01.10.2010

TEHDYT MUUTOKSET TILANNE VUONNA 2010

KAAVIO ON SUUNTAA ANTAVA.
KAIKKIA TILOJA EI OLE INVENTOITU.

MUUTOSMERKINTÄ ALUEELLA ON TODET-
TU USEAMPI KUIN YKSI PINTAMATERIAALI-
TAI MUU VASTAAVA SISUSTUSMUUTOS.

VÄRIEN SELITYKSET:

- MUUTOSALUE
- POISTETTU OVI TAI SEINÄ
- UUSI OVI TAI SEINÄ

TOIMINTOJEN SIOITTUMINEN ALKUPERÄISTILANNE VUONNA 1980

VÄRIEN SELITYKSET:

- KÄYTÄVÄ
- AULA, PORRAS, HISSI
- TOIMISTOJUONE 1
- TOIMISTOJUONE 2
- NEUVOTTELU, KIRJASTO
- VAHTIMESTARI
- APUTILA, WC, VARASTO
- ASUNTO
- TEKNIikka

6. KRS 1/500

OVI- JA IKKUNATYYPIT

↑ Kuudennen kerroksen päätyaulan ikkuna. Elementtiripojen [R2, kts. piirustus ARK 84 571, sivu 37] taustapuoli on poikkeuksellisesti näkyvissä. am oy 2010.

Ovityypit

↓ Ensimmäisen kerroksen pääsisäänkäynti. am oy 2010.

TERÄSRAKENTEISET LASIOVET

Teräsrakenteiset lasiovet on sekä ulkona että sisällä toteutettu samalla runkorakenteella. Ulko-ovet on työpiirustuksissa esitetty alumiinirakenteisina, mutta todellisuudessa jopa sisäpihan alumiinilasiseinässä olevat pariovet on toteutettu teräsrakenteisina.¹

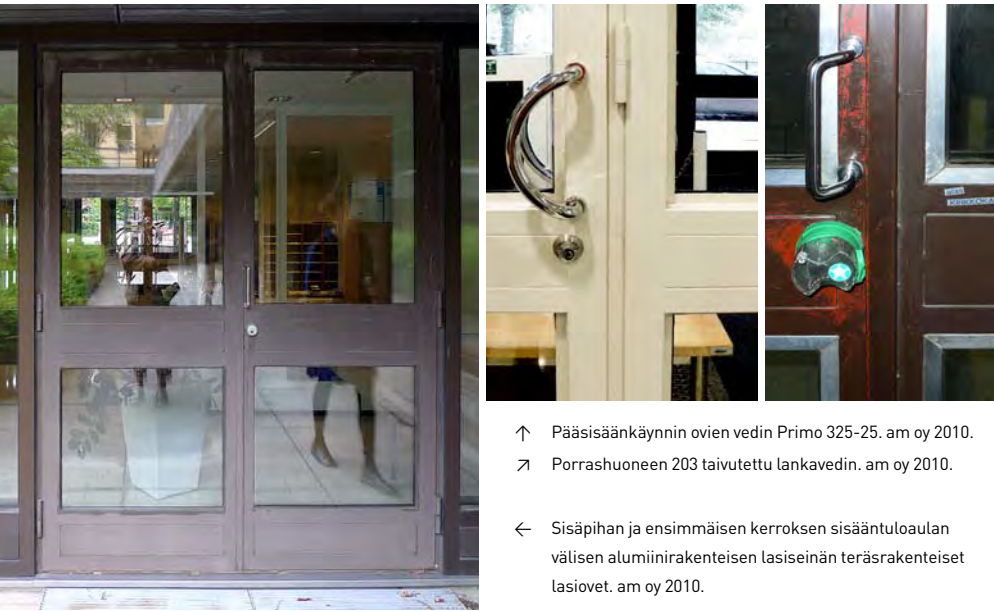
Teräs-lasiovien runko on hitsattua teräsprofiilia, joka on maalattu valkoiseksi tai tumman ruskeaksi.² Ovissa on hitsatut, tappikantavat saranat. Kynnyks on teräsputkiprofiilia. Lasituksen paksuuden mukaan teräsovien lasituslistana on joko suorakaidputki tai L-listaprofiili.

Teräsrakenteiset lasiulko-ovet

- lämpölasipaketti (2- tai 3-lasinen)
- pääulko-ovissa kaareva, kromattu putkivedin Primo 325-25
- porraskäytävien ovissa kromattu lankavedin
- lukitus Abloy
- vasikallisissa ovissa upotettu pitkäsarpa
- ovipumppu / aukipitolaite (uusittu)
- teräsputkikynnys
- hitsatut tappikantavat saranat

¹ Ks. ARK 84 595 seuraavalla sivulla.

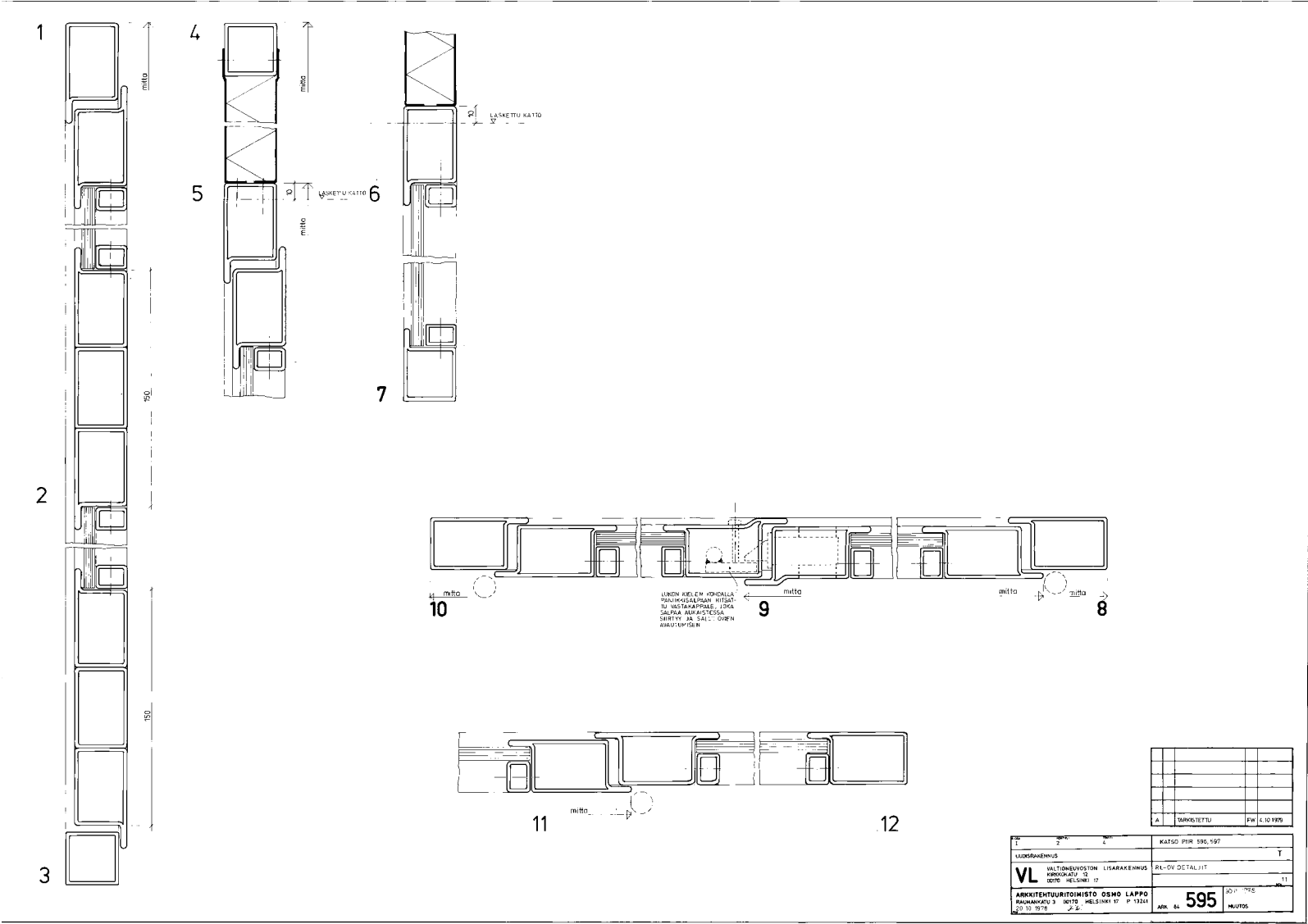
² Pääsisäänkäynnin ovien sisäpuolen väri on vaalea beige.

↑ Pääsisäänkäynnin ovien vedin Primo 325-25. am oy 2010.

↗ Porrashuoneen 203 taivutettu lankavedin. am oy 2010.

← Sisäpihan ja ensimmäisen kerroksen sisääntuloaulan välisen alumiinirakenteisen lasiseinän teräsrakenteiset lasiovet. am oy 2010.

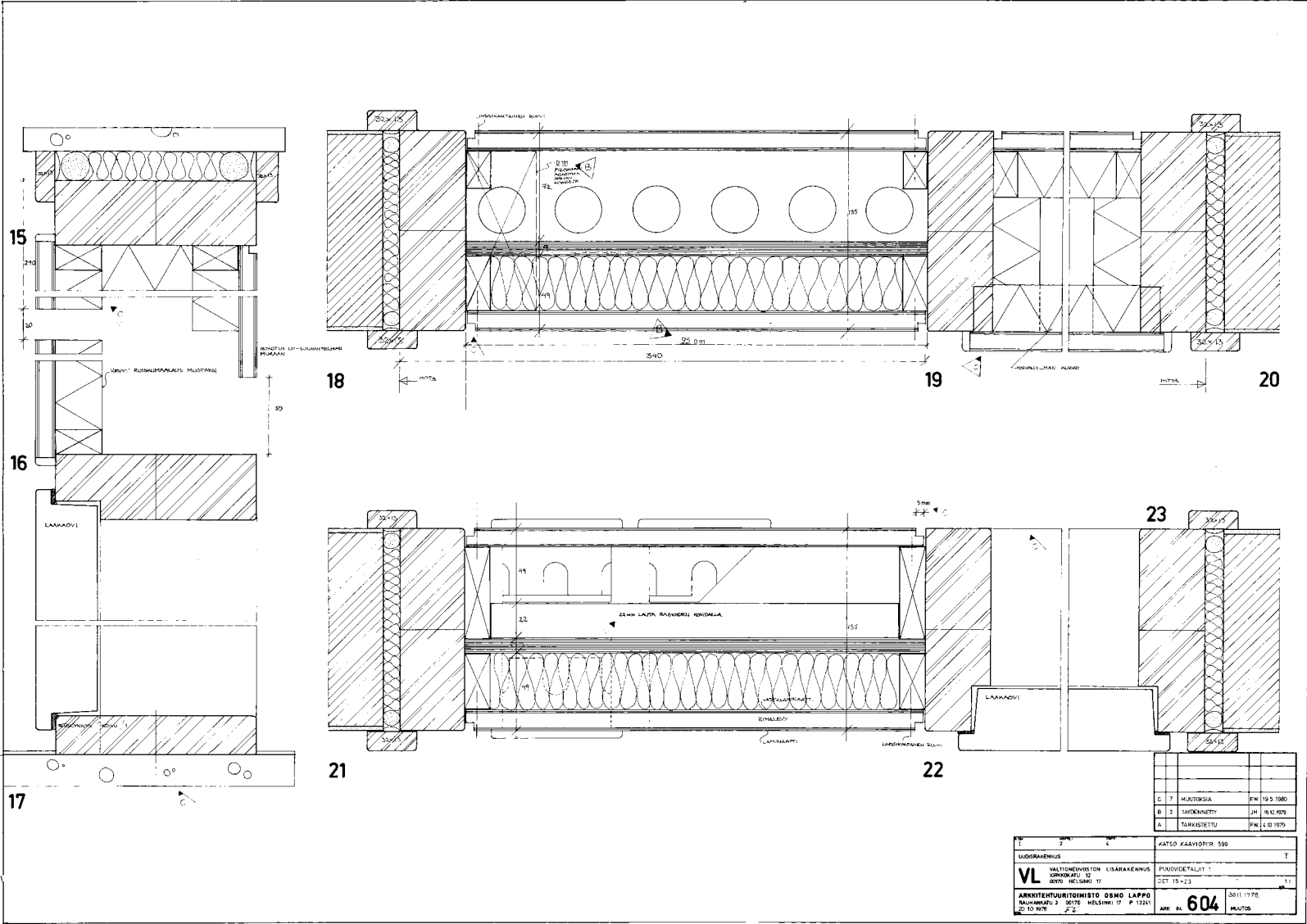
↑ Piirustus ARK 84 595, RL-ovidetaljit, 1:1, 20.10.1978, AOL. SENA.
Lasiovista on tehty myös myöhempi detaljipiirustus ARK 84 660, 13.8.1980, mutta yllä oleva piirustus vastaa parhaiten ovien toteutunutta ulkonäköä.
Ulko-ovet on esitetty työpiirustuksissa ARK 84 591 ja 592 "Alumiiniovi- ja ikkunadetaljit 1 ja 2". Yllä oleva piirustus vastaa kuitenkin myös ulko-ovien osalta parhaiten toteutuneiden ovien rakenneta.

Teräsrakenteiset lasisisäövet

- kirkas float-lasi tai rautalankalasi
- sisäoven painike: Boda Diplomat, kromattu
- sisäoven vedin: taivutettu, kromattu lankavedin
- lukitus Abloy
- vasikallisissa ovissa upotettu pitkäsalpa
- ovipumppu / aukipitolaite (uusittu)
- karmiliitos seinään elastisella saumamassalla ilman listoja

↑ Piirustus ARK 84 604, "Puuovidetaljit 1", 1:1, 20.10.1978, AOL. SENA.

PUISET, HUULLETTUT LAAKAOVET

Toimistohuoneiden käytävä- ja väliovet ovat loimu-koivupintaisia huullettuja laakaovia. Erityistä äänieristystä vaativissa tiloissa on kaksoisovia, joista toinen ovi on umpipuurakenteinen.¹ Kellaritilojen ja kaksoiskäytävän keskeiset ovet ovat huullettuja, maalattuja laakaovia.

Toimistojen viilupintaiset laakaovet

Toimistojen ovilevyt ovat 40 mm paksuja, huullettuja laakaovia. Ovilevyn pintana on petsattu ja lakattu loimukoivuviihi. Viilupintaisen oven korkeus on 2100 mm.

Ovet liittyvät 4-osaiseen karmipakettiin (korkeus 2400 mm), johon kuuluu ovilevyn lisäksi 300 mm leveä sähköpieli ja oven yläpuolinen ilmanottoaukko. Rakennuslevypinnat ja karmit on maalattu valkoiseksi. Irtoykynä on koivua ja sen käsittely on sama kuin ovilevyn.

Myös asuntojen ulko-ovet poraskäytävään päin ovat viilupintaisia laakaovia, mutta normaalilla, yksiosaisella karmilla.²

- ovipainike Boda Diplomat, kromattu
- lukko ja vääntönuppi Abloy
- "solifer"-saranat

¹ Valtioneuvoston lisärakennus, rakennusselitys s.36, 30.11.1978, AOL.

² Asuntojen sisäovet ovat maalattuja laakaovia.

Technical drawing showing architectural plans and specifications for a building project, including door and window details, material specifications, and a list of components.

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.1

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.2

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.3

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.4

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.5

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.6

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.7

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.8

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.9

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.10

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.11

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.12

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.13

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.14

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.15

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.16

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.17

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.18

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.19

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.20

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.21

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.22

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.23

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.24

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.25

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.26

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.27

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.28

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.29

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.30

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.31

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.32

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.33

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.34

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.35

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.36

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.37

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.38

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.39

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.40

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.41

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.42

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.43

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.44

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.45

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.46

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.47

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.48

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.49

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.50

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.51

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.52

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.53

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.54

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.55

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.56

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.57

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.58

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.59

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.60

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.61

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.62

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.63

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.64

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.65

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.66

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.67

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.68

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.69

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.70

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.71

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.72

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.73

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.74

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.75

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.76

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.77

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.78

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.79

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.80

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.81

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.82

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.83

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.84

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.85

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.86

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.87

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.88

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.89

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.90

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.91

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.92

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.93

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.94

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.95

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.96

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.97

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.98

OVILUETTELOMAKSE RT 870.13.99

OVILUETTELOMAKSE RT 870.14.00

↑ Piirustus ARK 84 599, Oviluettelo- ja kaaviopiirustus (sivu 4), 20.10.1978 (muutos G, 30.11.1978), AOL. SENA.

↓ Sisäasiainministeriön toimitalon maalattuja laakaovia. am oy 2010.
↓↓ Sisäasiainministeriön toimitalon palo-ovia. am oy 2010.

Aputilojen maalatut laakaovet

Aputilojen kuten wc-tilojen, keittiöiden sekä varasto- ja siivousskomerojen ovet ovat maalattuja laakaovia. Ovilevyn paksuus on 40 mm. Ovien väri on yleensä tumman ruskea, mutta ryhmäkeskusten ovet ovat taitetun valkoiset.

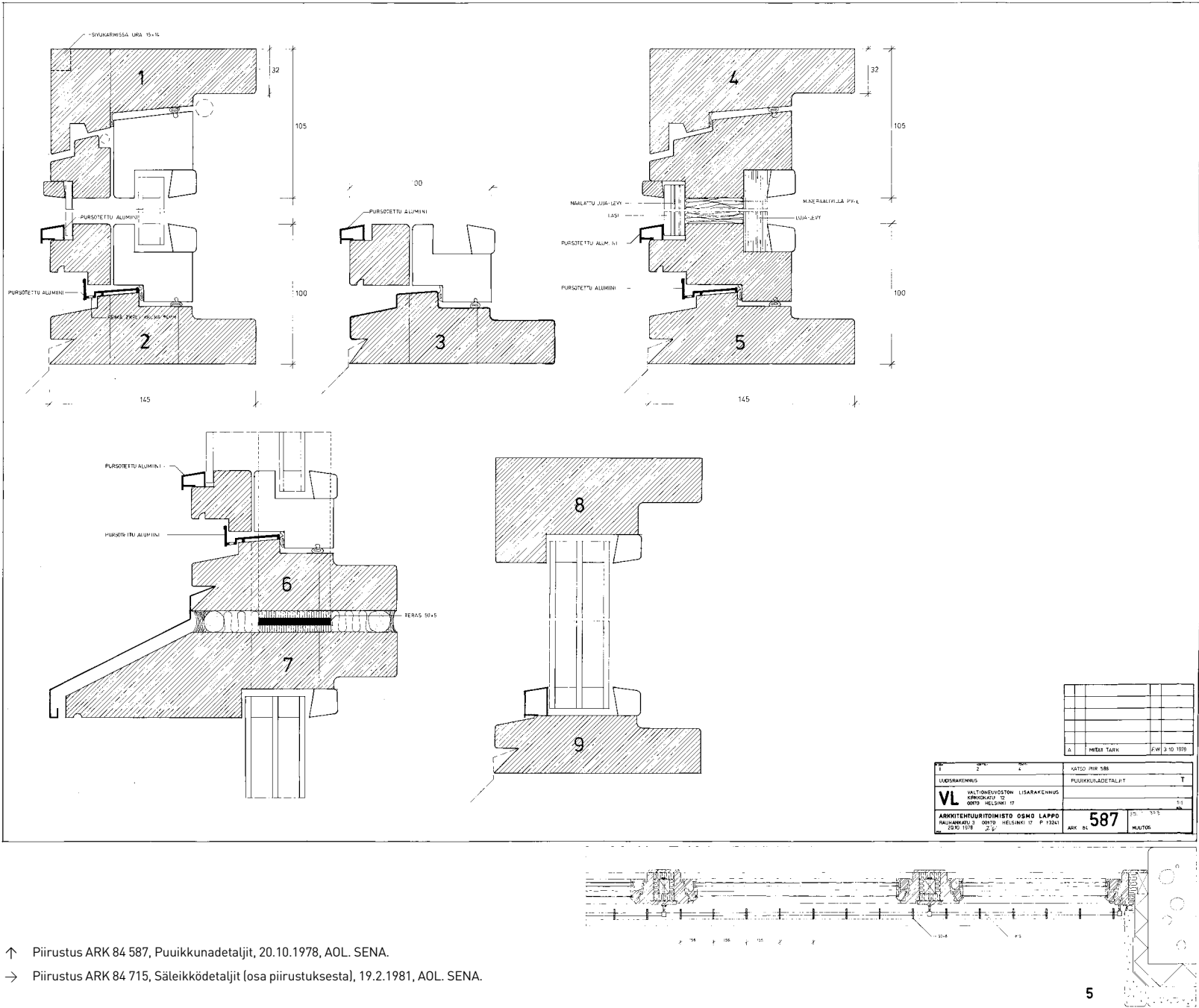
Karmipaketti on 2-osainen ja ulottuu betonilaatan alapintaan. Ovilevy ulottuu käytävätiloissa lasketun alakaton alapintaan ja oven korkeus on 2400 mm. Oven yläpuolella on umpinainen rakennuslevypinta, joka on näkyvissä niissä huonetiloiissa, joissa ei ole alaslaskettua kattoa. Karmi ja rakennuslevypinnat ovat valkoiset.

- ovipainike Boda Diplomat, kromattu
- lukko ja vääntönuppi Abloy
- "solifer"-saranat
- komerojen ovissa on vain lukko, ei painiketta

TERÄSRAKENTEINEN PALO-OVI

- huulattu teräsovi, maalattu tumman ruskea
- kromattu lankavedin
- pintalukko Abloy
- hitsatut saranat
- tekniikkakanavien huoltoluukut maalattu seinän väriin
- asennus akryylikitillä ilman vuoristoja

↑ Piirustus ARK 84 587, Puuikkunadetaalit, 20.10.1978, AOL. SENA.
→ Piirustus ARK 84 715, Säleikködetaalit (osa piirustuksesta), 19.2.1981, AOL. SENA.

Ikkunatyypit

Sisäasiainministeriön lisärakennuksen ikkunatyyppejä on kaksi: puuikkuna ja alumiinirakenteinen ikkuna. Puuikkuna on määrällisesti hallitseva. Alumiinirakennetta on käytetty vain sisäpihalle suuntautuissa suurissa lasiseinissä ja porrastorin C ikkunoissa.

PUUOKKUNAT

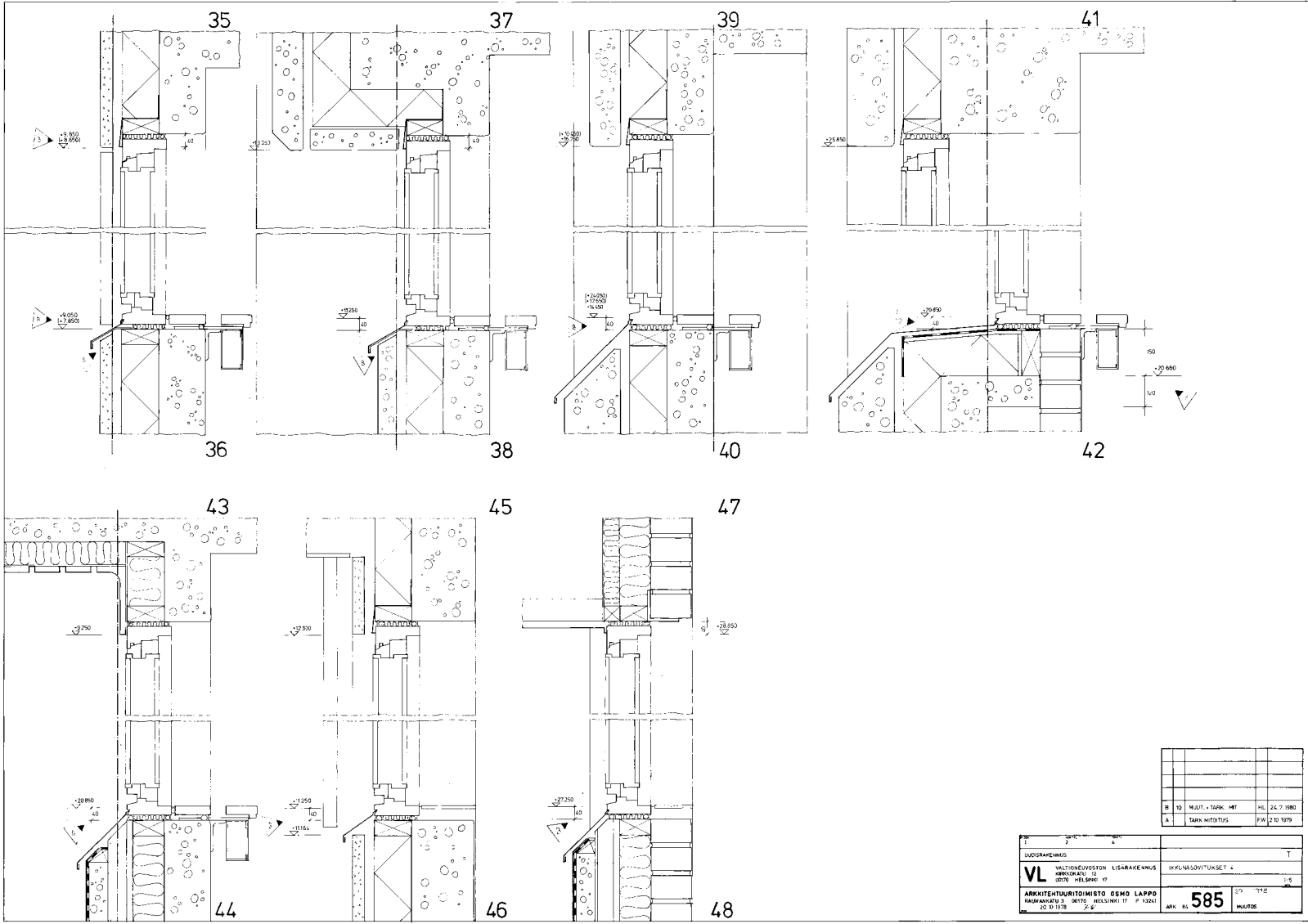
Rakennuksen puuikkunat ovat ruskeaksi petsilakattuja. Kaikki puuikkunat noudattavat samaa detali- ja periaatemaailmaa. Kunkin huoneen ikkunat muodostuvat useammasta, kooltaan melko pienestä karmipaketista. Karmeja on kahta tyyppiä: toinen kytketyllä sisään-sisään -aukeavalla puitteella ja toinen kiinteällä umpiolasilla varustettu.

Ikkunat ovat välikarmittomia ja ikkunajako muodostuu karmien välisistä liittymistä. Karmit on liitetty yhteen levein listoin väliin jäävän pystyrakenteen molemmin puolin.¹ Tämä mahdollistaa väli-seinien sijoittelun suhteellisen vapaasti, ikkunajasta riippumatta. Toisaalta tästä johtuen ikkunajako on etenkin sisältäpäin katsoen melko raskas ja huonetiloja pimentävä.

¹ Ks. piirustus AER 84 715, AOL. SENA.

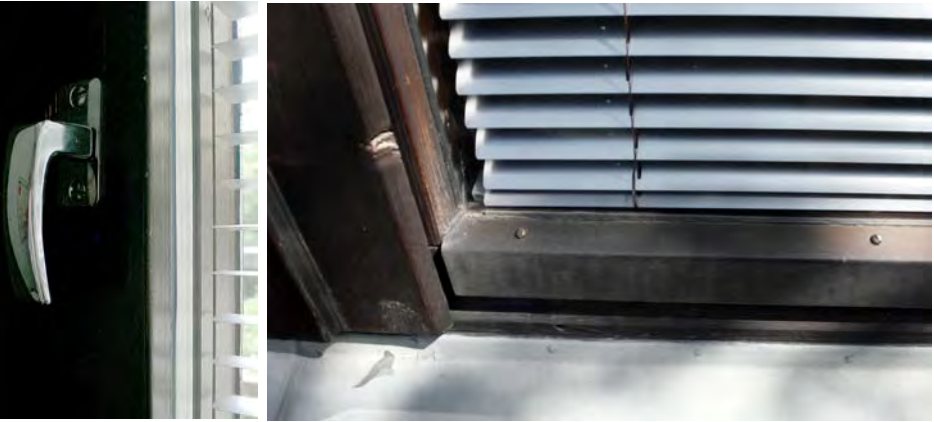

↑ Sisäasiainministeriön toimitalon puuikkunoita. am oy 2010.

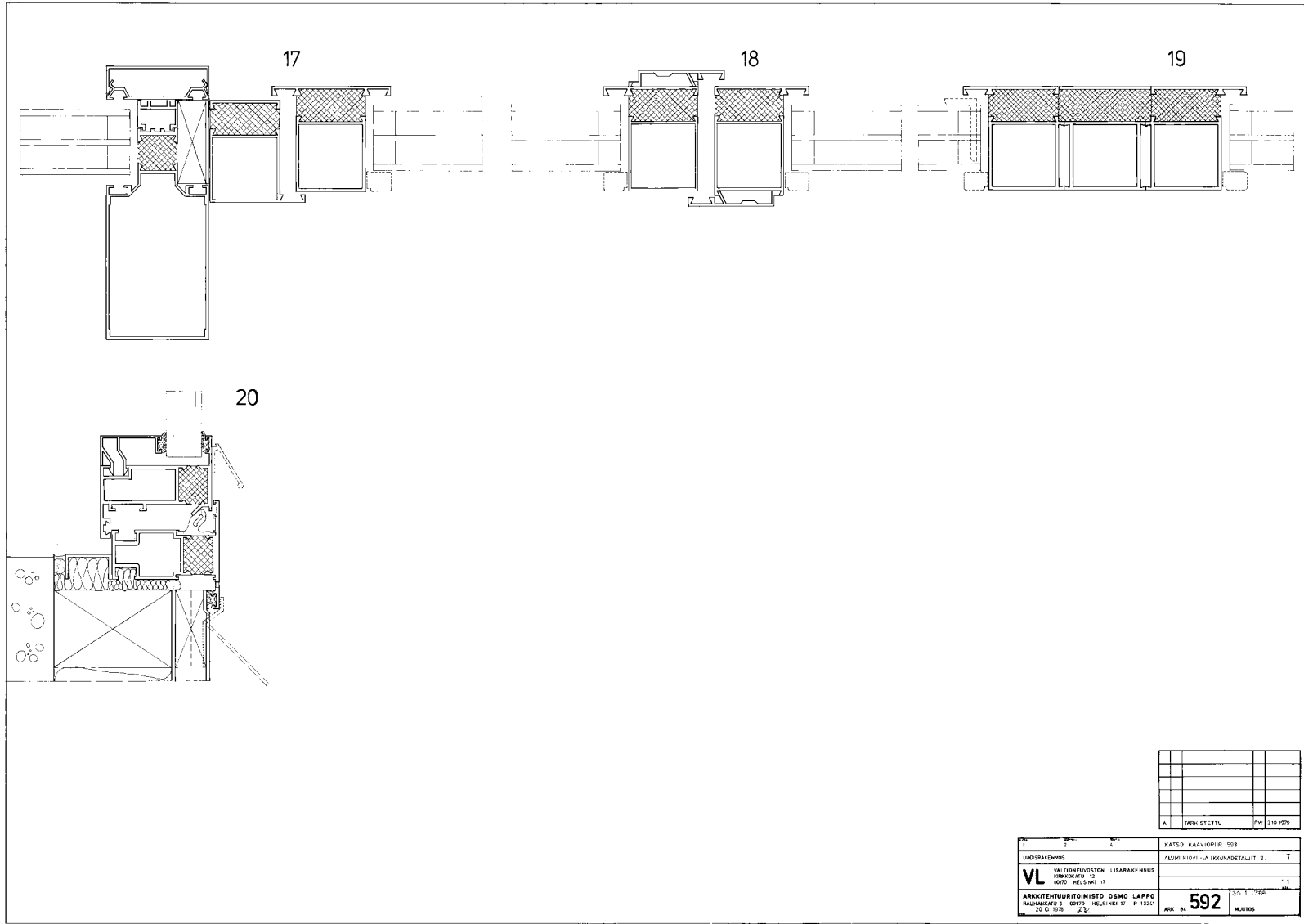

↑ Piirustus ARK 84 585, Ikkunasovitukset 4, 20.10.1978 (muutos B 24.7.1980), AOL. SENA.

- avattavan ikkunan lasitus: sisäpuiteessa kaksinkertainen lämpölasipaketti (Polarpane plus), ulkopuiteessa kirkas float-lasi
- kiinteän ikkunan lasitus: kolminkertainen lämpölasipaketti (Polarpane plus)
- ikkunapainike Boda Domus
- upotettu pitkäsälpa
- pulttisaranat
- ulkopuolen vesilistat tummanruskeaksi eloksoitua alumiinia
- karmi on liitetty seinään elastisella saumamassalla, ilman listoja
- alumiinisäleverho puitteiden välissä
- ikkunapenkki puuta, kaksiosainen petsilakattu, ruskea, teräslattakannatus
- ikkunapenkin alla alumiininen sähkökouru, eloksoitu, alumiinivärinen

↑ Puuikkunoiden detailjointia. am oy 2010.

↑ Piirustus ARK 84 592, Alumiiniovi- ja ikkunadetaljit 2, 20.10.1978 (muutos A 3.10.1979), AOL. SENA.

ALUMIINI-IKKUNAT

Alumiini-ikkunoita on käytetty Sisäasiainministeriön toimitalossa vain ensimmäisen ja toisen kerroksen sisäpihalle suntautuviissa suurissa lasiseinissä sekä porrashuone C:n porrastornissa, joka sijaitsee sisäpihalla vanhan ja uuden rakennuksen liitospöydässä.

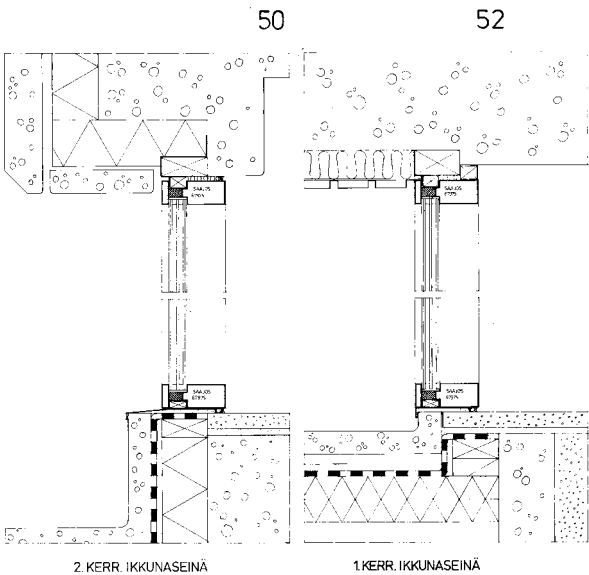
Lasiseinien alumiini-ikkunoiden runko on tummanruskeaksi anodisoitua alumiiniprofiilia (värisävy Nokia-Ek 006)¹. Profiilin ulkomitat ovat 63x166 mm. Työpiirustuksessa profiiliksi on merkitty Saa-jos 6975.² Rakennusselityksessä karmiksi on merkitty "katkaistu" lämpökarmi Nokia R 602".³ Lasituksena on kolminkertainen lämpölasipaketti.

Lasiseiniin liittyviä pariovia ei ole toteutettu suunnitelmien mukaisesti alumiiniprofiilista, vaan ne on toteutettu muiden ulko-ovien tapaan teräs-rakenteisina.

Visuaalinen liittyminen ulkotilaan ei ole niin huomaamaton kuin oli suunniteltu. Työpiirustuksissa lasiseinien alareunassa kulkee vain sama 63 mm:n profiili kuin sivuillakin. Toteutuneessa lasiseinässä alhaalla on ovien potkupellin korkuinen umpiosa. Toisen kerroksen lasiseinän edessä on matala patteri, joka perustelee umpiosan. Ensimmäisessä kerroksessa patteri on kuitenkin asennettu syvennykseen, millä olisi mahdollistettu vapaampi liittyminen ulkotilaan.

- 1 Valtioneuvoston lisärakennus, rakennusselitys, värimäärittely s.1. Anodisoitua kutsutaan myös eloksoinniksi.
- 2 Piirustus ARK 84 586 Ikkunasovutukset 5, 1:5, 20.10.1978 (muutos D 15.9.1980), AOL. SENA.
- 3 Valtioneuvoston lisärakennus, rakennusselitys s.31, 30.11.1978, AOL.

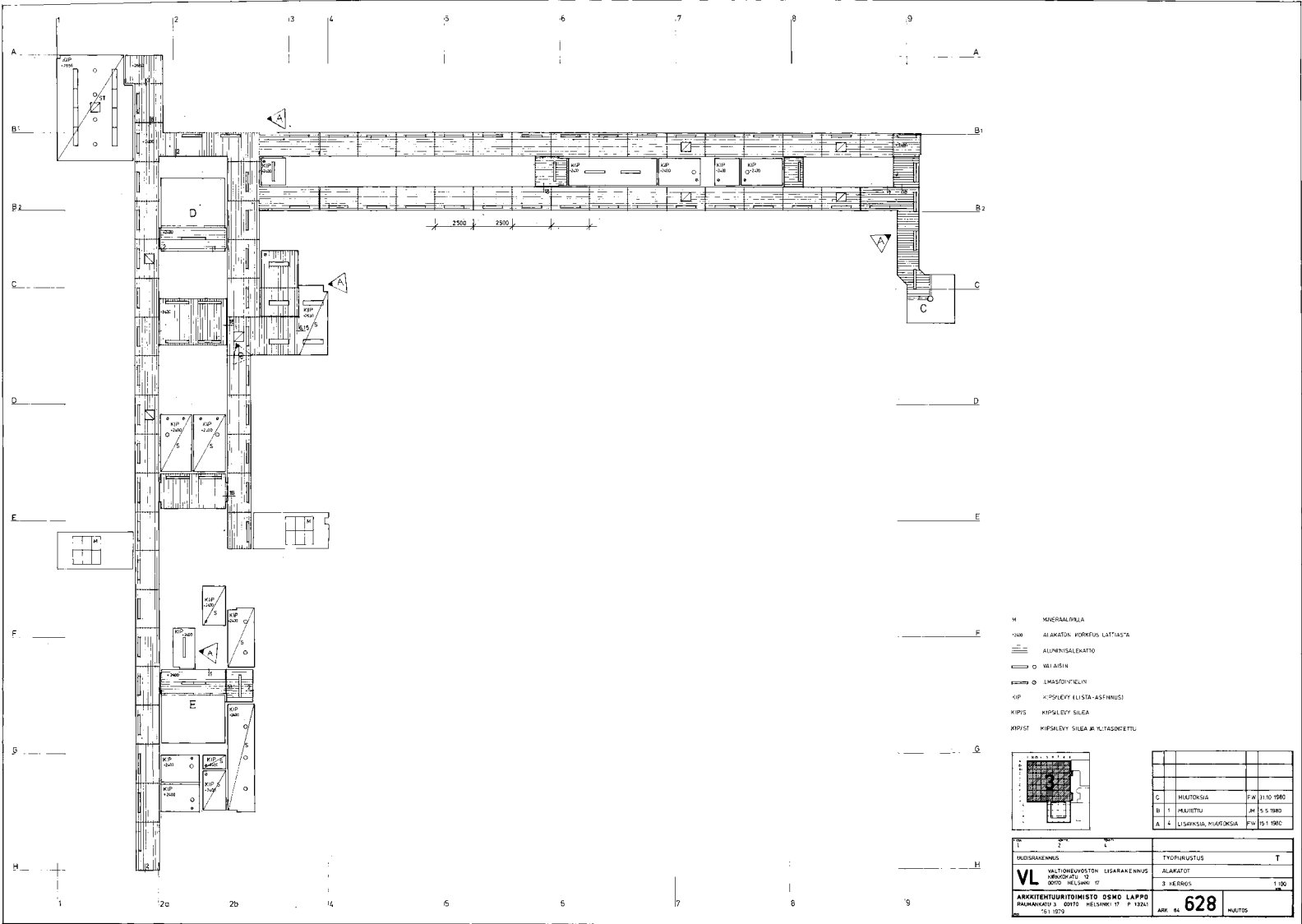
- Toisen kerroksen alumiinirakenteinen lasiseinä. am oy 2010.
↓ Piirustus ARK 84 586 Ikkunasovutukset 5, 1:5, 20.10.1978 (muutos D 15.9.1980), AOL. SENA.

- ↓ Ensimmäisen kerroksen alumiinirakenteinen lasiseinä. am oy 2010.

TILATYYPPIEN INVENTOINTI

Tilatyyppi: käytävä

Käytävätilat ovat materiaaleiltaan ja käsittelyiltään yhtenäiset kautta rakennuksen. Alumiinin värinen metallikasettialakatto on käytävätiloille leimaa-antava. Sama alakattotyyppi on ollut alun perin hallitseva myös aulatiloissa. Pääaulatiloista se on kuitenkin myöhemmissä muutoksissa poistettu.

Kaksoiskäytäväratkaisun synnyttämä sisäarkkitehtuuri toistuu kerros kerrokselta hyvin systemaattisesti: käytävien ulkoseinän puoleisella seinällä ovat toimistohuoneet standardimittaisine ovineen ja keskirungon puolella ikkunattomat aputilat korkeine (h=2350) ovineen.

Käytävien seinät on tasoitettu ja maalattu harmaanvalkoiseksi. Kaksoiskäytävien risteyskohdassa oleva pääporras D ja sitä ympäröivät betonirakenteet pyöristettyine kulmineen ovat kuitenkin saaneet poikkeavan sävytetyn kiiltomaalausksittelyn. Voimakkaammin sävytetty kiiltävä pinta luo vaihtelua käytäväarkkitehtuuriin. Etenkin tiloissa joihin tulee luonnonvaloa¹ kiiltomaalattu betoni antaa seinäpinnalle muista käytävätiloista edukseen poikkeavan ilmeen.

¹ Kerrossaulat ja kuudennen kerroksen käytävien muodostama päätyaula.

→ Käytävänäkymä neljännessä kerroksesta. am oy 2010.

↑ Neljännen kerroksen käytävän teräsrakenteinen rautalankalasiovi. am oy 2010.

↑ Kolmannessa ja viidennessä kerroksessa hissiaula on erotettu käytävätilasta liukuovilla ja kulunvalvontalaitteella. am oy 2010.

↓ Kolmannen kerroksen käytävän lattia. D-porrashuoneen pyöristetty nurkka ja jalkalistadetalji. am oy 2010.

LATTIA

- vaaleanruskea Finnflex-vinyylasbestilaatta, 300x300 mm
- jalkalista ruskea, petsattu tai petsilakattu, koko 45x12 mm, naulattu
- jakolista materiaalin vaihtuessa anodisoitua alumiinia

SEINÄT, KEVYET KAHITIILI

- seinäpinnat tasoitettu ja maalattu "harmaanvalkoinen"
- kulmissa polttomaalattu L-lista alumiinia, liimattu

SEINÄT, KANTAVAT BETONI

- seinäpinnat tasoitettu ja kiiltomaalattu "harmaanvalkoinen" (eri sävyjä eri kerroksissa)
- ulkokulmat pyöristetty r=25 mm (jalkalistat kulmissa suorakulmaiset, viimeistely elastisella kitillä)
- teräsrakenteinen rautalankalasiovi¹, kts. ovityypit

¹ Piirustus no. ARK 84 660, Rautalankalasiovi , 13.08.1980, AOL. SENA.

ALAKATTO

- alaslaskettu metallikasetti 2500x150 mm, rei'itetty ja polttomaalattu alumiinin väriin, yläpuolella vuorivilla
- reunoissa Z-lista (kaksois-L), jatkoksissa T-lista (terävä kärki alaspäin)
- tuloilmaelimet perforoitua terästä 600x600
- valaisin: upotettu loisteputkivalaisin, epäsymmetrinen heijastin, leveys 150 tai 300 mm, väri metalli
- kerrossauloissa ikkunaseinällä kapealla vyöhykkeellä kipsilevyalakatto on muuta alakattopintaa ylempänä

NAULAKOT

- hitsattu teräsprofiilinaulakko, suorakaideputkea, maalattu valkoinen
- pyöreä vaatetanko, kromattu
- koukut kromattu

MUUT VARUSTEET

- väliköissä kiinnitystauluja 2580x1200 mm, maalattu valkoinen, päädyissä alumiinireunalistat
- palohälytyn- ja jauhesammuttinkyltit ovat käytävillä näkyviä elementtejä
- väliseinien metalliset korvausilmaventtiilit 820x190 mm alkuperäisten lepuhuoneiden kohdalla

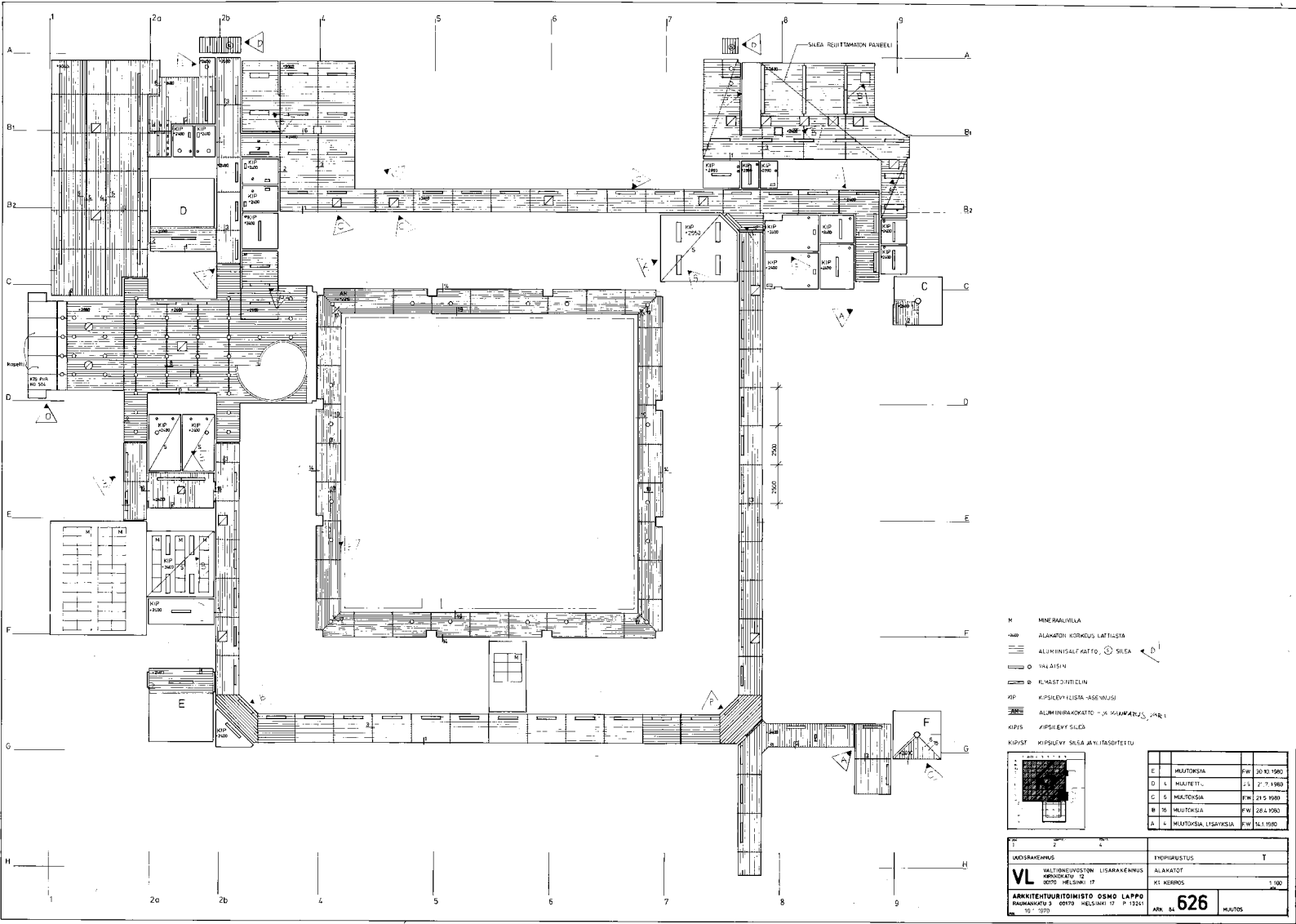

➤ Metallikasettialakaton detaljointia. am oy 2010.

➔ Käytäväsyvennyksen naulakko. am oy 2010.

Tilatyyppi: aulat, porrashuoneet, hissit

↑ Piirustus ARK 84 626, Alakatot, K1-kerros 1:50, 10.1.1979 (muutos E 30.10.1980), AOL. SENA. Alaslaskettu kattopinta on jatkunut yhtenäisenä porrashuoneissa, käytävissä ja auloissa.

Aulatilat

Sisäasiainministeriön yleisöliikenne on ohjattu kulunvalvonnan kautta ensimmäisen kerroksen sisääntuloaulaan ja siitä hisseillä ylempiin kerroksiin. Lisäksi sisääntuloaulassa on vapaasti sijoitettu kierreporras, jonka kautta nouseaan toisen kerroksen odotusaulaan.

Toisen kerroksen yläaula on rakennuksen suurin yhtenäinen tila, ja sen yhteyteen on alun perin suunniteltu myös kahviotoimintaa. Materiaaleiltaan aula on ollut toisaalta käytävän, toisaalta vieisten neuvotteluhuoneiden kaltainen. Lattia on mosaiikkibetonia, kuten porrashuoneissa ja auloissa kautta rakennuksen. Alun perin neuvotteluhuoneiden tekstiilimaton on kuitenkin suunniteltu jatkuvan aulan länsipäädyn kahvion puolelle saakka.¹

Alaslaskettu kattopinta jatkuu yhtenäisenä porrashuoneissa, käytävissä ja auloissa. Alun perin myös ensimmäisen kerroksen sisääntuloaula sekä toisen kerroksen odotusaula ovat matalammilta osiltaan olleet porrashuoneiden ja käytävän kanssa yhtenevät. Alaslasketuilla osilla on ollut metallikasettikatto, pyöreät IV-lautaset sekä upotetut valaisimet.

Aulojen korkeammalla osalla katon alaslasku on ollut kipsilevyä, jossa oli upotetut valaisimet sekä ilmanvaihtoelementit. Ensimmäisen ja toisen kerroksen aulatiloja on muutettu Arkkitehtitoimisto Pohjanpelto & Co Ky:n suunnitelmien mukaan vuonna 2005. Kattopinta on kuorutettu akustointimassalla, ja maalattuun massapintaan on upotettu uudet valaisimet ja ilmanvaihtoelementit.

¹ Huone 263, odotustaula; huone 264, kahvio. Kahvion ensimmäinen tekstiilimattomääritys on suunnittelun kuluessa muutettu mosaiikkibetoniksi, muutos 19.6.1980. Rakenusselitys 30.11.1978, osa II, Huoneselitys, AOL.

↑ Sisääntuloaula ja D-hissit. am oy 2010.

↓ 2. kerroksen odotusaula, etualalla aulaporras. Aulan länsipäättyyn on alunperin merkitty kahvio. am oy 2010.

Porrashuoneet

Sisäasiainministeriön toimitalossa on kolme porrashuonetta, jotka on merkitty pohjapiirroksiin kirjaimin C, D ja E. Ritarikadun puoleinen C-porras on jaetussa hätäpoistumistiekäytössä viereisten Pihlflyktin rakennuksen kanssa.

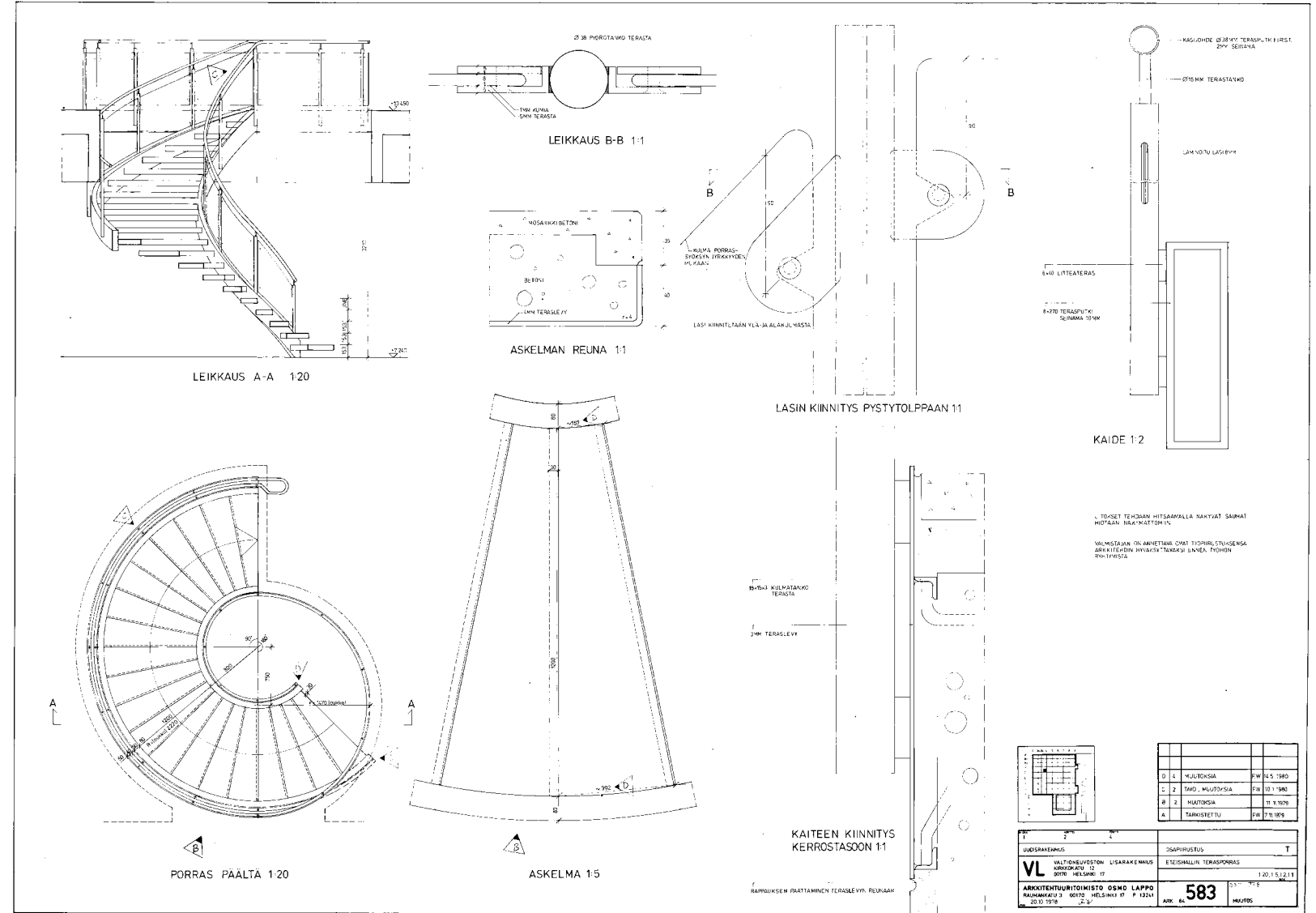
Porrashuoneet ja aulat limittyvät käytävilleihin. Molemmissa on alunperin ollut metallikasettialakatto. Porrashuoneissa ja auloissa lattiat ovat mosaiikkibetonilaattaa ja porrasaskelmat mosaiikkibetonilankkua. Seinät on kauttaaltaan tasoitettu ja maalattu.¹

D-portaan vieressä nousevat päähissit avautuvat kerroksissa käytävän yhteydessä oleviin hissiauloihin. D-hissiaula on viidennessä kerroksessa erotettu käytävästä liukuovilla vuonna 2005.²

Päähissi, Otis vuodelta 1981, on uudistettu vuonna 1996. C- ja E-portaissa Valmet-Schlierenin hissit vuodelta 1980 ovat alkuperäisessä asussaan. E-portaan hissi on vain sisäisen liikenteen ja huollon käytössä, C-hissi avautuu suljettuun porrashuoneeseen ja on siis poissa käytöstä.

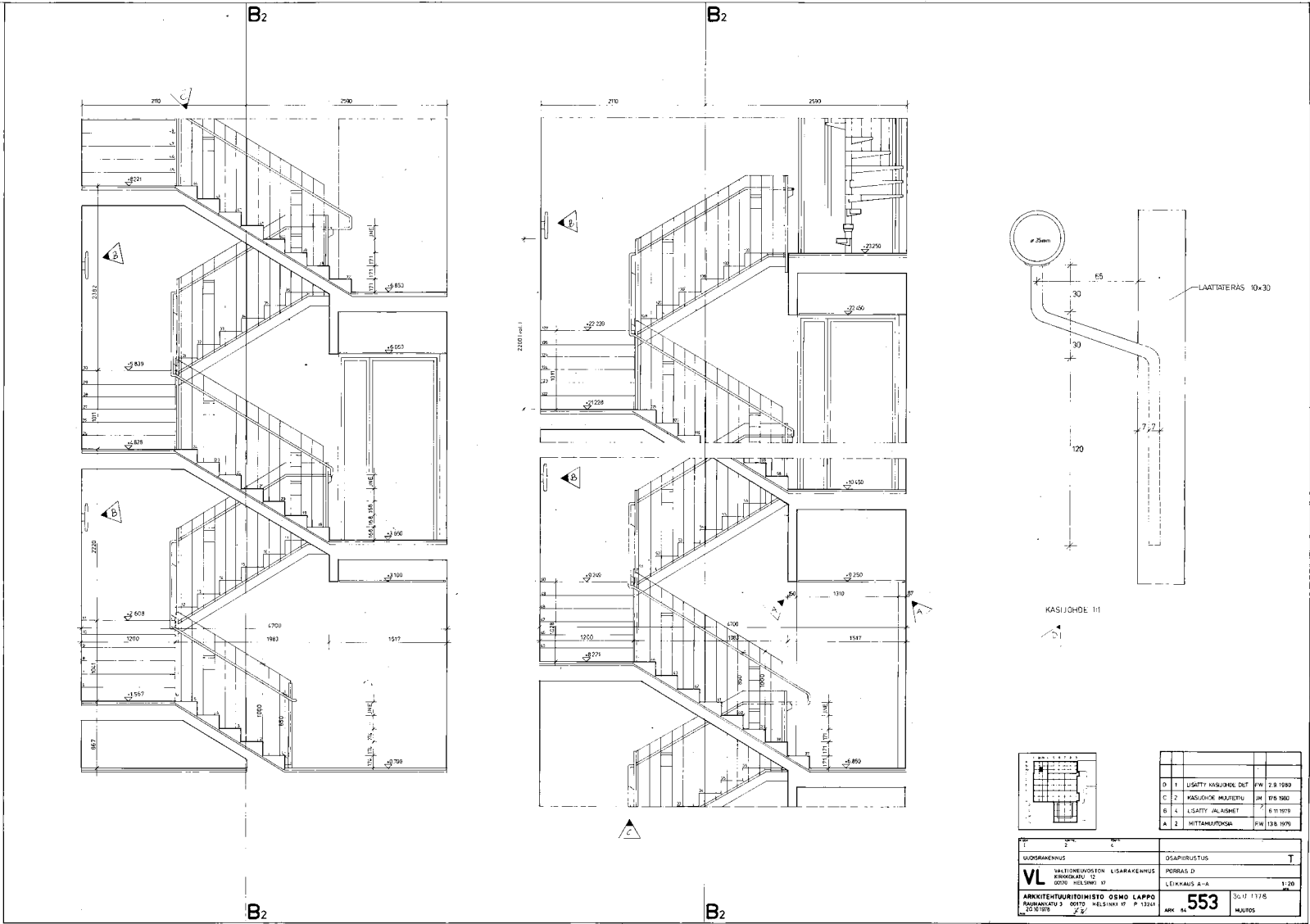
1 Alkuperäinen sävy on ollut Monicolor no 790.04, taitettu valkoinen. Värieritelmä 12.6.1980, Liite 1, AOL. APA.

2 Suunnittelijana Arkkitehtitoimisto Pohjanpelto & Co Ky.

↑ Piirustus ARK 84 583, Eteishallin teräsporras 1:20 (...), 20.10.1978 (muutos D 14.5.1980), AOL. SENA.

Sisääntuloaulaan on vapaasti sijoitettu kierreporras, jonka kautta nouseaan toisen kerroksen odotusaulaan. Portaan kaide on laminoitua lasia.

↑ Piirustus ARK 84 553, Porras D, leikkaus A-A 1:20, 20.10.1978 [muutos D 2.9.1980], AOL. SENA.
Porrashuoneet on ratkaistu rationaalisesti, mutta seinävalaisimeksi on saatu Arne Jacobsenin AJ Discus -valaisin (kuvassa muutos B, 6.11.1979).

LATTIA

- mosaiikkibetonilaatta 300x300, kiiltävä, kierreportaissa askelmat mosaiikkibetonilankkua
- jalkalista ruskea, petsilakattu 45x12 mm, naulattu (uudemmissa ruuvikiinnitys)
- jalkalista A- ja B-portaissa: maalattu harmaa 50 mm

SEINÄT, KEVYET (KAHITIILI)

- seinäpinnat tasoitettu ja maalattu, himmeä "harmaanvalkoinen"
- kulmissa polttomaalattu L-lista alumiinia, silikoniliimattu
- teräsrakenteinen rautalankasiovi¹, kts. ovityypit

SEINÄT, KANTAVAT (BETONI)

- D-porras- ja hissikuilujen käytävän puoleiset seinät on tasoitettu ja kiiltomaalattu², sävytetty harmaa, ulkokulmissa pyöristys r=25 mm
- jalkalistat viimeistelty täytepalalla
- porrashuoneiden sisäpinnat tasoitettu ja maalattu, himmeä "harmaanvalkoinen"

NAULAKOT

- hitsattu teräsprofiilinaulakko, suorakaideputkea, maalattu valkoinen
- pyöreä vaatetanko, kromattu
- koukut kromattu

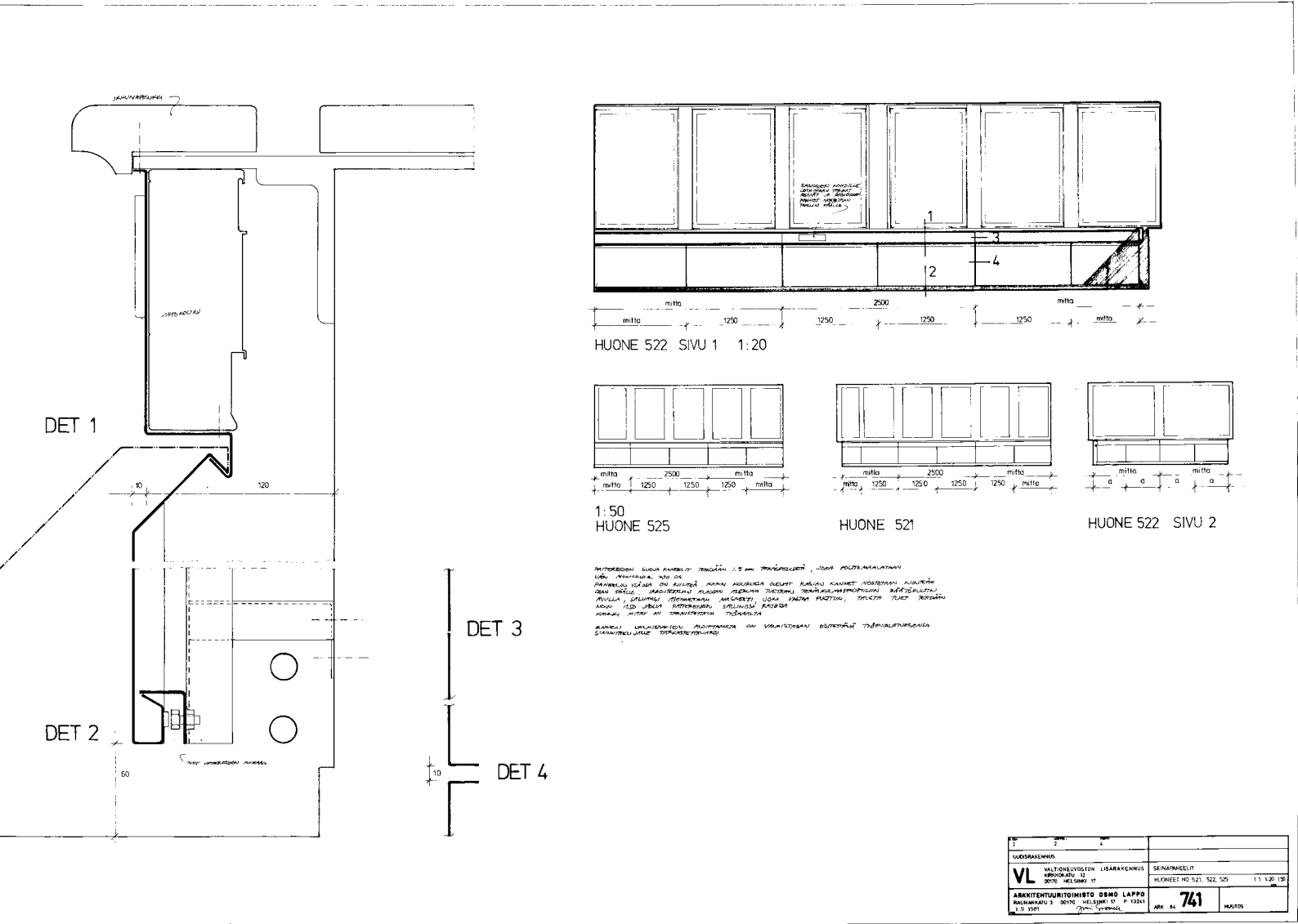
KATTO

- rei'itetty peltikasetti, 2500x150 mm
- yläpuolella mineraalivilla
- reunoissa z-lista, jatkoksissa T-lista
- tuloilmasäleiköt perforoitua terästä
- valaisin: upotettu yhden putken loisteputkivalaisin, epäsymmetrinen heijastin

¹ Piirustus no. ARK 84 660, Rautalankasiovi, 13.08.1980, AOL. SENA.
² Maalaus lakkamaalilla RT-kortin käsittely-yhdistelmä 4538 mukaan. Rakennusselitys 30.11.1978, Osa IX, Maalausselitys s. 7, AOL.

Tilatyyppi: toimistohuone (1 ja 2)

↑ Piirustus ARK 84 741, Seinäpanelointi, 1:1 jne. 1.9.1981. AOL, SENA. Viidennen kerroksen ministerihuoneisiin osalta (numerot 521, 522, 525) myös pattereita ja sähkökoteloita peittävä seinäpanelointi on suunniteltu, mutta sitä ei liene koskaan toteutettu

Tyyppiä toimistohuone esiintyy kaikissa toimistokerroksissa. Toimistohuoneita on neljää eri kooka; pohjapiirroksissa huonetilat on merkitty koon mukaan pienimmästä alkaen THA, THB, THC sekä THD D.

Toimistohuonetilat on materiaaleiltaan ja varustukseltaan suunniteltu varsin yhtenäisiksi. Suuremmissa, ministeri- ja päällikkötason huoneissa, on kuitenkin jo alunperin ollut käytössä normaalia poikkeavia materiaaleja. Näissä huoneissa on myös tapahtunut eniten muutoksia. Tästä syystä toimistohuoneet THC ja THD on tilatyyppikaaviossa esitetty omalla värillään (toimistohuone 2).

Rakennusselityksen (30.11.1978) mukaan kaikkiin toimistohuoneisiin oli alun perin määrätty tekstiilimatto¹. Suunnittelun tarkennuttua² (Muutos 4.6.1980) on toimistohuoneiden lattiamateriaali on vaihtunut Finnflex-laattaan, ja vain osaan suurempia toimistohuoneita (THC ja THD) on määrätty kokolattiamatto kuosia "Maakotka".

Alkuperäiset tekstiilimatot on toimistohuoneissa vaihdettu parkettiin tai Linoleum-mattoon, mutta lattiamateriaalin vaihtelu luo edelleen hierarkiaa tilojen välille.

Viidennen kerroksen ministerihuoneiden osalta (numerot 521, 522, 525) myös pattereita ja sähkökoteloita peittävä seinäpanelointi on suunniteltu, mutta sitä ei liene koskaan toteutettu³.

- 1 Kohta 569.1. Kotimainen neulehuopamatto "Manestra". Rakennusselitys 30.11.1978, s. 51, AOL. APA.
- 2 Rakennusselitys 30.11.1978, Muutos 4.6.1980: Lattiamateriaalin muutokset. AOL.
- 3 Piirustus ARK 84 741, Seinäpanelointi, 1:1 jne. 1.9.1981. AOL, SENA.

→ Oikealla toimistohuoneen alkuperäinen tekstiilimattomalli "Maakotka". Työselityksen mukaan se on suunnitteluvaiheessa korvannut kuosin "Manestra". Sisäasiainministeriön arkisto.

↑ Toimistohuone THB kuudennessa kerroksessa. am oy 2010.

← Kapein toimistohuonetyyppi THA. am oy 2010.

SEINÄT

Toimistohuoneiden seinät on tasoitettu ja maalattu harmaanvalkoiseksi.¹

- viilupintainen huullettu laakaovi h=2100 mm, petsattu ruskea, liittyy 4-osaiseen karmipakettiin kts. "Puiset, huulletut laakaovet", s. 73
- oviseinän yläosassa IV-lautasventtiili, maalattu hopeamaalilla
- kytketty sisäänaukeava puuikkuna, h=1850 mm, kts. "Puuikkunat"
- ikkunapenkki, puuta: kaksiosainen, petsilakattu, ruskea, teräslattakannatus
- ikkunapenkin alla alumiininen sähkökouru
- ikkunan alla paneeliradiaattori, maalattu valkoinen
- valokatkaisija, valkoinen muovi
- sähköpistorasia, valkoinen muovi

LATTIA

¹ Alkuperäinen sävy betoni-, muuraus-, tasoite- ja kangasseinäpinnoille sekä pattereille on ollut Monicolor no 790.04, taitettu valkoinen. Värieritelmä 12.6.1980, Liite 1, AOL. APA.

← Toimistohuone THB. am oy 2010.

↓ Loisteputkivalaisin. am oy 2010.

- ruskea Finnflex-vinyylasbestilaatta, 250x250 mm
- jalkalista ruskea, petsattu tai petsilakattu, koko 45x12 mm, naulattu
- irtokynnys puuta², petsattu, suora (kiinnitys päältä messinkisin talttakantaruuvein)

KATTO

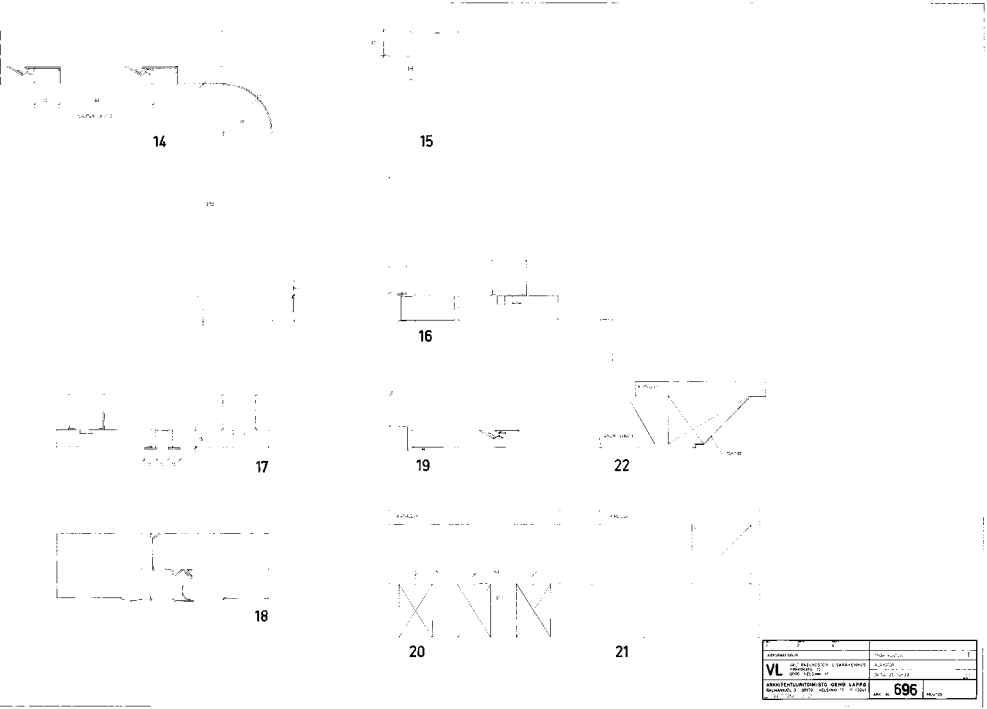
- betonilaatan alapinta on tasoitettu ja maalattu, väri valkoinen³
- verhokisko alumiinia
- loisteputkivalaisin, valkoinen

KALUSTEET

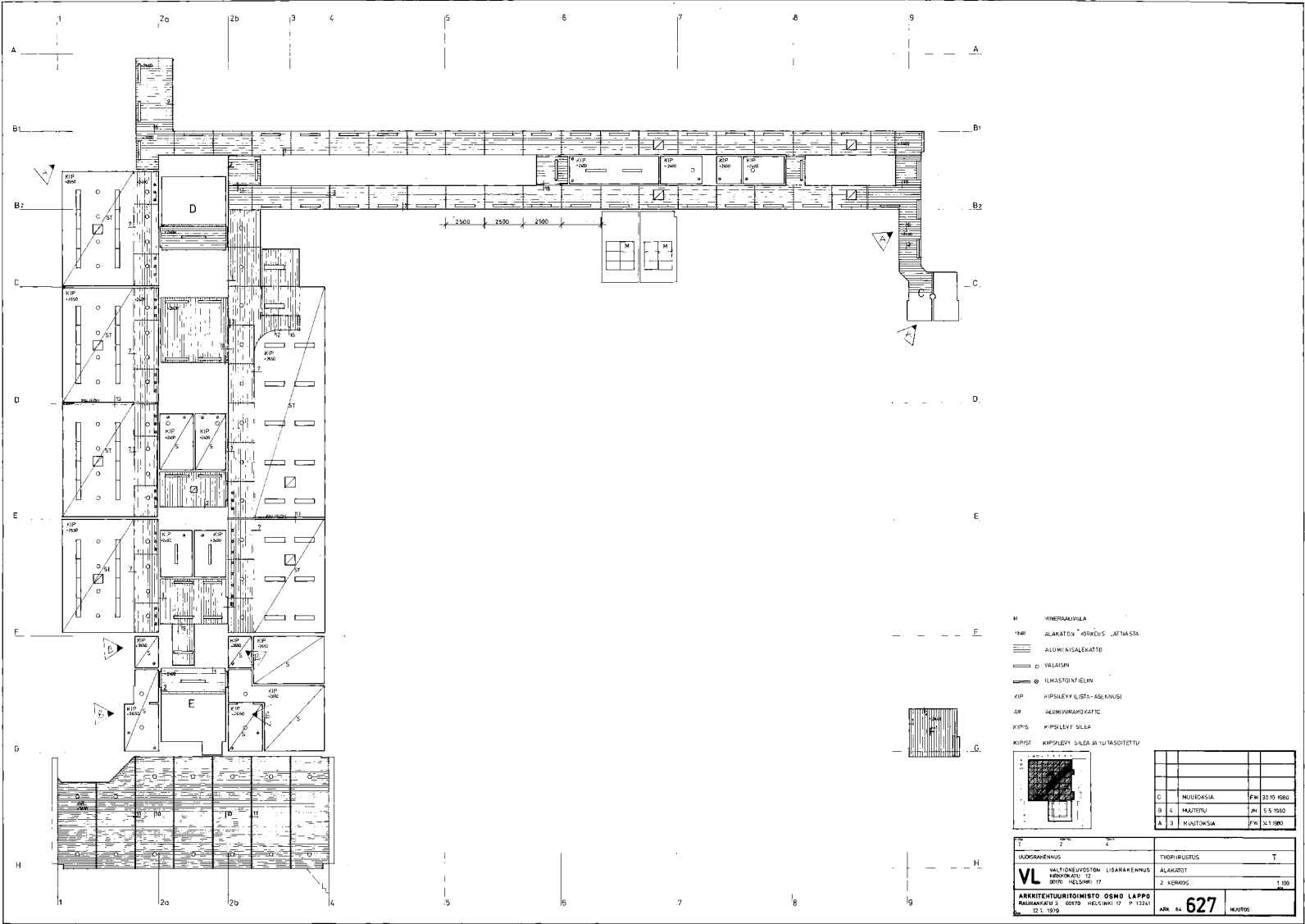
- yksi- (työhuoneissa THA) tai kaksiosainen vaatekaappi (työhuoneissa THB-THD), l=300, s=520, h=2070, runko maalattua rimalevyä, kaapin pohjalla musta sälekumimatto, paksuus 2,5 mm
- sivuseinällä kiinnitystaulu, maalattu valkoinen, päädyissä alumiinireunalistat

- 2 Piirustuksen mukaan koivua, Piirustus ARK 84 604, Puuovidetajit, 30.11.1978. AOL, SENA.
- 3 Alkuperäinen sävy betoni-, tasoite- ja gyproc-katoille on ollut valkoinen, sävyä tarkemmin määrittelemättä. Värieritelmä 12.6.1980, Liite 1, AOL. APA.

- Ministerihuone 2:n lattiasa on kalanruotokuviainen sauva-parketti ja alakatto on osittain puuritilää. am oy 2010.
- Piirustus ARK 84 696, alakatot, detajit 14-22, 1:1, 22.11.1980. AOL, SENA. Piirustuksen detajit 20 ja 21 vastaavat ministerihuone 2:n puuritiläalakaton detajointia.

Tilatyyppi: neuvotteluhuone

↑ Piirustus ARK 84 627, Alakatot, 2. kerros 1:100, 12.1.1979 [muutos C 30.10.1980], AOL. SENA.
Käytävien metallikasettialakatto jatkaa toisen kerroksen neuvotteluhuoneissa muuta huonetilaa matalampana sisäätulovyöhykkeenä.

Neuvotteluhuoneita on alun perin ollut rakennuksessa niukasti. Suurimmat luento- ja neuvotteluhuoneet ovat toisen kerroksen odotusaulan yhteydessä. Lisäksi kolmannessa kerroksessa on ollut yksi, neljännessä kaksi, viidennessä ja kuudennessa kerroksessa kussakin yksi neuvotteluhuone. Kaksoiskäytävällisissä kerroksissa (2.–5.-kerros) on käytävien välisan ikkunattomia aputiloja muutettu neuvottelutiloiksi.

Neuvottelutilojen muutokset
Rakennusselityksen (30.11.1978) mukaan kaikkiin neuvotteluhuoneisiin oli määrätty tekstiilimatto¹. Suunnittelun tarkennuttua on neuvotteluhuoneiden lattiamateriaali vaihtunut kokolattiamattoon, jonka kuosi on "Maakotka".² Kaikki tekstiilimatot on sittemmin vaihdettu linoleum-mattoon, ja toisen kerroksen neuvottelutiloissa linoleumiin päälle on vielä asennettu uusi viiluparketti.
Alun perin toisen kerroksen neuvotteluhuoneet sekä entinen kirjastohuone (251, nykyisin toimistokäytössä) ovat alasasketun katon osalta olleet käytävän kanssa yhtenevät, loisteputkivalaisimia myöten. Toisen kerroksen neuvotteluhuonetiloja on muutettu Arkkitehtitoimisto Pohjanpelto & Co Ky:n suunnitelmien mukaan vuonna 2005.

1 Kohta 569.1. Kotimainen neulehuopamatto "Manestra". Rakennusselitys 30.11.1978, s. 51, AOL. APA.
2 Rakennusselitys 30.11.1978, Muutos 4.6.1980: Lattiamateriaalin muutokset, AOL. APA.

↑ Kolmannen kerroksen neuvotteluhuoneen katto on säilynyt alkuperäisasussaan valaisimineen. Lattian tekstiilimatto on vaihdettu linoleumiin, seinillä pellavapintainen Halltex-levytys on korvattu lasikuitupintaisella levyllä.

← Neuvotteluhuoneiden alkuperäinen tekstiilimattomalli "Maakotka 4571". Sisäasiainministeriön arkisto.

LATTIA

- työselityksen¹ mukaan alkuperäinen tekstiili-matto Maakotka, nykyisin linoleum-matto, ei al-kuperäinen
- toisen kerroksen neuvotteluhuoneissa Hovi-kvartisivinyylilaatta, väri 21. Nykyisin uusi viilu-parketti ja asennuslista 15x12 mm.
- jalkalista ruskea, petsattu tai petsilakattu, koko 90x12 mm, ulkoseinillä 50x12

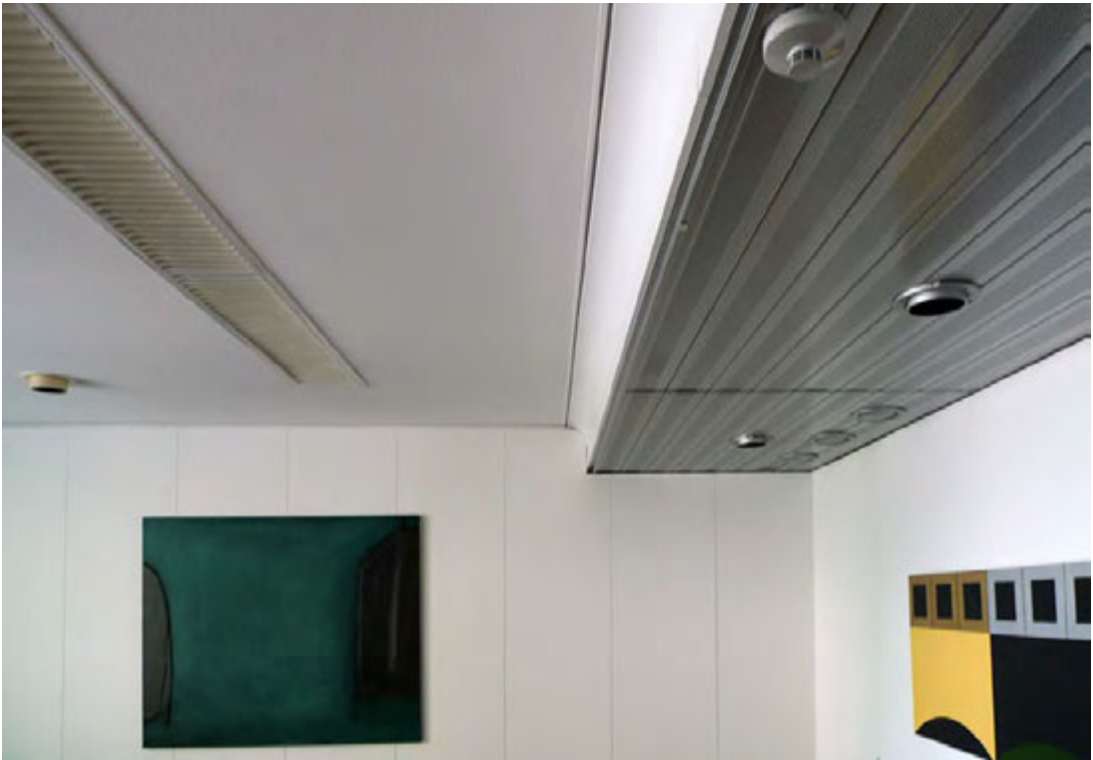
¹ Rakennusselitys, muutos 4.6.1980, JS/hk, AOL. APA.

SEINÄT

- seinäpinnat tasoitettu ja maalattu ”harmaan-valkoinen”
- uusi akustoiva mineraalivillalevy, lasikuitukan-gaspinta, valkoinen, kiinnitetty maalatuin val-koisin metallilistoin
- alkuperäisen suunnitelman mukaan neuvotte-luhuoneet oli verhottu pellavakangaspäällyste-tyllä Halltex-levyllä ja kiinnitetty puulistoin²

² Rakennusselitys 30.11.1978, muutos 25.11.1980, Kohta 526. s. 44, AOL. APA. Levyt näkyvät vanhoissa valokuissa.

↓ Neuvotteluhuoneen alakatot ja valaisimet ovat alkuperäisiä. Seinien akustolevyverhous on uusittu. am oy 2010.

↓ Nelikulmainen Esmi-kello istutettuna ovipaketin yläosaan kuuluu neuvotteluhuoneiden alkuperäi-seen sisustukseen. am oy 2010.

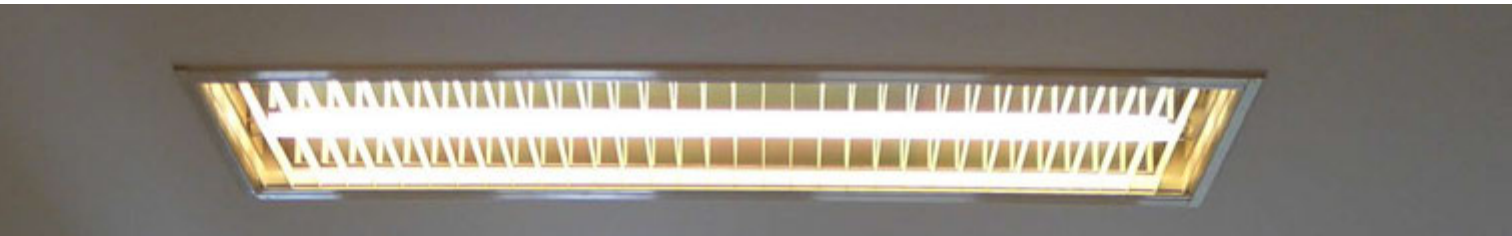
KATTO

- maalattu kipsilevy, keskellä tuloilmaelin perfo-roitua terästä, 600x600 mm
- toisen kerroksen neuvottelutiloissa myös me-tallikasettikatto¹, jossa pyöreät poistoilmavent-tiilit halk. 210 mm
- 5. kerroksen neuvottelutilassa uudet akustiik-kapanelit 600x600 mm, reiätettyä (k-k 150 mm) kipsilevyä, huullettu reuna, metallilistat maalat-tu valkoinen

¹ Rakennusselitys, värieritelmä 12.6.1980, s.2, AOL. APA.

↓ Neuvotteluhuoneen alkuperäinen tuloilmaelin ja valaisimet. am oy 2010.

↓ ↓ ”E Dynamo 2420”: upotettu kahden putken loisteputkivalaisin, epäsymmetrinen heijastin, väri valkoinen. am oy 2010.

VALAISIMET

- ”i-valo 7433”: pyöreä, upotettu metallikuorinen hehkulamppuvalaisin, väri hopea tai kellertä-vä valkoinen.
- ”E Dynamo 2420” upotettu kahden putken loisteputkivalaisin, epäsymmetrinen heijastin, väri valkoinen
- 2. kerroksen neuvottelutiloissa upotettu hei-jastimellinen säästölamppuvalaisin, halkaisi-ja 210 mm
- 5. kerroksen upotetut valaisimet, heijastin, säästölamppu

↓ ”i-valo 7433”: pyöreä, upotettu metallikuorinen hehku-lamppuvalaisin, väri kellertävä valkoinen. am oy 2010.

↓ ↓ ”i-valo 7433”: pyöreä, upotettu metallikuorinen hehku-lamppuvalaisin, väri hopea. am oy 2010.

Tilatyyppi: vahtimestari

Teräs-lasirakenteiset vahtimestarikopit toimivat aulatilojen korosteina. Vahtimestarikopit vaihtelevat kooltaan ja muodoltaan, mutta sisääntulon valvontapistettä lukuunottamatta ne ovat detaljeiltaan ja materiaaleiltaan yhtenäisiä.

Kopin umpiosa on kahitiiltä, jonka päältä alkaa teräs-lasirakenne. Teräsosat on maalattu valkoisiksi. Ovi on normaali sisäpuolinen teräs-lasiovi. Teräslasirakenteen läpi työntyy sisäpuolen petsilakattu kaluste muodostaen ulkopuolelle koko aukon

levyisen vastaanottotiskin. Ylhäällä teräsrakenne on upotettu alakaton metallikasettipintaan, joka näin jatkuu käytävätilasta yhtenäisenä kopin sisälle. Valaisin on sama kuin käytävillä. Myös Finnflex-laatta jatkuu käytävältä kopin sisälle.

↓ Kolmannen kerroksen vahtimestarikoppi. am oy 2010.

↑ Vahtimestarikoppi on yleensä vedetty sisään toimistohuoneiden seinälinjasta. Viidennen kerroksen käytävä. am oy 2010.

LATTIA, SEINÄT, ALAKATTO

- teräs-lasirakennetta lukuunottamatta lattia, seinä ja alakattomateriaalit kuten käytävä

KALUSTEET

- työpöytälevy laatikostoineen petsattua ja lakattua loimukoivua, kaluste ulottuu käytävänpuolelle vastaanottotiskinä
- kalusteessa alumiininen sähkökouru, sama kuin toimistohuoneissa
- kaksiosainen vaatekomero, sama kuin toimistohuoneissa

↑ Kuudennen kerroksen vahtimestarikoppi on muita pienempi. Se on samassa seinälinjassa toimistohuoneiden kanssa. am oy 2010.

↓ Neljännen kerroksen vahtimestarikopin alkuperäinen petsattu loimukoivukaluste. am oy 2010.

Tilatyyppi: aputila, wc, varasto

Aputiloja ovat wc:t, varastot, keittiöt, siivouskomerot ja lepohuoneet. Aputilat on koottu yhden tilatyyppin alle, vaikka niiden materiaalit kalustuksen tapaan vaihtelevatkin tilojen käytön mukaan.

Aputilat sijoittuvat yleensä kaksoiskäytävien väliseen vyöhykkeeseen. Maantasokerroksessa ja viidennen kerroksen Ritarikadun puoleisessa siivessä käytävä on yksivartinen: aputilat sijaitsevat

maantasossa käytävän ulkokehällä, viidennessä kerroksessa sisäpihan puolella.

Aputilavyöhykkeen syvyys on Ritarikadun suunnassa siivessä 2000 mm, Kirkkokadun puolella 4500 mm. samassa vyöhykkeessä aputilojen kanssa sijaitsevat porrashuoneet, hissit ja teknikkakuilut.

LATTIA

- lattiat ovat yleensä muovimattoa (Finnplano 3224, 3220)¹ hitsatuin saumoin.
- jalkalista ruskea, petsattu tai petsilakattu, koko 45x12 mm, naulattu
- kosteissa tiloissa muovimatto on nostettu jalkalistaksi noin 100 mm korkeuteen, laatoitetuissa seinissä maton yläreuna jää laatoituksen alle
- kosteissa tiloissa messinkikynnys, ruuvikiinnitys

¹ Valtioneuvoston lisärakennus, rakennusselitys s.52, 30.11.1978, AOL sekä materiaalmääritelmä I, s.2, 22.7.1980, AOL.

↓ Kuudennen kerroksen keittokomero 654 on parhaiten säilyneitä keittiötiloja. am oy 2010.

SEINÄT

- seinät ovat yleensä maalattuja kahitiili- tai betoniseiniä ilman tasoitusta
- wc:iden seinät ovat laatoitettuja suorakulmaisella, mattapintaisella laattalla, väri ruskea tai vaaleanharmaa
- keittiöiden seinät on tasoitettu ja maalattu, kaapistovälin laatoitus ruskealla, kiiltäväpintaisella suorakaidelaatalla
- lepohuoneissa altaan kohdalla valkoinen matalapintainen suorakaidelaatta

↓ Ritarikadun puoleinen varastotila. am oy 2010.

ALAKATTO

- lasketut alakatot ovat maalattua kipsilevyä alumiinisoin reunalistoin
- varastoissa maalattu betonipinta ilman tasotusta

VALAISIMET

- kipsilevyalakatoissa upotettu loisteputkivalaisin
- varastoissa paljaat loisteputkivalaisimet ilman heijastinta
- wc-tiloissa seinällä suorakaiteenmuotoiset opaalikupuvalaisimet, osassa katossa pyöreät opaalikupuvalaisimet

↓ Varastotilan maalatun betonikaton valusauamat. am oy 2010.

WC-KALUSTEET

- jakoseinät laminaattipintaiset, alumiinirunko
- wc-istuin ja allas ido / arabia
- peilin alla öljytty puutaso

KEITTIÖKALUSTEET

- ovet ja laatikostojen etulevyt laminaattipintaiset, väri beige
- kromattu lankavedin
- alunperäinen työtaso laminaattipintainen, reunoissa lakattu koivulista
- rst-allas upotettu työtasoon

↓ Alkuperäisasussa säilynyt lepohuone. am oy 2010.

Tilatyyppi: asunto

↑ Tarjoituluukku keittiön ja olohuoneen välillä. Toisen kerroksen sisäpihan puoleinen asunto. am oy 2010 .

Asunnot sijaitsevat toisen ja kolmannen kerroksen Kirkkokadun puoleisen siiven päädyssä, kaksi kummassakin kerroksessa. Asunnot oli tarkoitettu kiinteistön hoidosta vastaavalle henkilökunnalle.¹

Pohjaratkaisu on kerroksissa erilainen; toisessa kerroksessa asunnoista toinen aukeaa Kirkkokadulle ja toinen sisäpihalle, kolmannessa kerroksessa molemmat asunnot aukeavat sisäpihan suuntaan. Myös asunnot eroavat toisistaan. Toisen kerroksen asunnot ovat toistensa peilikuvia, mutta kolmannen kerroksen asuntojen pohjat ovat keskenäänkin erilaiset.

Asuntojen huonejako seuraa toimisto-osan huonejakoa. Asuntojen käytävät sijoittuvat toimistokäytävien kanssa samaan linjaan ja huoneet toimisto-

huoneiden paikalle. Keittiöiden ja pienempien makuuhuoneiden leveys on sama kuin työhuone A:n.

Myös asuntojen materiaalit ovat tuttuja toimisto-osan puolelta. Harvoja poikkeuksia on märkätilojen muovimatto, jonka kuosi on kyllä sama kuin toimistopuolen wc-tiloissa, mutta musta väri (3270)² on käytössä vain asunnoissa. Myöskin eteisen ja makuuhuoneiden vaatekomerot ovat eri tyyppiä kuin toimistohuoneissa. Vaikka asunnoilla ja toimisto-osalla on näinkin paljon yhteistä on asunnoissa silti selkeästi "asunnonomainen" tunnelma.

Kolmannen kerroksen päätyasunnossa tehdyt pienet muutokset viittaavat siihen, että asunto on ollut jossakin vaiheessa toimistokäytössä.

¹ Osmo Lappo ja Jussi Suomala. ARK 3/1983 s.30

² Valtioneuvoston lisärakennus, materiaalmääritelmä I, s.2, 22.7.1980, AOL.

↓ Kolmannen kerroksen päätyasunnon keittiö 375 on alkuperäisessä kunnossa. am oy 2010.

↓ Kolmannen kerroksen päätyasunnon eteiskäytävä 374. Käytävän päässä oleva ovilevy karmeineen on uusi. Alunperin olohuoneeseen on ollut aukkoysteys. am oy 2010.

LATTIA

- lattiat ovat yleensä muovimattoja (Finnplano 3224, 3220, 3270)¹ hitsatuin saumoin.
- jalkalista ruskea, petsattu tai petsilakattu, koko 45x12 mm, naulattu
- kosteissa tiloissa muovimatto on nostettu jalkalistaksi noin 100 mm korkeuteen, laatoitetuissa seinissä maton yläreuna jää laatoituksen alle
- kosteissa tiloissa messinkikynnys, ruuvikiinnitys

SEINÄT

- seinät on tasoitettu ja maalattu valkoiseksi
- keittiöiden kaapistovälin laatoitus ruskealla, kiiltäväpintaisella suorakaidelaatalla

¹ Valtioneuvoston lisärakennus, rakennusselitys s.52, 30.11.1978, AOL. Valtioneuvoston lisärakennus, materiaalmääritelmä I, s.2, 22.7.1980, AOL.

↓ Kolmannen kerroksen päätyasunnon olohuone 377. Vasemmalla seinällä alunperin sijainnut pariovi. am oy 2010.

- kytketty sisäänaukeava puuikkuna, h=1850 mm, kts. "Puuikkunat"
- ikkunapenkki, puuta: kaksiosainen, petsilakattu, ruskea, teräslattakannatus
- keittiön ikkunapenkki: ruskea, kiiltäväpintainen suorakeidelaatta
- ikkunan alla seinään kiinnitetty paneeliradiator, maalattu valkoinen
- maalattu, huullettu laakaovi h=2100 mm kts. "Maalatut, huulletut laakaovet"
- toisen kerroksen asunnoissa olohuoneen ja keittiön välillä liukuovinen tarjoiluluukku, "ikkunapenikissä" ruskea, kiiltäväpintainen suorakeidelaatta
- valokatkaisija ja pistorasia, valkoinen muovi

ALAKATTO

- kolmannen kerroksen eteistiloissa laskettu alakatto tasoitettua ja maalattua kipsilevyä

- wc-tilojen lasketut alakatot ovat maalattua kipsilevyä alumiinin reunalistoin
- muissa tiloissa betonilaatan alapinta on tasoitettu ja maalattu

KEITTIÖKALUSTEET

- ovet ja laatikostojen etulevyt laminaattipintaiset, väri beige
- kromattu lankavedin
- alunperäinen työtaso laminaattipintainen, reunoissa lakattu koivulista
- rst-allas upotettu työtasoon

WC-KALUSTEET

- wc-istuin ja allas ido / arabia
- peilin alla öljyty puutaso
- seinällä suorakaiteenmuotoiset opaalikupuvalaisimet

↓ Kolmannen kerroksen päätyasunnon makuuhuone 376. Ovesta näkyy eteiskäytävän läpi kylpyhuoneeseen. am oy 2010.

Tekniikka

Ilmastointikonehuone muodostaa seitsemännen, muita kapeamman kerroksen Kirkkokadun puoleisen siiven katolla. Tämän lisäksi Ritarikadun puoleisen siiven viidennen kerroksen päädyssä on rungon sisään sijoitettu ilmastointikonehuone.

Pystysuunnassa ilmanvaihto ja muu tekniikka kulkee rakennuksessa betonirakenteisissa tekniikkakuiluissa. Pystykuilut sijaitsevat kerroksissa aputilavyöhykkeessä ja toimivat porrashuoneiden betoniseinien kanssa rakennusrungon jäykistävänä rakenteena. Vaakasuunnassa tekniikka kulje-

tetaan käytätiloissa alaslaskettujen metallikasettikattojen yläpuolella.

Raitis ilma puhalletaan käytäville neliönmuotoisten, 600x600 mm:n teräksisten tuloilmasäleikköjen kautta. Työhuoneisiin korvausilma otetaan käytäviltä ovipakettiin istutetun levyrakentei-

→ Neuvotteluhuoneen 253 tuloilmasäleikkö. am oy 2010.

↘ Neuvotteluhuoneen 253 alakattopinnan poistoilmaventtiilit. am oy 2010.

↘ ↘ Kuudennen kerroksen lepohuoneen tuloilmaventtiili käytävältä. am oy 2010.

sen "tuloelimen" kautta. Tuloilmarako on käytävän puolella oven yläpuolella ja työhuoneessa lähellä katonrajaa. Levyväli on alunperin ollut täytetty mineraalivillalla, mutta villa on myöhemmin poistettu. Poistoilma imetään toimistohuoneesta takaisin käytävälle seinän ylälaidasta pyöreiden, alumiiniväristen poistoventtiilien kautta.

Neuvotteluhuoneisiin tuloilma puhalletaan tilan keskeltä kattoon asennetun tuloilmasäleikön kautta. Säleikkö on sama kuin käytävällä, mutta sille on tehty kipsilevystä katkaistun pyramidin muotoinen jalusta, joka tuo sen n. 150 mm ympäröivää kattopintaa alemmaksi. Poistoilmaventtiilit ovat metallisäleikköalakaton alapinnassa tai seinän ylälaidassa, tilan koosta riippuen.

Aputiloihin korvausilma tulee ovilevyn alta. Poistoilmaventtiilit ovat joko alakatossa tai seinällä tilanteesta riippuen. Erikoisuus on lepohuoneiden tuloilmaelin, joka on teräksinen rakoilmaventtiili käytävän ja lepohuoneen välisen seinän ylälaidassa. Lepohuoneissa tuloilmaa ei ole äänenerisysyistä otettu oven alta.

Työhuoneen ovipakettiin kuuluu sähköpieli, jossa on valokatkaisija, pistorasia ja mahdollinen valo-opaste. Ikkunaseinällä sähkötekniikka kulkee vaakasuunnassa ikkunalaudan alapuolisissa, alumiinisissa sähkökouruissa. Ikkunaseinällä oleviin pilareihin, seinäkourujen kohdalle on asennettu vaakasuorat, 50x100 mm:n teräsputket läpivientejä varten.¹

Tekniikkakuilujen teräsrakenteiset tarkistusluukut, 600x600 mm, on asennettu seinään elastisella kitillä ilman listoituksia. Luukut ovat tyyppiä "teräsrakenteinen palo-ovi".

¹ Valtioneuvoston lisärakennus, rakennusselitys s.5274, 30.11.1978, AOL.

↑ Työhuoneen ovipaketin "tuloilmaelimen" rako käytävän suuntaan (yllä) ja työhuoneen suuntaan (alla). am oy 2010.

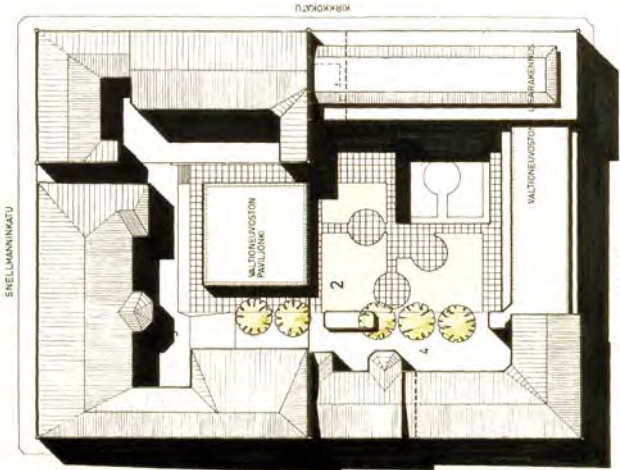
← Neljännen kerroksen käytävän tuloilmasäleiköt. am oy 2010.

↓ Näkymä sisäpihan alemmalta tasolta kohti Valtioneuvoston paviljonkia 1980-luvun alussa. OLA.

↓↓ Vastaava näkymä nykyisin. am oy 2010.

Kuvapari osoittaa sisäpihan kasvillisuuden kehityksen kolmessakymmenessä vuodessa.

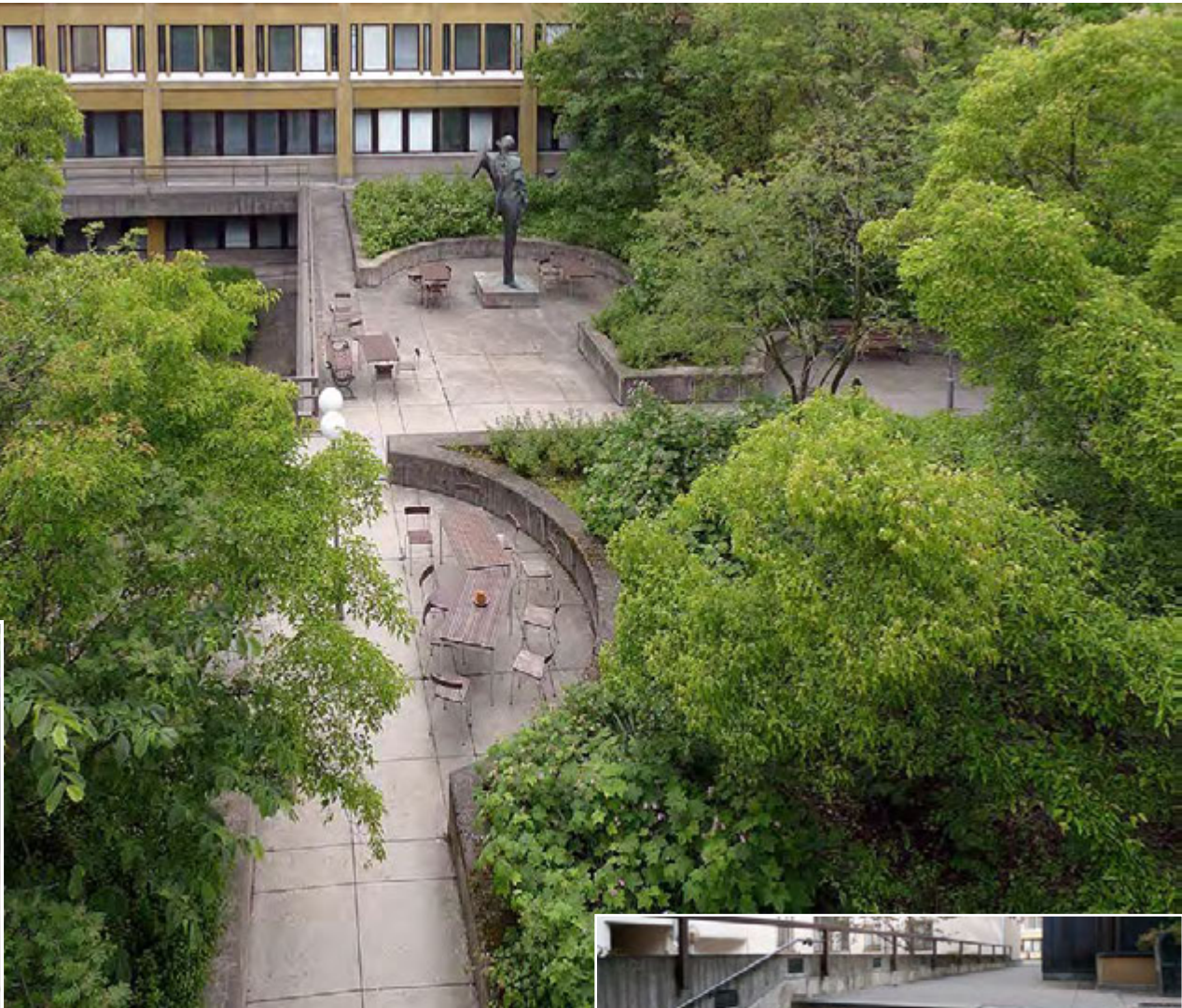
↑ Varjostettu asemapiirros korttelin rakennuskannasta. Valokuva OLA.

Sisäpiha jakautuu kahdelle tasolle. Pihan perustaso on Sisäasiainministeriön toimitalon toisen kerroksen tasolla, mutta pihan koilliskulmassa on neliönmuotoinen aukko tasolle K1/1. Myös pihasommitelma istutusaltaineen jatkuu alemmalla tasolla. Alatasolta ylätasolle johtaa teräsrakenteinen poistumistieporras.

Alatason aukiosommitelma on symmetrinen, muuten pyöreät aukiot sijaitsevat vapaamuotoisesti suhteessa käytäväverkkoon. Etelälaidalla pihasommitelmaa rajaavat F-portaan paviljonki sekä sen kanssa samassa linjassa sijaitseva porrastorni C, joka työntyy pihalle rakennusten liitokohdassa.

Muutokset

Pihan pohjoislaidan osalta ylemmän pihakannen vedeneristystä on uusittu ja samalla pinnan betonilaatoitus on valettu uudestaan. Betonilaatituksen saumat seuraavat suurinpiirtein, mutta eivät täysin, alkuperäistä saumajakoa. Pinnan osalta vanha ja uusi laatoitus erottuvat toisistaan.

↑ Näkymä sisäpihalle Valtioneuvoston paviljongin katolta. am oy 2010. Pienillä aukioilla on pöytiä ja tuoleja. Paviljongin ravintolasalista ei ole suoraa yhteyttä ulos, vaan käynti on pääsisäänkäynnin tuulikaapin kautta.

← Uuden ja vanhan pihalaatoituksen epäjatkuvuuskohta Valtioneuvoston paviljongin koilliskulmassa. am oy 2010.

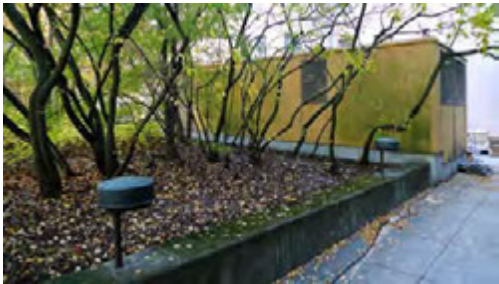
→ Lähestymissuunta Snelmanninkadulta. Entisen Geologian laitoksen pihapinta on sisäpihan perustasoa noin 900 mm alempana. am oy 2010.

↓ Sisäpihan etelälaitaa. Pihan eteläreunalla sijaitseva pieni F-portaan paviljonki on tärkeä pihasommitelmallinen elementti. Se muodostaa saman levyisen ja yhdenmukaisesti käsitellyn parin pihan itälaidan C-portaan porrastornin kanssa. Yhdessä ne rajaavat istutettua ja voimakasmuotoista uutta sisäpihasommitelmaa vanhojen asuinrakennusten betonikivetystä ja rauhallisemmasta piha-alueesta. F-portaan paviljonki ja C-portaanporrastorni edustavat tiilestä muurattua ja rapattua versiota Sisäasiainministeriön ja Valtioneuvoston paviljongin arkkitehtuurista. am oy 2010.

↑ F-portaan paviljongin detajointia. am oy 2010.

↑ F-portaan paviljonki Valtioneuvoston paviljongilta päin.

↑ C-portaan porrastorni. am oy 2010.

↑ Näkymä sisäpihalta. am oy 2010.
Etualalla Tapio Junnon pronssiveistos "Kilpimies".
Veistoksen suunniteltu paikka oli sisäpihan alemman tason keskellä. Rakennustöiden edistyessä tehtiin kaavailulle paikalle puusta ja levystä patsaan täysi-kokoinen malli, jota Junno ja arkkitehdit tarkastelivat yhdessä. Todettiin paikan olevan veistokselle sopima-ton, ja patsaan paikka siirrettiin nykyiseen kohtaan. (Osmo Lapon haastattelu 19.06.2010 (am oy / TM, NS).

➤ Näkymä sisäpihalle Sisäasiainministeriön toimitalon kuudennen kerroksen katolta. am oy 2010.

← Patsaan pystytys. Taiteilija Junno keskellä, vieressä Maija Junno. OLA.

VALTIONEUVOSTON PAVILJONKI

Valtioneuvoston paviljonkirakennus sijaitsee Met-säsika-korttelin sisäpihan länsipäädysssä, Arp-peanum-talon juuressa¹. Paviljongissa on ruoka-la- ja kokoustiloja aputoimintoiineen. Se on yleisöl-le avoin tila, jota lähikorttelien virkamiehet käyttä-vät – Sisäasiainministeriön toimitalon työntekijät mukaanlukien.

Rakennus käsittää kaksi täyttä maanpäällistä kerrosta ja kolme kellarikerrosta. Paviljongin sisäänkäyntitaso on Sisäasiainministeriön toimitalon toisen kerroksen tasossa. Paviljongissa ja Sisäasiainministeriön toimitalossa noudatetaan samaa kerrosjakoa.

Yleisölle avoimia tiloja on paviiljongin kahdessa ylimmässä kerroksessa ja osittain ensimmäisessä maanalaisessa kerroksessa. Alla on vielä kaksi kellarikerrosta, joissa huolto- ja lastaustiloja sekä autopaikkoja. Sisäänajo kellareihin on Sisäasiainministeriön kellaritilojen kautta.

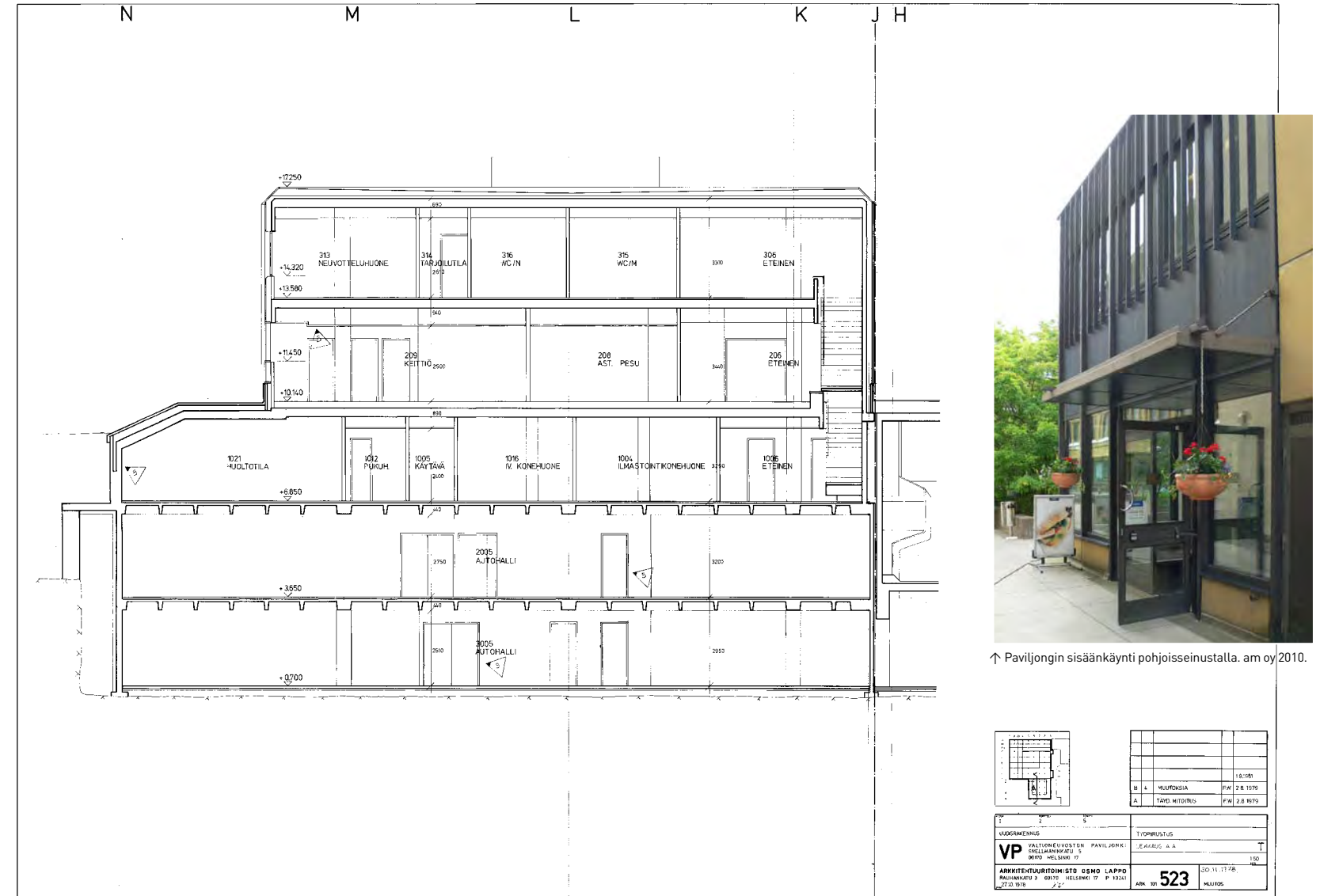
Moduulimitoitettu valiomuoto

Paviljongin maanpäälliset kerrokset muodostavat pohjakaavaltaan täydellisen neliön, n. 20x20m. Rakennuksen mitoitus perustuu samaan moduuliyksikköön kuin Sisäasiainministeriön toimitalokin, a=1250 mm ja pohjan ala on 16x1250. Rakennuksen korkeus pihalaatan pinnasta räystäään harjalle on vähän yli 7 m.

Paviljonki on pilari-laattarakenteinen. Rakennuksen kantavien pilarien etäisyys 7500 (6x1250) noudattaa moduulijakoa. Kantavat pilarit ovat 2500 mm sisäpuolella ulkoseinien moduulilinjasta.

¹ Entinen Geologian laitos, Arkkitehti C.A. Edelfelt, 1869.

← Korttelin sisäpiha. Edessä Valtioneuvoston paviljonki, sen takana entisen Geologian laitoksen pihajulkisivu, taustalla Helsingin tuomiokirkko. Kuva Simo Rista, OLA.

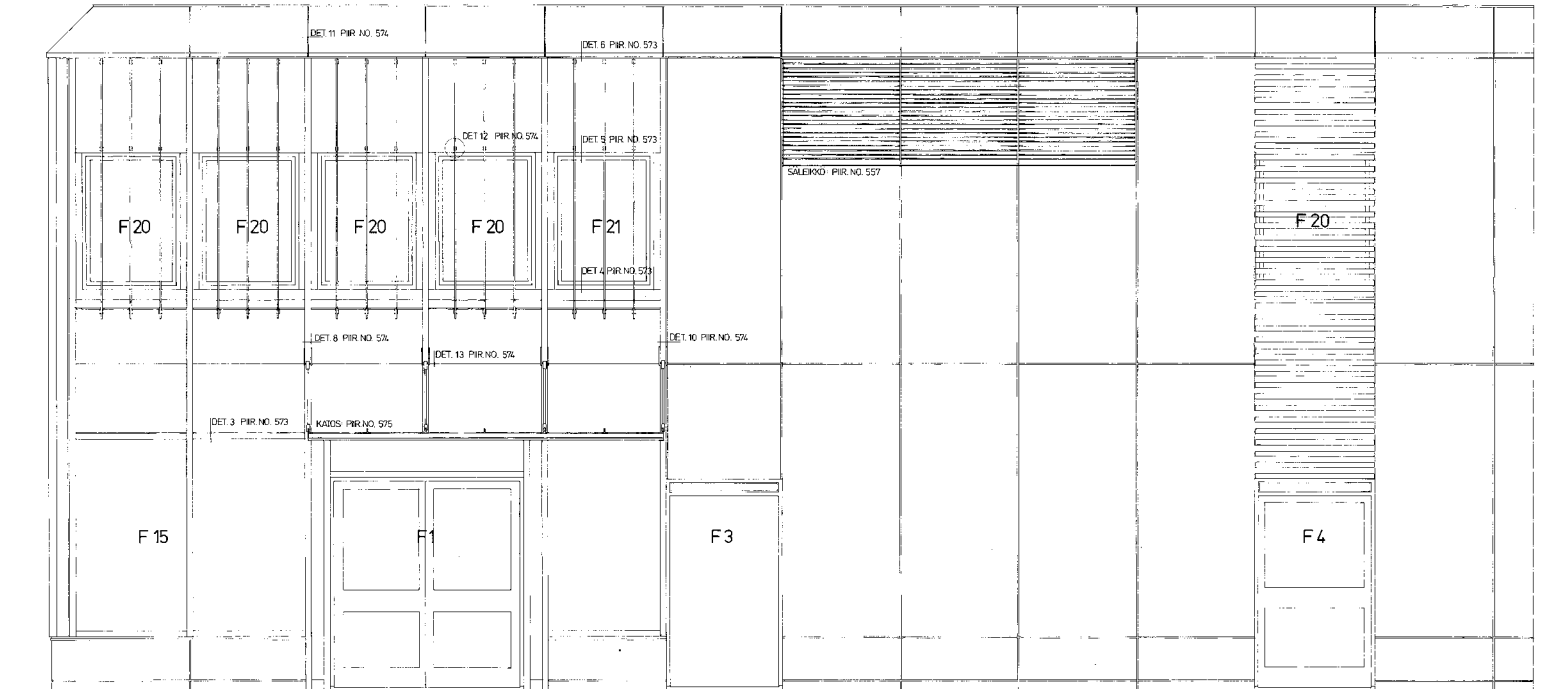

↑ Työpiirustus ARK 101 523 , Leikkaus A-A 1:50, 27.10.1978 [muutos2.8.1979], AOL, SENA. Leikkaus on itä-länsisuuntainen. K1–K3 -kerrokset pihakannen alla ovat paviljongin maanpäällisiä kerroksia laajempia. Paviljongin K2- ja K3-kerroksiin on ajoyhteys Sisäasiainministeriön toimitalon kellaritilojen kautta. Maanpäällisissä kerroksissa on sileät pilari-laattaväliohjat, kellarikerroksissa arinalaattaväliohjat (ns. kuppiholvit) kuten Sisäasiainministeriön toimitalon kellaritiloissakin.

VALTIONEUVOSTON PAVILJONGIN ULKOARKKITEHTUURI

↑ Paviljonki nähtynä sisäpihan suunnasta. am oy 2010.

↑ Piirustus ARK 101 564, Julkisivu, 1:20, 15.12.1978, (muutettu 20.10.1980). AOL. SENA.

[illegible]

Massoittelu

Valtioneuvoston paviljongin maanpäällinen osa on pohjamuodoltaan neliön muotoinen. Julkisivuissa ei alunperin ole ollut sisäänvedettyjä tai ulostyöntyviä osia lukuunottamatta pääsisäänkäynnin ka-
tosta.

Julkisivumoduuli

Julkisivut jakaantuvat 1250 mm moduuliin. Väri-
tonielementit, alumiiniprofiilipintojen jako, ikkunat,
ovet ja säleiköt noudattavat kaikki tätä jakoa. Ra-
kennuksen kantavat pilarit eivät näy julkisivuissa.

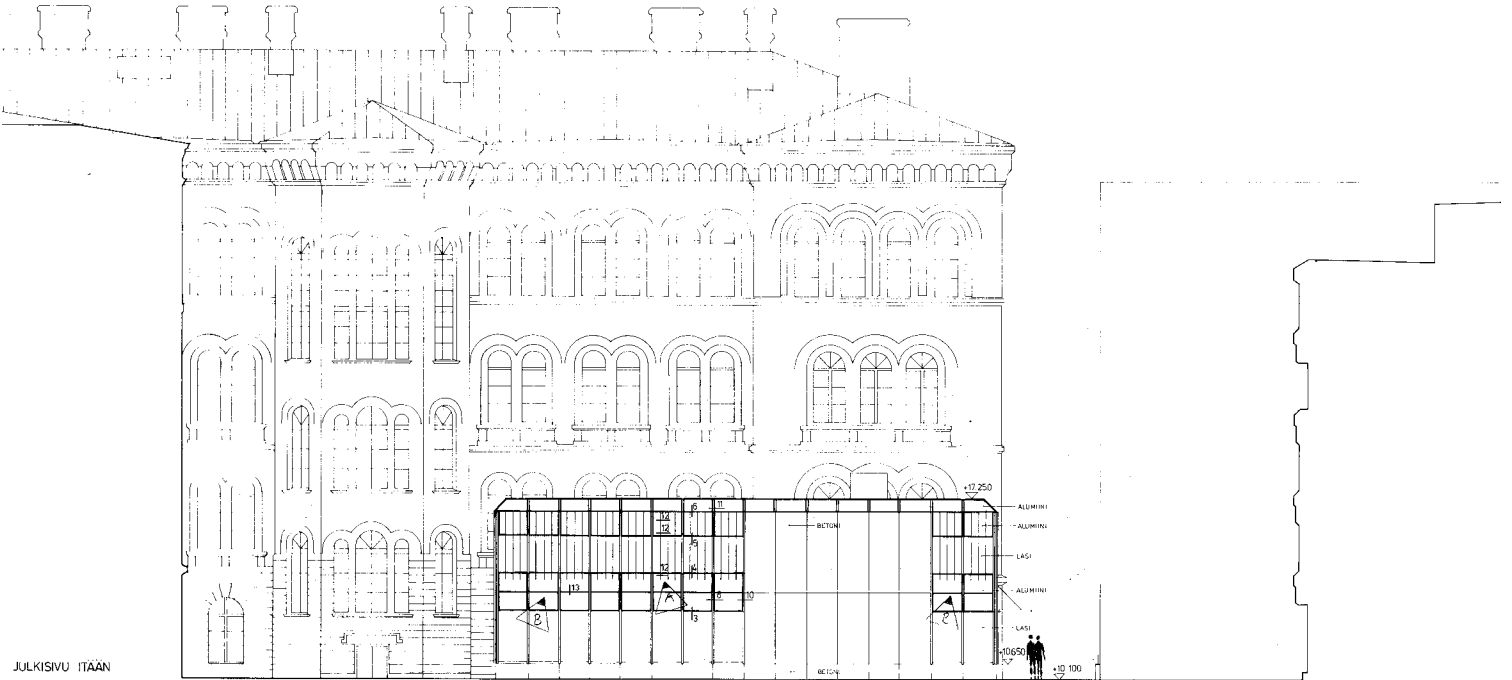
Julkisivumateriaalit

Julkisivumateriaaleina vuorottelevat läpivärjät
väribetonielementit ja kuparinvärisiksi anodisoidut

alumiiniprofiilipinnat. Materiaalien käsittely ja värit ovat samat kuin sisäasiainministeriön toimitalossa. Ylemmän kerroksen puuikkunat on ulkopuolelta päällystetty alumiiniprofiilein, joten julkisivun materiaalit ovat sisäasiainministeriötä karsitumpia.

Vain teräsövet poikkeavat muusta materiaali-
maailmasta. Kuten Sisäasiainministeriön toimi-
talossakin alumiiniprofilisiin ikkunaseiniin liitty-
vät ovet on tehty teräsrakenteisina ja -pintaisina.¹
Teräspinnat on maalattu anodisoidun alumiinipro-
fiilin väriin. Myös sisäänkäyntikatos on teräsraken-
teinen, vaikkakin alapuolelta alumiinipintainen.

¹ Rakennusselitys, osa 1, 30.11.1978, s. 34. Ulko-ovet on esitetty tehtäväksi alumiiniprofiileista.

↑ Piirustus ARK 101 572, Alumiinijulkisivukaavio, julkisivu itään, 1:100, 5.6.1980, (muutettu 20.10.1980). AOL. SENA.

↓ Pihalaatituksen ja elementtiseinän liittymiä. am oy 2010. Ks. myös piirustus ARK 101 548, viereinen sivu.

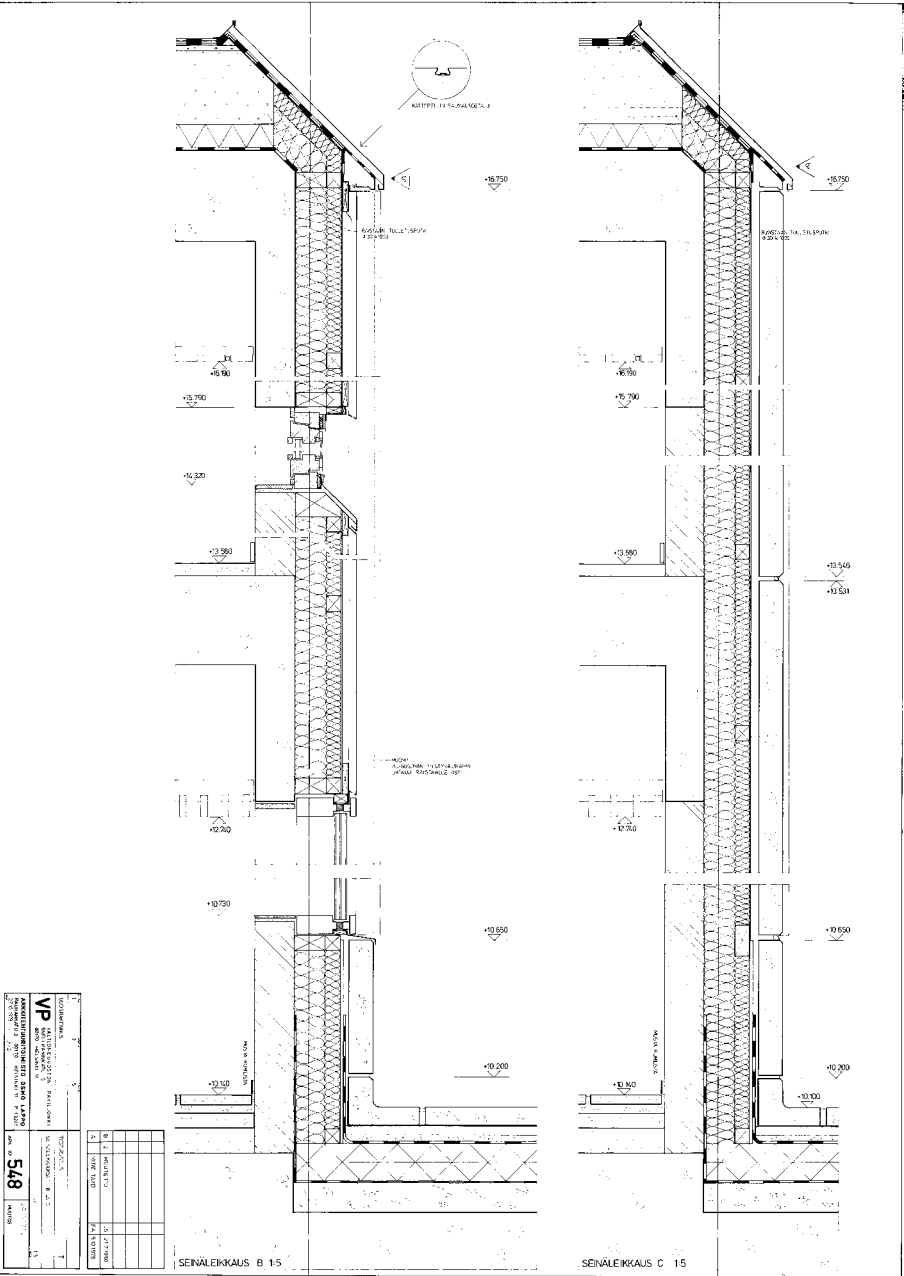

Julkisivudetaljointi

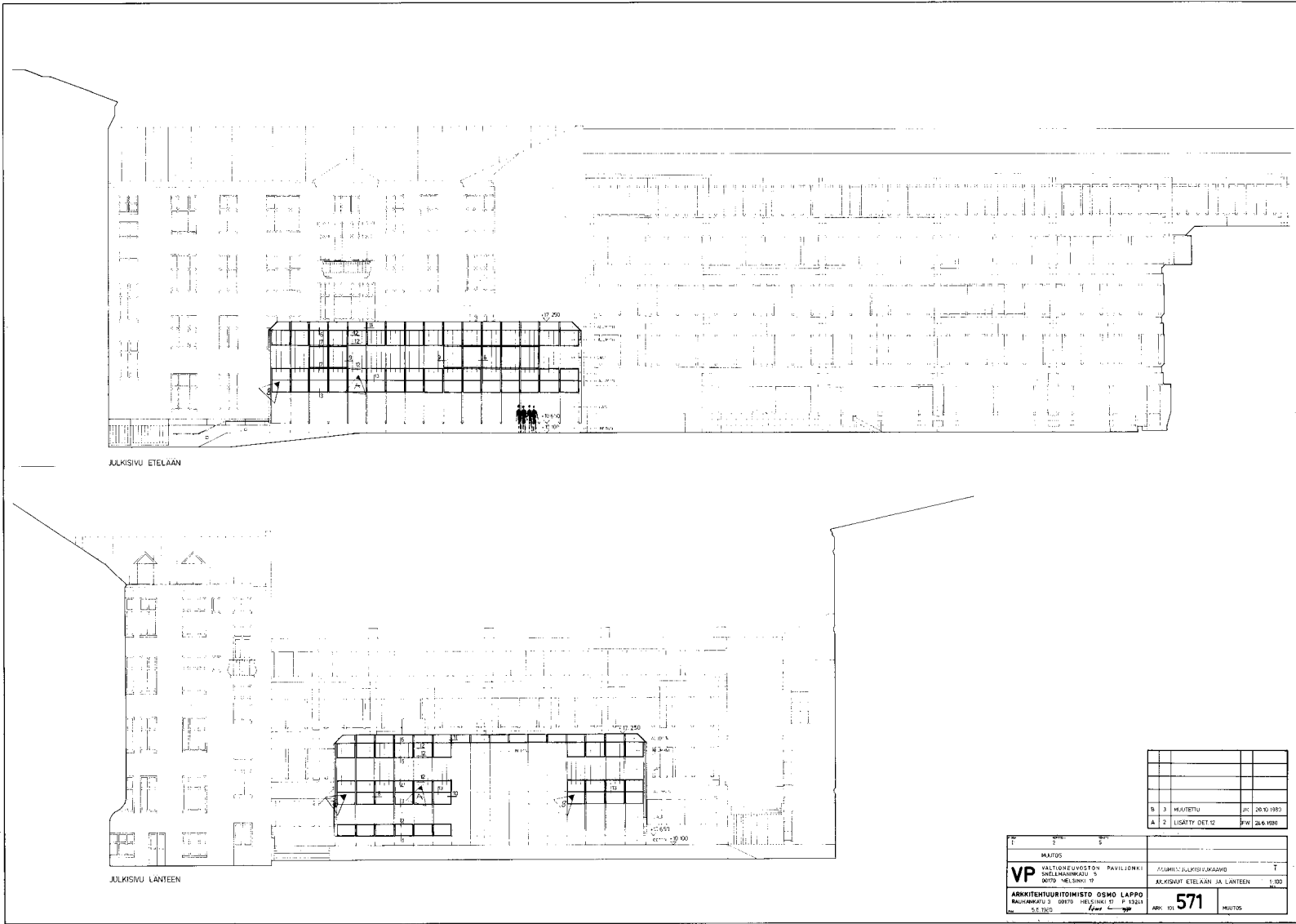
Detaljoinnin sisätilamaisuus

Valtioneuvoston paviljonki on yksityiskohtiaan myöten huolella suunniteltu rakennus. Julkisivusuunnittelussa on otettu huomioon rakennuksen sijainti intiimillä sisäpihalla, aivan kosketusetäisyydellä. Rakennuksen detaljointiin on suhtauduttu sisätilanomaisella tarkkuudella. Ulko- ja sisätilan yhteyttä korostaa paviljongin liittyminen pihalaatitukseen niin, että lattiapinta jatkuu sisällä pihalaatituksen kanssa lähes samassa tasossa. Nousua on vain muutamia senttimetrejä.

↓ Luoteiskulman detaljointia. am oy 2010.

↑ Piirustus ARK 101 548, Seinäleikkaukset B ja C, 1:5, 30.11.1978, (muutettu 21.7.1980), AOL. SENA.

↑ Piirustus ARK 101 571, Julkisivut etelään ja länteen, 1:100, 5.6.1980, (muutettu 20.10.1980), AOL. SENA.

↑ Länsijulkisivu. am oy 2010.

↓ Pohjoisjulkisivua. am oy 2010.

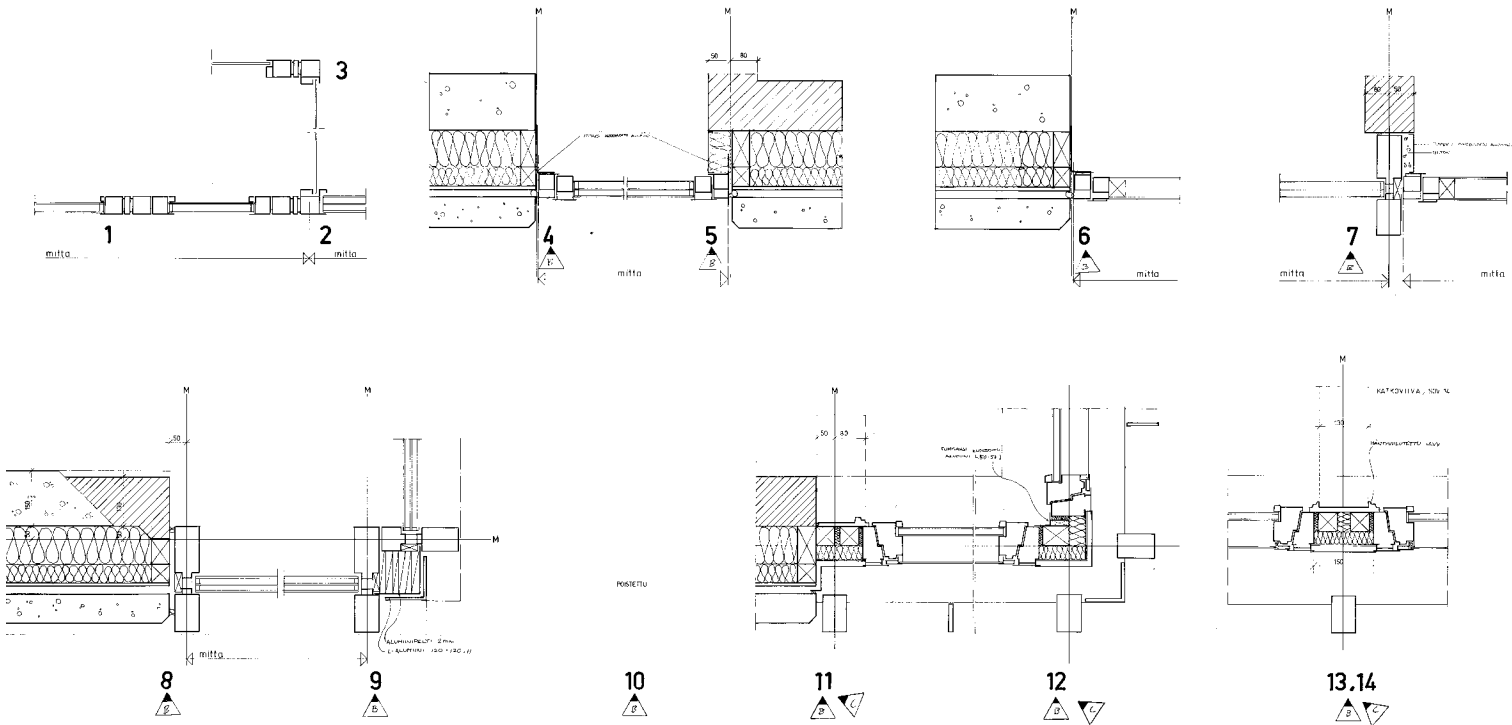
Elementtipinnat

Rakennuksen elementtipinnat muodostuvat 1250 mm leveistä, levymäisistä kuorielementeistä. Elementtiyöhykkeet jakautuvat pystysuunnassa avosaumoin kolmeen osaan. Alempi sauma kulkee ikkunavyöhykkeen alareunan kohdalla ja alin elementtikerta kiertää yhtenäisenä ikkunoiden ali. Ylempi sauma asettuu välipohjan kantavan betonilaatan yläpinnan tasoon, eikä ole yhteydessä

muuhun julkisivujakoon. Saumaleveys on noin 20 millimetriä niin pysty- kuin vaakasaumoissakin.

Elementit ovat keltaiseksi läpivärjättyjä. Väri ja pinnan hiekkapuhalluskäsittely on sama kuin Sisäasiainministeriön toimitalossa. Muotoilultaan paviljongin elementit ovat kuitenkin huomattavasti yksinkertaisempia, levymäisiä kappaleita.

↑ Piirustus ARK 101 547, Ovi- ja ikkunasovitukset 1, 1:5, 30.11.1978, (muutettu 12.2.1980), AOL. SENA.
 ↓ Koilliskulman alumiiniprofilointia. am oy 2010.

↓ Ylemmän kerroksen puuikkunan detaljointia. am oy 2010.

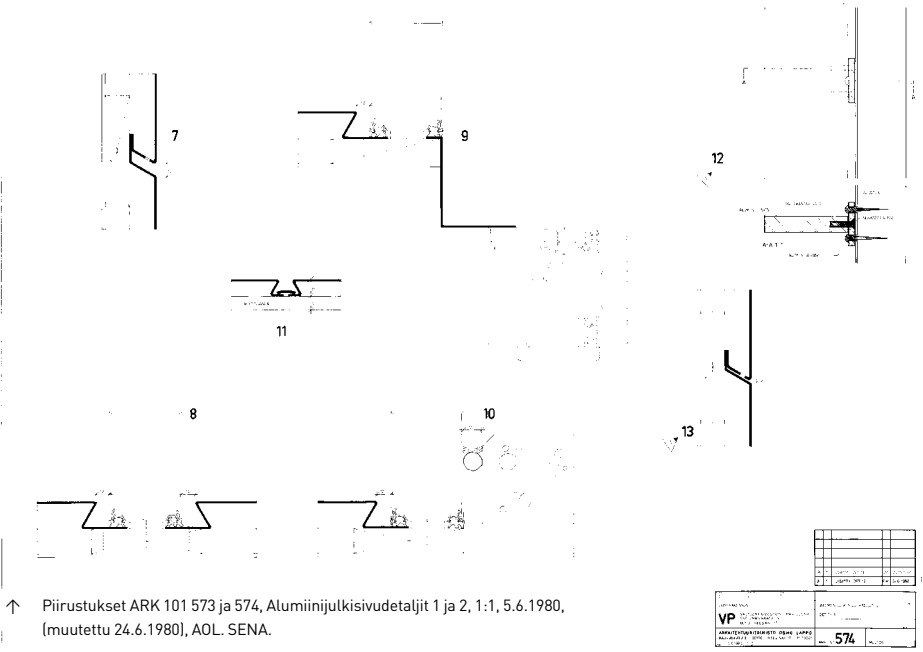
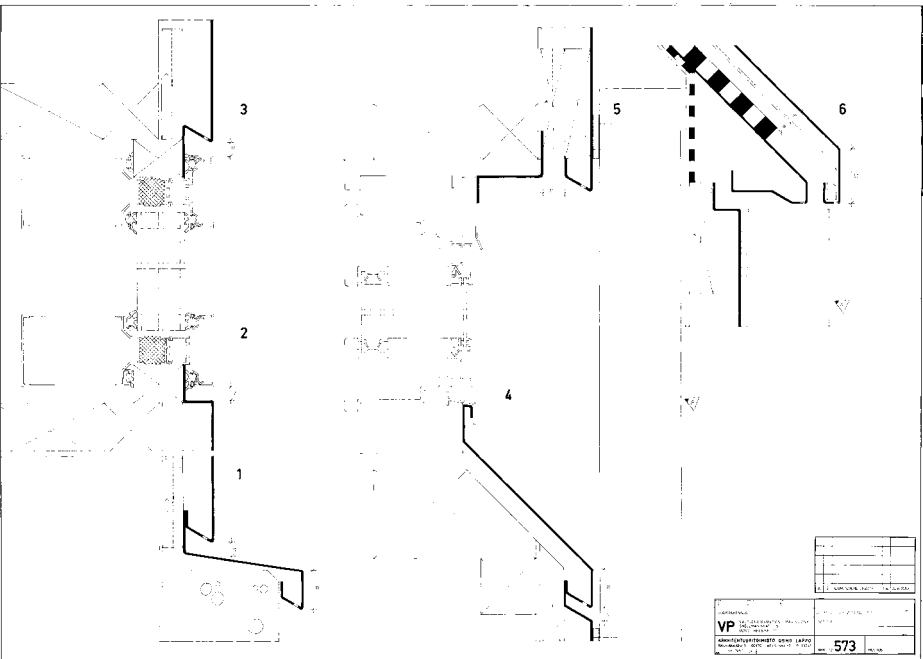
Alumiiniprofiilipinnat

Julkisivun alumiinipinnat voidaan jaotella viiteen osaan: perustason muodostavat maantasokerroksen alumiiniprofiiliset ikkunat, ylemmän kerroksen alumiiniverhoillut puuikkunat, räystäiden alumiinikasetointi ja edellisten väliin jäävien seinäpintojen alumiinilevyverhous. Perustason ulkopuolelle asettuu näistä irrallinen, monimuotoinen säleikkö.

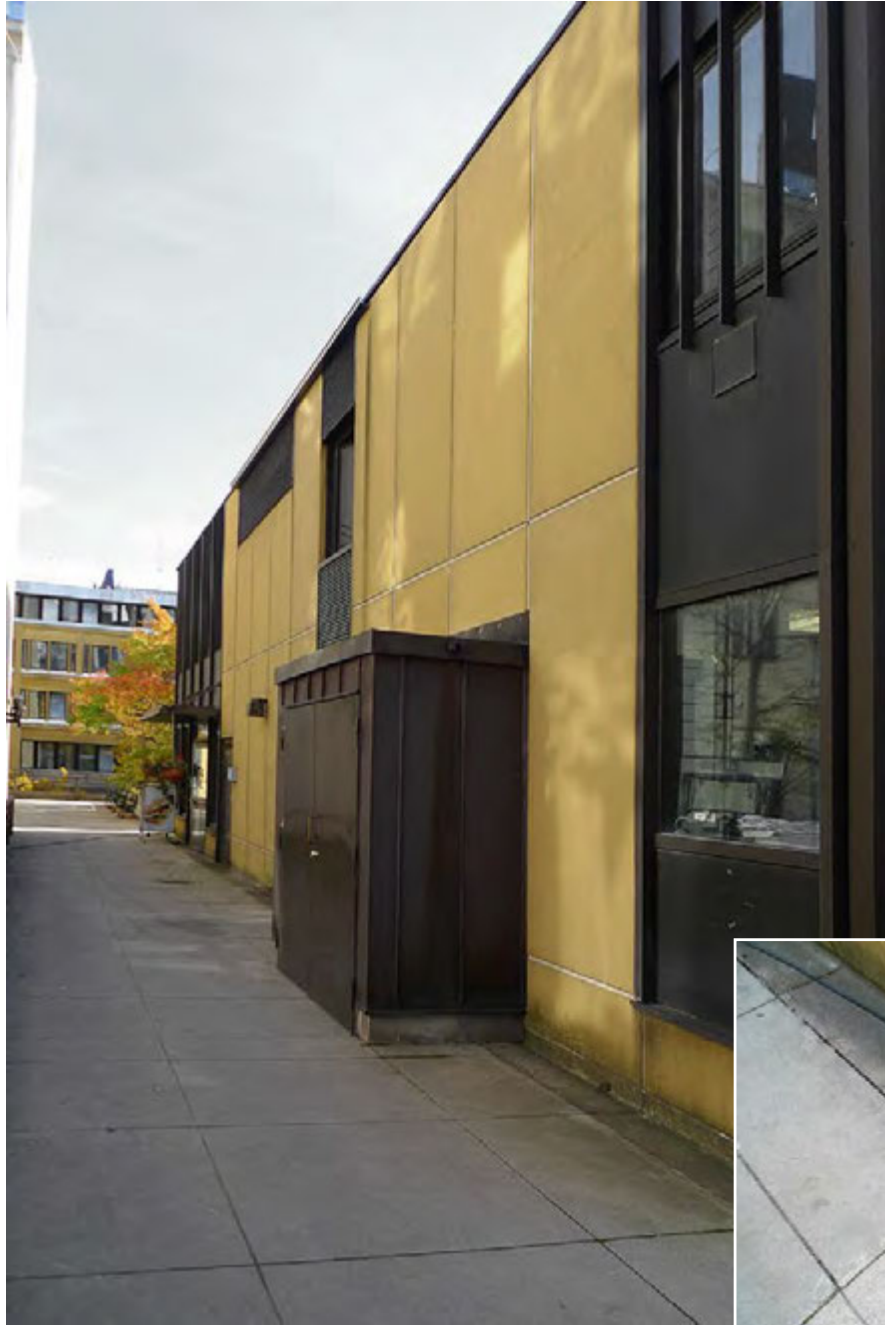
Säleikkö puolestaan muodostuu kolmenlaisista osista. Perusrhythmin luovat moduuliverkon mukaan asettuvat 66x100 mm:n teräsprofiilit. Näiden väliin, seinän yläosan ja ylemmän kerroksen ikkunoiden eteen asettuvat 15x75 mm:n alumiinitan-
 got. Kolmas osa ovat kulmien alumiiniset L-profiilit, 120x120x11 mm. L-profiili on koko rakennuksen korkuinen, yhtenäinen umpikappale, joka on hie-
 man irti seinärakenteesta (ks. viereisen sivun detalji-
 piirustukset).

Kaikkien julkisivun alumiiniosien anodisoinnin väriksi on rakennusselityksessä annettu 006 (No-
 kial EK), kuten Sisäasiainministeriön toimitalossa.

↓ Sisäänkäynnin detaljointia.
 Teräsrunkoinen ovi liittyy alumiinirakenteeseen. am oy 2010.
 ↓↓ Alumiiniprofiili-ikkunan kulmadetalji. am oy 2010.

↑ Piirustukset ARK 101 573 ja 574, Alumiinijulkisivudetaljit 1 ja 2, 1:1, 5.6.1980, (muutettu 24.6.1980), AOL. SENA.

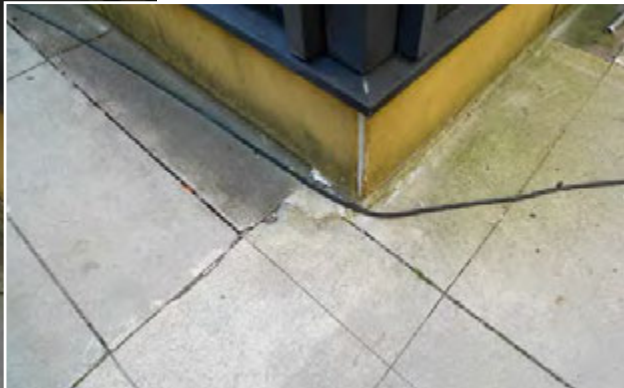
Julkisivumuutokset

Valtioneuvoston paviljonki on säilynyt julkisivujen osalta lähes muuttumattomana. Ainoa näkyvä muutos on pohjoisjulkisivulle tehty kuparipintainen koppi. Koppi tukkii tärkeintä kulku- ja näkymäreittiä Snellmanninkadulta paviljongin vieritse sisäpihalle. Koppi myös rikkoo valiomuotoisen rakennuksen muuten yhtenäisen seinäpinnan.

Sisäpihan vedeneristys uusittiin osittain 2000-luvun puolivälissä. Myös betoninen pintalaatoitus uusittiin. Uusi betonipinta rajoittuu paviljongin koilliskulmaan. Uudessa betonipinnassa on noudatettu vanhaa saumajakoa, mutta paviljongin kulmassa detaljointia on yksinkertaistettu. Laatoituksen saumat eivät mene alkuperäiseen tapaan jiiriin.

Rakennuksen vesikatto uusittiin kesän 2010 aikana. Räystäään alkuperäiset alumiinikasetoinnit palautettiin kattotöiden jälkeen takaisin paikalleen.

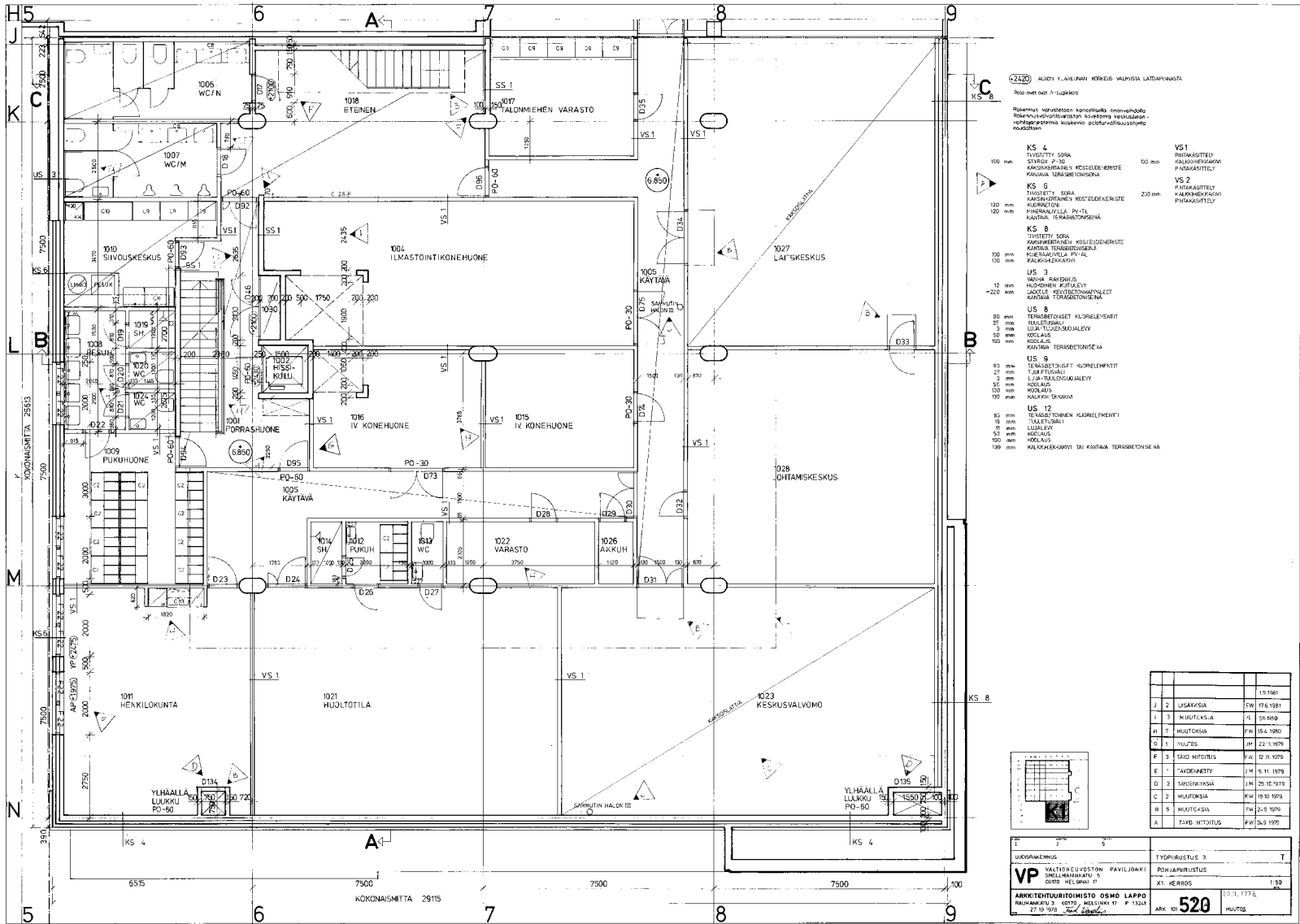
- ← Pohjoisjulkisivun eteen on jälkeinpäin tehty kuparipintainen koppi. am oy 2010.
- ↘ Betonilaatoitus: oikean puoleisessa kuvassa kaakkoiskulman alkuperäinen kulmaratkaisu. am oy 2010.
- ↓ Vasemmassa kuvassa koilliskulma. Paviljongin koilliskulmassa uusi betonilaatoitus ei noudata vanhaa detaljointia. Uusi betonilaatoitus erottuu vaaleampana ja karheampana vanhasta laatoituksesta. am oy 2010.

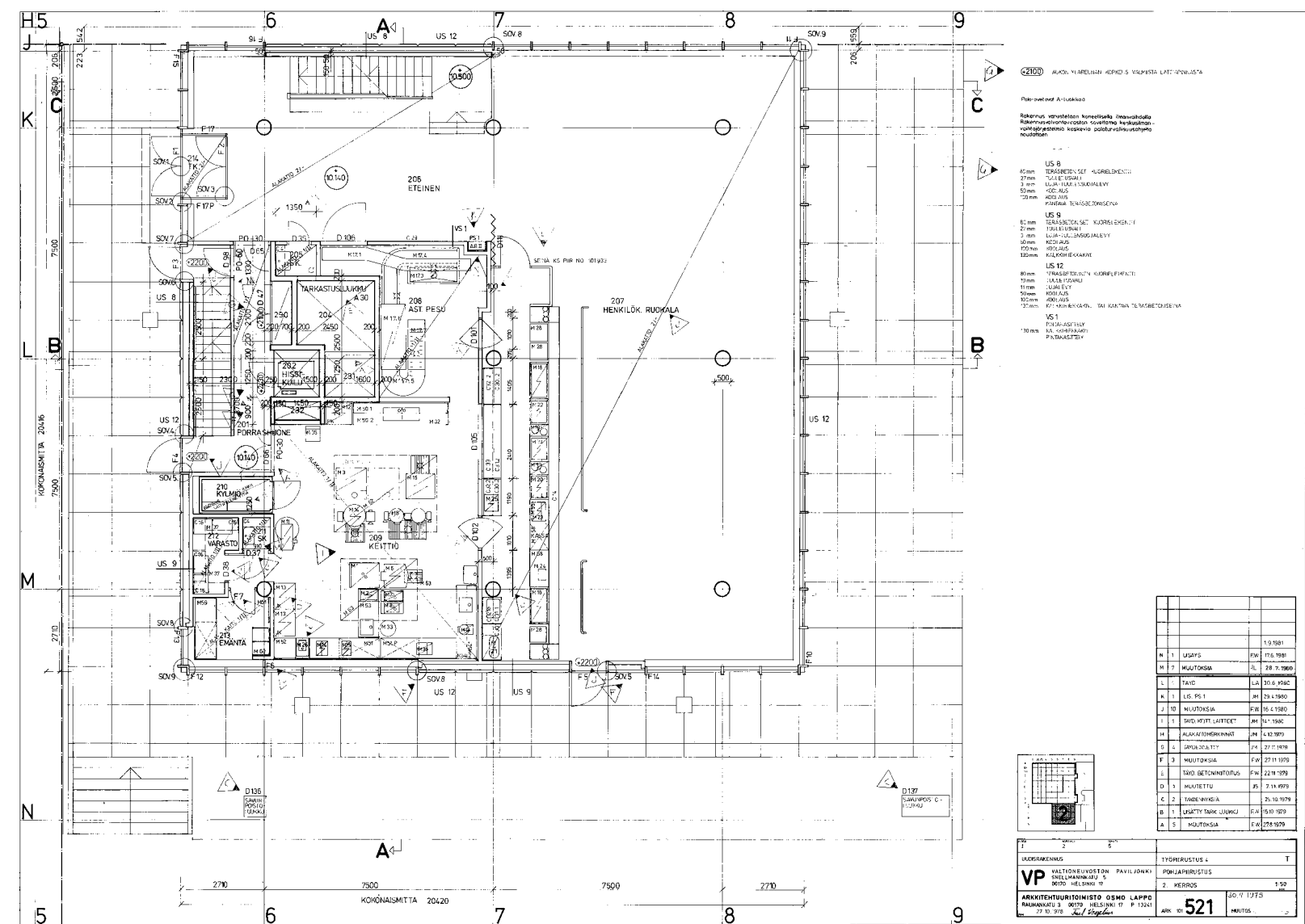

- Paviljongin ilmanvaihtolaitteiston suojakuoret olivat kesällä tehdyn vesikattoremontin jälkeen vielä asentamatta syyskuussa. am oy 2010.
- ↓ Paviljonki nähtynä Kirkkokatu 14:ta rakennustelineiltä kesäkuussa, ennen vesikaton uusimista. am oy 2010.

Ilmanvaihtolaitteiston näkyminen ympäröivien rakennusten ylempiin kerroksiin on huomioitu suunnittelussa. (ks. kuva alla ja pienoismallikuvat luvussa Toimeksianto, suunnittelu ja rakentaminen)

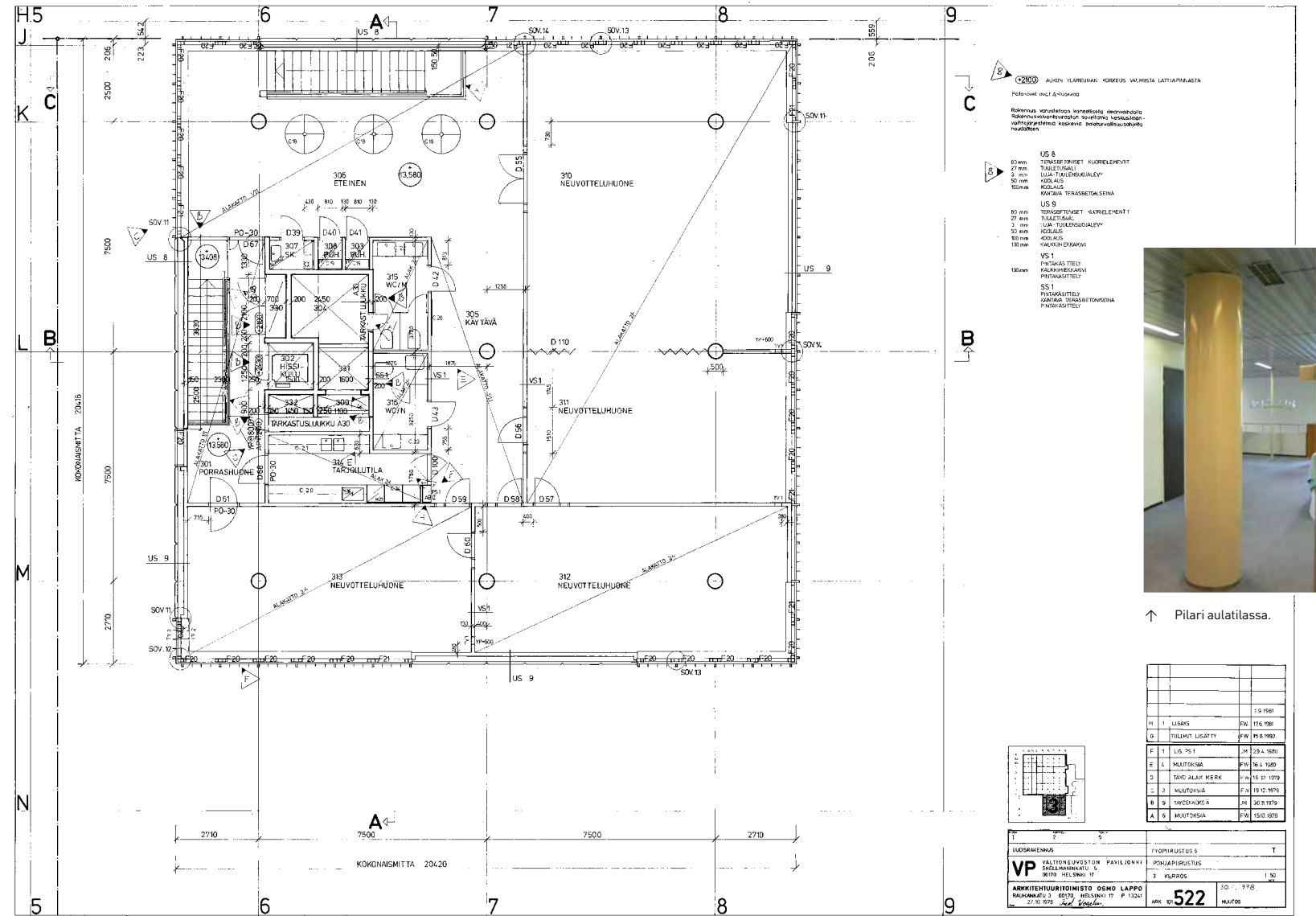

↑ Työpöytäarkki 101 521, 2. kerros, pohjapiirustus 1:50. 27.10.1978, muutos 1.8.1981, AOL. SENA.
Paviijonkin maanpäälliset kerrokset ovat täydellisen neliön muotoiset, 20x20 m. Kerrostasojen numerointi vastaa sisäasiainministeriön toimitalon kerrosjakoa.

↑ Sisä näkymä Paviijonkin ruokasalista. Vuonna 2009 uudistettu tarjoilulinjasto vie tilaa keskilattialla. Kalusteita on kevennetty, ja ruokalan paikkaluku on pysynyt samana. am oy 2010.

← Alkuperäisnäkymä Paviijonkin ruokasalista, jonka sisustus on ollut puhdasta Artekia. Ikkunaseinällä on Sakari Marilan lasimaalaus "Karkelot". Kuva Simo Rista, OLA.

Materiaalit ja arkkitehtuuri

Julkiset päätilat

Toisen kerroksen julkisessa osassa – sisääntulo-aulassa sekä ravintolasalissa – lattiat ovat kaut-taaltaan vaaleaa mosaiikkibetonia.¹ Alaslasket-tu katto on mäntyrimaa, sen yläpuoliset osat maa-lattu mustaksi. Seinät on tasoitettu ja maalattu val-koiseksi, pilarit taas korostettu kiiltomaalauksella.

Sisääntuloaulan keittiön puoleinen seinäpin-ta poikkeaa muista rakennuksen seinäpinnoista. Se on kuultokäsitteltyä viilupintaista paneelia² jo-hon palosammuttimen ja tiskinkäsittelyn luukut on huolellisesti upotettu.

- Asfalttiosakeyhtiö Lemminkäinen Oy:n Elemento-laatta, 300x300x27 mm. Valtioneuvoston paviljongin Rakennusselitys osa I, s. 100. AOL, SAMA.
- Kaukas Natural Pine, 2600x150x12 mm, Rakennusselitys s. 44.

- ↑ Näkymä kolmannen kerroksen suuresta neuvotteluhuoneesta. am oy 2010.
- ↙ Neulahuopamatto (mallia Maakotka?) kolmannen kerroksen puhelinkoppien seinillä. am oy 2010.
- ↓ Kolmannen kerroksen aulan naulakot, takana pääportaan kaide. am oy 2010.

- ↑ Työpiirustus ARK 101 522, 3. kerros, pohjapiirustus 1:50. 27.10.1978, muutos 1.8.1981, AOL. SENA.
 Pilarisysteemi ei juuri vaikuta väliseinien sijoitteluun: kolmannessa kerroksessa lounaiskulman neuvotteluhuoneeseen on osunut peräti kaksi pilaria.

Kolmannen kerroksen neuvotteluhuoneissa on alasaskettu puurimakatto (kuten ravintolasalissa). Lattia on sinikirjaviaa keinokuituista nukkamattoa, seinät tasoitettu ja maalattu valkoiseksi.

Paviljongin sisämateriaalien hierarkiassa puurimakatto kuuluu päätiloihin ja metallikasettikat- to säestää. Kolmannen kerroksen aulassa alas- laskettu katto on perforoitua metallikasettia, johon loisteputkivalaisimet ja tuloilmaelimet on upotet- tu. Muut sisäpinnat ja materiaalit on käsitelty ku- ten neuvotteluhuoneissa.

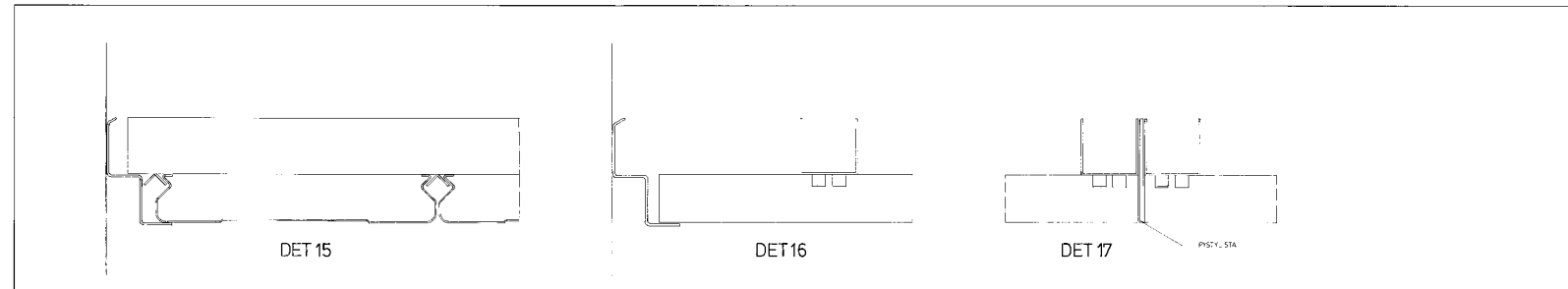
Aputilat ja kolmannen kerroksen aula

Toisen kerroksen suurkeittiötiloissa lattia on punaista mattapintaista sintrattua laattaa, enimmäkseen nastapintaista liukastumisvaaran vähentämiseksi. Seinät on laatoitettu kiiltävällä valkoisella laattalla (koko ja ladontakuvio kuten Sisäasiainministeriön 6. kerroksen suihkutiloissa). Seinän ja lattian liitos on verhottu holkkalaatalla. Keittiön kulmassa olevissa emännänhuoneessa, siivouskomerossa ja varastossa seinät ovat maalattua kahihtiiltä [huoneet 211–213]. Keittiötiloissa alaslaskettu

katto on alumiiniin väriin maalattua metallikasettia (vrt. Sisäasiainministeriön käytävätilat), kuitenkin ilman perforointia. Siivouskomoeroissa ja varastois-
sa on alaslaskettu kipsilevykatto.

Huoltoportaan tiloissa ja kolmannen kerroksen apukeittiössä lattiat ovat kauttaaltaan mosaiikkibetonia, alaslasketut katot perforoitua metallikaasettia, ja seinät on tasoitettu ja maalattu.

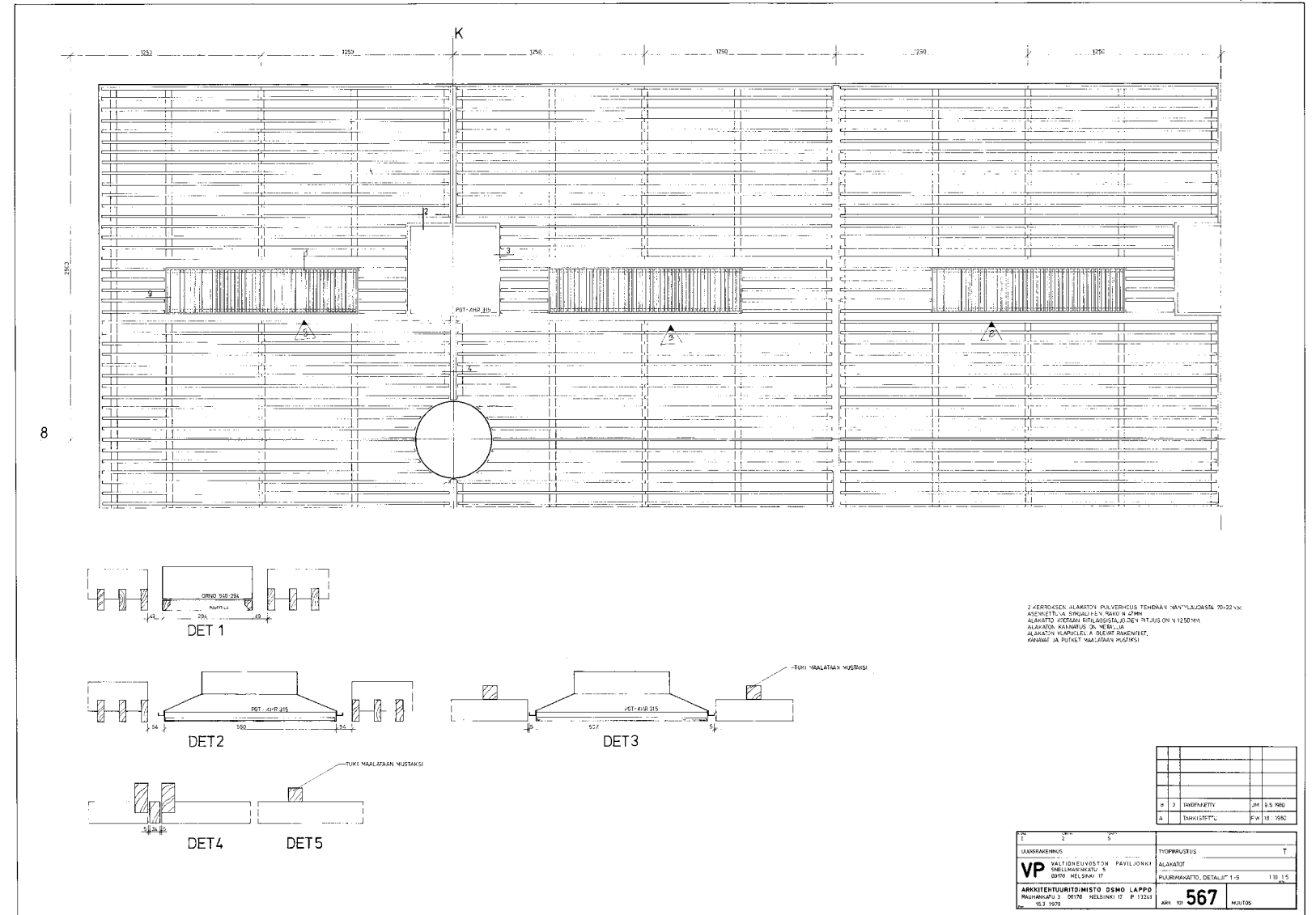
Wc-tilojen mitoitus, arkkitehtuuri ja materiaalit
noudattavat Sisäasiainministeriön toimitalon
yhteydessä esiteltyä wc-tilatyyppiä.

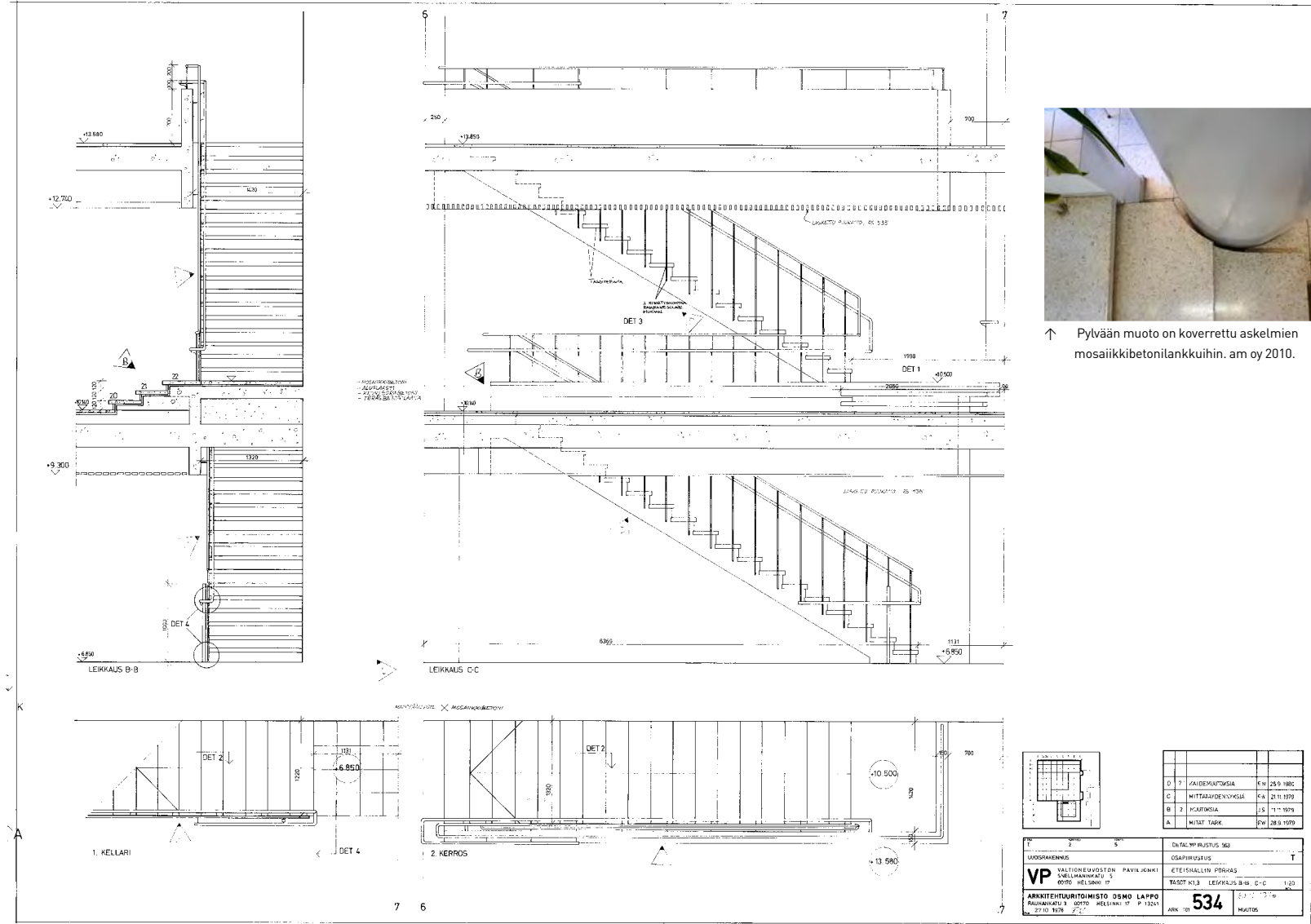
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- ↑ Osa piirustuksesta ARK 101 569, alakatot, detaljit 15–17, 1:1. 16.3.1979, (muutos 18.1.1980), AOL. SENA. Paviljongin alaslaskettu metallikatto on sama kuin sisäasiainministeriön käytävöillä.

- ← Kolmannen kerroksen aula. Loisteputkivalaisimet ja tuloilmaelimet ovat samoja kuin Sisäasiainministeriön toimitalon käytävillä. am oy 2010.

- ↑ Työpiirustus ARK 101 567 , alakatot, puurimakatto, detaljit 1–5, 1:10, 1:5. 16.3.1979, (muutos 9.5.1980), AOL. SENA.

↑ Piirustus ARK 101 534, 27.10.1987, muutos 25.9.1980. Eteishallin porraskäytävä, leikkaus B-B ja C-C, 1:20, AOL. SENA. Paviljongin pääportaan lepotosa ja porraskäytävä reunustava penkki antavat mahdollisuuden juhlaan levähtämiseen.

Portaat ja muut rakennusosat

↙ ↓ Pääporras ja sen detailjeita. am oy 2010.

Valtioneuvoston paviljongin pystysuuntainen liikenne toimii kahden portaan sekä huoltohissin avulla. Pääporras kulkee kerrosten K1/1–3, huoltoporras ja huoltohissi kerrosten K3–3 välillä. Huoltoporras ja hissi ovat yleisöltä suljettuja.

Pääporras

Paviljongin pääporras on länsijulkisivun suljetulla seinäosuudella. Kantava betoniseinä näkyy sisäpuolella seinän pyöristyksinä sen liittyessä ikkunaan. Portaan molemmat puolet.

K1/1-kerroksesta toiseen, sisäänkäyntikerrokseen nouseva osa on yksivartinen. Sisäänkäyntikerroksesta kolmanteen kerrokseen nouseva portas on jaettu välitasanteella kahteen osaan niin, että levähdystaso osuu kolme askelmaa perustason yläpuolelle. Tasanteelle muodostuu oivallinen tarkkailupiste, jolta koko tilan saa haltuun. Samaa tasoon on sovitettu penkki, joka reunustaa porraskäytävää sen koko mitalta. Levähdystasolta alas johtavat kolme askelmaa on käännetty kohti-

suoraan kohti aulaa, vastaanottamaan tulijaa. Porrasosmittelmaan liittyy vielä viereinen pilari, jonka pyöreä muoto on koverrettu askelmien mosaiikkibetonilankkuihin.

Portas on betonia, askelmat ja askelmien otsat mosaiikkibetonia. Kaide on harmaaksi maalattua ja taivutettua 25 mm:n teräsputkea, pystypienat 15 mm:n pyörötankoa. Käsijohde on harjattua RST-putkea, jonka halkaisija on halkaisija 35 mm. Kolmannessa kerroksessa porraskäytävää reunustava umpikaide on maalattua betonia.

Huoltoporras

Huoltoporras on yksivartinen portas ilman lepotosa kerrosten välissä. Profiililtaan yksinkertaisemmat askelmat ovat mosaiikkibetonilankkua, kaide on hitsattu lattateräksestä ja maalattu. Käsijohde on taivutettu 35 mm:n RST-putkesta. Toisesta kerroksesta kellarikerrokseen johtava huoltoporras on erotettu ylemmistä kerroksista paloovella.

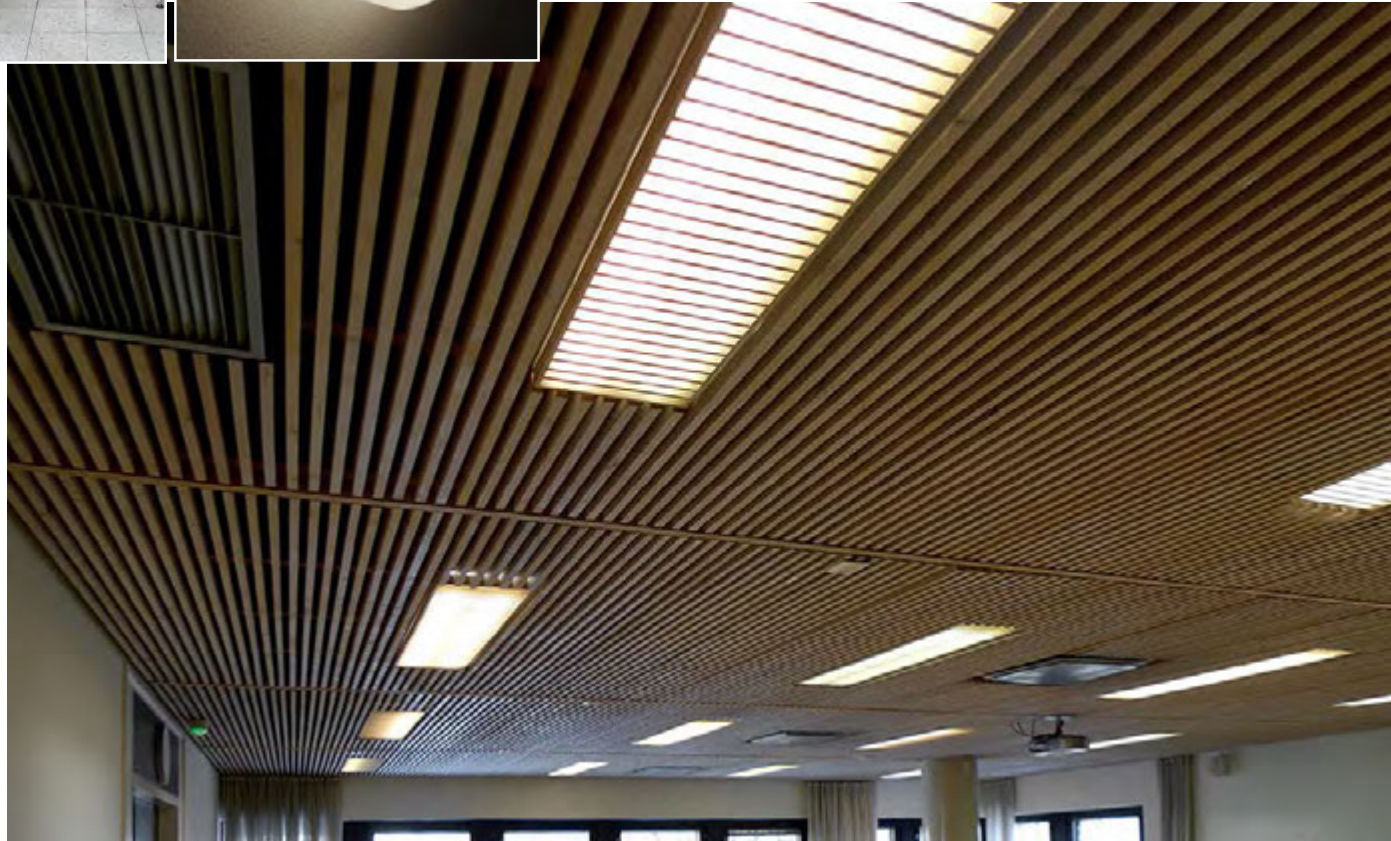
↑ Huoltoporras tasolla kolme. am oy 2010.

Valaisimet

Kaikki paviljongin kattovalaisimet ovat upotettuja ja loisteputkivalaisimet ovat vallitsevia. Valaistusta pehmentää kuitenkin paviljongin päätilojen puuri-ma-alakatto. Alakattoon upotetut ravintolasalia ja neuvotteluhuoneita valaisevat neljän putken loisteputkivalaisimet on verhottu mäntyrimasäleikön taakse.

- Kellarin K1 yleisö wc-tilan 1007 loisteputkivalaisin. am oy 2010.
- ← Sisäänkäynnistä alas tasolle K1/1 johtavan pääportaan varren seinässä on osittain upotetut pyöreät opaalisikupuiset valaisimet. am oy 2010.
- ↓ Puurima-alakattoon upotetut loisteputkivalaisimet neuvottelu-huoneessa 310. am oy 2010.

Huoltoportaassa ja kolmannen kerroksen aulassa kahden putken loisteputkivalaisimet on upotettu metallikasettialakattoon kuten Sisäasiainministeriön toimitalon käytävätiloissa. Keittiössä loisteputkivalaisimet on verhottu opaalimuovisin pvc-koteloin.

Keittiössä, tuulikaapissa ja puhelinkopeissa on joitakin pyöreitä littalan valaisimia (vrt. neuvottelu-

huoneen alkuperäinen pyöreä littala-valaisin Sisäasiainministeriössä). Myös wc-tiloissa ja siivousko-meroiden alakatoissa esiintyvät valaisintyypit ovat tuttuja Sisäasiainministeriön vastaavista tiloista.

Pääportaan varsi sisäänkäyntiaulasta kellarin K1 ala-aulaan on valaistu seinään osittain upote-tuin pyörein valaisin, joissa on opaalisikupu.

- ↑ Toisen kerroksen wc-tilan 315 upotettu littalan kat-tovalaisin. am oy 2010.

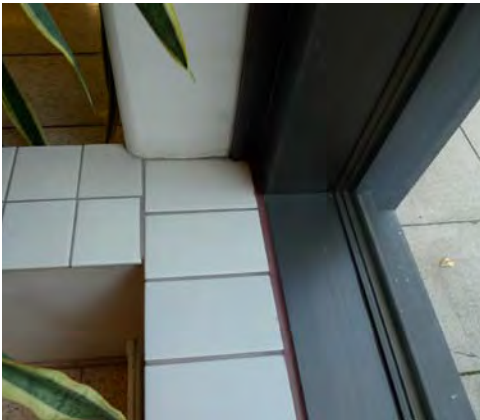

↑ Ikkunalliset heiluriovet johtavat toisen kerroksen keittiöstä ravintolasaliin ja kolmannen kerroksen aulaa tarjoilukeittiöön. am oy 2010.

↑ Petsatut, viilutetut, huulleet laakaovet johtavat kolmannen kerroksen neuvotteluhuoneesta aulaan. am oy 2010.

↓ Ravintolasalissa ja sisäänkäyntiulassa ikkunapenkki on kauttaaltaan laatoitettu. Kantava betoniseinä on kulumistaan pyörästetty. am oy 2010.

Ovet ja ikkunat

Valtioneuvoston paviljongin kolmannessa kerroksessa neuvotteluhuoneiden ovet ovat viilupintaisia huullettuja laakaovia (kts. Ovityypit/ Puiset huulleet laakaovet). Oven yläpuolinen levykenttä on Sisäasiainministeriön toimitalosta poiketen samaa kuultomaalattua viilupintaista levyä kuin ovetkin.

Keittiön ikkunalliset heiluriovet johtavat toisen kerroksen ravintolasalista keittiöön ja kolmannen kerroksen aulaa tarjoilukeittiöön. Heiluriovet ovat huultamatomia puisia laakaovia. Ovilevyn paksuus on 45 mm, levynta vaaleanruskeaa laminaattia, kiertävä reunalista puuta. Pillerinmuotoinen ikkuna on kirkasta lasia, RST-listat ruuvi-kiinnityksellä.

Toisessa ja kolmannessa kerroksessa palo-osastot on erotettu rautalankasitetuilla teräs-lasiovilla (kts. Ovityypit / Teräs-lasiovet). Kellarikerroksissa on käytetty umpinaisia teräsovia (kts. Ovityypit / teräspalo-ovi).

Paviljongin ikkunat on käsitelty edellisessä osiossa julkisivujen yhteydessä.

↓ Ovien helat ovat samaa tyyppiä kuin Sisäasiainministeriön toimitalossa. am oy 2010.

Sisätilamuutokset

Valtioneuvoston paviljongin sisätilat ovat hyvin säilyneet. Ravintolasalin 207 jakelutiskijärjestely on muutettu vuonna 2009. Vanha jakelulinjasto oli salin seinän vierellä ja avointa lattiatilaa oli runsaammin.

Muutoksen jälkeen keittiön vastaiselle seinälle on lisätty vesipiste ja kaatoallas sekä käsienpesuallas. Samalle seinälle on sijoitettu myös ruualle tarkoitettuja lämpökaappeja.

Keittiön ja ravintolasalin välisen tarjoiluluukun tarve on muutoksen myötä vähentynyt, mutta aukko on paikallaan. Ilmeisesti alkuperäisten lasiovien tilalle aukkoon on asennettu pienemmät laminaattipintaiset liukuovet. Keittiön tiskauspiste ja sen automaatiikka on ennallaan.

↖ Alkuperäisnäkymä Valtioneuvoston paviljongin ruokasalista, jonka sisustus on ollut puhdasta Artekia. Alkuperäisestä jakelulinjaston tiskistä ei ole löytynyt valokuvia, mutta tässä ravintolasalin kuvassa näkyy osa tiskin salitilasta erottaneesta kai-teesta. Kuva Simo Rista, OLA.

↓ Alkuperäisnäkymä Valtioneuvoston paviljongin ruokasalista. Kuva Simo Rista, OLA.

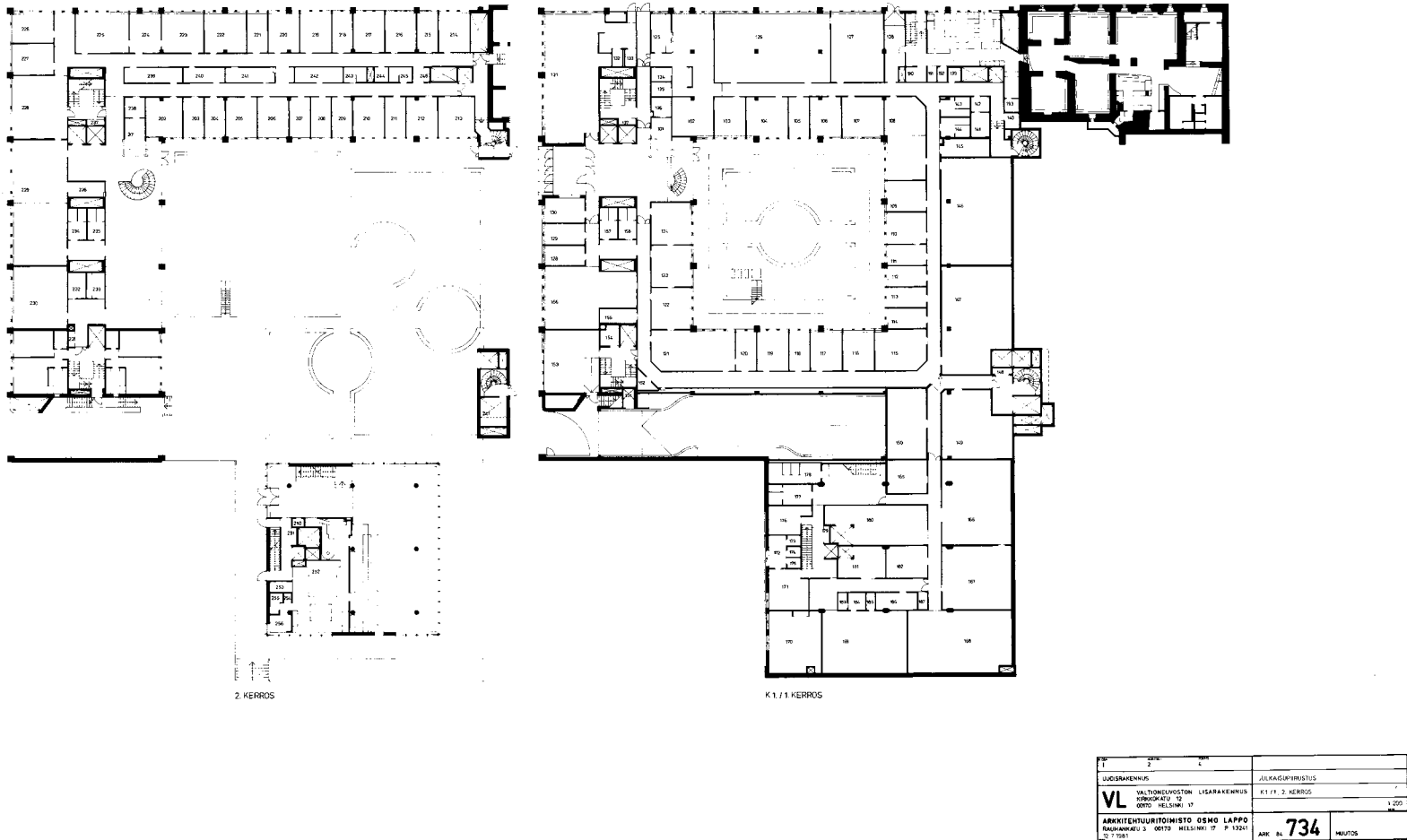

↑ Sisästä näkymä ruokasalista vuonna 2010. Uusi jakelutiski on sijoitettu keskialueelle. Se on kaksipuoleinen ja vie alkuperäistä suuremman tilan. Kalusteita on kevennetty ja ravintolan paikkaluku säilynyt ennallaan. am oy 2010.

↓ Sisästä näkymä ruokasalista vuonna 2010. am oy 2010.

5 SISÄASIAINMINISTERIÖN TOIMITALO JA VALTIONEUVOSTON PAVILJONKI

RAKENNUSHISTORIALLISET ARVOT

↑ Julkaisupiirustus ARK 84 734, K1./1. ja 2. kerros, 1:200, 12.7.1981, AOL. SENA.

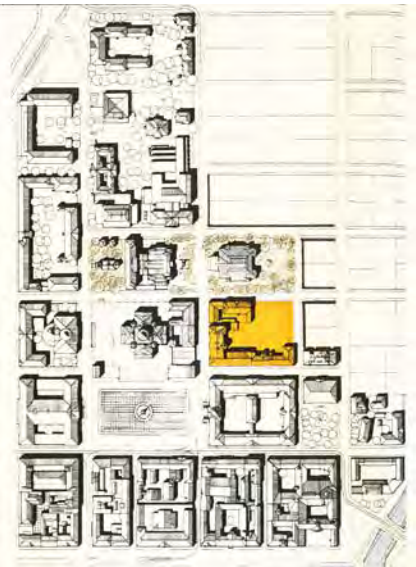
Arkkitehtuuritoimisto Osmo Lapon suunnittelemat Sisäasiainministeriön toimitalo ja Valtioneuvoston paviljonki edustavat 1970-luvun lopun ja 1980-luvun vaihteen toimisto- ja virastoarkkitehtuuria. Rakennukset valmistuivat vuonna 1981, mutta suunnitteluprosessi alkoi jo 1970-luvun alussa.

Käsitys kyseisen aikakauden arkkitehtuurista on vasta muotoutumassa ja ajan rakennukset ovat vasta tulossa rakennushistoriallisten arviointien piiriin. 1970-luvun suomalaisesta toimistoarkkitehtuurista on toistaiseksi niukasti julkaisuja. Näistä syistä yksittäisten rakennusten arvon määrittäminen on ollut hankalampaa kuin vanhemman rakennuskannan kohdalla.

Seuraavassa on hahmoteltu rakennushistoriaselvityksen myötä tekijöille muodostunutta kuvaa tutkittavien rakennusten rakennushistoriallisesta merkityksestä.

→ Näkymä pitkin Kirkkokatua. am oy 2010.

↓ Asemapiirros korttelia ympäröivästä rakennuskannasta, Valokuva OLA.

Rakennusten suhde ympäristöönsä

Sisäasiainministeriön toimitalon suhde ympäristöönsä antaa tälle merkittäväälle 1970-luvun lopun virastorakennukselle lisäarvoa. Sisäasiainministeriön toimitalo ja Valtioneuvoston paviljonki muodostavat hyvän esimerkin vanhojen keskustakortteleiden täydennysrakentamisesta ja muutoksesta 1970-luvulla. Samaan kokonaisuuteen kuuluvat yhteisen sisäpihan ympärille ryhmittyvät, korttelin kaakkoiskulmassa sijaitsevat, virastokäyttöön muutetut vanhat asuinrakennukset¹.

- 1 Arkkitehtuuritoimisto Osmo Lapon vuonna 1969 saamaan toimeksiantoon kuuluivat Sisäasiainministeriön toimitalon ja Valtioneuvoston paviljongin lisäksi korttelisuunnitelman laatiminen ja nk. Pihlflycktin ja Willebrandin asuintalojen peruskorjaus ja muutos. Asuintalojen muutostyöt toteutettiin vuosina 1971–72.

↑ Metsäsian kortteli 1960-70-lukujen vaihteessa ennen Sisäasiainministeriön toimitalon ja Valtioneuvoston paviljongin rakentamista. Kuva Simo Rista. OLA

RAKENNUSTEN ULKOARKKITEHTUURI – SÄILYNEISYYS JA ARVOT

Sisäasiainministeriön toimitalo

1970- ja 1980-luvun vaihteen murros

Sisäasiainministeriön toimitalo on Kruununhaan kaupunginosassa oman aikakautensa edustaja, mitä ympäröivä kaupunkikuva eriaikaisine rakennuksineen korostaa.

1970-luvulla elementtitekniikan ja siihen sovelletun modernismin tulokset alkoivat olla näkyvisissä rakennetussa ympäristössä. Teorian ja käytännön tasolla käytiin keskustelua monimuotoisemmasta arkkitehtuurista ja sen suhteesta historialisiin tyyleihin. Yhdysvalloissa alkunsa saaneeseen postmodernismiin suhtauduttiin Suomessa epäilyn sekaisella mielenkiinnolla.

Ratkaisuksi todettuihin ongelmiin voidaan jälkeenpäin hahmottaa kaksi suuntausta. Toinen pyrki unohtamaan elementtisaumat ja häivyttämään elementtijaon rakennuksen monimuotoisemmalla massoitellulla ja julkisivukäsittelyllä.

Toisessa suuntauksessa, jota Sisäasiainministeriön toimitalo edustaa, hyödynnettiin elementtitekniikkaan liittyvää toistoa ja otettiin elementtijako osaksi arkkitehtuuria.² Sisäasiainministeriön toimitalon julkisivuelementtien profilointi on voimakasta ja kuudesta maanpäällisestä kerroksesta vain kahden keskimmäisen käsittely on samanlainen.

Näistä kahdesta vaihtehdoista ensimmäinen oli lähinnä se, jota 1980-luvun arkkitehtuuri Suomes-

sa lähti seuraamaan.³ Tämän arkkitehtuurin muros-
vaiheen kuvaajana Sisäasiainministeriön toimitalo on hyvä esimerkki.

Rakenne- ja elementtitekniikka

Sisäasiainministeriön toimitalon suunnittelussa kiinnitettiin erityistä huomiota rakenteelliseen laatuun. Rakenteellisen kestävyuden takia päädyttiin paikalla valettuun runkoon. Vaurioiden minimoimiseksi julkisivuelementtien raudoitukset ovat ruostumattomasta teräksestä, poikkeuksellinen ratkaisu ajankohta huomioiden.⁴

Sisäasiainministeriön toimitalon ulkoarkkitehtuuria on mittasuhteiden ja julkisivun käsittelyn

avulla sopeutettu ympäröiviin vanhempiin kivarakennuksiin. Pyrkiessään tähän elementtijulkisivuilla arkkitehti Osmo Lappo on hyödyntänyt ja kehittänyt laajaa kokemustaan betonirakentamisesta. Julkisivuelementtien suunnitteluun ja tekniseen toteutukseen on paneuduttu osaamisella, joka näkyy korkeatasoisessa lopputuloksessa.

Rakennuksen väribetonielementit ja julkisivut ovat merkittäviä suomalaisen betonielementtitekniikan historian kannalta.

Osmo Lapon tuotanto

Sisäasiainministeriön toimitalo tuo täydentävän näkökulman arkkitehti Osmo Lapon tuotantoon. Lappo tunnetaan erityisesti betoniarkkitehtuurin taitajana mm. puolustusvoimille suunniteltujen, puhtaaksivalettujen kasarmikeskusten kautta. Sisäasiainministeriön suunnittelussa on osoitettu betonin arkkitehtonisten mahdollisuuksien monipuolisuus ja sopeutettu julkisivu ympäröivään kaupunkikuvaan uuden elementtitekniikan mahdollisuuksia hyödyntäen.

Julkisivujen säilyneisyys

Sisäasianministeriön toimitalo on runko- ja elementtirakenteidensa sekä alaosan luonnonkivipintojen osalta huomattavan hyvässä kunnossa. Rakennuksen julkisivut ovat säilyneet hyvin alkuperäisessä asussaan. Vesikaton kunnostuksiin liittyen räystäspellitykset on uusittu, mutta muuten muutokset ovat vähäisiä.

Valtioneuvoston paviljonki

Ulkoarkkitehtuuri

Sisäpiharakennuksena Valtioneuvoston paviljongille ei ole asetettu samanlaisia vaateita vanhoihin rakennuksiin sopeuttamisesta kuin Sisäasiainministeriön toimitalolle. Se voidaankin nähdä Sisäasiainministeriön toimitalon vapaamuotoisempana versiona. Yksityiskohdat ja materiaalit ovat melko yhteneväiset, mutta arkkitehtoniselta ilmeeltään rakennukset ovat hyvin erilaiset.

Valtioneuvoston paviljonki laajentaa osaltaan kokonaisuuden arkkitehtuuria ja on hyvä esimerkki aikakauden arkkitehtuurin mahdollisuuksista. Rakennuksen julkisivut ovat huolellisesti detaloituneet. Erityisesti mainittavia yksityiskohtia ovat alumiiniprofiilivöhykkeiden monikerroksinen rakenne ja elementtijulkisivujen liittyminen sisäpihan betonipintaan.

Rakennus on säilynyt julkisivujensa osalta hyvin alkuperäisessä asussaan lukuunottamatta pohjoisjulkisivulle sijoitettua pientä kuparipintaista koppia.

² Julkisivujen toistoa on rikottu mm. ikkuna-akselin vaihdoilla kerrosten välillä. Julkisivun syvyysuuntaista reliefiä on rikastettu ikkunoiden eteen ripustettujen ripaelementtien ja koko julkisivun mittaisten pilasteriaiheiden yhdistelmällä. Niin julkisivun väribetonielementtien kuin kivilaattojen pinnat on huolellisesti muotoiltu viistein ja pyörityksin. Betonin lopullinen kiilloaste on viimeistelty hiekkapuhaltamalla.

³ Ricardo Bofilin arkkitehtuurin tapaiset 1980-luvun postmodernit työt voidaan nähdä yhtenä toisen suuntauksen harvalukuisemista jatkokehittelijöistä.

⁴ Ruostumattomat raudoitukset sisällytettiin RTT:n betonirakentamisen suunnitteluohjeisiin vasta 1990-luvun puolivälissä.

RAKENNUSTEN SISÄARKKITEHTUURI – SÄILYNEISYYS JA ARVOT

Sisäasiainministeriön toimitalo

Sisäarkkitehtuuri

Sisäasiainministeriön toimitalo edustaa 1970-luvun lopun asiallista ja rationaalista virastoarkkitehtuuria. Materiaalit ja tilankäyttö on arkista ilman suuria huippukohtia. Arkisuudestaan huolimatta sisäympäristö ja materiaaalimaailma on harkittua ja viimeisteltyä.

Tilankäyttöön on vaikuttanut osaltaan tiukka tilaohjelma ja ennalta päätetty koppikonttorimalli. Materiaalien merkitys sisätilojen jäsennöimisessä nousee merkittäväksi, kun tilallinen hierarkia on jäänyt etenkin varsinaisissa toimistosiivissä melko heikoksi. Rationalistisen ajattelun mukaisesti materiaalinkäyttö seuraa hyvin loogisesti toimintoja. Kukin toiminto on saanut oman toisista eroavan materiaalityypinsä, ja poikkeukset ovat hyvin harvinaisia.

Säilyneisyys

Sisäasiainministeriön toimitalo on pysynyt alkuperäisessä käytössään. Tilallisia ja toiminnallisia huonetilamuutoksia on hyvin vähän. Rakennus on kestänyt hyvin kulutusta. Sisätilat ja materiaalit ovat lähes poikkeuksetta hyväkuntoisia.

Materiaalit näyttävät päällisin puolin tarkasteltuna melko alkuperäiseltä, mutta tarkempi tutkimus osoittaa muutoksia tapahtuneen jonkin verran. Materiaalimuutosten merkitys kokonaisuudelle kasvaa, kun otetaan huomioon materiaaalimaailman alkuperäinen loogisuus ja tilaryhmäjakaja.

Rakennuksen sisätiloissa tehdyissä muutoksissa ei ole huomioitu vanhaa materiaaalimaailmaa. Alkuperäisyyden kannalta ratkaisevimiksi muutoksiksi nousevat sisääntuloaulan ja toisen kerroksen yläaulan alakatto- ja valaisinmuutokset.

Arvot ja tulevat muutokset

Sisäasiainministeriön toimitalon sisäarkkitehtuurin arvo ei ole loistokkuudessa, vaan arkisen asiallisessa ja viimeistellyssä ympäristössä. Rakennuksen sisätilojen mahdollisia muutoksia suunniteltaessa erikoishuomio pitää antaa yhtenäiselle materiaaalimaailmalle, materiaalien ja toimintojen yhteydelle sekä alkuperäisen kaltaiselle detaljoinnille.

Toimistokäytävien ongelmana on sulkeutuneisuus ja orientoitumisen vaikeus. Luonnonvaloa tulee toimistokäytävälle vain kahdesta kohdasta eikä käytävien risteyskohtaa ole varsinaisesti korostettu. Näiden ongelmien ratkaisemiseksi saattaa jatkossa tulla tarvetta toimistohuoneiden ja käytävän välisen seinän paikoittaiseen avaamiseen. Tämä ei välttämättä ole ristiriidassa alkuperäisen arkkitehtuurin kanssa, jossa tilajoustavuus on ollut yksi tärkeimmistä arkkitehtisuunnittelun lähtökohdista ja koppikonttorimalli etukäteen määrätty.

Tärkeää on tilamuutosten yhteydessä pitää kiinni toiminnallisesta vyöhykejaosta ja korostaa alkuperäisiä linjoja esimerkiksi materiaalien avulla, kuten on tehty mm. toisen kerroksen muita leveämissä neuvotteluhuonetiloissa sekä toisen ja kolmannen kerroksen asunnoissa. Näissä pohjapiirustuksen vyöhykejako on jo alunperinkin rikottu.

Valtioneuvoston paviljonki

Sisäarkkitehtuuri

Valtioneuvoston paviljongissa on käytetty hyvin pitkälle samoja materiaaleja kuin Sisäasiainministeriön toimitalossa. Materiaalit eivät kuitenkaan jäsenny selkeästi tilaryhmien mukaan kuten sisäasiainministeriössä.

Merkittävin, rakennukselle hyvin ominainen materiaalityyppi on pääsisäänkäyntiaulan ja ruokalan yhtenäinen puurima-alakatto. Sama alakatto jatkuu myös yläkerroksen neuvotteluhuoneissa vähän muunneltuna. Yläaulan alakatossa on kuitenkin käytetty metallikasettialakattoa, joka on Sisäasiainministeriön toimitalon aulatilojen alkuperäinen alakattomateriaali. Näin käytettynä se metallikasettialakatto kuitenkin katkaisee materiaalityyppien yhteyden sisääntuloaulan ja ylemmän kerroksen neuvotteluhuoneiden välillä.

Säilyneisyys

Valtioneuvoston paviljongin sisätilat ovat säilyneet hyvin alkuperäisessä asussaan. Merkittävin muutos on ollut ravintolasalin pohjoisseinustan alkuperäisen tarjoilulinjaston uusiminen vuonna 2009.

Arvot

Valtioneuvoston paviljongin tärkeimmät sisätilat ovat sisääntuloaula portaitteen ja ravintolatila. Näiden tilakokonaisuuksien lisäksi materiaalien kannalta mainittavia kuin kantavien pylväiden kiilto- ja yläkerroksen neuvotteluhuoneiden puurima-alakatot.

↑ Sisäpihanäkymä uudesta Sisäasiainministeriön toimitalosta. Pihan alatasen pensaat on vasta istutettu. Kirkkokadun puoleisen siiven räystäät näkyvät tässä alkuperäisessä muodossaan, ennen vuoden 2009 muutoksia. SMA.

LÄHTEET

Blom, Kati: IBM, Amer, Yhtyneet kuvalehdet, Kolme tapaa lähestyä ihmistä, Arkkitehti-lehti 4/ 1988, ss. 64-68.

Helander, Vilhelm ja Rista, Simo: Suomalainen Rakennustaide. Kirjayhtymä, Helsinki 1987.

Hytönen, Yki ja Seppänen, Matti: Tehdään elementeistä. SBK-säätiö, 2009.

Lappo, Osmo: Betonijulkisivu arkkitehdin kannalta. Betonituote 2/1976.

Lappo, Osmo ja Westerholm, Juhani: IBM:n toimitalo, Arkkitehti-lehti 5–6/ 1979, ss. 44-53.

Lappo, Osmo ja Suomala, Jussi: Sisäasiainministeriön toimitalo ja valtioneuvoston paviljonki, Arkkitehti-lehti 3/ 1983, ss. 28-37.

Lappo, Osmo ja Westerholm, Juhani: IBM / toimitalon laajennus, Arkkitehti-lehti 4/ 1988, ss. 58-63.

Maunula, Jarmo (toim): Suomi rakentaa 5. Helsinki 1976.

Mäkiö, Erkki: Kerrostalot 1960–1975, Rakennustieto Oy, Helsinki 1994.

Niskanen, Aino: Kokeilujen aika – betoni 1940- ja 1950-lukujen arkkitehtuurissa. Tehdään betonista. SBK, Helsinki 1989.

Norri, Marja-Riitta (toim): Suomi rakentaa 6. Helsinki 1981.

Norri, Marja-Riitta: Betoniin valettu hulluus. Tehdään betonista. SBK, Helsinki 1989.

Salminen, Pekka (toim): Sports and Leisure, Architecture in Finland. SAFA 1977.

Siren, Kaija ja Heikki: Seurakuntien virastotalo, Arkkitehti-lehti 5–6/ 1979, ss. 38-43.

Tallqvist, Tore: Draamaa, proosaa, runoutta. Puhtaaksivalettu betoni suomalaisessa rakennustaiteessa vuosina 1960-1980. Tehdään betonista. SBK 1989.

Ålander, Kyösti: Viljo Revell, Rakennuksia ja suunnitelmia. Otava, Helsinki 1966.

Näkymiä Kruunuhaasta (pienpainate)

PAINAMATTOMAT LÄHTEET

Valtioneuvoston lisärakennus, Rakennusselitys 30.11.1978, Arkkitehtuuritoimisto Osmo Lappo. (Kaksi kansiota: Ensimmäisessä kansiossa varsinainen Rakennusselitys, toisessa liitteitä kuten väri- ja materiaalmääritelmät sekä opasteet.) APA.

Valtioneuvoston paviljonki, Rakennusselitys 30.11.1978, Arkkitehtuuritoimisto Osmo Lappo. (Kaksi nidettä: Osa I sekä Osat II-IX.) SMA.

HAASTATTELUT

Osmo Lapon haastattelu 11.6.2010. Tapani Mustonen, Niina Svartström / am oy.

Puhelinkeskustelu 27.9.2010, Tapani Mustonen – Osmo Lappo.

Matti Rönkän haastattelu Ins.sto Magnus Malmbergilla 2.7.2010. Olli Helasvuo, Tapani Mustonen, Niina Svartström / am oy.

ARKISTOLUETTELO JA -LYHENTEET

arkkitehdit mustonen oy	am oy
Arkkitehtuuritoimisto Osmo Lappo	AOL
Osmo Lapon arkisto	OLA
Arkkitehtitoimisto Pohjanpelto & Co Ky:n arkisto	APA
Arkkitehti-lehti	ARK
Insinööritoimisto Magnus Malmberg	IMM
Senaatti-kiinteistöjen arkisto	SENA
Sisäasiainministeriön arkisto	SMA

LIITE 1.

ARKKITEHTUURITOIMISTO OSMO LAPPO, SISÄÄSIAINMINISTERIÖN TOIMITALO
PIIRUSTUKSET SENAATTI-KIINTEISTÖJEN ARKISTOSSA, ARK 84 -SARJA (EI TÄYDELLINEN)

TIEDOSTO	PVM	SISÄLTÖ	MITTAKAAVA	MUUTOS
ARK_84_021.PDF	15.8.1969	LUONNOS ASEMAPIIRROS	1:200	
ARK_84_022.PDF	2.9.1969	LUONNOS ALAKELLARI	1:200	
ARK_84_023.PDF	2.9.1969	LUONNOS YLÄKELLARI	1:200	
ARK_84_024.PDF	2.9.1969	LUONNOS 1.KRS	1:200	
ARK_84_025.PDF	2.9.1969	LUONNOS 2.KRS	1:200	
ARK_84_026.PDF	2.9.1969	LUONNOS 3.KRS	1:200	
ARK_84_027.PDF	2.9.1969	LUONNOS 4.KRS	1:200	
ARK_84_028.PDF	2.9.1969	LUONNOS 5.KRS	1:200	
ARK_84_029.PDF	2.9.1969	LUONNOS 6.KRS	1:200	
ARK_84_030.PDF	2.9.1969	LUONNOS ASEMAPIIRROS	1:400	
ARK_84_031.PDF	8.9.1960	LUONNOS LEIKKAUS A-A	1:200	
ARK_84_032.PDF	8.9.1960	LUONNOS LEIKKAUS B-B	1:200	
ARK_84_076.PDF	15.8.1970	ALAKELLARI	1/100	
ARK_84_077.PDF	15.8.1970	YLÄKELLARI	1/100	
ARK_84_078.PDF	15.8.1970	PÄÄPIIR. 1.KERROS	1/100	
ARK_84_079.PDF	15.8.1970	PÄÄPIIR. 2.KERROS	1/100	
ARK_84_080.PDF	15.8.1970	PÄÄPIIR. 3.KERROS	1/100	
ARK_84_081.PDF	15.8.1970	PÄÄPIIR. 4.KERROS	1/100	
ARK_84_082.PDF	15.8.1970	PÄÄPIIR. 5.KERROS	1/100	
ARK_84_083.PDF	15.8.1970	PÄÄPIIR. 6.KERROS	1/100	
ARK_84_084.PDF	15.8.1970	PÄÄPIIR. ULLAKKOKERROS	1/100	
ARK_84_131.PDF	23.8.1972	TONTTIPIIR. PATOSEINÄT	1/100	
ARK_84_141.PDF	31.10.1972	PÄÄPIIR. YLÄKELLARI	1/100	23.11.1972
ARK_84_142.PDF	31.10.1972	PÄÄPIIR. 1.KERROS	1/100	23.11.1972
ARK_84_143.PDF	31.10.1972	PÄÄPIIR. 2.KERROS	1/100	23.11.1972
ARK_84_144.PDF	31.10.1972	PÄÄPIIR. 3.KERROS	1/100	23.11.1972
ARK_84_145.PDF	31.10.1972	PÄÄPIIR. 4.KERROS	1/100	23.11.1972
ARK_84_146.PDF	31.10.1972	PÄÄPIIR. 5.KERROS	1/100	23.11.1972
ARK_84_147.PDF	31.10.1972	PÄÄPIIR. 6.KERROS	1/100	23.11.1972
ARK_84_148.PDF	31.10.1972	PÄÄPIIR. KATTOKERROS	1/100	23.11.1972
ARK_84_149.PDF	16.11.1972	PÄÄPIIR. LEIKKAUS A-A	1/100	
ARK_84_150.PDF	16.11.1972	PÄÄPIIR. LEIKKAUS B-B	1/100	
ARK_84_152.PDF	15.5.1975	ASEMAPIIRUSTUS	1/500	
ARK_84_158.PDF	27.12.1972	PÄÄPIIR. ALAKELLARI	1/100	23.11.1972
ARK_84_204.PDF	15.5.1975	ALAKATOT, KELLARI	1/100	
ARK_84_219.PDF	12.9.1975	ASEMAPIIRUSTUS, RASITTEET	1/200	

TIEDOSTO	PVM	SISÄLTÖ	MITTAKAAVA	MUUTOKSET
ARK_84_226.PDF	4.10.1976	RAKENNE, RUNKOVAIHTOEHTO 2/ RIPALAATTA	1/200	
ARK_84_227.PDF	4.10.1976	RAKENNE, RUNKOVAIHTOEHTO 3/ ARINALAATTA	1/200	
ARK_84_228.PDF	4.10.1976	RAKENNE, RUNKOVAIHTOEHTO 4/ ELEMENTTI I	1/200	
ARK_84_229.PDF	4.10.1976	RAKENNE, RUNKOVAIHTOEHTO 5/ ELEMENTTI II	1/200	
ARK_84_230.PDF	4.10.1976	RAKENNE, PILARIVAIHTOEHDOT A JA B (4.KRS JA YK)	1/200	
ARK_84_501.PDF	20.10.1978	TYÖPIIR. SEINÄLEIKKAUS 1-4, 32	1/20	30.11.1978-5.3.1980
ARK_84_502.PDF	20.10.1978	TYÖPIIR. SEINÄLEIKKAUS 7-11, 30-31	1/20	30.11.1978-5.3.1980
ARK_84_503.PDF	20.10.1978	TYÖPIIR. SEINÄLEIKKAUS 12-17	1/20	30.11.1978-5.3.1980
ARK_84_504.PDF	20.10.1978	TYÖPIIR. SEINÄLEIKKAUS 18-23	1/20	30.11.1978-10.6.1980
ARK_84_508.PDF	30.11.1977	K3.-K2. KRS	1/200	10.3.1978
ARK_84_509.PDF	30.11.1977	K1.-2. KRS	1/200	10.3.1978
ARK_84_510.PDF	30.11.1977	3.-4. KRS	1/200	10.3.1978
ARK_84_511.PDF	30.11.1977	5.-6. KRS	1/200	10.3.1978
ARK_84_512.PDF	30.11.1977	7. KRS	1/200	10.3.1978
ARK_84_513.PDF	30.11.1977	LEIKKAUS A JA B	1/100	
ARK_84_514.PDF	30.11.1977	ASEMAPIIRUSTUS	1/500	
ARK_84_515.PDF	30.11.1977	JULKISIVUT P JA I	1/100	
ARK_84_516.PDF	20.10.1978	TYÖPIIR. K3.KRS A-OSA	1/50	30.11.1978-17.6.1981
ARK_84_517.PDF	20.10.1978	TYÖPIIR. K3.KRS B-OSA	1/50	30.11.1978-17.6.1981
ARK_84_518.PDF	20.10.1978	TYÖPIIR. K2.KRS A-OSA	1/50	30.11.1978-17.6.1981
ARK_84_520.PDF	20.10.1978	TYÖPIIR. K1.KRS B-OSA	1/50	30.11.1978-17.6.1981
ARK_84_532.PDF	20.10.1978	TYÖPIIR. K1.KRS A-OSA	1/50	30.11.1978-17.6.1981
ARK_84_533.PDF	20.10.1978	TYÖPIIR. 2.KRS A-OSA	1/50	30.11.1978-17.6.1981
ARK_84_534.PDF	20.10.1978	TYÖPIIR. 2.KRS B-OSA	1/50	30.11.1978-5.7.1982
ARK_84_535.PDF	20.10.1978	TYÖPIIR. 3.KRS A-OSA	1/50	30.11.1978-17.6.1981
ARK_84_536.PDF	20.10.1978	TYÖPIIR. 3.KRS B-OSA	1/50	30.11.1978-17.6.1981
ARK_84_537.PDF	20.10.1978	TYÖPIIR. 4.KRS A-OSA	1/50	30.11.1978-17.6.1981
ARK_84_538.PDF	20.10.1978	TYÖPIIR. 4.KRS B-OSA	1/50	30.11.1978-17.6.1981
ARK_84_539.PDF	20.10.1978	TYÖPIIR. 5.KRS A-OSA	1/50	30.11.1978-17.6.1981
ARK_84_540.PDF	20.10.1978	TYÖPIIR. 5.KRS B-OSA	1/50	30.11.1978-17.6.1981
ARK_84_541.PDF	20.10.1978	TYÖPIIR. 6.KRS A-OSA	1/50	30.11.1978-17.6.1981
ARK_84_542.PDF	20.10.1978	TYÖPIIR. 6.KRS B-OSA	1/50	30.11.1978-17.6.1981
ARK_84_543.PDF	20.10.1978	TYÖPIIR. 7.KRS A-OSA	1/50	30.11.1978-17.6.1981
ARK_84_545.PDF	20.10.1978	TYÖPIIRUSTUS LEIKKAUS A	1/50	30.11.1978-3.12.1980
ARK_84_545.PDF	20.10.1978	TYÖPIIRUSTUS POHJAPIIRUSTUS 7.KRS OSA B	1/50	30.11.1978-17.6.1980
ARK_84_546.PDF	20.10.1978	TYÖPIIRUSTUS LEIKKAUS B	1/50	30.11.1978-22.7.1980
ARK_84_547.PDF	20.10.1978	TYÖPIIRUSTUS LEIKKAUS C	1/50	30.11.1978-17.10.1980
ARK_84_548.PDF	20.10.1978	TYÖPIIRUSTUS LEIKKAUS D	1/50	30.11.1978-8.1.1980
ARK_84_549.PDF	20.10.1978	IKKUNA- JA ULKO-OVISOVITUKSET 1 (1-20)	1/10	30.11.1978-23.7.1980
ARK_84_550.PDF	20.10.1978	IKKUNA- JA ULKO-OVISOVITUKSET 2 (21-32)	1/10	30.11.1978-23.7.1980

TIEDOSTO	PVM	SISÄLTÖ	MITTAKAAVA	MUUTOKSET
ARK_84_552.PDF	20.10.1978	PORRAS D. TASOT K3-6.KRS.	1/20	30.11.1978-2.9.1980
ARK_84_553.PDF	20.10.1978	PORRAS D. LEIKKAUS A	1/20	30.11.1978-2.9.1980
ARK_84_554.PDF	20.10.1978	PORRAS E. TASOT K3-7.KRS.	1/20	30.11.1978-28.7.1980
ARK_84_555.PDF	20.10.1978	PORRAS E. LEIKKAUS A	1/20	30.11.1978-16.9.1980
ARK_84_556.PDF	20.10.1978	PORRAS C. TASOT K3-5.KRS.	1/20	30.11.1978-22.7.1980
ARK_84_557.PDF	20.10.1978	PORRAS C. LEIKKAUS A	1/20	30.11.1978-24.7.1980
ARK_84_558.PDF	20.10.1978	PORRAS F. TASOT K3-2.KRS, LEIKKAUS A	1/20	30.11.1978-23.5.1980
ARK_84_571.PDF	20.10.1978	ELEMENTTIPIIRUSTUS 1.	1/20	30.11.1978-24.7.1980
ARK_84_572.PDF	20.10.1978	ELEMENTTIPIIRUSTUS 2.	1/20	30.11.1978-10.4.1980
ARK_84_573.PDF	20.10.1978	ELEMENTTIPIIRUSTUS 3.	1/20	30.11.1978-10.4.1980
ARK_84_574.PDF	20.10.1978	ELEMENTTIPIIRUSTUS 4.	1/20	30.11.1978-10.4.1980
ARK_84_575.PDF	20.10.1978	ELEMENTTIPIIRUSTUS 5.	1/20	30.11.1978-10.4.1980
ARK_84_576.PDF	20.10.1978	PORTTIKÄYTÄVÄN PORRAS	1/20	30.11.1978-13.12.1979
ARK_84_578.PDF	20.10.1978	SISÄPIHAN PORRAS	1/20, 1/2	30.11.1978-6.11.1980
ARK_84_579.PDF	20.10.1978	KEITTIÖN PORRAS (TASOT K2-K1, LEIKKAUS A)	1/20	30.11.1978-24.7.1980
ARK_84_580.PDF	20.10.1978	JULKISIVUN GRANIITTIVERHOUKSET KIRKKOKADULLE	1/50	30.11.1978-9.4.1980
ARK_84_581.PDF	20.10.1978	JULKISIVUN GRANIITTIVERHOUKSET RITARIKADULLE	1/50	30.11.1978-9.4.1980
ARK_84_582.PDF	20.10.1978	PORTTIKÄYTÄVÄN GRANIITTIVERHOUKSET	1/50	30.11.1978-9.4.1980
ARK_84_583.PDF	20.10.1978	ETEISHALLIN TERÄSPORRAS	1/20, 1/5, 1/2, 1/1	30.11.1978-14.5.1980
ARK_84_584.PDF	20.10.1978	IKKUNASOVITUKSET 3. (F28)	1/5	30.11.1978-2.10.1979
ARK_84_585.PDF	20.10.1978	IKKUNASOVITUKSET 4.	1/5	30.11.1978-24.7.1980
ARK_84_586.PDF	20.10.1978	IKKUNASOVITUKSET	1/5	30.11.1978-15.9.1980
ARK_84_587.PDF	20.10.1978	PUUIKKUNADET	1/1	30.11.1978-3.10.1979
ARK_84_588.PDF	20.10.1978	PUUIKKUNAERITELMÄPIIRUSTUS	1/50	30.11.1978-16.4.1980
ARK_84_590.PDF	20.10.1978	ALUMIINIOVISOVITUKSET	1/5	30.11.1978-28.7.1980
ARK_84_591.PDF	20.10.1978	ALUMIINIOVI- JA IKKUNADET. 1	1/1	30.11.1978-30.10.1979
ARK_84_592.PDF	20.10.1978	ALUMIINIOVI- JA IKKUNADET. 2	1/1	30.11.1978-30.10.1979
ARK_84_593.PDF	20.10.1978	ALUMIINIOVIKAAVIOPIIRUSTUS	1/50	30.11.1978-29.4.1980
ARK_84_595.PDF	20.10.1978	AL-OVIDETALJIT	1/50	30.11.1978-4.10.1979
ARK_84_596.PDF	20.10.1978	OVILUETTELO- JA KAAVIOPIIRUSTUS 1	1/50	30.11.1978-16.4.1980
ARK_84_597.PDF	20.10.1978	OVILUETTELO- JA KAAVIOPIIRUSTUS 2	1/50	30.11.1978-16.4.1980
ARK_84_598.PDF	20.10.1978	OVILUETTELO- JA KAAVIOPIIRUSTUS 3	1/50	30.11.1978-16.4.1980
ARK_84_599.PDF	20.10.1978	OVILUETTELO- JA KAAVIOPIIRUSTUS 4	1/50	30.11.1978-16.4.1980
ARK_84_600.PDF	20.10.1978	OVILUETTELO- JA KAAVIOPIIRUSTUS 5	1/50	30.11.1978-16.4.1980
ARK_84_601.PDF	20.10.1978	OVILUETTELO- JA KAAVIOPIIRUSTUS 6	1/50	30.11.1978-16.4.1980
ARK_84_602.PDF	20.10.1978	OVILUETTELO- JA KAAVIOPIIRUSTUS 7	1/50	30.11.1978-16.4.1980
ARK_84_603.PDF	20.10.1978	OVILUETTELO- JA KAAVIOPIIRUSTUS	1/50	30.11.1978-16.4.1980
ARK_84_604.PDF	20.10.1978	PUUOVIDETALJIT 1 [15-23]	1/1	30.11.1978-20.5.1980
ARK_84_605.PDF	20.10.1978	PUUOVIDETALJIT 2 [24-32]	1/1	30.11.1978-20.5.1980
ARK_84_606.PDF	20.10.1978	PUUOVIDETALJIT 3 [33-40]	1/1	30.11.1978-4.10.1979

TIEDOSTO	PVM	SISÄLTÖ	MITTAKAAVA	MUUTOKSET
ARK_84_607.PDF	20.10.1978	ALUJULKISIVUKASETTIEN TUENTA	1/10	30.11.1978-21.12.1979
ARK_84_608.PDF	20.10.1978	PORRASHUONEET C JA F, JULKISIVUT	1/50	30.11.1978-24.6.1980
ARK_84_609.PDF	20.10.1978	ALUMIINIJULKISIVUDETALJIT [1-6]	1/1	30.11.1978-21.12.1980
ARK_84_610.PDF	20.10.1978	ALUMIINIJULKISIVUDETALJIT [7-12, 22]	1/1	30.11.1978-21.12.1980
ARK_84_611.PDF	20.10.1978	ALUMIINIJULKISIVUDETALJIT [13-21]	1/1	30.11.1978-9.1.1980
ARK_84_612.PDF	20.10.1978	LUKITUS, POHJAPIIRUSTUS, K3. KRS	1/100	30.11.1978-19.6.1979
ARK_84_613.PDF	20.10.1978	LUKITUS, POHJAPIIRUSTUS, K2. KRS	1/100	30.11.1978-19.6.1979
ARK_84_614.PDF	20.10.1978	LUKITUS, POHJAPIIRUSTUS, K1/1. KRS	1/100	30.11.1978-19.6.1979
ARK_84_615.PDF	14.11.1978	LUKITUS, POHJAPIIRUSTUS, 2. KRS	1/100	30.11.1978-19.6.1979
ARK_84_616.PDF	14.11.1978	LUKITUS, POHJAPIIRUSTUS, 3. KRS	1/100	30.11.1978-19.6.1979
ARK_84_617.PDF	14.11.1978	LUKITUS, POHJAPIIRUSTUS, 4. KRS	1/100	30.11.1978-19.6.1979
ARK_84_618.PDF	14.11.1978	LUKITUS, POHJAPIIRUSTUS, 5. KRS	1/100	30.11.1978-19.6.1979
ARK_84_619.PDF	14.11.1978	LUKITUS, POHJAPIIRUSTUS, 6. KRS	1/100	30.11.1978-19.6.1979
ARK_84_620.PDF	14.11.1978	POHJAPIIRUSTUS, KATTOKERROS 7	1/100	30.11.1978-19.6.1979
ARK_84_623.PDF	20.12.1978	JULKISIVU	1/50	30.11.1978-10.1.1980
ARK_84_624.PDF	3.1.1979	ALAKATOT, K3.KRS	1/100	30.11.1978-10.1.1980
ARK_84_625.PDF	10.1.1979	ALAKATOT, K2.KRS	1/100	30.11.1978-27.10.1980
ARK_84_626.PDF	10.1.1979	ALAKATOT, K1.KRS	1/100	30.11.1978-30.10.1980
ARK_84_627.PDF	12.1.1979	ALAKATOT, 2.KRS	1/100	30.11.1978-30.10.1980
ARK_84_628.PDF	19.1.1979	ALAKATOT, 3.KRS	1/100	30.11.1978-3.11.1980
ARK_84_629.PDF	19.1.1979	ALAKATOT, 4.KRS	1/100	30.11.1978-3.11.1980
ARK_84_630.PDF	22.1.1979	ALAKATOT, 5.KRS	1/100	30.11.1978-4.11.1980
ARK_84_631.PDF	22.1.1979	ALAKATOT, 6-7.KRS	1/100	30.11.1978-4.11.1980
ARK_84_632.PDF	6.2.1979	TYÖPIIRUSTUS, ETEISHALLI	1/50	30.11.1978-21.7.1980
ARK_84_633.PDF	8.3.1979	ALAKATOT, DETALJIT 1-13	1/1	30.11.1978-16.4.1980
ARK_84_636.PDF	29.10.1979	K2.KRS OSA B	1/20, 1/5	16.6.1981
ARK_84_637.PDF	7.11.1979	PÄÄSISÄÄNKÄYNNIN DETALJEJA	1/20, 1/5	
ARK_84_639.PDF	15.1.1980	SAUNAN OVI (DET 44-48)	1/1	
ARK_84_640.PDF	24.1.1980	ALAKATOT (DET 12-15, LEIKK A JA B)	1/1, 1/20	
ARK_84_643.PDF	21.2.1980	SINKITYT PELLIT, KAAVIOT POHJOISEEN JA ITÄÄN	1/1	24.10.1980
ARK_84_644.PDF	22.2.1980	SINKITYT PELLIT, KAAVIOT ETELÄÄN JA LÄNTEEN	1/1	24.10.1980
ARK_84_645.PDF	22.2.1980	SINKITYT PELLIT, DET 1-4	1/1	29.8.1980
ARK_84_646.PDF	22.2.1980	SINKITYT PELLIT, DET 5-7	1/1	24.4.1980
ARK_84_647.PDF	28.2.1980	SINKITYT PELLIT, DET 8-10	1/1, 1/10	
ARK_84_648.PDF	28.2.1980	LAATOITUSPIIRUSTUS 1	1/50	
ARK_84_649.PDF	3.3.1980	LAATOITUSPIIRUSTUS 2	1/50	
ARK_84_650.PDF	25.3.1980	LAATOITUSPIIRUSTUS 3	1/50	
ARK_84_651.PDF	25.3.1980	LAATOITUSPIIRUSTUS 4, DETALJIT 1-11	1/20, 1/5	
ARK_84_653.PDF	9.5.1980	PORTAIDEN D JA E DETLAJIT	1/1	5.8.1980
ARK_84_656.PDF	23.6.1980	POLTTOMAALATUT PELLIT, JULKISIVUKAAVIO P JA I	1/100	27.10.1980

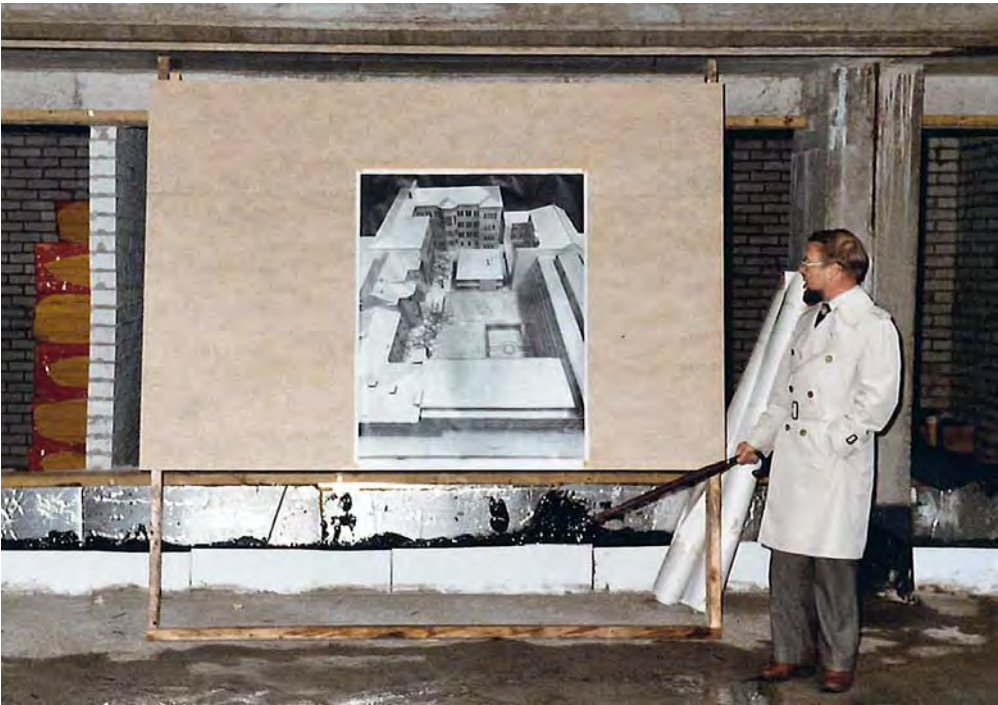
TIEDOSTO	PVM	SISÄLTÖ	MITTAKAAVA	MUUTOKSET
ARK_84_657.PDF	23.6.1980	POLTTOMAALATUT PELLIT, JULKISIVUKAAVIO (LEIKK. A JA B)	1/100	27.10.1980
ARK_84_658.PDF	16.6.1980	POLTTOMAALATUT PELLIT, DETALJIT 1, (23-26)	1/20, 1/1	27.10.1980
ARK_84_659.PDF	17.6.1980	POLTTOMAALATUT PELLIT, DETALJIT 2, (27-29)	1/20, 1/1	
ARK_84_660.PDF	13.8.1980	RAUTALANKALASIOVI	1/20, 1/1	
ARK_84_663.PDF	16.10.1980	JALKAKÄYTÄVÄN KIVIPÄÄLLYSTEET	1/200, 1/50	
ARK_84_664.PDF	16.10.1980	PORRASHUONEIDEN C JA F JULKISIVUT	1/50	
ARK_84_665.PDF	16.10.1980	MUURAUSET 1 (DET 1-7)	1/1	
ARK_84_666.PDF	16.10.1980	MUURAUSET 2 (DET 8-16)	1/1	
ARK_84_670.PDF	23.10.1980	SINKITYT PELLIT, DET 12-16	1/1	
ARK_84_671.PDF	30.10.1980	ASEMAPIIRUSTUS	1/200	
ARK_84_672.PDF	30.10.1980	PÄÄPIIR. K3.KERROS	1/100	
ARK_84_673.PDF	30.10.1980	PÄÄPIIR. K2.KERROS	1/100	
ARK_84_674.PDF	30.10.1980	PÄÄPIIR. K1/1.KERROS	1/100	
ARK_84_675.PDF	30.10.1980	PÄÄPIIR. 2.KERROS	1/100	
ARK_84_676.PDF	30.10.1980	PÄÄPIIR. 3.KERROS	1/100	
ARK_84_677.PDF	30.10.1980	PÄÄPIIR. 4.KERROS	1/100	
ARK_84_678.PDF	30.10.1980	PÄÄPIIR. 5.KERROS	1/100	
ARK_84_679.PDF	30.10.1980	PÄÄPIIR. 6.KERROS	1/100	
ARK_84_680.PDF	30.10.1980	PÄÄPIIR. KATTOKERROS 7.	1/100	
ARK_84_681.PDF	30.10.1980	PÄÄPIIR. LEIKKAUKSET A JA B	1/100	
ARK_84_682.PDF	30.10.1980	PÄÄPIIRUSTUS ,JULKISIVUT POHJOISEEN JA ITÄÄN	1/20, 1/5	16.6.1981
ARK_84_693.PDF	15.12.1980	EHDOTUSPIIRUSTUS KARMIEN TIIVISTÄMINEN	1/1	
ARK_84_694.PDF	7.1.1981	PORTTIKÄYTÄVÄN PORTTI	1/20, 1/1	
ARK_84_696.PDF	22.11.1980	ALAKATOT, DETALJIT 14-22	1/20	
ARK_84_706.PDF	11.2.1981	SAUNAN PUUDETALJIT	1/20	
ARK_84_715.PDF	19.2.1981	SÄLEIKKÖDETALJIT	1/5	
ARK_84_716.PDF	20.2.1981	SÄLEIKKÖKAAVIO, JULKISIVUT POHJOISEEN JJA ITÄÄN	1/100	
ARK_84_719.PDF	2.3.1981	JÄTEKATOS	1:20, 1/1, 1/1	
ARK_84_720.PDF	3.3.1981	AJORAMPIN NOSTOPALO-OVI	1:20, 1/2,5	
ARK_84_727.PDF	14.4.1981	PUIDEN ISTUTUSALTAAT	1:200, 1/10	
ARK_84_730.PDF	14.5.1981	PALOTIKKAAT	1:200, 1/20, 1/1	
ARK_84_733.PDF	12.7.1981	JULKAISUPIIRUSTUS, K3, K2.-KERROS	1:200	
ARK_84_734.PDF	12.7.1981	JULKAISUPIIRUSTUS, K1/1, 2.-KERROS	1:200	
ARK_84_735.PDF	12.7.1981	JULKAISUPIIRUSTUS, 3.-, 4.-KERROS	1:200	
ARK_84_736.PDF	12.7.1981	JULKAISUPIIRUSTUS, 5.-, 6.-, 7.-KERROS	1:200	
ARK_84_737.PDF	12.7.1981	JULKAISUPIIRUSTUS, 1.-, 2.-KERROS	1:200	
ARK_84_738.PDF	12.7.1981	JULKAISUPIIRUSTUS, 1.-, 2.-KERROS	1:200	
ARK_84_739.PDF	12.7.1981	JULKAISUPIIRUSTUS, 3.-, 4.-KERROS	1:200	
ARK_84_740.PDF	12.7.1981	JULKAISUPIIRUSTUS, 5.-, 6.-, 7.-KERROS, LEIKKAUS	1:200	
ARK_84_741.PDF	1.9.1981	SEINÄPANEELIT, HUONEET NO 521, 522, 525	1/50, 1/20, 1/1	

LIITE 2.

ARKKITEHTUURITOIMISTO OSMO LAPPO, VALTIONEUVOSTON PAVILJONKI PIIRUSTUKSET SENAATTI-KIINTEISTÖJEN ARKISTOSSA, ARK 101 -SARJA (EI TÄYDELLINEN)

TIEDOSTO	PVM	SISÄLTÖ	MITTAKAAVA	MUUTOKSET
ARK_101_122.PDF	17.9.1975	LIITE, RASITEPIIRUSTUS, TONTTI NUMERO 4, ASEMAPIIRUSTUS	1:200	
ARK_101_226.PDF	20.10.1978	PÄÄPIIRUSTUS NO 1 ASEMAPIIRUSTUS	1:200	
ARK_101_227.PDF	20.10.1978	PÄÄPIIRUSTUS NO 2 POHJAPIIRUSTUS K3 JA K2. KERROS	1:100	
ARK_101_228.PDF	20.10.1978	PÄÄPIIRUSTUS NO.3 POHJAPIIRUSTUS K1 JA 2. KERROS	1:100	
ARK_101_229.PDF	20.10.1978	PÄÄPIIRUSTUS NO.4 POHJAPIIRUSTUS 3. KERROS	1:100	
ARK_101_230.PDF	20.10.1978	PÄÄPIIRUSTUS NO.5 LEIKKAUKSET A JA B	1:100	
ARK_101_518.PDF	27.10.1978	TYÖPIIRUSTUS POHJAPIIRUSTUS K3. KERROS	1:50	1.9.1981
ARK_101_519.PDF	27.10.1978	TYÖPIIRUSTUS POHJAPIIRUSTUS K2. KERROS	1:50	1.9.1981
ARK_101_520.PDF	27.10.1978	TYÖPIIRUSTUS POHJAPIIRUSTUS K1. KERROS	1:50	1.9.1981
ARK_101_521.PDF	27.10.1978	TYÖPIIRUSTUS POHJAPIIRUSTUS 2. KERROS	1:50	1.9.1981
ARK_101_522.PDF	27.10.1978	TYÖPIIRUSTUS POHJAPIIRUSTUS 3. KERROS	1:50	1.9.1981
ARK_101_523.PDF	27.10.1978	TYÖPIIRUSTUS LEIKKAUS A-A	1:50	1.9.1981
ARK_101_524.PDF	27.10.1978	TYÖPIIRUSTUS LEIKKAUS B-B	1:50	1.9.1981
ARK_101_525.PDF	27.10.1978	TYÖPIIRUSTUS LEIKKAUS C-C	1:50	1.9.1981
ARK_101_532.PDF	20.10.1978	PÄÄPIIRUSTUS NO 7, JULKISIVUPIIRUSTUS, JULKISIVUT ETELÄÄN JA LÄNTEEN	1:100	
ARK_101_533.PDF	27.10.1978	PÄÄPIIRUSTUS, ASEMAPIIRUSTUS, URAKKA	1:200	
ARK_101_534.PDF	27.10.1978	OSAPÄÄPIIRUSTUS, ETEISHALLIN PORRAS,TASOT K1, 3, LEIKKAUS B-B, C-C	1:20	25.9.1980
ARK_101_535.PDF	27.10.1978	OSAPÄÄPIIRUSTUS, ETEISHALLIN PORRAS, TASO 2, LEIKKAUS A-A	1:20	
ARK_101_536.PDF	20.10.1978	PÄÄPIIRUSTUS, RAJA-AITA, POHJOISSIVU JA ETELÄSIVU	1:100	
ARK_101_537.PDF	27.10.1978	TYÖPIIRUSTUS, PROJEKTIO JA LEIKKAUS A TONTIN RAJA-AIDASTA	1:50, 1:5	29.8.1980
ARK_101_538.PDF	27.10.1978	SULJETTU PORRAS, TASOT K3-3. KERROS	1:20	29.8.1980
ARK_101_540.PDF	27.10.1978	OVILUETTELO- JA KAAVIOPIIRUSTUS 1, D1-D68	1:50	15.8.1980
ARK_101_541.PDF	27.10.1978	OVILUETTELO- JA KAAVIOPIIRUSTUS 2, D70-D97	1:50	28.7.1980
ARK_101_542.PDF	27.10.1978	OVILUETTELO JA KAAVIOPIIRUSTUS 3 D100-D137		21.9.1981
ARK_101_543.PDF	27.10.1978	OSAPIIRUSTUS SULJETTU PORRAS, LEIKKAUS A-A	1:100	21.11.1979
ARK_101_544.PDF	27.10.1978	ALUMIINIOVIKAAVIOT 1, F1-F7	1:50	28.7.1980
ARK_101_545.PDF	27.10.1978	ALUMIINI-IKKUNAKAAVIOT 2, F10-F17	1:50	4.10.1979
ARK_101_546.PDF	27.10.1978	PUUIKKUNASOVITUKSET 1, F20-F22, TV1, TV2, TV3	1:50	4.10.1979
ARK_101_547.PDF	27.10.1978	OVI- JA IKKUNASOVITUKSET 1, SOV 1- SOV 14	1:5	12.2.1980
ARK_101_548.PDF	27.10.1978	TYÖPIIRUSTUS, SEINÄLEIKKAUKSET B JA C	1:5	21.7.1980
ARK_101_549.PDF	27.10.1978	TYÖPIIRUSTUS, PUUIKKUNADETALJIT 1, DETALJIT 1-5	1:1	5.10.1979
ARK_101_550.PDF	27.10.1978	TYÖPIIRUSTUS, ALUMIINIOVI- JA IKKUNADETALJIT 1, DET. 8-16	1:1	5.10.1979
ARK_101_551.PDF	27.10.1978	OSAPIIRUSTUS, ULKOPORRAS	1:20	21.5.1980
ARK_101_552.PDF	27.10.1978	RL-DETALJIT 1, DETALJIT 1-9	1:1	5.10.1979
ARK_101_553.PDF	27.10.1978	PUUOVIDETALJIT 1, DETALJIT 1-10	1:1	5.10.1979
ARK_101_554.PDF	27.10.1978	ALUMIINIOVIDETALJIT 2, DETALJIT 17-19	1:1	5.10.1979
ARK_101_555.PDF	27.10.1978	PUUOVIDETALJIT 2, DET. 11-19	1:1	21.9.1981

TIEDOSTO	PVM	SISÄLTÖ	MITTAKAAVA	MUUTOKSET
ARK_101_556.PDF	27.10.1978	PUUIKKUNADET. 2, TV-LUUKUT, DET. 6-9	1:1	5.10.1979
ARK_101_557.PDF	27.10.1978	KELLARIN IKKUNASÄLEIKKÖ	1:10, 1:5, 1:1	20.2.1981
ARK_101_560.PDF	21.11.1978	OVIEN LUKITUS JA VALVONTAPIIRUSTUS, POHJAPIIRUSTUS, K2, K3. KERROS	1:100	19.6.1979
ARK_101_561.PDF	21.11.1978	OVIEN LUKITUS JA VALVONTAPIIRUSTUS, POHJAPIIRUSTUS, K1, 2. KERROS	1:100	19.6.1979
ARK_101_562.PDF	21.11.1978	OVIEN LUKITUS JA VALVONTAPIIRUSTUS, POHJAPIIRUSTUS, 3. KERROS	1:100	19.6.1979
ARK_101_563.PDF	30.11.1978	ETEISHALLIN PORRAS, PORRASDETALJIT	1:5, 1:1	25.9.1980
ARK_101_564.PDF	15.12.1978	PÄÄPIIRUSTUS NO 7, JULKISIVUPIIRUSTUS, JULKISIVUT ETELÄÄN JA LÄNTEEN	1:100	20.10.1980
ARK_101_565.PDF	26.1.1979	TYÖPIIRUSTUS, ALAKATOT 1, K2, K2, K1, 2. KERROS	1:100	17.11.1980
ARK_101_566.PDF	29.1.1979	TYÖPIIRUSTUS, ALAKATOT 2, 3. KERROS	1:100	17.11.1980
ARK_101_567.PDF	16.3.1979	TYÖPIIRUSTUS, ALAKATOT, PUURIMAKATTO DETALJIT 1-5	1:10, 1:5	9.5.1980
ARK_101_568.PDF	21.3.1979	TYÖPIIRUSTUS, ALAKATOT, PUURIMAKATTO DETALJIT 6-14	1:10, 1:5	9.5.1980
ARK_101_569.PDF	21.3.1979	TYÖPIIRUSTUS, ALAKATOT, PUURIMAKATTO DETALJIT 15-17	1:10, 1:5	18.1.1980
ARK_101_570.PDF	3.3.1979	LAATOITUSPIIRUSTUS	1:50	
ARK_101_571.PDF	5.6.1980	ALUMIINIJULKISIVUKAAVIO, JULKISIVUT ETELÄÄN JA LÄNTEEN	1:100	20.10.1980
ARK_101_572.PDF	5.6.1980	ALUMIINIJULKISIVUKAAVIO, JULKISIVUT POHJOISEEN JA ITÄÄN	1:100	20.10.1980
ARK_101_573.PDF	5.6.1980	ALUMIINIJULKISIVUDETALJIT 1, DETALJIT 1-6	1:1	20.10.1980
ARK_101_574.PDF	20.10.1980	ALUMIINIJULKISIVUDETALJIT 2, DETALJIT 7-13	1:1	20.10.1980
ARK_101_575.PDF	13.10.1980	OSAPIIRUSTUS, PÄÄSISÄÄNKÄYNTIKATOS	1:10, 1:1	9.3.1981
ARK_101_576.PDF	30.10.1980	PÄÄPIIRUSTUS, ASEMAPIIRUSTUS	1:200	
ARK_101_577.PDF	30.10.1980	PÄÄPIIRUSTUS NO 2 POHJAPIIRUSTUS K3 JA K2. KERROS	1:100	
ARK_101_578.PDF	30.10.1980	PÄÄPIIRUSTUS NO 3 POHJAPIIRUSTUS K1 JA 2. KERROS	1:100	
ARK_101_579.PDF	30.10.1980	PÄÄPIIRUSTUS NO 4 POHJAPIIRUSTUS 3. KERROS	1:100	
ARK_101_580.PDF	30.10.1980	PÄÄPIIRUSTUS NO 5 LEIKKAUKSET A JA B	1:100	
ARK_101_581.PDF	30.10.1980	PÄÄPIIRUSTUS NO 6 JULKISIVUPIIRUSTUS POHJOISEEN JA ITÄÄN	1:100	
ARK_101_582.PDF	30.10.1980	PÄÄPIIRUSTUS NO 7 JULKISIVUPIIRUSTUS ETELÄÄN JA LÄNTEEN	1:100	
ARK_101_583.PDF	30.10.1980	PÄÄPIIRUSTUS NO 8 RAJA-AITA POHJOISSIVU JA ETELÄSIVU	1:100	
ARK_101_584.PDF	6.11.1980	LASIMAALAUKSEN KEHYS, PYSTYLEIKKAUS JA KAAVIO	1:10, 1:1	
ARK_101_585.PDF	10.12.1980	PÄÄPIIRUSTUS NO 2 / PINTA-ALAT, POHJAPIIRUSTUS K3 JA K2. KERROS	1:100	
ARK_101_586.PDF	10.12.1980	PÄÄPIIRUSTUS NO 3 / PINTA-ALAT, POHJAPIIRUSTUS K1 JA 2. KERROS	1:100	
ARK_101_587.PDF	10.12.1980	PÄÄPIIRUSTUS NO 3 / PINTA-ALAT, POHJAPIIRUSTUS 3. KERROS	1:100	
ARK_101_588.PDF	10.12.1980	OPASTENUMEROINTIPIIRUSTUS, POHJAPIIRUSTUS K3 JA K2. KERROS	1:200	22.6.1981
ARK_101_589.PDF	4.2.1981	OPASTENUMEROINTIPIIRUSTUS 2, POHJAPIIRUSTUS K1 JA 2. KERROS	1:200	9.6.1981
ARK_101_590.PDF	4.2.1981	OPASTENUMEROINTIPIIRUSTUS 3, POHJAPIIRUSTUS K1 JA 2. KERROS	1:200	9.6.1981

↑ Arkkitehti Osmo Lappo esittelee pienoismallikuvaa harjannostajaisissa. Kuva on otettu työmaalta sisäpihan K1/1 tasolla: taustalla näkyy K1/1-kerroksen kantavia pilareita ja muurattuja väliseiniä, mutta julkisivua ei ole vielä ole. SMA.

TYÖN TEKIJÄT: ARKKITEHDIT MUSTONEN OY, Kalliolanrinne 4 a 10, 00510 Helsinki, +358 9 8253 1220, Olli helasvuo, Niina Svartström ja Tapani Mustonen.

TILAAJA: SENAATTI-KIINTEISTÖT OY, Lintulahdenkatu 5 A, PL 237, 00531 Helsinki. Tilaaajan edustaja Marjatta Erwe.

TULOSTUSMÄÄRÄ: 35 KPL. Tulostettu Kopijyvä Oy:ssä 2010. Lisäksi tilaajalle toimitettu DVD-tallenne, jossa selvitys pdf-formaatissa.

Takakannen kuva:
Sisäasiainministeriön toimitalon sisäpihan pohjoisjulkisivua Ritarikadun suuntaisen siiven katolta kuvattuna.
Olli Helasvuo, am oy 2010.

